geſtis īperatoꝝ. cū eſſet coronatus in vrbe romana clamari fecit vt oēs ſub pena mortis ſeruarēt pacē adinuicē. nec depredarēt pauperes. nec iniuriarēt eis. q̄ cū receſſiſſet in theutoniā. īceperūt in vrbe vt ↄſueuerant guerras facere. bona paupeꝝ diſſipare. ⁊ eos deſtruere. Qđ cū audiſſet. fecit inq̄ri. q̄ ⁊ q̄ feciſſent. ⁊ ſcribi. Cū autē rediſſet ad vrbē. ↄuocauit maximā curiā ad quā cū veniſſent vndiq̄ maiores. ⁊ p̄paratū eſſet maximū cōuiuiū. ⁊ reſiderēt. fecit venire maximā multitudinē armatoꝝ ⁊ p̄conizari ſub pena mortis. q̄ nullus ſe moueret. ⁊ fecit. cōuocatis ex noīe malefactoribus ⁊ iudicatis ⁊ recitatis eoꝝ iniurijs. ibi corā ſe ⁊ alijs decapitari ⁊ capita eoꝝ poni corā ſe ⁊ oībꝰ pro ſpeculis ⁊ ferculis. illos ū enī q̄ nō erant malefactores. fecit ibi ſecū refici multis delitijs. ⁊ ſic pauperes vindicauit. ⁊ pacē terre dedit. Sic faciet dn̄s in iudicio malefactores paupeꝝ morte eternā occidet. ⁊ a ſe capite ⁊ ſuis ſeparabit. pacificos ſecū eternis delitijs reficiet. q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā. vt dicitur Math. v. Ipſos etiā paupes gloria ⁊ honore coronat in celo. ⁊ ſuper ſoliū regni celeſtis collocat cū ap̄lis ſuis. pſ. Suſcitans a terra inopē ⁊ de ſtercore erigēs pauperē humilitatis ⁊ vilitatis. vt collocet eū cum principibus populi ſui. Itē. j. reg. ij. Suſcitat de puluere egenū. ⁊ de ſtercore eleuat pauperē vt ſedeat cū p̄ncipibꝰ. ⁊ ſoliū glorie teneat. Iob. xxxvj. Reges in ſolio collocat ī ꝑpetuū. ⁊ illic eligunt̄ ſi fuerint in cathenis ⁊ vinciant̄ funibꝰ pauptatis. Pauperibus ſpiritu dn̄s dat regnū ⁊ martyribꝰ. qꝛ quoddā genus martyrij eſt volūtaria pauptas. Bern. in ſermo. de oībꝰ ſanctis. Qđ martyrij genus grauius q̄ iter epulas eſurire. īter veſtes algere. pauptate p̄mi īter diuitias quas ↄfert mūdus. quas oſtētat malignus. quas deſiderat appetitus. nōne merito coronabit̄ q̄ ſic certauerit. ideo q̄ hoc certamine pſeuerat merito coronat̄. apoc. ij. Eſto fidelis vſq̄ ad mortē. ⁊ dabo tibi coronā vite. Itē in ſermone de oībꝰ ſanctis. vis obtinere celū. pauptatis vilitatē amplectere. ⁊ tuū erit. nō enī pauptas virtꝰ reputat̄. ſed pauptatis amor. amicicia paupeꝝ regis amicos facit. amor pauptatꝭ reges. Regnū deniq̄ celoꝝ paupeꝝ ē.

¶ Libri primi pars quarta incipit.

¶ De donis. DIS. I.

Conſequēter ↄſiderandū eſt de donis. De q̄bꝰ primo ↄſiderādū eſt in generali. Secūdo de ſingulis in ſpāli. De donis in generali ↄſideranda ſunt octo. Primo vtrū dona differūt a virtutibus. Scđo de neceſſitate donoꝝ. Tertio vtrū dona ſint habitus. Quarto q̄ ⁊ quot ſint. Quinto vtꝝ dona ſint ↄnexa. Sexto vtrū maneāt in patria. Septimo de cōparatōe eoꝝ adinuicē. Octauo de cōparatiōe eoꝝ ad virtutes. ¶ Ad p̄mū. ſ. vtꝝ dona differāt a virtutibꝰ. Dicēdū q̄ ſi loq̄mur de dono ⁊ virtute ſꝫ noīs rationē ſic nullā oppoſitiōē hn̄t adinuicē. Nā rō virtutꝭ ſumit̄ ſꝫ q̄ pficit hoīē ad bene agēdū. vt ſupra dictū ē. Rō aūt doni ſumit̄ ſꝫ cōparatiōē ad cām a q̄ ē. nihil aūt ꝓhibet id qđ ē ab alio. vt donū eſſe pfectiuū alicuiꝰ ad bene opādū. pſertim cū ſupra diximꝰ q̄ virtutes q̄ſdā nobis ſūt īfuſe a deo. Vn̄ ſꝫ h̄ donū a virtute diſtingui nō pōt. ⁊ iō q̄dā poſuerūt q̄ dona nō eēnt a virtutibꝰ diſtinguēda ſꝫ in eis remanet nō minor difficultas. vt. ſ. rationē aſſignēt. q̄re q̄dā virtutes dicāt̄ dona ⁊ nō oēs. ⁊ q̄re alique cōputāt̄ īter dona q̄ nō cōputāt̄ īter vtutes. vt pꝫ de timore. Vn̄ alij dixerūt dona a virtutibꝰ eē diſtinguēda. ſꝫ nō aſſignauerūt ↄueniētē cāꝫ diſtinctiōis q̄. ſ. ita ↄueniret virtutibꝰ q̄ nullo mō donis aut ecōuerſo. Cōſiderātes. n. aliq̄ q̄ īter ſeptē dona q̄ttuor ptinēt ad rationē. ſ. ſapiētia. ſciētia. ⁊ itellectꝰ. ⁊ ↄſiliū. ⁊ tria ad viꝫ appetitiuā. fortitudo. pietas. ⁊ timor. poſuerūt q̄ dona pficiebāt liberū arbitriū. ſm̄ q̄ ē facultas rōnis: virtꝰ vō ſꝫ q̄ ē facultas volūtatiſ. qꝛ īuenerūt ſolas duas virtutes in rōne vel itellectu. ſ. fidē ⁊ prudētiā. aľs vō ī appetitiua vel affectiua. oporteret aūt ſi hec diſtinctio eēt ↄueniēs q̄ oēs vtutes eēnt ī vi appetitiua. ⁊ oīa dona in rōne. Quidā vero ↄſiderātes qđ greg. dicit in ſcđo moraliū. q̄ donū ſpūſſancti qđ ī mēte ſibi ſubiecta format prudētiā. iuſticiā. tēperātiā. ⁊ fortitudinē eādē mētem. munit ↄ̄ ſingula tētamēta p ſeptē dona. dixerūt q̄ vtutes ordināt̄ ad bn̄ opādū. dona vō ad reſiſtēdū tētatiōibꝰ. Sꝫ nec iſta diſtictio ſufficit. qꝛ ēt vtutes tētatōibꝰ reſiſtūt. īducētibꝰ ad pctā q̄ ↄ̄riāt̄ virtutibꝰ. Vnūq̄dq̄ꝫ. n. reſiſtit nālit̄ ſuo ↄ̄rio. qđ p̄cipue pꝫ de charitate de q̄ dicit̄ Cant. viij. Aque multe nō poterūt charitatē extiguē.

Alij vero ↄſiderātes q̄ iſta dona tradunt̄ in ſcriptura ſm̄ qđ fuerunt in chr̄o. vt pꝫ yſa. xj. Dixerūt q̄ vtutes ordinant̄ ſimplr ad bene opandū: ſed dona ordinant̄ ad hoc q̄ p ea ↄformēt̄ chr̄o. p̄cipue q̄ntū ad ea q̄ paſſus eſt: qꝛ in paſſione eiꝰ p̄cipue hmōi dona reſplēduerūt. Sꝫ hoc etiā nō videt̄ eſſe ſufficiēs: qꝛ ipſe dn̄s p̄cipue nos īducit ad ſui ↄformitatē ſꝫ hūilitatē ⁊ māſuetudinē. Math. xj. Diſcite a me qꝛ mitis ſuꝫ ⁊ hūilis corde. ⁊ ſm̄ charitatē. vt Ioh. x. Diligatis inuicē ſic dilexi vos. Et he etiā vtutes p̄cipue in paſſione chr̄i refulſerūt. ⁊ iō ad diſtinguēdū dona a vtutibꝰ debemꝰ ſeq̄ modū loquēdi ſcripture in q̄ nobis tradunt̄. nō q̄dē ſub noīe donoꝝ: ſed magꝭ ſub noīe ſpirituū. Sic enī dicit̄ yſa. xj. Requieſcet ſup eū ſpūs ſapie ⁊ intellectꝰ ⁊c. Ex q̄bꝰ vbis manifeſte dat̄ intelligi q̄ iſta ſeptē enumerant̄ ibi ſm̄ q̄ ſunt in nobis ab īſpiratiōe diuina. Inſpiratio aūt ſignat quādā motionē ab exteriori. Eſt enī ↄſiderādū: q̄ in hoīe eſt duplex p̄ncipiū mouēs. Vnū q̄dē interiꝰ qđ ē rō. aliud aūt exterius qđ eſt deꝰ. vt ſupra dictū eſt. ⁊ etiā ph̄s dicit in capitulo de bona fortuna. Manifeſtū eſt aūt q̄ omne qđ mouet̄ neceſſe ē ꝓportionatū eē motori. ⁊ hec ē pfectio mobilis inq̄ntū mobile. diſpoſitio q̄ diſponit̄ ad h̄ q̄ bene moueat̄ a ſuo motore. q̄nto igit̄ mouēs eſt altior. tāto neceſſe eſt q̄ mobile pfectiori diſpoſitiōe ei ꝓportionet̄. ſicut videmꝰ q̄ pfectiꝰ oportet eē diſcipulū diſpoſitū ad hoc q̄ altiorē doctrinā capiat a docēte. Manifeſtū ē aūt q̄ vtutes hūane pficiūt hoīem ſm̄ q̄ hō natus ē moueri p rōnē in his q̄ interiꝰ vel exteriꝰ agit. oꝫ igit̄ ineſſe hoī altiores pfectiōes ſm̄ q̄s ſit diſpoſitus ad h̄ q̄ diuinitꝰ moueat̄. ⁊ iſte pfectiōes vocātur dona. nō ſolū qꝛ infundunt̄ a deo: ſed qꝛ ſm̄ ea hō diſponit̄ vt efficiat̄ ꝓmpte mobilis ab inſpiratōe diuina ſicut legit̄ de yſa. l. Dn̄s aperuit mihi aurē. ego aūt non ↄ̄ dico. retrorſum non abij. Et ph̄s dicit in capitulo de bona fortuna: q̄ his q̄ mouent̄ p iſtinctū diuinū. nō expedit ↄſiliari ſm̄ rōnē humanā: ſed q̄ ſequant̄ interiorē inſtinctū: qꝛ mouent̄ a meliori p̄ncipio q̄ ſit ratio humana. ⁊ h̄ eſt qđ q̄dā dicūt q̄ dona pficiūt hoīem ad altiores actꝰ q̄ ſint actꝰ vtutū. Hmōi aūt dona q̄nq̄ noīant̄ vtutes ſm̄ cōē rōnē vtutꝭ. hn̄t tn̄ aliquid ſupeminēs ratiōi cōi vtutis. īq̄ntū ſunt q̄dā diuine virtutes pficiētes hoīem inq̄ntū eſt a deo morꝰ. Vnde ⁊ ph̄s in. vij. eth. Supra vtutē ↄmunē ponit quādā vtutē heroycā vel diuinā. ſm̄ quā dicunt̄ aliqui diuini viri. vn̄ Greg. p̄mo mor. exponēs illđ Iob. j. Nati ſunt ei ſeptē filij: dicit. Septē filij nobis naſcunt̄ cū p cōceptionē bone cogitatiōis ſpūſſancti ſeptē in nobis vtutes oriūtur. ⁊ inducit illud yſa. xj. Requieſcet ſup eū ſpūs ſapiētie ⁊c. vbi enumerant̄ ſeptē dona ſpūſſancti. ¶ Ad ſcđm. ſ. vtrū dona ſint neceſſaria ad ſalutē. Dicēdū q̄ ſicut dictū eſt. dona ſunt q̄daꝫ hoīs pfectiōes quibꝰ hō diſponit̄ ad hoc q̄ bene ſequat̄ īſtinctū diuinū. Vn̄ in his quibꝰ nō ſufficit inſtinctꝰ rōnis ſed ē neceſſariꝰ ſpūſſancti īſtinctꝰ. p ↄſequēs etiā eſt neceſſariū donū. Rō aūt hoīs eſt pfecta a deo dupliciter. Prio quidē nāli pfectione. ſ. ſm̄ lumē nāle rōnis. Alio mō quadā ſupernāli pfectiōe p vtutes theologicas. vt ſupra dictū ē. ⁊ q̄uis hec ſcđa pfectio ſit maior q̄ p̄ma. tn̄ prima pfectiori mō habet̄ ab hoīe q̄ ſcđa. nā prima habet̄ ab hoīe q̄ſi plena poſſeſſio. Secūda aūt habet̄ q̄ſi impfecte. Impfecte. n. diligimꝰ ⁊ cognoſcimꝰ deū. Manifeſtū eſt aūt q̄ vnūquodq̄ꝫ qđ pfecte hꝫ naturā vel formā aliquā aut vtutē. pōt p ſe ſꝫ illā opari. nō tn̄ excluſa opatiōe dei. qui in omni nā ⁊ volūtate interius opat̄: ſed id qđ impfecte hꝫ naturā aliquā vel formā aut virtutē. nō pōt p ſe opari niſi ab altero moueat̄. ſicut ſol: qꝛ eſt pfecte lucidū. p ſeipſuꝫ pōt illumiare. luna aūt in qua eſt īperfecte nā lucis. nō illumiat niſi illuminata. Medicꝰ etiā q̄ pfecte nouit artē medicine. pōt p ſe opari: ſed diſcipulus eiꝰ q̄ nōdū ē plene inſtructꝰ nō pōt p ſe opari niſi ab eo inſtruat̄. Sic igit̄ q̄ntū ad ea q̄ ſubſunt hūane rōni in ordine. ſ. ad finē ↄnaturalē homini pōt hō opari p iudiciū ratōis. Si tn̄ etiā in hoc hō adiuuet̄ a deo p ſpecialē inſtinctū. hoc erit ſupabundātꝭ bonitatis. Vn̄ ſm̄ ph̄os. nō quicūq̄ habebāt vtutes morales acq̄ſitas. habebāt virtutes heroycas vel diuinas: ſed in ordine ad finē vltimum ſupernaturalē ad quē ratio mouet ſm̄ q̄ eſt aliqualiť ⁊ imperfecte informata p vtutes theologicas. nō ſufficit ipſa motio ratōis niſi deſuper adſit inſtinctꝰ ⁊ motio ſpūſſancti. ſꝫ illud Ro. viij. Qui ſpiritu dei agūtur hi filij dei ſunt. ⁊ ſi filij ⁊ heredes. Et in pſalmo dicit̄. Spūs tuus bonus deducet me in terrā rectā. qꝛ. ſ. in hereditatem illius terre beatoꝝ nullus pōt puenire niſi moueat̄ ⁊ ducat̄ a ſpūſſancto. ⁊ ideo ad illū finē ↄſequēdū neceſſariū eſt homini habere donū ſpūſſancti. excedunt aūt dona ↄmunē perfectiōē virtutū. nō q̄ntum ad genus operū. eo mō quo cōſilia excedūt p̄cepta: quia ad perfectionē ↄſilioꝝ nō tenet̄ homo de neceſſitate ſalutis vnde ſine ipſis poteſt hō cōſequi ſalutē: ſed dona excedūt perfe

ctionē virtutū.q̄tū ad modū operādi.ſꝫ ꝙ mouet̃ hō ab altiori ꝑncipio. ¶ Ad tertiū.ſ.vtrū dona ſint habitus. Dicēdū ꝙ ſicut dictuꝫ eſt.dona quedā ſunt ꝑfectiōes hoīs.qbꝰ diſponit̃ ad hoc ꝙ hō bene ſequat̃ inſtinctū ſpūſſancti. Manifeſtū ē aūt ex ſupradictis ꝙ virtutes morales ꝑficiūt vim appetitiuā.ſm ꝙ participat aliqualiter rationē.inquātū.ſ.nata eſt moueri ꝑ īperiū ratiōis.hec igit̃ dona ſpūſſancti ſe habēt ad hoīeꝫ ī ꝯparatiōe ad ſpm̄ſanctū.ſicut virtutes morales ſe habēt ad vim appetitiuā in cōparatiōe ad rōneꝫ. Uirtutes aūt morales habitꝰ q̄dā ſūt qbus vires appetitiue diſponunt̃ ad ꝓmpte obediēdū rationi.vnde ⁊ dona ſpūſſancti ſūt q̄dā habitus qbꝰ hō ꝑficit̃ ad ꝓmpte obediēdū ſpūiſancto. Et nota ꝙ duo ſunt genera donoꝝ ſpūſſancti.quedā ſine qbꝰ ad ſalutē ꝑuenire nō pōt.ſicut ſunt iſta de qbus nūc loqmur.quedā vero ſunt ſine qbus pōt hō ꝑuenire ad vitā.q꞉ nō ſunt de neceſſitate ſalutis.ſicut eſt donū ꝓphie ⁊ hmōi.q̄ dicunt̃ gratie gratiſdate. Prima dona ſunt habitꝰ manētes in hoīe.⁊ in talibꝰ donis ſpūſſanctꝰ in electis oībꝰ ſemꝑ manet. Sicut dicit̃ Joh.xiiij. Ubi dn̄s diſcipulis ſuis de ſpūſancto loquens ait. Apud vos manebit ⁊ in vobis erit. Alia vō dona mō ſūt habitꝰ.nec ſemꝑ manēt in hoīe. Spūs enī ꝓphie nō ſemꝑ adeſt ꝓphis. Sicut dicit greg.ꝑma homel.ſuꝑ ezech. Sic etiā eſt de alijs hmōi donis. Unde ꝓpriū ē chr̄i ꝙ dona ſpūſſancti reqeſcāt in eo.vt dicit̃ yſa.xi. Et Johis.j.dicit̃. Super quē videris ſpm̄ deſcēdētē ⁊ manētē ſuꝑ eū.h ē q̄ baptizat.qđ expōnēs Greg. li.ij.mor.ait. In cūctis fidelibꝰ ſanctuſſpūs venit.ſꝫ in ſolo mediatore ſemꝑ ſingularit̃ ꝑmanet. ¶ Ad quartuꝫ.ſ.q̄ ⁊ quot ſint dona. Dicēdū ꝙ ſunt ſeptē.q̄ enumerant̃ yſa.xi. Reqeſcet ſuꝑ eū ſpūs ſapiētie ⁊ itellectꝰ.ſpiritꝰ ꝯſilij ⁊ fortitudinis.⁊ ſpiritꝰ ſciētie ⁊ pietatis.⁊ replebit eū ſpiritꝰ timoris dn̄i. Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ dona ſūt q̄dā habitus ꝑficiētes hoīeꝫ ad hoc ꝙ ꝓmpte ſequat̃ inſtinctū ſpūſſancti. Sicut virtutes morales ꝑficiūt vires appetitiuas ad obediēdū rationi. Sicut aūt vires appetitiue nate ſunt moueri per īperiū rationis.ita oēs vires hūane nate ſūt moueri ꝑ īſtinctuꝫ dei. ſicut a quadā ſuperiori potētia. Et ideo in oībꝰ viribus hoīs q̄ poſſunt eſſe principia hūanoꝝ actuū.ſicut ſunt virtutes ita etiā ſūt dona.ſ.in ratiōe ⁊ in vi appetitiua. Ratio aūt eſt ⁊ ſpeculatiua ⁊ practica.⁊ in vtraqꝫ ꝯſiderat̃ apprehēſio veritatis q̄ ꝑtinet ad inuētionē ⁊ iudiciū de veritate. Ad apprehēſionē igit̃ veritatis ꝑficit̃ ſpeculatiua ratio ꝑ itellectū.practica vero ꝑ ꝯſiliū.ad recte aūt iudicandū: ſpeculatiua q̄dē ꝑ ſapiētiā.practica vero ꝑ ſciētiā ꝑficit̃.appetitiua aūt virtꝰ in his q̄dē q̄ ſunt ad alteꝝ ꝑficit̃ ꝑ pietatē. In his q̄ ſunt ad ſeipm̄ ꝑficit̃ ꝑ fortitudinē ꝯtra timorē periculoꝝ.ꝯtra ꝯcupiſcētiā vero inordinatā delectabiliū ꝑ timorē dn̄i.ſm illud ꝓuer. xvi.ꝑ timorē dn̄i declinat oīs hō a malo.⁊ in pſalmo. Cōfige timore tuo carnes meas a iudicijs enī tuis timui.⁊ ſic pꝫ ꝙ hec duo extēdūt ſe ad oīa ad q̄ extēdūt ſe virtutes tā intellectuales q̄ꝫ morales In hac enī enumeratiōe ponunt̃ quattuor ꝑtinētia ad virtutes intellectuales.ſ.ſapiētia ⁊ itellectus.ſciētia ⁊ ꝯſiliū.qđ ꝑtinet ad prudētiā.ſꝫ nihil ponit̃ qđ ꝑtineat ad artē q̄ eſt q̄nta virtus itellectualis.q꞉ dona ꝑficiūt hoīeꝫ in his q̄ ꝑtinēt ad bene viuēdū. ad q̄ non ordinat̃ ars.ſed ad exteriora factibilia. Eſt enī ars rō recta nō agibiliū ſꝫ factibiliū.vt dicit̃ in.vj.ethi. Pōt tn̄ dici ꝙ q̄tū ad infuſionē donoꝝ ars ꝑtinet ad ſpiritūſanctū.q̄ eſt ꝑncipaliter mouēs. nō aūt ad hoīes q̄ ſunt q̄dā organa eius.dū ab eo mouent̃. Similiter in hac enumeratione ponitur aliquid pertinens ad iuſticiam.ſ.pietas.⁊ aliquid pertinens ad fortitudinem ſcilicet donum fortitudinis. Temperantie aūt reſpondet quodāmodo donum timoris. Sicut enī ad virtutē tēperātie ꝑtinet ſm eius ꝓpriā rationeꝫ vt aliqs recedat a delectabilibꝰ prauis.ꝓpter bonū rōnis.ita ad donū ꝑtinet ꝙ aliqs recedat a delectatiōibꝰ prauis ꝓpter dei timorē. Et nota ꝙ circa fortitudinē nō ponit̃ aliqua pars eius ꝙ ſit donuꝫ. ſicut circa iuſticiā ponit̃ pietas.q̄ ē pars eius. Sꝫ ꝓ fortitudinis virtute ponit̃ etiā fortitudo donū ita ꝙ eodē noīe tenet̃ virtus ⁊ donuꝫ ei reſpōdēs.nō ſic aūt ponit̃ iuſticia. Sꝫ pietas q̄ ē quedaꝫ pars eius q꞉ nomē iuſticie a rectitudine ratiōis īponit̃.⁊ ideo ē nomē virtutis ꝯueniētius q̄ꝫ nomē doni: ſꝫ nomē pietatis īportat reuerētiam quā habemus ad patrē ⁊ patriā.⁊ q꞉ pater oīum deꝰ ē.etiā cultus dei pietas noīat̃.vt dicit Aug.x.de ci.dei. Et ideo ꝯueniēter donuꝫ quo aliqs ꝑꝑ reuerētiā dei bonū opat̃ ad oēs.pietas noīat̃. Non ponunt̃ aūt aliqua dona ꝑtinētia ad virtutes theologicas.q̄ tn̄ maxime ordināt nos in deū.q꞉ aīus hoīs non mouet̃ a ſpūſancto.niſi ei ſꝫ aliquē modū vniat̃.ſicut īſtrumētū nō mouet̃ ab artifice niſi ꝑ ꝯtactuꝫ.aut ꝑ aliquā aliā vniōnē. Prima aūt vnio hoīs ē ꝑ fidē.⁊ charitateꝫ.vnde iſte virtutes ꝑſupponunt̃ ad dona ſicut radices q̄dā donoꝝ.vnde oīa dona ꝑtinent ad has tres virtutes.ſicut quedam diuinatiōes ꝑdictaruꝫ virtutū. Item nota ꝙ intellectui adiungit̃ ſapiētia q̄ regit ipſuꝫ.fortitudini ꝯſiliū.pietati ſciētia.timori vō qui ſingulariter noīat̃.nō ponit̃ aliud directiuū niſi ipſa ſapīa: q꞉ ꝑ ſapīaꝫ dirigit̃ hoīs intellectꝰ ⁊ hoīs affectus.⁊ ideo ponunt̃ correſpōdentia: ſapīa tanq̄ꝫ directiuo.ex ꝑte quidē itellectus donū intellectus.ex ꝑte aūt affectus donū timoris. Ratio enī timēdi deuꝫ precipue ſumit̃ ex ꝯſideratiōe excellētie diuine quā ꝯſiderat ſapiētia. ¶ Ad quintū.ſ.vtꝝ dona ſint ꝯnexa. Dicendū ꝙ huiꝰ q̄ſtionis veritas de facili ex ꝑmiſſis pōt haberi.dictū ē aūt ſupra ꝙ ſicut vires appetitiue diſponunt̃ ꝑ v̄tutes morales in ꝯpatiōe ad regimē rōnis.ita oēs vires aīe diſponunt̃ ꝑ dona in ꝯpatōe ad ſpm̄ſanctū mouētē. Spūs aūt ſanctꝰ hītat ī nobis ꝑ charitatē.ſm illđ Ro.v. Charitas dei diffuſa ē ī cordibꝰ nr̄is ꝑ ſpm̄ſcm̄ q̄ datꝰ eſt nobis. Sicut ⁊ rō nr̄a ꝑficit̃ ꝑ prudentiā.vn̄ ſicut v̄tutes morales ꝯnectunt̃ ſibiīnuicē ī prudētia.ita dona ſpūſſancti ꝯnectunt̃ ſibiīnuicē ī charitate.ita.ſ.ꝙ q̄ charitatē hꝫ.oīa dona ſpūſſancti hꝫ.quoꝝ nullū ſine charitate hr̄i pōt. Unde Greg.ꝑmo mor̃.dicit.ꝙ minor ē ſapīa ſi intellectu careat.⁊ valde inutilis eſt itellectus ſi ex ſapīa nō ſubſiſtat. Uile eſt cōſiliū.cui opus fortitudinis deeſt. ⁊ valde fortitudo deſtruit̃ niſi ꝑ ꝯſiliū fulciat̃.nulla ē ſcientia ſi vtilitatē pietatis nō hꝫ.⁊ valde inutilis eſt pietas ſi ſciētie diſcretione caret.timor quoqꝫ ipſe ſi nō has v̄tutes habuerit.ad nullū opus bone actiōis aſſurgit.ſicut aūt ꝯnexio v̄tutū cardinaliū ꝓbat̃.vno modo ꝑ hoc ꝙ vna earum ꝑficit̃ quodāmodo ꝑ aliā.vt ſupra dictū eſt. Ita greg.eodē mō vult ꝓbare ꝯnexionē donoꝝ ꝑ hoc ꝙ vnū ſine alio nō pōt eſſe ꝑfectū. Un̄ ꝑmittit dicēs.valde ſingula q̄libꝫ deſtruūt̃: ſed nō vna alij virtus virtuti ſuffragat̃. Nō ergo dat̃ intelligi ꝙ vnū donum non poſſit eſſe ſine alio: ſed quia ſi eſſet ſine ſapientia.non eſſet donum.ſicut tempantia ſi eſſet ſine iuſticia.non eſſet virtus. Et nota ꝙ ſapīa ⁊ ſciētia vno mō poſſunt ꝯſiderari ſꝫ ꝙ ſunt gratie gratiſdate.ꝓut.ſ.aliquis intātū abūdat in cognitiōe diuinoꝝ ⁊ hūanoꝝ. vt poſſit infideles inſtruere ⁊ aduerſarios ꝯfutare.⁊ ſic de eis loqtur aplꝰus ꝑma Corin.xij. Alij ꝑ ſpiritū dat̃ ſermo ſapīe. Alij ſermo ſcientie ⁊c̄. Un̄ ſignāter ſit mētio de ſermōe ſapīe ⁊ ſcientie. ⁊ iſto mō ſapīa ⁊ ſciētia nō ſunt ꝯnexe. Alio mō poſſunt accipi ꝓut ſunt dona ſpūſſancti.⁊ ſic ſapīa ⁊ ſciētia nihil aliud ſunt q̄ꝫ q̄dā ꝑfectiones hūane mentꝭ.ſm q̄s diſponit̃ ad ſequēdū inſtinctꝰ ſpūſſancti ī cognitiōe diuinoꝝ vel humanoꝝ.⁊ ſic pꝫ ꝙ hmōi dona ſunt ī oībꝰ charitatē hn̄tibꝰ. ¶ Ad ſextū.ſ.vtrū dona ſpūſſancti maneāt in patria. Dicēdū ꝙ de donis duplr̄ poſſumꝰ loqui. Uno mō q̄tū ad eſſentiā donoꝝ.⁊ ſic ꝑfectiſſime erūt in p̄ria.vn̄ Ambro. dicit ī libro de ſpūſancto. Ciuitas dei illa hieruſalē celeſtiſ.nō meatu alicuius fluuij terreſtrꝭ abluit̃: ſed ex vite fonte ꝓcedēs ſpūſſanctꝰ.cuiꝰ nos breui ſatiamur hauſtu in nullꝭ celeſtibꝰ ſpiritibꝰ redūdātiꝰ videt̃ affluere pleno ſeptē v̄tutū ſpūaliū ferueēs meatu. Cuiꝰ rō eſt: q꞉ dōa ſpūſſancti ꝑficiūt mētē hūanā ad ſequēdū victōeꝫ ſpūſſancti.qđ ꝑcipue erit in p̄ria.qn̄ deꝰ erit oīa in oībꝰ.vt dicit̃ ꝑma Corin.xv. Et qn̄ hō totaliter erit ſubditꝰ deo. Alio mō poſſunt ꝯſiderari q̄tū ad māꝫ.circa quā opant̃.⁊ ſic in p̄ſenti hn̄t opationē circa aliquā materiā circa quā habebūt opationē in ſtatu glīe.⁊ ſm hoc nō manebūt in patria.ſicut ſupra de v̄tutibꝰ cardinalibꝰ dictū ē. Un̄ de donis ſm ꝙ ꝯpetūt ſtatui p̄ſenti dicit Greg.in ſcđo mor̃.ꝙ ſpūſſāctꝰ cōtra ſingula tentamēta ſeptē donis erudit mētē: ſed in ſtatu glīe ceſſantibꝰ malis ꝑ dona ꝑficimur in bono. Un̄ in ſingulꝭ donis ponit Greg.aliq̄d qđ trāſit cū ſtatu p̄ſenti.⁊ aliq̄d qđ ꝑmanet etiā in futuro.dicit enī ꝙ ſapīa mētē de eternoꝝ ſpe ⁊ certitudine reficit. quoꝝ duoꝝ ſpes trāſit: ſed certitudo remanet. Et de ītellectu dicit̃ ꝙ in eo ꝙ audita penetrat reficiēdo cor tenebras eius illuſtrat.quoꝝ auditꝰ trāſit: q꞉ nō docebit vir fratrē ſuū.vt dicit Miere.xxxi. Sꝫ illuſtratio mētis manebit.de ꝯſilio aūt dicit ꝙ ꝓhibet eē ꝑcipitē qđ eſt neceſſariū in p̄ſenti.⁊ iterū ꝙ rōne aīuꝫ replet.qđ ē neceſſariuꝫ etiā in futuro. De fortitudine vō dicit ꝙ aduerſa nō metuit qđ eſt neceſſariū in p̄n̄ti.⁊ iteꝝ ꝙ ꝯfidētie cibos apponit.qđ ꝑmāet etiā ī futuro. De ſcīa vō vnū tn̄ ponit.ſ.ꝙ ignorātie ieiuniū ſupat.qđ ꝑtinet ad ſtatū p̄n̄tē. Sꝫ ꝙ addit in vētre mētis pōt finalit̃ ītelligi repletio cognitiōis ꝑtinet etiam ad ſtatū futuruꝫ. De pietate vō dicit ꝙ cordis viſcera miſericordie operibus replet.qđ quidē ſm verba pertinet tantū ad ſtatū p̄ſentē: ſed ipſe intimus affectus proximorum ꝑ viſcera deſignatus pertinet etiam ad ſtatū futurum. in quo pietas non exhibebit miſericordie opera: ſed congratulationis affectum. De timore vero dicit ꝙ premit mentem ne de preſentibus ſupbiat.qđ pertinet ad ſtatum p̄ſentem.⁊ ꝙ de futuris cibos ſpei confortat.qđ etiā pertinet ad ſtatū preſenteꝫ quātuꝫ ad ſpem.⁊ poteſt etiam quātū ad ſtatū futurū ꝑtinere.quātū ad cōfortationem

de reb⁹ hic ſperatis ⁊ ibi obtentis. ¶ Ad ſeptimū.ſ.vtrū dignitas
donoꝝ attēdat̃ ſꝫ ordinē enumeratiōis q̄ habet̃ yſa.xi. Dicēdū ꝙ
dignitas donoꝝ dupliciter pōt attēdi. Uno mō ſimpliciter.ſ.ꝑ cō-
parationē ad ꝓprios actus.put ꝓcedūt a ſuis principijs. Alio mō
ſꝫ q̄d.ſ.ꝑ cōparationē ad materiā. Simpliciter aūt loquēdo de di-
gnitate donoꝝ eadē eſt rō cōparatiōis in ipſis ⁊ virtutib⁹.qꝛ dona
ad oēs actus potētiaꝝ aīe ꝑficiūt hoīeꝫ ad quos ꝑficiūt virtutes.vt
ſupra dictū ē. Unde ſicut virtutes ītellectuales p̄ferunt̃ virtutibus
moralib⁹.⁊ iō ipſis virtutib⁹ ītellectualib⁹ ↄtēplatiue p̄ferunt̃ acti
uis.vt ſapiētia ⁊ ītellectus ⁊ ſciētia.prudētie ⁊ arti.ita tm̄ ꝙ ſapien
tia p̄fert̃ ītellectui.⁊ ītellect⁹ ſciētie.ſicut prudentia ⁊ ſyneſis eubu
lie.ita etiā in donis ſapiētia ⁊ ītellect⁹.ſciētia ⁊ ↄſiliū p̄ferunt̃ forti
tudini.pietati ⁊ timori.in q̄bus etiā pietas p̄fert̃ fortitudini.fortitu
do timori.ſicut iuſticia fortitudini.⁊ fortitudo tēperātie. Sꝫ q̄ſtum
ad materiā fortitudo ⁊ ↄſiliū p̄ferunt̃ ſciētie ⁊ pietati qꝛ.ſ.fortitu-
do ⁊ ↄſiliū in arduis locū habēt. Sciētia aūt ⁊ ↄſiliū etiā in rationi
bus. Sic igit̃ donoꝝ dignitas ordini enumerationis rn̄det.partim
q̄dē ſimpliciter ſm̄ ꝙ ſapiētia ⁊ intellectus oībus p̄ferunt̃. partim
aūt ſm̄ ordinē materie.ſm̄ ꝙ ↄſiliū ⁊ fortitudo preferunt̃ ſciētie ⁊
pietati. ¶ Ad octauū.ſ.de cōparatiōe donoꝝ ad virtutes. Dicēduꝫ
ꝙ ſicut ex dictis patet virtutes in tria genera diſtinguūt̃. Sūt eniꝫ
q̄dā virtutes theologice.q̄dā ītellectuales.q̄dā morales. Uirtutes
q̄dē theologice.ſunt q̄b⁹ mens humana deo ↄiungit̃. Uirtutes au
tē ītellectuales ſunt q̄bus ratio ipſa ꝑficit̃. Uirtutes aūt morales
ſunt q̄b⁹ vires appetitiue ꝑficiunt̃ ad credēdū rationi. Dona auteꝫ
ſpūſſancti ſunt q̄bus oēs virtutes aīe diſponunt̃ ad hoc ꝙ ſubda-
tur motioni diuine. Sic ergo eadē videt̃ eſſe cōparatio donorū ad
virtutes theologicas ꝑ quas hō vnit̃ ſpirituiſancto mouenti. ſicut
virtutū moraliū ad virtutes ītellectuales.ꝑ quas ꝑficit̃ rō q̄ ē virtu
tū moraliū motiua. Unde ſicut virtutes ītellectuales p̄ferunt̃ virtu
tib⁹ moralib⁹ ⁊ regulāt eas.ita virtutes theologice p̄ferunt̃ donis
ſpūſſancti.⁊ regulāt ea.vnde Greg.dicit in p̄mo mor̃.ꝙ neq̄ꝫ ad de
narij ꝑfectionē ſeptē filij id eſt ſeptē dona ꝑueniūt.niſi in ſpe ⁊ fide
⁊ charitate fuerit omne qd̄ agūt. Sed ſi cōparemus dona ad alias
virtutes ītellectuales vel morales.dona p̄ferunt̃ virtutib⁹.qꝛ dona
ꝑficiūt vires aīe in cōparatiōe ad ſpiritūſanctū mouētem. virtutes
aūt ꝑficiūt vel ipaꝫ rationē vel alias vires in ordine ad rōnē. Ma-
niſeſtū eſt aūt ꝙ ad altiorē motorē oportet maiori ꝑfectōe mobile
eſſe diſpoſitum. Unde perfectiora ſunt dona virtutibus.

¶ De donis in ſpeciali. DIS. II.

Deinde ↄſiderādū eſt de donis in ſpeciali.⁊ pri-
mo de dono timorīſ. Scd̄o de dono pie
tatis. Tertio de dono ſciētie. Quarto de dono fortitu-
dinīſ. Quinto de dono ↄſilij. Sexto de dono ītellectus.
Septimo de dono ſapiētie. ¶ Circa p̄mū de dono timoris ↄſide-
rāda ſunt duodecim. Primū eſt vtrū deus ſit timēdus. Secunduꝫ
eſt de diuiſiōe timoris. Tertiū eſt de timore naturali. Quartū ē de
timore hūano. Quintū eſt de timore mundano. Sextū ē de timore
ſeruili. Septimū eſt de timore initiali. Octauū eſt de timore filiali.
Nonū eſt vtrū timor ſit initiū ſapiētie. Decimū ē vtrū timor ſit do
nū ſpūſſancti. Undecimū ē vtrū creſcat creſcēte charitate. Duode-
cimū vtrū maneat in patria. ¶ Ad primū.ſ.vtrū de⁹ timeri poſſit.
Dicēdū ꝙ ſicut ſpes hꝫ duplex obiectū.quoꝝ vnū ē ipſꝫ bonū futuꝝ
cuius adeptionem quis expectat Aliud eſt auxilium alicuius per
quod expectat illud adipiſci qd̄ ſperat.ita etiaꝫ timor duplex obie-
ctuꝫ habere pōt quorum vnum eſt ipm̄ malū quod homo refugit.
aliud ē a quo malū ꝓuenire pōt.p̄mo ergo mō de⁹ q̄ ē ipſa bonitas
obiectū timoris eſſe nō pōt.ſꝫ ſcd̄o mō pōt eſſe obiectū timoris in-
quātū.ſ.ab ipſo vel ꝑ cōparationē ad ipſuꝫ nobis.pōt aliqd̄ malū
īminere ab ipſo q̄dē pōt nobis īmineri malū pene.qd̄ nō ē ſimpli-
citer malū ſꝫ ſm̄ q̄d.bonū aūt ſimpliciter. Cū enī bonū dicat̃ in or-
dine ad finē.malū aūt īportet hui⁹ ordinis ꝑuatōeꝫ.illō ē malū ſim
pliciter qd̄ excludit ordinē a fine vltimo.qd̄ ē malū culpe.malū aūt
pene eſt q̄dē malū inquātū priuat aliqd̄ ꝑticulare bonū.ē tm̄ bonū
ſimpliciter inquātū depēdet ab ordine finis vltimi.ꝑ cōparatiōem
aūt ad deū pōt nobis malū culpe ꝓuenire ſi ab eo ſepamur.⁊ ꝑ hūc
modū deus pōt ⁊ dꝫ timeri. In deo enī ē ↄſiderare iuſticiā. ſꝫ quā
peccātes punit.⁊ miſericordiā.ſm̄ quā nos liberat. Scd̄m igit̃ ↄſi
derationē iuſticie ipſius īſurgit in nobis timor. Scd̄ꝫ aūt ↄſiderati
onē miſericordie ↄſurgit in nobis ſpes.⁊ ita ſꝫ diuerſas rōnes de⁹
ē obiectū ſpei ⁊ timoris. Et nota ꝙ malū culpe nō ē a deo ſicut ab
actore.ſꝫ ē a nobiſipſis inquātū a deo recedimus.malū aūt pene ē
q̄dē a deo actore inquātū hꝫ rationē boni ꝑut.ſ.ē iuſtuꝫ.ſꝫ ꝙ iuſte
nobis pena infligit̃ hoc primordialiter ex merito noſtri peccati cō

tingit.ſm̄ quē modū dicit̃ Sap.j.ꝙ deus mortē non facit:ſed ipſi
manib⁹ ⁊ vbis accerſierūt illam. ¶ Ad ſcd̄m.ſ.de diuiſione timo-
ris quā ponit magiſter ſniaꝝ li.iij.diſt.xxxiiij.ſ.in filialē. initialem
ſeruilē.⁊ mūdanū. Sciendū ꝙ de timore nunc agim⁹ ſm̄ ꝙ per ip-
ſum aliquo mō ad deū ↄuertimur.vel ab eo auertimur. Cū enī ob
iectū timoris ſit malū q̄n̄q̄ꝫ homo ꝓpter mala q̄ timet a deo rece-
dit.⁊ iſte dicit̃ timor hūanus vel mūdan⁹.q̄n̄q̄ꝫ aūt hō ꝑ mala q̄ ti
met ad deū ↄuertit̃ vt ei inhereat.qd̄ quidē malū eſt duplex.ſ.ma
lum pene.⁊ malū culpe. Si igit̃ aliquis ↄuertat̃ ad deū ⁊ ei inhere
at ꝓpter timorē pene.eſt timor ſeruilis. Si aūt ꝓpter timorē culpe
eſt timor filialis.nā filioꝝ eſt timere offenſaꝫ patris. Si aūt ꝓpter
vtrūq̄ꝫ.eſt timor initialis.q̄ eſt medi⁹ inter vtrūq̄ꝫ timorē Utrū au
tē malū culpe poſſit timeri.ſupra habitū eſt cū de paſſiōe timoris
ageret̃. Et nota ꝙ timor nālis nō ↄnumerat̃ inter alios timores in
hac diuiſione ↄtentos:qꝛ timor nālis nō eſt bonus nec malus.bo-
nitate vel malicia morali:ſed p̄ſupponit̃ ab vtroq̄ꝫ. Oēs aūt iſti ti-
mores īportant vel bonū morale.qd̄ p̄cipue ↄſiſtit in ↄuerſione ad
deū.vel malū morale qd̄ precipue ↄſiſtit in auerſione a deo. Itē no
ta ꝙ lꝫ alia ſit habitudo filij ad patrē.⁊ vxoris ad virum ⁊ ſerui ad
dn̄m.tm̄ timor caſtus qui eſt ꝑ ↄpationē vxoris ad viruꝫ.nō diſtin
guit̃ a timore filiali.q̄ eſt ꝑ ↄpationē filij ad patrē.ſicut diſtinguit̃
a timore ſeruili q̄ eſt ꝑ ↄpationē ſerui ad dn̄m. Cui⁹ ratio ē qꝛ ha-
bitudo ſerui ad dn̄m eſt ꝑ ptātē dn̄i ad ſeruū ſe ſibi ſubijcient:ſed
habitudo filij ad patrē.vel vxoris ad virū eſt ecōuerſo ꝑ affectū fi-
lij ſe ſubdentis patri.vel vxoris ſe ↄiungentis viro vnione amoris
vnde timor filialis eſt caſt⁹ ad idē ꝑtinet:qꝛ ꝑ charitatis amorē de
us pater noſter efficit̃.ſm̄ illō Ro.viij. Accepiſtis ſpm̄ adoptiōis
filioꝝ.in quo clamam⁹ abba pr̄: ſꝫ eādē charitatē dicit̃ etiā ſpon-
ſus noſter.ſꝫ illō.j.ad Corin.xi. Deſpōdi vos vni virovirginem ca-
ſtaꝫ exhibere chr̄o. Timor aūt ſeruilis ad aliō ꝑtinet:qꝛ charitatē ī
ſua reſurrectiōe nō īcludit. Itē nota ꝙ iſti tres timores.ſ.mūdan⁹
ſeruilīſ.⁊ initial̃ reſpiciūt penā:ſꝫ diuerſimode. Nā timor mūdan⁹
ſiue hūan⁹ reſpicit penā a deo auertētē:quā q̄n̄q̄ꝫ inimici dei infli
gūt.vł ↄmiant̃. Sꝫ timor ſeruil̃ ⁊ initialis reſpiciūt penā ꝑ quā ho
mines attrahunt̃ ad deū diuinit⁹ inflictā vel ↄminatā. Quā q̄dem
penā p̄ncipaliter timor ſeruil̃ reſpicit.timor aūt initial̃ ſecundario.
Itē nota ꝙ ſic̄ alia eſt ↄcupiſcia oculoꝝ q̄ ↄcupiſcit hō bona mundi.
Alia ↄcupiſcia carnis q̄ quis dilectōeꝫ ꝓprij corpis ↄcupiſcit.ita aliō
eſt malū qd̄ reſpicit timor mūdan⁹.ſ.amittere bona mūdana. Aliō
qd̄ reſpicit timor hūan⁹.ſ.amitter̃ delectatōeꝫ vł īcolumitatē ꝓprij
corpis:qꝛ tm̄ eadē rōne hō a deo auertit̃ ꝓpter timorē amittēdi bo
na mūdana.⁊ ꝑꝑ timorē amittēdi īcolumitatē ꝓprij corpis:qꝛ bo-
na exteriora ad corp⁹ ꝑtinēt.⁊ iō vterq̄ꝫ timor hic ꝑ eodē ↄputat̃.
Q̄uis mala q̄ timent̃ ſint diuerſa.ſic̄ ⁊ bōa q̄ ↄcupiſcūt̃. Et q̄ q̄deꝫ
diuerſitate ꝓuenit diuerſitas pctōꝝ ſm̄ ſpēm.q̄b⁹ tm̄ oīb⁹ cōe eſt a
deo abducere. ¶ Ad tertiū.ſ.de timore nāli. Et ad q̄rtū.ſ.de timo-
re humano. Re.ſupra vbi agit̃ de paſſione timoris. ¶ Ad q̄ntū.ſ.
de timore mūdano q̄rit̃.vtrū timor mūdan⁹ ſemꝑ ſit malus.⁊ q̄d
ſit. Sciēdū aūt ꝙ ſic̄ ex ſupra dict̃ pꝫ.act⁹ morales ⁊ habit⁹ ex obie
ctis ⁊ nomē ⁊ ſpēm hn̄t.ꝓpriū aūt obiectū appetitiui mot⁹ eſt bo-
nū finale.⁊ iō a ꝓprio fine oīs motus appetitiu⁹ ⁊ ſpecificat̃ ⁊ no-
minat̃. Si quis enī cupiditatē nominaret amorē laboris qꝛ ꝑ eā
cupiditatē hoīes laborāt.nō recte nomīaret. Nō enī cupidi labore
q̄rūt ſicut finē:ſed ſicut illud qd̄ eſt ad finē.ſicut finē aūt q̄rūt diui
tias. Uñ cupiditas recte nomīat̃ deſideriū vel amor diuitiaꝝ qd̄ ē
malū.⁊ ꝑ hūc modū amor mūdan⁹ ꝓprie dicit̃ quo aliq̄s mūdo i-
nitit̃ tanq̄ꝫ fini.⁊ ſic amor mūdan⁹ ſemꝑ ē mal⁹.timor aūt ex amo
re naſcit̃.illō.n.hō timet amittere qd̄ amat.vt pꝫ ꝑ Aug.i li.lxxxiij.
q̄ſi. Et iō timor mūdan⁹ eſt q̄ ꝓcedit ex amore mūdano tanq̄ꝫ a ma
la radice.⁊ ꝓpter hoc etiā ipſe timor mūdan⁹ ſemꝑ eſt mal⁹. Scie
dū aūt ꝙ nāliter eſt homini ꝙ refugiat ꝓprij corpis detrimentū.vł
etiā dāna tempaliū reꝝ:ſed ꝙ hō ꝓpter iſta recedat a iuſticia eſt ↄ
rōnē nālē. Unde etiā ph̄s dicit in.iij.eth̄.ꝙ quedā ſunt.ſ.pctōꝝ
opa ad q̄ nullo timore aliq̄s dꝫ cogi.qꝛ peius eſt hmōi pctā ↄmitte
re q̄ꝫ penas q̄ſcūq̄ꝫ pati. Ad timorē humanū ꝑtiere videt̃ ꝙ hoīes
reueremur. Sꝫ duplr̄ pōt aliquis hoīes reuereri. Uno mō inquan
tum in eis eſt aliquid diuinū.puta bonū gratie vel virtutis.vel ſalu
tem naturalis dei imaginis.⁊ hoc mō vitupant̃.qui hoīes non re-
uerent̃. Sicut iudex iniqu⁹ qui nec deū timebat nec hoīes reuere-
batur. Luc.xviij. Alio mō poteſt aliq̄s homīes reuereri inquātum
deo cōtrariant̃.⁊ ſic laudant̃.qui homīes nō reuerentur. ſm̄ illud
Ecci.xlviij. In diebus ſuis nō ꝑtimuit principem. Et math.x. No-
lite timere eos qui occidūt corpus ⁊c. Ad timorē mundanū ꝑtine-
re vident̃ pene que ꝑ poteſtates ſeculares infligunt̃. Poteſtates

aũt qñqȝ infligũt penas ad retrahẽdũ a peccato in hoc ꝙ dei mini
ſtri ſunt. ſm illud Ro. xiij. Miniſter dei ẽ iudex in irã ei qui male
agit. ⁊ ſm hoc timere ꝑtãtẽ ſecularẽ nõ ꝑtinet ad timorẽ mũdanũ.
ſȝ ad timorẽ ſeruilẽ vel initialẽ. q̃ñdo vero penas ĩfligũt cõtra iuſti
ciã hoĩes ꝑſequẽdo vel bona tꝑalia rapiẽdo. ſic ad timorẽ munda/
nũ ꝑtinet timere poteſtati ſecularẽ. ⁊ ex hmõi timore ꝑuenit ꝙ ho
mo plus vult iuſticiã deſerẽ vel deũ offendere q̃ȝ tꝑalia bona ꝑde/
re. De hoc re. vbi ſupra. ¶ Circa ſextũ. ſ. de timore ſeruili ↄſideran/
da ſunt tria. Primo vtrũ timor ſeruilis ſit bonus. Scḋo vtꝝ ſit idẽ
cũ timore filiali. Tertio vtrũ remaneat cũ charitate. ¶ Ad primũ. ſ.
vtrũ timor ſeruilis ſit bonus. Dicẽdũ ꝙ timor ſeruilis ex parte ſer/
uilitatis hȝ ꝙ ſit malus. ſeruilitas enĩ opponit̃ libertati. vnde cũ li/
ber ſit q̃ ſui eſt. vt dicit̃ in ꝑncipio methaphiſice. ſeruus eſt q̃ nõ cã
ſui opat̃ ſȝ quaſi ab extrinſeco motus. q̃cũqȝ aũt ex amore aliq̃d fa
cit q̃ſi ex ſeipſo opat̃. q̄ ex ꝓpria iclinatiõe mouet̃ ad operandũ ⁊
⁊ ideo ↄtra rationẽ ſeruilitatis eſt ꝙ aliq̃s ex amore opet̃. Sic igit̃
timor ſeruilis inquãtũ ſeruilis eſt. charitati ↄtrariat̃. Sic igit̃ ſer/
uilitas eẽt de ratiõe timoris oporteret ꝙ timor ſeruilis ſimpliciter
eẽt malus. ſicut adulteriũ ſimpliciter eſt malũ q̄ id ex quo ↄtraria/
tur charitati ꝑtinet ad adulterij ſpẽm. ſȝ ꝑdicta ſeruilitas nõ ꝑtinet
ad ſpeciẽ timoris ſeruilis ſicut nec ĩfirmitas ad ſpeciem fidei ĩfor/
mis. Species enĩ moralis habitus vel actꝰ ex obiecto accipit̃. obie
ctũ aũt timoris ſemel eſt pena cui accidit ꝙ bonũ cui cõtrariat̃ pe/
na amet̃ tanq̃ȝ finis vltimꝰ. ⁊ ꝑ ↄſequẽs pena timeat̃ tãq̃ȝ ꝑncipa/
le malũ. qḋ ↄuenit in nõ habẽte charitatẽ. vel ꝙ ordinet̃ in deũ. ſi/
cut in finẽ. ⁊ ꝑcõſequẽs pena nõ timeat̃ tãq̃ȝ ꝑncipale malũ. qḋ cõ
uenit in habẽte charitatẽ. nõ enĩ tollit̃ ſpecies habitꝰ ꝑ hoc ꝙ eius
obiectũ vel finis ordinat̃ ad vlteriorẽ finẽ. ⁊ ideo timor ſeruilis ſm
ſuã ſubſtãtiã bonꝰ ẽ. ſȝ ſeruilitas eius ẽ mala. ¶ Ad ſcḋȝ. ſ. vtrũ ti/
mor ſeruilis ſit idẽ in re cũ timore filiali. Dicẽdũ ꝙ ꝓprie obiectũȝ
timoris ẽ malũ. ⁊ q̄ actus ⁊ habitus diſtinguũt̃ ſm obiecta vt ex
dictis patet. neceſſe ẽ ꝙ ſm diuerſitatẽ maloꝝ etiaȝ timores ſpecie
differãt. Differt aũt ſpecie malum pene qḋ refugit timor ſeruilis. ⁊
⁊ malũ culpe qḋ refugit timor filialis. vt ex ſupradictis pȝ. Vñ ma
nifeſtũ eſt ꝙ timor eſruilis ⁊ filialis nõ ſunt idẽ ſȝ ſubſtãtiã. ſȝ dif
ferũt ſpecie. vnde aug. ſup ꝑmã canonicã Iohis dicit duos eſſe ti/
mores. Vnũ ſeruilẽ. ⁊ aliũ filialẽ vel caſtũ. lȝ aũt vterqȝ timor reſpi
ciat deũ. q̄ vtroqȝ timemus deũ. nõ tñ ſub eadẽ habitudine. Nã ti
mor ſeruilis reſpicit deũ ſicut ꝑncipiũ ĩflictiuũ penaꝝ. timor aũt fi/
lialis reſpicit deũ. nõ ſicut ꝑncipiũ actiuũȝ culpe. ſȝ potius ſicut ter/
minũ a quo refugit ſeparari ꝑ culpã. Et ideo ex hoc obiecto qḋ eſt
deꝰ nõ ↄſequũt̃ idẽtitatẽ ſpei. q̄ etiã motꝰ naturales ſȝ habitudi/
nẽ ad aliquẽ terminũ ſpecie diuerſificant̃. nõ enĩ eſt idẽ motus ſpe
cie q̃ eſt ab albedine. ⁊ q̃ eſt ad albedinẽ. Per iſtaȝ eadẽ rõnẽ dicas
ꝙ fides formata ⁊ ĩformis ſm obiectũ nõ differũt. vtraqȝ enim fi/
des ⁊ credit deo ⁊ credit deũ. ſȝ differũt ſolũ ꝑ aliq̃d ĩtrinſecũ. ſ. ſm
ꝑſentiã ⁊ abſentiã charitatis. ⁊ ideo nõ differũt ſm ſubſtãtiã. ſȝ ti/
mor filialis ⁊ ſeruilis differũt ſm obiecta. ⁊ ideo non eſt ſimilis ra/
tio. Similiter eadẽ eſt ſpes qua ſperamꝰ frui. deo. ⁊ aliq̃ alia bene
ficia obtinere ab eo. nõ tñ eſt idẽ timor quo timemꝰ ſeparari a deo
⁊ ab eo puniri. q̄ ſpes reſpicit deũ. ſicut ꝑncipiũ tã reſpectũ fruitio
nis diuine q̃ȝ reſpectu cuiuſcũqȝ alterꝰ beneficij. nõ ſic aũt ẽ de ti/
more. ⁊ iõ nõ ẽ rõ ſimilis. ¶ Ad tertiũ. ſ. vtruȝ timor ſeruilis ſimul
maneat cũ charitate. Dicẽdũ ꝙ timor ſeruilis ex amore ſui cauſat̃.
q̄ ẽ timor pene q̃ ẽ detrimẽtũ ꝓprij boni. Vnde h' mõ timor pene
põt ſtare cũ charitate. ſicut ⁊ amor ſui. eiuſdẽ enĩ rõnis ẽ ꝙ hõ cu/
piat bonũ ſuũ. ⁊ ꝙ timeat ꝑuari eo. Amor aũt ſui triplicit̃ ſe põt ha
beri ad charitatẽ. Vno. n. mõ ↄtrariat̃ charitati ſm ꝙ aliq̃s ĩ amo
re ꝓprij boni finẽ ↄſtituit. Alio mõ ĩcludit̃ in charitate ſȝ ꝙ hõ ſe
ꝓpter deũ ⁊ in deo diligit. Tertio mõ a charitate q̃dẽ diſtinguit̃. ſȝ
charitati nõ ↄtrariat̃. puta cũ aliq̃s diligit q̃dẽ ſeipȝ ſȝ rõneȝ ꝓprij
boni. ita tñ ꝙ in h' ꝓprio bono nõ ↄſtituat finet. ſicut ẽt ad ꝓximũ
põt eſſe aliq̃ alia ſpãlis dilectio ꝑter dilectiõeȝ charitatis q̃ fundat̃
ĩ deo diũ ꝓximꝰ diligit̃. vel rõne ↄſanguinitatis. vel alicuiꝰ ↄditiõis
hũane. q̃ tñ referibilis ſit ad charitatẽ. Sic igit̃ ⁊ timor pene exclu/
dit̃. Vno mõ ĩ charitate. Nã ſepari a deo ẽ pena quedã. quã chari
tas maxĩe refugit. vñ h' ꝑtinet ad timorẽ caſtũ. Alio autẽ mõ ↄ̃riat̃
charitati ſȝ ꝙ aliq̃s refugit penã ↄ̃riã bono ſuo nãli. ſicut ꝑncipale
malũ ↄ̃riũ ẽ bono qḋ diligit̃ vt finis. ⁊ ſic timor pene nõ ẽ cũ chari
tate. Alio mõ tĩor pene diſtiguit̃ q̃dẽ ſȝ ſubſtãtiã a tĩore caſto. q̄
ſ. hõ timet malũ penale. nõ rõne ſepatõis a deo. ſȝ ĩquãtũ ẽ nociuũ
ꝓprij bõi. nec tñ ĩ illo bono ↄſtituit̃ eiꝰ finis. Vñ nec illḋ malũ for
midat̃ tãq̃ȝ ꝑncipale malũ. ⁊ tal' tĩor põt eẽ cũ charitate. ſȝ iſte tĩor
pene nõ dicit̃ eẽ ſuilis. niſi q̃ñ pena formidat̃ ſicut ꝑncipale maluȝ
vt ex dictis patet. ⁊ ideo timor inquãtum ſeruilis nõ manet cũ cha
ritate. Sed ſubſtãtia timoris ſeruilis cũ charitate mãere põt ſicut
amor ſui manere põt cũ charitate. De h' etiã req̃. vbi ſupra. ¶ Cir/
ca ſeptimũ. ſ. de timore initiali. Re. vbi ſupra. vbi agit̃ de paſſione
timoris. ¶ Circa octauũ. ſ. de timore filiali. Re. vbi ſupra. Utrum
aũt timor initialis ſm eſſentiã differat a timore filiali. Dicendũ ꝙ
timor initialis dicit̃ ex eo ꝙ eſt initiũ: ſed cũ ⁊ timor filial' ⁊ timor
ſeruilis ſint aliquo mõ initiũ ſapiẽtie. vterqȝ põt aliquo mõ initia
lis dici: ſed ſic nõ accipit̃ initialis ſcḋm ꝙ diſtinguit̃ a timore ſer/
uili ⁊ filiali: ſed accipit̃ ſm ꝙ ↄpetit ſtatui incipiẽtiũ in q̃bꝰ ĩchoa/
tur quidã timor filialis ꝑ inchoationẽ charitatꝭ. nõ tñ eſt in eis ti/
mor filialis ꝑfecte: q̄ nondũ ꝑueniũt ad ꝑfectionẽ charitatis. ⁊ iõ
timor initialis hoc mõ ſe hȝ ad filialẽ. ſicut charitas impfecta ad ꝑ
fectã. Charitas aũt ꝑfecta ⁊ impfecta nõ differũt ſȝ eſſentiã ſed ſo
lũ ſm ſtatũ. ⁊ iõ dicẽdũ eſt ꝙ timor initialis ꝓut hic ſumit̃ nõ dif
fert ſm eſſentiã a timore filiali. Et nota ꝙ timor ſeruil' timet penaȝ
⁊ timor initial' timet penã: ſȝ nõ eodẽ mõ: q̄ timor ſeruilis reſpicit
penã ſicut obiectũ ꝓpriũ. timor aũt initialis nõ timet penã ſic ꝓpri
um obiectũ: ſȝ inquãtũ hȝ aliq̃d de timore ſeruili adiũctũ. q̃ ſȝ ſub
ſtantiã manet quidẽ cũ charitate. ſeruilitate remota: ſed actus eiuſ
manet quidã cũ charitate impfecta in eo qui nõ ſolũ mouet̃ ad bñ
agendũ ex amore iuſticie: ſed etiã ex timore pene. Sep iſte actꝰ ceſ/
ſat in eo qui hȝ charitatẽ ꝑfectã q̃ foras mittit timorẽ habẽtẽ penã
vt dicit̃. j. ioh. iiij. ¶ Circa nonũ. ſ. vtrũ timor ſit initiũ ſapiẽte. Sci
endũ ꝙ initiũ ſapiẽtie põt aliquid dici duplr. Vno mõ q̄ ẽ initiuȝ
ipſiꝰ ſapiẽtie q̃ñtũ ad eius eſſentiã. Alio mõ q̃ñtũ ad eiꝰ effectuȝ. ſic
initiũ artis ſm eius eſſentiã ſunt ꝑncipia ex quibꝰ ꝓcedit ars. Ini
tiũ aũt eius ſm artis effectũ ẽ vnde ĩcipit ars opari. Sic̃ ſi dicamꝰ
ꝙ ꝑncipiũ artis edificatiue eſt fundamẽtũ: q̄ ibi incipit edificator
opari. cũ aũt ſapiã ſit cognitio diuinoꝝ vt infra dicet̃. aliter cõſide/
rat̃ a nobis ⁊ aliter a phis: q̄ enĩ vita nr̃a ad diuinã fruitionẽ ordi
nat̃. ⁊ dirigit̃ ſȝ quãdã ꝑticipationẽ diuine nãe q̃ eſt ꝑ gratiã. Sa/
pientia ſm nos nõ ſolũ ↄſiderat̃ vt eſt cognoſcitiua dei ſicut apud
phos: ſed etiã vt eſt directiua humane vite que nõ ſolũ dirigit̃ ſm
rõnes humanas: ſed etiã ſm rõnes diuinas. vt pȝ ꝑ aug. xij. de tri.
Sic igit̃ initiũ ſapiẽ ſm eius eſſentiã ſunt prima principia ſapiẽ q̃
ſunt articuli fidei. ⁊ ſm hoc fides dicit̃ initiũ ſapiẽ. Sed q̃ñtũ ad ef
fectũ: initiũ ſapiẽ eſt vñ ſapiã incipit opari. ⁊ hoc mõ timor eſt ini/
tiũ ſapiẽ. Aliter tñ timor ſeruilis ⁊ aliter timor filialiſ. timor enĩ ſer
uilis eſt ſicut ꝑncipiũ extra diſponẽs ad ſapiẽtiã. inquãtũ aliq̃s ti/
more pene diſcedit a pctõ. ⁊ ꝑ hoc habilitat̃ ad ſapiẽ effectũ. ſm il/
lud Ecci. j. Timor dñi expellit peccatũ. timor aũt caſtus vel filialis
eſt initiũ ſapiẽ ſicut primꝰ ſapiẽtie effectꝰ. Cũ aũt ad ſapiaȝ ꝑtieat
ꝙ humana vita regulet̃ ſm rõnes diuinas. hinc oportet ſumẽ ꝑn/
cipiũ vt hõ deũ reuereat̃. ⁊ ſe ei ſubijciat. Sic enĩ ↄſequẽter in oĩ/
bus ſm deũ regulabit̃. Dicit̃ aũt timor initium ſapiẽ ⁊ ipſa ſapiã.
Iob. xxviij. Timor dei ipſe ẽ ſapiã: q̄ timor compat̃ ad ſapiaȝ ſic̃
radix ad arborẽ. Unde dicit̃ Ecci. j. Radix ſapiẽ timere deũ. ⁊ ideo
ſic̃ radix ṽtute dicit̃ eſſe tota arbor. ita timor dei dicit̃ eẽ ſapiã. Ex
dictis pȝ ꝙ fides alio mõ eſt ꝑncipiũ ſapiẽ ⁊ alio mõ timor. Unde
dicit̃ Ecci. xxv. Timor dñi initiũ dilectiõis eius initiũ aũt fidei ag
glutinãdũ eſt ei. ¶ Circa decimũ. ſ. vtrũ timor ſit donũ ſpũſancti.
Dicẽdũ ꝙ multiplex eſt timor. vt ſupra dictũ ẽ. Timor aũt huma/
nus vt dic̃ aug. in libro de grã ⁊ libero arbitrio. nõ eſt donũ dei. h'
enĩ timore petrꝰ negauit chr̃m: ſȝ ille timor de quo dictũ eſt. illũ ti/
mete. q̃ põt aĩam ⁊ corpus mittere in gehẽnã. Silr etiã timor ſerui
lis nõ eſt numerãdus. inter ſeptẽ dona ſpũſancti. lȝ ſit a ſpũſãcto
q̄ vt aug. dicit in libro de nã ⁊ grã. põt habere ãnexã volũtatẽ pec
candi. dona aũt ſpũſancti nõ poſſunt eẽ cũ volũtate peccãdi: q̄ nõ
ſunt ſine charitate. vt dictũ eſt ſupra. Vñ relinquit̃ ꝙ timor dei q̃
numerat̃ inter ſeptẽ dona ſpũſancti eſt timor filialis ſiue caſtꝰ. di
ctũ eſt enĩ ſupra: ꝙ dona ſpũſancti ſunt q̃dã habituales ꝑfectiões.
potẽtiaꝝ aĩe. q̃bꝰ reddunt̃ bene mobiles a ſpũſancto. ſic̃ a ṽtutibꝰ
mobilibꝰ potẽtie appetitiue reddunt̃ bñ mobiles a rõe. ad h' autẽ
ꝙ aliquid ſit bene mobile ab aliquo mouẽte. ꝑmo requirit̃ vt ſit ei
ſubiectũ nõ repugãs q̄ ex repugnãtia mobilis ad mouens ĩpedit̃
motus. hoc aũt facit timor filialis vel caſtꝰ. inquãtũ per ipſuȝ deũ
reueremur. ⁊ refugimus nos ipſi ſubducere. ⁊ iõ timor filialis q̃ſi
primũ locũ tenet aſcendẽdo inter dona ſpũſancti. Ultimũ aũt de/
ſcendẽdo. ſicut Aug. dicit in libro de ſermone dñi in mõte. Iſte au
tẽ timor filialis nõ contrariat̃ virtuti ſpei. non enĩ per timorẽ filia/
lem timemus ne nobis deficiat qḋ ſperamus obtinere ꝑ auxilium
diuinum: ſed timemus ab hoc auxilio nos ſubtrahere. ⁊ ideo ti/
mor filialis ⁊ ſpes ſibinuicem coherent. vt ſeinuicẽ ꝑficiunt. nec ẽ

idē cū charitate.nō.n.ex hoc ꝙ amoꝛ eſt pncipiū timoꝛis ſequit̄ ꝙ nō ſit habit⁹ diſtinct⁹ a charitate.que eſt amoꝛ dei.qꝛ amoꝛ eſt pncipiū oīum affectionū.⁊ tñ in diuerſis habitibus ꝑficimur circa diuerſas affectiões.ideo tñ amoꝛ magis hꝫ ratione virtutis q̄ȝ timoꝛ qꝛ amoꝛ reſpicit bonū ad qᷓ pncipaliter virtus oꝛdinat̄ ſm ꝓpꝛiaȝ ratione.vt ex ſupꝛadictis patet.⁊ ꝓpter hoc etiā ſpes ponit̄ virtus timoꝛ aūt pncipaliter reſpicit malū cuius fugaȝ iꝑoꝛtat.vnde aliq̄d min⁹ ē virtute theologica. Circa vndecimū.ſ.vtrū creſcēte charitate creſcat timoꝛ.Dicēdū ꝙ duplex ē timoꝛ dei ſicut dictū ē. Un⁹ q̄dē filialis.quo q̄s timet offenſaȝ ipſius.vel ſeꝑatiōeȝ ab ipo. Ali⁹ aūt ē ſeruilis timoꝛ quo q̄s timet penā. Timoꝛē aūt filialeȝ neceſſe eſt creſcere creſcēte charitate.ſicut effect⁹ creſcit creſcēte cā.q̄tō.n. aliq̄s magis diligit aliquē.tātomagis timet eū offendere ⁊ eo ſeparari. Sed timoꝛ ſeruilis q̄tū ad ſeruilitatē totaliter tollit̄ charitate adueniēte.remanet tñ ſm ſubſtātia timoꝛ pene.vt dictuȝ eſt.⁊ iſte timoꝛ diminuit̄ charitate creſcente.maxīe q̄tū ad actū.qꝛ q̄to aliq̄s magis diligit deū.tātominus timet deū. Primo q̄dē qꝛ minus attēdit ad bonū ꝓpꝛiū cui ꝯtrariat̄ pena. Scđo qꝛ filius inherens magis ꝯfidit de p̄mio.⁊ ꝑ ꝯſequēs minus timet de pena.⁊ ſic itelligit Aug. quādo,dicit ſup p̄mā canonicā iohis:ꝙ q̄tū charitas creſcit tñ timoꝛ decreſcit. Siſ'iter ſpe creſcēte diminuit̄ timoꝛ pene. ſꝫ ea creſcēte creſcit timoꝛ filialis.qꝛ q̄to aliq̄s certius expectat alicuius boni ꝯſecutiōeȝ ꝑ auxiliū alterius.tātomagis verēt̄ eū offendere.vel ab eo ſeparí. ¶ Circa duodecimū.ſ.vtꝝ timoꝛ ꝑmaneat in patria. Dicēdū ꝙ timoꝛ ſeruilis ſiue timoꝛ pene nullo mō erit in patria. Excludit̄ enī timoꝛ talis ꝑ ſecuritatē eterne hereditatis vel beatitudinis q̄ eſt de ipſius beatitudinis ratiōe.ſicut ſupꝛa dictū ē. Timoꝛ aūt filialis ſi augeat̄ augmentata charitate.ita charitate ꝑfecta ꝑficiet̄.vnde nō habebit in patria oīno eundē actū quē hꝫ mō. Ad cuius euidētiā ſciēdū eſt ꝙ ꝓpꝛiū obiecta timoꝛis eſt maluȝ poſſibile.ſicut ꝓpꝛiū obiectū ſpei eſt bonū poſſibile.⁊ cū motus timoꝛis ſint quaſi fuge.timoꝛ iꝑoꝛtat fugā mali ardui poſſibilis.parua eniȝ mala timoꝛē nō inducūt. Sicut autem bonū vniuſcuiuſq̄ʒ eſt vt in in ſuo oꝛdine cōſiſtat.ita malū vniuſcuiuſq̄ʒ eſt vt ſuū oꝛdinē deſerat.oꝛdo aūt creature rationalis eſt.vt ſit ſub deo ⁊ ſupꝛa ceteras creaturas. Unde ſicut malū creature ratiōalis eſt vt ſubdat ſe creature iferioꝛi ꝑ amoꝛē.ita etiā maluȝ eius eſt ſi nō deo ſe ſubijciat. ſꝫ in ipꝫ ꝑſumptuoſe inſiliat.vel cōtēnat.hoc aūt malū creature rationali ſm ſuā naturā ꝯſiderate poſſibile eſt ꝓpter naturalē liberi arbitrij flexibilitatē.ſꝫ in beatis ſit nō poſſibile ꝑ gloꝛie ꝑfectionē.fuga igit̄ mali qᷓ eſt deo nō ſubijci.vt poſſibilis nature.impoſſibilis aūt beatitudini erit in patria. In via aūt eſt fuga hui⁹ mali vt oīno poſſibilis. Et ideo greg.dicit.xvij.moꝛ.exponēs illō Job.xxvi. Columne cōtremiſcūt.⁊ pauēt ad nutū eius. Ipe inq̄t:virtutes celeſtiuȝ q̄ habēt:ſine ceſſatiōe cōſpiciūt in ipſa:cōtēplatiōe cōtremiſcūt. ſꝫ idē tremoꝛ ne eis penalis ſit nō timoꝛis eſt.ſꝫ admiratiōis. qꝛ.ſ.admirant̄ deū.vt ſupꝛa ſe exiſtētē ⁊ eis icōpꝛehenſibilē. Augu.aūt in xiiij.de ci.dei.hoc mō ponit timoꝛē in patria.q̄uis hoc ſub dubio derelinquat. Timoꝛ īquit ille caſtus ꝑmanēs in ſeculū ſeculi.ſi erit in futuro ſeculo nō erit timoꝛ exiēs a malo qᷓ accidere pōt. ſed tenens in bono qᷓ amitti nō pōt.vbi enī boni adepti amoꝛ īmutabilis eſt ꝑfecto ſi dici pōt mali cauendi timoꝛ ſecurus eſt. timoꝛis q̄ppe caſti noſti noīe ea volūtas ſignata eſt quā nos neceſſe erit nolle peccare ⁊ nō ſollicitudine infirmitatis.ne foꝛte peccemus.ſꝫ trāq̄llitate charitatis cauere peccatū.aut ſi nullus oīno generis timoꝛ ibi eſſe poterit ita foꝛtaſſe timoꝛ in ſeculū ſeculi dictus eſt ꝑmanēs.qꝛ id q̄dē ꝑmanebit ad qᷓ timoꝛ ipe ꝑducit. Spes aūt nō manebit in patria.quia ſpes impoꝛtat quendam defectum.ſ.abſentiam beatitudinis que tollitur in eius pꝛeſentia. Sed timoꝛ impoꝛtat defectū naturalē creature ſm ꝙ in infinitū diſtat a deo qᷓ etiam in patria remanebit.⁊ ideo timoꝛ nō euacuabitur totaliter.

¶ De dono pietatis. DIS. III.

Deinde cōſiderādū eſt de dono pietatis vtruȝ.ſ. pietas ſit donū ſpirituſſancti: Dicēdū ꝙ ſicut ſupꝛa dictū eſt dona ſpirituſſancti ſunt quedaȝ habituales anime diſpoſitiones quibus eſt pꝛompte mobilis a ſpirituſancto. Inter cetera aūt mouet nos ſpūſſanct⁹ ad hoc ꝙ affectū quendam filialē habeamus ad deū.ſm illud Ro.viij. Accepiſtis ſpiritū adoptiōis filioꝝ in quo clamamus abba pater.⁊ qꝛ ad pietatē ꝓpꝛie ꝑtinet officiū.⁊ cultū patri exhibere. Conſequens eſt ꝙ pietas ꝑ quā cultū ⁊ officiū exhibueris deo.vt patri ꝑ inſtinctum ſpūſſancti ſit donū. Et nota ꝙ differt pietas que eſt virtus a pietate que eſt donū.qꝛ pietas que eſt virtus exhibet officiuȝ ⁊ cultum patri carnali.pietas vero que eſt donum exhibet officiū ⁊ cultum deo vt patri.⁊ ſicut ꝑ pietatē que eſt virtus exhibet hō officiū ⁊ cultū nō ſolū patri coꝛꝑali:ſed etiā oīb⁹ ſanguine iūctis ſm ꝙ ꝑtinēt ad patrē.ita etiā pietas ſm ꝙ eſt donū nō ſolū exhibet cultū ⁊ officiū deo:ſed oīb⁹ que ꝑtinēt ad deū.⁊ ꝓpter hoc ad ipſaȝ ꝑtinet honoꝛare ſanctos.nō ꝯdicere ſcripture ſiue intellecte ſiue non intellecte.ſicut aug.dicit i li.de doct.chꝛia. Ipa ēt ex cōſequēti ſubuenit ī miſeria ꝯſtitutis.⁊ q̄uis iſte act⁹ nō habeat locū in patria p̄cipue poſt diē iudicij.hēbit tñ locū p̄cipu⁹ actus ei⁹.q̄ eſt reuereri deū affectu filiali.qᷓ p̄cipue tūc erit.ſꝫ illud Sap.v. Ecce quō cōputati ſunt īter filios dei.erit etiā mutua honoꝛatio ſanctoꝝ adinuicē.nūc aūt ante diē iudicii miſerent̄ hoꝝ q̄ī ſtatu hui⁹ miſie ſt.

Deinde ꝯſiderandū eſt de dono ſciētie.qᷓ eſt tertiū īter dona. Et circa hoc ꝯſideranda ſūt tria. Pꝛīo vtruȝ ſcientia ſit donū. Scđo vtrū ſit circa diuina. Tertio vtrū ſit ſpeculatiua vel pꝛactica. ¶ Ad pꝛimū.ſ.vtꝝ ſcientia ſit donū. Dicēdū ꝙ gratia ꝑfectioꝛ eſt q̄ȝ nā. Unde nō deficit in his in q̄b⁹ hō ꝑ nām ꝑficī pōt. Cū aūt hō per naturalē rōeȝ aſſentit ſm intellectū alicui veritati.dupliciter ꝑficit̄ circa veritatē illā. Primo q̄dē qꝛ capit eā. Secūdo qꝛ de ea certū iudiciū hꝫ.⁊ ideo ad hoc ꝙ intellectus humanus ꝑfecte aſſentiat veritati fidei duo requirunt̄.quoꝝ vnū eſt: ꝙ ſane capiat ea que ꝓponunt̄ qᷓ ꝑtinet ad donū intellectus vt ſupꝛa dictū eſt. Aliud aūt eſt vt habeat certū iudiciū de veritate ꝑ diſcurſū rationis.⁊ rectū de eis diſcernēdo.ſ.credēda a nō credēdis.⁊ ad hō eſt neceſſarium donū ſciētie. Circa credēda aūt pōt haberi duplex ſcientia.vna quidē ꝑ quā homo ſcit qᷓ credere debeat.diſcernens credēda a nō credēdis ⁊ ſm hoc ſciētia eſt donū.⁊ ꝯuenit omnib⁹ ſanctis.alia v̄o ſcientia circa credenda ꝑ quā hō nō ſoluȝ ſcit quid credere debeat:ſed etiā ſcit fidē manifeſtare.⁊ alios ad credēdū inducere.⁊ ꝯtradictoꝛes reuincere.⁊ iſta ſcientia ponit̄ inter gratias gratiſdatas. q̄ nō dant̄ oīb⁹:ſed q̄buſdā.vnde aug.xiii.de tri.poſt q̄ȝ dixerat ꝙ ſciētia nō pollent plurimi.q̄uis polleāt ipſa fide.ſubiūgit ibidē. Aliud eſt ſcire tm̄modo q̄d hō credere debeat. Aliud ē ſcire queādmodū hoc ipſuȝ ⁊ pijs opituleē ⁊ ꝯtra impios defendatur. Ex dictis patet quō differt ſcientia q̄ eſt donū a ſcientia q̄ pōitur inter gratias gratiſdatas.differt aūt a ſcientia q̄ ē habit⁹ intellectualis aīe que eſt effect⁹ nālis rationis.ſicut dicit pħs in pꝛimo poſterioꝝ:ꝙ demōſtratio eſt ſylogiſm⁹ faciens ſcire:qꝛ certitudo cognitionis in diuerſis naturis inuenit̄ diuerſimode ſm diuerſaȝ cōditionē vniuſcuiuſq̄ʒ nāe. Nā hō ꝯſequit̄ certū iudiciū de veritate ꝑ diſcurſuȝ ratiōis.⁊ ideo ſciētia humana ex ratiōe demōſtratiua acquirit̄:ſed in deo eſt certū iudiciū veritatis abſq̄ʒ omni diſcurſu ꝑ ſimplicē intuitū.⁊ ideo diuina ſciētia nō eſt diſcurſiua vel rōtionatiua:ſed abſoluta ⁊ ſimplex.cui ſimilis eſt ſciētia q̄ pōitur donū ſpūſſancti.cū ſit quedā participatiua ſimilitudo ipſi⁹. Et nota ꝙ virtuti fidei rn̄det donū intellectus ⁊ etiā donū ſcientie: qꝛ lꝫ dona ſint ꝑfectioꝛa v̄tutib⁹ moꝛalib⁹ ⁊ intellectualibus.nō ſunt autē ꝑfectioꝛa virtutib⁹ theologicis:ſed magis ōmunia dona ad ꝑfectionē theologicarū v̄tutū oꝛdinant̄ ſicut ad finē.⁊ ideo nō eſt icōueniēs ſi diuerſa dona ad vnā virtutē theologicā oꝛdinant̄. ¶ Ad ſcđ3.ſ.vtrū donū ſcientie ſit circa diuina. Dicendū ꝙ certū iudiciū de re aliqua maxime dat̄ ex ſua cā. Et ideo ſꝫ oꝛdinē cauſarū opoꝛtet eſſe oꝛdinē iudicioꝝ. Sicut enī cā pꝛima eſt cā ſcđe.ita ꝑ cām pꝛimā iudicat̄ de ſcđa cā. De cauſa aūt pꝛima nō poteſt iudicari ꝑ aliā cauſam.⁊ ideo iudiciū qᷓ fit ꝑ pꝛimā cauſam eſt pꝛimū ⁊ ꝑfectiſſimū. In his aūt in quib⁹ eſt aliq̄d ꝑfectiſſimū nomē cōe generis appꝛopꝛiat̄ his que deficiūt a ꝑfectiſſimo.ipſi aūt ꝑfectiſſimo adaptat̄ aliqᷓ ſpeciale nomē.vt pꝫ in logicis. Nā in genere cōuertibiliū illud qᷓ ſignat id qᷓ quid eſt in ſpāli noīe diffinitio vocat̄. ea trema aūt q̄ ab hoc deficiūt ꝯuertibilia exiſtētia nomē cauſe ſibi retinēt.ſ.ꝙ ꝓpꝛia dicunt̄.igit̄ qꝛ nomē ſcientie iꝑoꝛtat quādā rectitudinē iudicij vt dictū eſt. Si quidē certitudo iudicij ſit ꝑ altiſſimā cauſam illi⁹ generis hꝫ ſpeciale nomen qᷓ eſt ſapīa.dicit̄ enī ſapiens in vnoquoq̄ʒ genere q̄ nouit altiſſimā cauſaȝ illius generis per quā pōt de oīb⁹ iudicare:ſimplr aūt ſapiēs dicit̄.q̄ nouit iudicare altiſſimā cauſaȝ.ſ.deum.⁊ ideo cognitio diuinoꝝ vocat̄ ſapientia. Cognitio v̄o rerum humanaꝝ vocat̄ ſcientia q̄ſi cōmuni noīe iꝑoꝛtāte certitudinē iudicij appꝛopꝛiato ad iudiciū qᷓ fit ꝑ cās ſcđas ⁊ ideo ſic accipiēdo nomē ſcientie ponit̄ donū diſtinctū a dono ſapiētie. Unde donū ſciētie eſt ſolū circa res humanas.vel circa res creatas.lꝫ enī ea de quib⁹ eſt fides ſint res diuine ⁊ eterne.tñ ipſa fides eſt quoddā tempoꝛale in aīa credentis.⁊ ideo ſcire:qꝛ credēdum ſit ꝑtinet ad donum ſcientie. Scire aūt res ipſas creditas ſm ſeipſas ſm quādam vnionē ad ipſas ꝑtinet ad donū ſapientie.vñ donū ſapientie magis reſpōdet charitati que vnit mētē hoīs deo.

¶ De fortitudine. DIS. IIII.

DEinde ꝯſiderãdũ ē de quarto dono quod dicitur fortitudo. vtrũ. ſ. fortitudo ſit donũ. ⁊ dicẽdũ fortitudo ĩportat quãdã animi firmitatem. vt ſupra dictũ eſt. Et hoc q̃dē firmitas nõ req̃rit̃ in bonis faciẽdis. ⁊ in malis pferendis. ⁊ ꝓcipue in arduis bonis vel malis. Hõ aũt ſm ꝓpriũ ⁊ ꝯnaturalē ſibi modũ hanc firmitatē in vtroq̃ põt habere. vt nõ deficiat a bono ꝓpter difficultatē vel alicuius ardui operis ĩplẽdi: vel alicuius mali grauis pferẽdi. ⁊ ſm hoc fortitudo ponit̃ virtus ſpecialis vel generalis. vt ſupra dictũ eſt. ſ; vlterius a ſpiritusancto mouet̃ aïus hoïs ad hoc ꝙ ꝑueniat ad finem cuiuſlibet oꝑis inchoati. ⁊ euadat quecũq̃ ꝑicula iminẽtia. qḋ q̃dē excedit naturã hũanã. Quñq̃ eñi nõ ſubeſt poteſtati hoïs. vt ꝯſequat̃ finē boni oꝑis. vel euadat mala ſeu ꝑicula cũ q̃ñq̃ opprimatur ab eis in mortē. ſ; hoc opat̃ ſpũſanct⁹ in hoïe dũ ꝑducit eũ ad vitã eternã q̃ eſt finis oĩuꝫ bonoꝝ opeꝝ. ⁊ euaſio oĩuꝫ ꝑiculoꝝ ⁊ huius rei ĩfũdit q̃ſdã fiduciã mẽti ſpũſanct⁹. ꝯtrariũ timorē excludẽs. ⁊ ſm hoc fortitudo donũ ſpũſancti ponit̃. Dictũ ē. n. ſupra ꝙ dona reſpiciũt motiõeꝫ aïe a ſpũſancto. Ex dictis pꝫ ꝙ ⁊ quõ differt fortitudo q̃ ē virt⁹ a fortitudine q̃ ē donũ. q2 fortitudo q̃ eſt virtus pficit aïuꝫ ad ſuſtinẽdũ quecũq̃ ꝑicula ſ; nõ ſufficit dare fiduciã euadẽdi quecũq̃ ꝑicula. ſ; hoc ꝑtinet ad fortitudinē. que eſt donũ ſpiritusſancti. preterea donum fortitudinis reſpicit virtutem fortitudinis. nõ ſolũ. ſm ꝙ ꝯſiſtit in ſuſtinẽdo ꝑicula. ſ; etiã ſm ꝙ ꝯſiſtit in quocũq̃ arduo oꝑe faciẽdo. ⁊ ideo donũ fortitudinis dirigit̃ a dono ꝯſilij. qḋ videt̃ ꝓcipue eſſe de melioribus bonis. Itē nota ꝙ donuꝫ fortitudinis manebit in patria. ſed nec donũ fortudinis nec alia habẽt eoſdē act⁹ in patria quos habẽt in via. Act⁹ eñi fortitudinis ĩ via ē dare fiduciã trepidãti ꝯ̃ aduerſa. q̃ nulla erũt ĩ patria. Sed act⁹ ei⁹ in p̃ria erit pfrui plena ſecuritate a laboribus ⁊ malis.

DEinde ꝯſiderandũ ē de dono q̃nto qḋ eſt ꝯſiliũ. Circa qḋ ꝯſiderãda ſũt quatuor. Primo vtrũ ꝯſiliũ debeat poni inter dona. Scḋo vtrũ rñdeat virtuti prudẽtie. Tertio vtruꝫ maneat in patria. Quarto de effectib⁹ cõſilij in aïa viri iuſti. ¶ Ad primũ. ſ. vtrũ ꝯſiliũ ſit donũ. Dicẽdũ ꝙ dona ſpirit⁹. vt ſupra dictũ ē ſunt quedã diſpoſitiões q̃b⁹ reddit̃ aïa bene mobilis a ſpũſancto. de⁹ aũt mouet vnũq̃dq̃ ſm motũ eius qḋ mouet̃. ſicut creaturã corpalē mouet ꝑ tẽpus ⁊ locũ. creaturã aũt ſpũalē ꝑ tps ⁊ nõ ꝑ locũ. vt augu. dicit. viij. ſup Geñ. ad litterã. Eſt autē ꝓpriũ rõnalis creature ꝙ ꝑ inq̃ſitionē ratiõis moueat̃ ad aliq̃d agẽdũ: q̃ q̃dē inq̃ſitio ꝯſiliũ dicit̃. ⁊ ideo ſpũſanctus ꝑ modũ cõſilij creaturã rõnalē mouet. ⁊ ꝓpter hoc ꝯſiliũ ponit̃ ĩter dona ſpũſancti. Differt aũt cõſiliũ qḋ acq̃rit hõ ꝑ virtutē prudẽtie vel eubulie. ⁊ ꝑ donũ ſpũſancti q2 prudẽtia vel eubulia ſiue ſit acq̃ſita ſiue ĩfuſa dirigit hoïeꝫ in inq̃ſitiõe ꝯſilij ſm ea q̃ ratio cõprehẽdere põt. Unde hõ ꝑ prudentiã vel eubuliã ſit bene cõſiliatiuus vel ſibi vel alij. ſ; q2 humana ratio nõ põt cõprehẽdere ſingularia ꝯtingẽtia q̃ occurrere poſſunt. ſit ꝙ cogitationes mortaliũ ſunt timide ⁊ incerte prouidentie noſtre. vt dicit̃ Sap. ix. Et ideo ĩdiget hõ inq̃ſitiõe ꝯſilij dirigi a deo q̃ oïa cõprehẽdit: qḋ ſit ꝑ donũ cõſilij ꝑ qḋ hõ dirigitur quaſi cõſilio a deo accepto. Sicut etiã in reb⁹ humanis qui ſibipſis nõ ſufficiũt in inquiſitiõe cõſilij a ſapiẽtiorib⁹ cõſiliũ req̃rũt. Et nota ꝙ ad grãꝫ gratiſdatã ꝑtinere põt ꝙ aliq̃s ita boni cõſilij ſit ꝙ alijs cõſiliũ ꝓbeat in agẽdꝭ. Sꝫ ꝙ aliq̃s a deo ꝯſiliũ hẽat ĩ his q̃ ſũt neceſſaria ad ſalutē hoc eſt cõe oĩuꝫ ſanctoꝝ. ¶ Ad ſcḋꝫ. ſ. vtrũ donũ ꝯſilij rñdeat prudẽtie. Dicẽdũ ꝙ ꝑncipiũ motiuũ ĩferius ꝓcipue adiuuat̃ ⁊ pficit̃ ꝑ hoc ꝙ mouet̃ a ſuo ſupiori motiuo principio. ſicut corpus in hoc ꝙ mouet̃ a ſpũſancto. ¶ Manifeſtũ eſt aũt ꝙ rectitudo ratiõis humane cõparat̃ ad rationē diuinã ſicut principiũ motiuũ ĩferius ad ſupius. ratio eñi eterna eſt ſuprema regula oĩs hũane rectitudinis ⁊ ideo prudẽtia q̃ ĩportat rectitudinē ratiõis maxime pficit̃ ⁊ iuuatur ſ; qḋ regulat̃ ⁊ mouet̃ a ſpũſancto. qḋ ꝑtinet ad donũ ꝯſilij vt dictũ eſt. vnde donũ cõſilij rñdet prudẽtie. Sicut ipſam adiuuãs ⁊ pficiẽs. ¶ Ad tertiũ. ſ. vtrũ donũ ꝯſilij maneat in patria. Dicẽdũ ꝙ ſicut dictũ eſt dona ſpũſancti ad hoc ꝑtinẽt vt creatura rationalis mouet̃ a deo. Circa motiõeꝫ aũt hũane mẽtis a deo duo cõſiderari oportet. Primo quidē. q2 alia eſt diſpoſitio eius qḋ mouet dum mouet̃. ⁊ alia dũ eſt in termino. ⁊ quidē quãdo mouẽs ſolũ ē ꝑncipiũ mouẽdi. ceſſante motu ceſſat actio mouentis ſup mobile. quia iam ꝑuenit ad terminũ. ſicut domus poſtq̃ edificata eſt nõ vlterius edificatur ab edificatore. ſed quãdo mouẽs nõ ſolum eſt cauſa mouẽdi. ſed etiaꝫ eſt cauſa ipſius forme ad quã eſt motus. tũc non ceſſat actus mouẽtis. etiã poſt adeptionē forme. ſicut ſol illuminat aerem. etiã poſtq̃ eſt illuminatus. ⁊ hoc mõ deus cauſat in nobis virtutē ⁊ cognitionē. nõ ſolũ q̃ñ primo acquirit̃: ſed etiã q̃diu in eis pſeueram⁹ ⁊ ſic cognitionē agendoꝝ cauſat de⁹ in beatis nõ q̃ſi in ignorãtib⁹: ſed q̃ſi ꝯtinuãdo in eis cognitionē eoꝝ que agẽda ſunt. Tñ quedã ſunt q̃ beati ⁊ angeli vel hoïes nõ cognoſcũt q̃ nõ ſunt de eſſentia beatitudinis: ſed ꝑtinẽt ad gubernationē rerũ ſm diuinã ꝓuidentiã. ⁊ q̃tũ ad hoc ē aliud ꝯſiderãdũ. ſ. ꝙ mens beatoꝝ aliter mouet̃ a deo. ⁊ aliter mens viatoꝝ. Nã mens viatoꝝ mouet̃ a deo in agendis ꝑ hoc ꝙ ſedat̃ anxietas dubitatiõis in eis ꝓcedens: in mẽte v̓o beatoꝝ circa ea que nõ cognoſcunt̃ eſt ſimplex neſciẽtia a qua etiã angeli purgant̃ ſm dyo. v. ca. eccl'iaſtice vel celeſtis hierar. nõ aũt ꝓcedit in eis inq̃ſitio dubitatõis: ſed ſimplex cõuerſio ad deũ. ⁊ hoc eſt deũ ꝯſulere. ſicut aug. dicit ſup Geñ. ad litterã: ꝙ angeli de inferiorib⁹ deũ ꝯſulũt. vnde inſtructio q̃ ſup hoc a deo inſtruunt̃ ꝯſiliũ dicit̃. ⁊ ſ; hoc donũ ꝯſilij eſt in beatꝭ inquãtum in eis a deo ꝯtinuat̃ cognitio eoꝝ q̃ ſciũt ⁊ inquãtũ illuminant̃ de his q̃ neſciũt circa agenda. Licet aũt ꝯſiliũ ſm ſtatum vie ſit de his q̃ ſunt ad finē. ⁊ oẽs beati iaꝫ fine vltimo potiant̃. tñ in eis põt eſſe ꝯſiliũ. ſicut ⁊ alij actus ordinati in finē qui ſunt in beatꝭ. vel q̃ſi ꝓcedẽtes ex ꝯſecutione finis. ſicut ꝙ deũ laudant vel q̃b⁹ alios ꝑtrahũt ad finē. quē ipſi ſunt ꝯſecuti. ſicut ſunt miſteria angeloꝝ ⁊ orõnes ſanctoꝝ. ⁊ q̃tũ ad hoc hꝫ in eis locũ donũ ꝯſilij. Itē l; ꝯſilium ſm ſtatũ vie p̃ntis dubitationē ĩportet. nõ tñ ſm ꝙ eſt in p̃ria ſicut etiã v̓tutes cardinales nõ hñt oĩno eoſdē actus in patria ⁊ in via. ¶ Circa quartũ. ſ. de excellẽtia hui⁹ doni ⁊ de effectibuſ eius. Sciendũ ꝙ ꝯſiliũ duob⁹ modis accipit̃. Uno mõ large dicit̃ ꝯſilium deliberatio eoꝝ q̃ a nobis fienda ſunt valẽtib⁹ ad finē eoꝝ q̃ intẽdim⁹. vt ſi q̃s velit edificare domũ. deliberat vbi q̃ñ. quõ. ꝑ quos de q̃ mã. ⁊ quõ habebit expẽſas ⁊c. Alio mõ ſtricte ſumẽdo dicit̃ ꝯſiliũ deliberatio de reb⁹ excellẽtib⁹ adimplẽdis. ad q̃ nõ tenemur ex ꝓcepto. niſi ad eoꝝ obſeruãtiã obligauerim⁹ nos voto. talia ſũt cõſilia pfectionis euãgelice q̃ angelus magni ꝯſilij admirabilis cõſiliari⁹ dei fili⁹ attulit in hũc mundũ. Ad q̃ ĩplenda q̃dã ſe obligãt voto ⁊ ꝓfeſſiõe ſolẽni vt viuãt ꝯtinẽter in obediẽtia ⁊ ſine ꝓprio ꝓpter deũ. ⁊ vt alias regulas euãgelice pfectiõis obſeruẽt. ⁊ ſtatuta maioꝝ ſuoꝝ. Alij v̓o diuinitus illuſtrati etiã ſine obligatõe voti ſequi volũt monita ⁊ pia veſtigia ſaluatoris. Nõ ſolũ adimplẽdo ꝓcepta q̃ ſunt de neceſſitate ſalutis. verũetiã ei⁹ ꝯſilia. ⁊ ſic ꝯſiliũ dicit̃ mẽtis illumĩatio vel ĩſpiratio diuini bñplaciti. De his q̃ ꝑtinẽt ad pfectionis euãgelice ꝯplemẽtũ. Bern. ad fratres de monte dei. Attẽdam⁹ nõ ſolũ q̃ deus ꝓcipiat: ſed q̃ ſit volũtas eius bona bene placẽs ⁊ pfecta. Aug. ſi ꝯſilio vti volueris maius bonũ adipiſceris nõ mali aliq̃d ꝑpetrabis. Sciẽdũ aũt ꝙ ꝯſiliũ dat aïe ꝑitiã eligendi. leticiã ꝯgaudẽdi ꝯſtãtiã pſiſtẽdi fiduciã obtinẽdi. Dat ĩquaꝫ ꝑitiã eligẽdi. ⁊ diſcernẽdi q̃d bonũ. q̃d malũ q̃d meli⁹. q̃d optimũ. q̃d expediẽs. q̃d dãnoſuꝫ. q̃d facile. q̃d difficile q̃d certũ. q̃d ĩcertũ. q̃d ſecuꝝ. q̃d ꝑiculoſũ. ⁊ ſic de alijs circũſtãtijs. ꝓeligit ãt bonũ a malo. expediẽs a dãnoſo. certũ ab incerto. tutũ a ꝑiculoſo. facile a difficili. ideo monet ſapiẽs Eccĩ. xxxvij. Ante oĩa v̓buꝫ verax ꝓcedat te ⁊ ante oẽm actũ ꝯſiliũ ſtabile. Et tob. iiij. Pete ab eo. i. deo vt vias tuas dirigat. ⁊ oĩa ꝯſilia tua ĩ ipſo ꝑmaneãt. Et eccĩ. xxij. Sine ꝯſilio nihil facias. Hoc dono illumĩat⁹ oẽs fraudes ⁊ dolos tã demonũ q̃ȝ hoïm ſcit cognoſcere ⁊ cauere. Greg. j. mor. Cõſiliũ cautũ reddit. ꝓuer. xiij. Aſtutus oĩa agit cũ cõſilio. qui aũt fatuus eſt aperit ſtulticiã ſuã. Aſtutia ſumit̃ hic in bono ꝑ quadã ſollertia cognoſcẽdi ⁊ cauẽdi oẽs fraudes ⁊ malitias q̃ nocere poſſunt aïe ⁊ eius ĩpedire ſalutē. Secũdo cõſiliũ dat aïe leticiã ſpũalem. ſicut dicit̃ ꝓuer. xij. Qui pacis ineũt cõſilia. ſequet̃ eos gaudiũ. pacis inquã primo ⁊ ꝑncipaliter cũ deo. ſine quo nõ põt pax haberi. Job. ix. Quis reſtitit ei ⁊ pacē habuit. certe null⁹. pacis etiã cũ ꝓximo. ſicut hortat̃ aplus, heb. xij. Pacē ſeq̃mini cũ oïb⁹ ⁊ ſanctimõia ſine qua nemo videbit deũ. Idē. Si fieri põt ꝙ ex vobis eſt cũ oïb⁹ hoïb⁹ pacē habẽtes. Pacis deniq̃ in ſeipſo quam nũciauerũt angeli chr̃o nato. Luc. ij. In terra pax hoïb⁹ bone volũtatis. qui hui⁹ pacis triplicis ineũt conſilia ſequit̃ eos gaudiũ cõſciẽtie in p̃ſenti ⁊ glie in futuro. nec mirũ ſi tales gaudiũ habent in cõſcientia cuꝫ quib⁹ habitat deus pacis Hiere. vij. Bonas facite vias veſtras. ⁊ ſtudia veſtra. ⁊ habitabo vobiſcũ. Exoḋ. xviij. Audite v̓ba mea atq̃ cõſilia. ⁊ dñs erit tecũ. ꝓuer. viij. Ego ſapiẽtia habito in cõſilijs. Tertio cõſiliuꝫ dat cõſtãtiã pſiſtẽdi. i. animi firmitatē ĩ bono ꝓpoſito. vt nõ ſit hõ ſicut arũdo mobilis omni vento. Sine iſto dono frequẽter homo multa bona ꝓponit: ſed nõ pficit qḋ incepit. vel forte etiam non incipit. Unde ꝓuer. xv. Diſſipant̃ cogitationes id eſt bona ꝓpoſita vbi non eſt cõſilium. Ubi vero ſunt plures cõſiliarij. ſ. deus. angelus bonus. ⁊ prelatus confirmant̃. ꝓuer. xx. Cogitationes cõſilijs

roborant̄. Ecõtra de ipiſis dicit̄ in. pſ. Cogitauerũt ↄſilia q̄ nõ potuerũt ſtabilire. Idẽ. dñs diſſipat ↄſilia gẽtiũ ⁊c̄. Seq̄r. cõſiliũ aũt dñi inetermũ manet. Quarto ↄſiliũ dat aĩe fiduciã obtinẽdi. ſ. eternũ ꝑmiũ. ꝓuer. xi. Salus vbi multa ↄſilia. Nota donũ ↄſilij vnũ ē in eſſentia. ſ; multiplex in effectu. q: vno dei ↄſilio mouet̄ ⁊ excitatur aĩa ad multa magnifice faciẽdũ. vbi ergo multa ſunt cõſilia ibi ſalus aĩe nũc in ſpe poſtmodũ in re. Sciẽdũ eſt etiã ꝙ l; multa ſint ↄſilia ꝑfectiõis euãgelice. tñ ad quattuoꝛ oĩa reducant̄. Primũ eſt ꝓpter deũ terrena cũcta deſpicere ex amoꝛe paupertatis. Scõz ē oblectamẽta carnis abijcere ꝓ cãdoꝛe caſtitatis. Tertiũ eſt ſeipm homini ꝓpter deũ ſubijcere abnegãdo ꝓpriã volũtatẽ. Quartũ eſt aduerſa mũdi letãter ſuſcipere ↄtẽnẽdo oĩmodã volũtatẽ. Iſta autez ↄſilia diuine ſapiẽtie q̄ mũdi iudicio ſtulticia reputant̄. ſed diuino iudicio ſũma ſapiẽtia iudicant̄. ꝓuer. xiij. Qui oĩa agũt cũ conſilio multa regũt̄ ſapientia. ¶ Primũ ergo ↄſiliũ qꝺ dedit angelus magni ↄſilij eſt bene prudenter ⁊ ſine fraude mercari. dare. ſ. ꝓ paruis magna. ꝓ paucis multa. ꝓ cẽtuplis ſimpla ꝓ terrenis emere ſpũalia. ꝓ caducis ⁊ tẽpoꝛalib⁹ ſempiterna. Unde dixit angelus magni ↄſilij. Math. xix. Si uis ꝑfect⁹ eſſe: vade ⁊ vẽde oĩa q̄ habes. ⁊ da paupib⁹. ⁊ habebis theſauꝝ in celo. Luc. xij. Uẽdite q̄ poſſidetis. ⁊ date elemoſynã. Donũ ↄſilij illuminat hoiem vt ſequat̄ viã ꝑfectionis chꝛi. oĩa ꝓpter eũ relinquẽdo. ⁊ religionẽ itrãdo ⁊ ei ad vota ꝓfeſſiõis obligãdo ſe. ꝓuer. xij. Qui ineũt pacis ↄſilia vouendo viuere ſine ꝓpꝛo ↄtinẽter ⁊ obediẽter ſequet̄ eos gaudiũ. Eccĩ. xl. Auri ⁊ argẽtũ. ⁊ ↄſtitutio pedis ſup vtrũq; ↄſiliũ beneplacitũ. ꝓ quo iplẽdo relinquũt hoĩes dono ↄſilij iſpirati auꝝ ⁊ argẽtũ. ⁊ ſtatũ bonoꝝ ſeculariũ. ⁊ itrãt religionẽ. qb⁹ dicit dñs Math. xix. Uos q̄ reliq̄ſtis oĩa. ⁊ ſecuti eſtis me. ſedebitis ſup ſedes duodecim. iudicãtes duodecim trib⁹ iſrael. ⁊ oĩs q̄ reliquerit ⁊c̄. cẽtuplũ accipiet ⁊ vitã eternã poſſidebit. Ecce gaudium accipiet ex mercede. paral̄. xxx. Mittẽte ezechia rege nũcios curſoꝛes ad filios iſrael. vt venirẽt in hieruſalẽ ad placãdũ dñm alijs ſubſannãtibus. q̄daz viri ex aſer. ⁊ zabulon ⁊ manaſſe acq̄ſcẽtes ↄſilio venerũt in hieruſalem. Sic multi de trib⁹ mũdi plagis relicta carnis ↄcupiſcẽtia. vite ſupbia. ⁊ concupiſcẽtia oculoꝝ veniũt ad religionez. ⁊ ibi ↄtra iſta tria emittũt triplex votũ ↄtinẽtie. obediẽtie paupertatis voluntarie. Iſta ſũt magnifica ↄſilia q̄ dat angelus magni ↄſilij ↄſiliarius de⁹ yſa. ix. Berñ. Uocat te angelus magni ↄſilij dicens. Sequere me. ⁊ tu aliud ↄſiliũ ꝑſtolaris. amicos ↄſulat q̄ nõ legit inimici hoĩs domeſtici eius. Idẽ ad fratres de mõte dei. attẽdamus ꝓbantes q̄ ſit volũtas dei beneplacẽs ⁊ ꝑfecta. De his ↄſilijs dicit Señ. i epl̃is. Bonus vir ſine deo nemo ē. nõ põt aliq̄s ſupra foꝛtunaz niſi ab eo adiutus exurgere. Ille dat magna ↄſilia ⁊ erecta. Iſta ↄſilia dat de⁹ ꝑ paſtoꝛes gregis ſui. Per filiũ ſuũ ↄſilia euãgelice ꝑfectiõis. ꝑ beatos Aug. benedictũ. dñicũ. franciſcũ. ⁊ ꝑ alios hmõi ↄſilia dedit regular̃ ꝑfectõis. de qb⁹ dicit̄ ſub typo filioꝝ yſachar. paral̄. xij. De filijs vͦ yſachar fuerũt viri eruditi. q̄ nouerũt ſingl̃a tpa ad p̄cipiẽdũ q̄d face debẽt iſrael. ꝓnceps. ⁊ oĩs reliq̃ trib⁹ eoꝝ ↄſiliũ ſeq̄bat̄. Sz iſtud dei ↄſiliũ cõtẽnũt cupidi mũdialiũ amatoꝛes. ſic̄ hr̄ Luc̄. vij. Pharifei aũt ⁊ legiſperiti ſpꝛeuerũt ↄſiliũ dei in ſemetipſis. q: ſ. erãt auari. ſicut dicit̄ Luc̄. xvj. Audiebãt aũt eũ phariſei qui erãt auari. ⁊ deridebãt eũ. Scõz eſt ↄſiliũ puriſſime caſtitatis. de qua dñs Math. xviij. Sũt eunuchi q̄ ſemetipſos caſtrauerũt ꝓpter regnũ celoꝝ. q̄ põt capere capiat. Hoc ꝓpter ꝑfectionẽ nõ p̄cipit̄. ſ; in hoĩs volũtate relinq̄t̄. Aliq̃ tñ ad hoc volũtate deuota ſe obligant. caſtitatis voto ſe ꝑpetuo obligãtes. ſeu ēt virginitatis ꝓfeſſionem ſolẽniter emẽtes. de q̄bus dicit apoſtolus. j. Coꝛin. vij. De virginibus p̄ceptũ dñi nõ habeo. ↄſiliũ aũt do ⁊c̄. ¶ Tertiũ ē ↄſiliũ obediẽtie ꝑfecte. quo quis ſpõte ⁊ deuote ꝓpriã abnegat volũtatẽ volẽs obedire homini ꝓpter deũ. q̄ factus eſt obediẽs vſq; ad moꝛtẽ ⁊c̄. De hoc põt itelligi illud ꝓuer. xiij. Qui oĩa agũt cũ ↄſilio dicit̄. ſ. de volũtate p̄lati multa regunt̄ ſapiẽtia. q: ſ. in oĩbus merent̄. Ideo Eccĩ. xxij. Uiro religioſo ↄſulit̄. Sine ↄſilio nihil facias. Idẽ. Oĩa fac cũ ↄſilio ⁊c̄. ¶ Quartũ eſt ↄſiliũ ꝑfecte ⁊ inuicte patiẽtie. hoc ↄſilio homo diuinitus illuſtratus eligit aduerſa pati ꝓpter chꝛiſtum. qui pꝛo nobis aduerſa pati voluit in hoc mundo. vt nobis exẽpluz patiendi pꝛeberet. hoc exemplũ dedit nobis ⁊ in pꝛincipio id eſt in ſue natiuitat̄ exoꝛdijs. Sicut ait Berñ. in ſerm̃. de natali domini. Quid eſt chꝛs dei virtus ⁊ ſapiẽtia eius naſciturus. in cuius arbitrio erat quodcũq; vellet eligere. elegit quod moleſtius ē pꝛeſertiz paruulo pauperis matris filio tẽpus hyemis aſperrimũ noctis medie tenebꝛas ⁊ hoꝛroꝛẽ. matrem pauperẽ que vix haberet pannos ad inuoluendũ. pꝛeſepe ad reclinandũ. vbi nullã audio pellium fieri mentionẽ. Nõ ē tale iudiciũ mũdi. aut iſte fallit̄. aut mundus errat: ſed diuinã ipoſſibile eſt falli ſapiam. Merito ergo carnis pꝛudẽtia moꝛs. ⁊ ipa inimica ē deo. ⁊ ſeculi pꝛudẽtia ſtulticia iudicat̄ q̄d enĩ chꝛs q̄ nõ fallit̄. elegit qꝺ erat carni moleſti⁹ id ḡ melius. id vtili⁹. id potius eligẽdũ. Et q̄ſq̄s alius aliꝺ doceat aut ſuadeat ab eo tanq̄ a ſeductoꝛe cauẽdũ. Idẽ ibidẽ. Age pꝛiam ꝑ hanc appꝛopinquat regnũ dei. hãc chꝛs p̄dicat ⁊ ſtabulum ſuggerit. p̄ſepe clamat. hec mẽbꝛa ĩfantilia illa loquunt̄ hoc pueri lachꝛyme ⁊ vagit⁹ euãgelizãt. lachꝛyme chꝛi pudoꝛẽ mihi pariũt ⁊ doloꝛẽ. ludebã foris in plateis. ⁊ ecce in ſecreto regalis cubiculi moꝛtis ſñia ↄtra me ferebat̄ audiuit h̄ regis vnigenit⁹. exijt poſito dyademate ſacco indut⁹. aſperſus cinere caput. nudis pedib⁹ flens ⁊ eiulãs ꝙ dãnat⁹ eſſet moꝛti ſeruulus ei⁹ ⁊c̄. Et poſt. Ex q̄litate remediuz ꝑiculi mei eſtimo quãtitatẽ. ſanus mihi videbar. ⁊ ecce matr̃ v̄ginis ⁊ altiſſimi dei filius ⁊ iubet̄ occidi. vt vulnerib⁹ meis p̄cioſo ſanguinis ei⁹ balſamo medeat̄. Agnoſce o hõ q̄ȝ grauia ſunt vulnera ꝓ qb⁹ neceſſe fuerit chꝛm deũ vulnerari. Si nõ eſſet ad moꝛtẽ ſempiternaz nunq̄ȝ ꝓ eoꝝ remedio dei filius moꝛiebat̄. ⁊ in medio ſue ↄuerſationis. ſuſtinẽdo vez irriſiões. detractiões ↄtumelias. ⁊ obpꝛobꝛia multa nimis. Habuit enĩ obſeruatoꝛes in factis. ↄ̄dictoꝛes in v̄bis ⁊ deriſoꝛes in ſignis ſuſtinuit enĩ famẽ. ſitiz. frigoꝛa. caumata. fatigationes. ⁊ vigilias. ⁊ hmõi. Suſtinẽtes etiã ꝓ eius noĩe beatos eẽ dixit: Math. v. Beati q̄ ꝑſecutionẽ patiunt̄ ⁊c̄. ad patiẽdũ nos inuitat beatus petr⁹. j. pet. ij. Chꝛs paſſus ē ꝓ nobis. vobis relinquẽs exẽplũ vt ſequamini veſtigia eius. Sic̄ faciebãt ſcti martyres de q̄bus dicit̄ ꝓp te moꝛtificamur tota die eſtimati ſum⁹ ſic̄ oues occiſiõis. Et ille q̄ dicebat. qꝺ retribuã dño ꝓ oĩb⁹ q̄ retribuit mihi. calicẽ tribulatiõis ſalutaris accipiã ꝓ eo q̄ bibit ꝓ me calicẽ paſſiõis ⁊ moꝛt̄. Sic̄ illi faciebãt de qb⁹ dicit̄ Actuũ. v. Ibãt apl̃i gaudentes a ↄſpectu ↄſilij: qm̄ digni habiti ſũt ꝓ noĩe iħu ↄtumeliã pati.

¶ De dono intellectus. DIS. V.

DEinde ↄſiderandũ eſt de ſexto dono ſpũſſancti de dono. ſ. intellect⁹. Circa qꝺ ↄſiderãda ſunt ſex. Primo vtrũ intellect⁹ ſit donũ ſpũſſancti. Secũdo vtrũ poſſit eſſe ſil̄ in eodẽ cũ fide. Tertio vtruz intellect⁹ qui eſt donũ ſit ſpeculatiu⁹ tñ vel pꝛacticus. Quarto vtꝝ q̄ ſunt in gratia habeãt donũ intellect⁹. Quinto vtrũ hoc donũ iueniat̄ in aliquib⁹ abſq; gratia. Sexto quõ ſe habeat donũ itellect⁹ ad alia dona. ¶ Ad pꝛimũ. ſ. vtrũ donũ intellect⁹ ſit donũ ſpũſſancti. Dicẽdũ ꝙ nomẽ itellect quãdã itimã cognitionẽ ipoꝛtat. Dicit̄ enĩ itelligere q̄ſi it⁹ legẽ. ⁊ h̄ manifeſtũ eſt ↄſiderãtib⁹ differentiaz intellectus ⁊ ſenſus. Nã cognitio ſenſitiua occupat̄ circa q̄litates ſenſibiles exterioꝛes. cognitio aũt intellectiua penetrat vſq; ad eẽntiã rei: obiectũ enĩ intellect⁹ eſt qꝺ q̄d eſt. vt dicit̄ in. iij. de aĩa. Sũt aũt multa genera eoꝝ que itus latẽt ad q̄ opoꝛtet cognitionẽ hoĩs quaſi intrinſec⁹ penetrare. Nã ſub accidentib⁹ latet nã rerũ ſubſtãtial̄. ſub v̄bis latẽt ſignata v̄boꝝ. ſub ſimilitudinib⁹ ⁊ figur̃ latꝫ veritas figurata. res enĩ intelligibiles ſunt quodãmõ iterioꝛes reſpectu rerũ ſenſibiliũ q̄ exterius ſentiunt̄ ⁊ in cauſis latẽt effect⁹ ⁊ ecõuerſo. Uñ reſpectu hoꝝ oĩuz põt dici intellectus. Sed cũ cognitio hoĩs a ſenſu incipiat q̄ſi ab exterioꝛi. Manifeſtũ ē ꝙ quãto lumẽ eſt foꝛtius. tãto põt magis ad intima penetrare. lumẽ vͦ nãle nr̃i itellect⁹ eſt finite virtutis. vnde vſq; ad determinatũ aliqꝺ ꝓgredi põt. indiget igit̄ hõ ſupnaturali lumine. vt vlterius penetret ad cognoſcendũ quedã q̄ ꝑ lumen nãle cognoſcere nõ valet. ⁊ illꝺ lumẽ ſupnaturale homini datũ: vocat̄ donũ intellect⁹. ¶ Ad ſcõz. ſ. vtꝝ donũ intellectus ſil̄ ſit in eodẽ cũ fide. Dicendũ ꝙ hoc duplici rõe opus eſt. Una quidẽ ex pte fidei. Alia ex pte intellectus. Ex pte q̄dẽ fidei diſtinguẽdũ eſt: q: quedã ꝑ ſe ⁊ directe cadunt ſub fide q̄ rõnẽ naturalẽ excedũt. ſicut deũ eſſe trinũ ⁊ vnũ. ⁊ filiũ dei eſſe incarnatũ. quedã vͦ cadunt ſub fide q̄ſi oꝛdinata ad iſta ſm̄ aliquez modũ. Sicut oĩa que in ſcriptura diuina ↄtient̄. Ex pte vͦ intellectus diſtinguendum eſt: ꝙ duplr̃ dici poſſum⁹ aliqua intelligere. Uno mõ ꝑfecte. qñ. ſ. ꝑtingimus ad cognoſcẽduz eſſentiã rei intellecte. ⁊ ipſaz veritatẽ enunciabilis intellectu ſ; ꝙ in ſe ē. ⁊ hoc mõ ea que directe cadũt ſub fide intelligere nõ poſſum⁹ durãte fidei ſtatu: ſed quedam alia ad fidẽ etiã oꝛdinata hoc mõ intelligi poſſunt. Alio modo ↄtingit aliq̄d intelligi ĩpfecte qñ. ſ. ipſa eſſentia rei vel veritas ꝓpoſitionis nõ cognoſcit̄ quid ſit. aut quõ ſit. Sed tñ cognoſcit̄ ꝙ ea que exterius apparẽt veritati nõ ↄtrariãt̄. iquãtuz. ſ. homo intelligit ꝙ ꝓpter ea que exterius apparẽt nõ eſt recedendũ ab his que ſunt fidei. ⁊ ſm̄ hoc nihil ꝓhibet durãte ſtatu fidei intelligere etiã ea q̄ per ſe ſub fide cadunt. ¶ Ad tertiũ. ſ. vtruz intellectus qui eſt donum ſit ſpeculatiu⁹ vel pꝛacticus. Dicendum ꝙ ſicut dictum ē: donuz intellectus non ſolum ſe habet ad ea que

primo ⁊ principalit̃ cadũt ſub fide: ſed etiã ad oĩa q̃ ad fidẽ ordinã tur. Opatiões aũt bone quedã ordinẽ ad fidẽ habẽt. Nã fides di lectionẽ opat̃. vt apl's dicit̃ ad Gal. v. Et iõ donũ intellectꝰ etiã ad quedã opabilia ſe extẽdit: nõ q̃dẽ vt circa ea ꝓncipalit̃ verſet̃: ſed inq̃ãtũ in agendis regulamur rõnibus eternis: q̃bꝰ ꝯſpiciẽdis et ꝯſulẽdis. ſm. Aug. xij. de tri. Inheret ſupior rõ q̃ dono itellectꝰ pfi cit̃. ¶ Ad q̃rtũ. ſ. vtrũ donũ itellectꝰ ſit in oĩbꝰ hñtibꝰ grãm. Dicẽ dũ ꝙ in oĩbus grãm habentibꝰ neceſſe eſt eſſe rectitudinẽ volũta tis: qꝛ ꝑ grãm preparat̃ volũtas hoĩs ad bonũ. vt Aug. dicit. Vo lũtas aũt nõ põt recte ordinari in bonũ niſi ꝑexiſtẽte aliq̃ cognitio ne veritatis: qꝛ obiectũ volũtatis eſt bonũ intellectꝰ: vt dr̃ in. iij. de aĩa. Sicut aũt ꝑ donũ charitatis ſpũſſanctꝰ ordinat volũtatẽ hoĩs vt directe moueat̃ ĩ bonũ quoddã ſupnaturale: ita etiã ꝑ donũ in tellectus illuſtrat mẽtẽ hoĩs vt cognoſcat veritatẽ quãdã ſupnatu ralẽ in quã oportet tendere volũtatẽ rectã: ⁊ iõ, ſicut donũ charita tis eſt in oĩbus habentibꝰ grãm gratũ faciẽtẽ: ita etiã donũ intelle ctus: etſi nõ oẽs habẽtes grãm intelligãt oĩa q̃ ꝓponunt̃ credẽda. ĩtelligũt tñ eſſe ea credẽda ⁊ ꝙ ab eis ꝑ nullo eſt deuiãdũ. Et nota ꝙ donũ intellectus nũq̃ȝ ſubtrahit̃ a ſcĩs circa ea q̃ ſunt neceſſaria ad ſalutẽ. ſed circa alia interdũ ſe ſubtrahit: vt nõ oĩa ad liquidũ ꝑ intellectũ penetrare poſſit ad hoc ꝙ ſupbie mã ſubtrahat̃. ſicut di cit Greg. in. ij. moral. dũ ſublimia intelligẽdo ſe in elationẽ animꝰ erigit: in rebus imis ⁊ vilibus graui egritudine vl' ebetudine pigre ſcit. ¶ Ad q̃ntũ. ſ. vtrũ donũ intellectus inueniat̃ in nõ habẽtibus graȝ. Dicendũ ꝙ ſicut ſupra dictũ eſt. dona ſpũſſancti ꝑficiũt aĩaȝ ſm ꝙ eſt bñ mobilis a ſpũſcõ. Sicut ḡ intellectuale lumen grẽ po nit̃ donũ intellectus maximũ: intellectus hoĩs eſt bñ mobilis a ſpi ritu ſcõ. Hmõi aũt motus ꝯſideratio in hoc eſt ꝙ hõ apprehendat veritatẽ circa finẽ. vñ niſi vſq̃ȝ ad hoc moueat̃ a ſpũſcõ intellectus humanus vt rectã eſtimationẽ de fine habeat: nondũ executus eſt donũ intellectus: quecũq̃ȝ ex illuſtratõe ſpũs alia quedã ꝑambula cognoſcat. Rectã aũt eſtimationẽ de vltimo fine nõ habet: niſi ille q̃ circa finẽ nõ errat: ſed ei firmiter inheret tanq̃ȝ optimo: qõ eſt ſo lũ habẽtis grãm gratũ facientẽ. Sicut etiã in moralibus rectã eſti mationẽ habet hõ. ſicut de fine ꝑ habitũ virtutis. vñ donũ itellectꝰ nõ habet ſine grã gratũ faciẽte. ¶ Ad ſextũ. ſ. vtrũ donũ intellectꝰ diſtinguat̃ ab alijs donis. Dicendũ ꝙ diſtinctio huiꝰ doni ab alijs tribus donis. ſ. pietate: fortitudine: ⁊ timore mãifeſta eſt: qꝛ donuȝ intellectꝰ ꝑtinet ad vim cognoſcitiuã: illa võ tria ꝑtinẽt ad vim ap petitiuã. Sed differentia huius doni ad alia tria. ſ. ſapiaȝ: ſciam et ꝯſiliũ q̃ etiã advim appetitiuã ꝑtinẽt: nõ eſt adeo manifeſta. Vide tur aũt q̃buſdã ꝙ donũ intellectus diſtinguat̃ a dono ſcie ⁊ ꝯſilij ꝑ hoc ꝙ illa duo ꝑtineãt ad practicã cognitionẽ. Donũ võ itellectꝰ ad ſpeculatiuã. A dono võ ſapientie: qõ etiã ad ſpeculatiuã cogni tionẽ ꝑtinet diſtinguit̃ in hoc: ꝙ ad ſapiam ꝑtinet iudiciũ: ad intel lectũ võ capacitas intellectꝰ eoꝝ que ꝓponunt̃ ſiue penetratio ad intima eoꝝ: ⁊ ſm hoc ſupra numerũ donoꝝ aſſignauimus. Sed di ligenter intuenti donũ intellectus nõ ſolum ſe habet circa ſpeculã da: ſed etiã circa operanda vt dictũ eſt: ⁊ ſimiliter etiã donũ ſciẽtie circa vtrũq̃ȝ ſe habet: vt infra dicet̃. ⁊ ideo aliter oportet eoꝝ diſtin ctionẽ accipere. oĩa enĩ hec quattuor dicta ordinant̃ ad ſupnatura lem cognitionẽ que in nobis per fidẽ fundat̃. fides aũt eſt ex audi tu vt dicit̃ Ro. x. vnde oportet aliqua ꝓponi hoĩ ad credendũ nõ ſicut viſa: ſed ſicut audita quibus per fidem aſſentiat. Fides autẽ primo quidẽ ⁊ principaliter ſe habet ad veritatẽ primã. Secunda rio ad quedã circa creaturas ꝯſideranda: ⁊ vlterius ſe extendit etiã ad directionẽ humanoꝝ operũ ſm ꝙ ꝑ dilectionẽ operat̃: vt ex di ctis patet. Sic igit̃ circa ea que ꝓponunt̃ fidei credenda duo req̃ runt̃ ex parte noſtra. Primo quidẽ vt intellectu penetrent̃ vel ca piantur: ⁊ hoc ꝑtinet ad donũ intellectus. Secundario aũt oportet vt de eis homo habeat iudiciũ rectũ: vt eſtimet his eſſe inherendũ ⁊ ab eoꝝ oppoſitis recedendũ. hoc igit̃ q̃ȝtũ ad res diuinas ꝑtinet ad donũ ſapientie. q̃ȝtũ võ ad res creatas ꝑtinet ad donũ ſcientie. q̃ȝtũ võ ad applicationẽ ad ſingularia opera pertinet ad donũ con ſilij. Predicta autẽ differentia quattuor donoꝝ manifeſte cõpetit diſtinctioni eoꝝ que Grego. ponit eſſe oppoſitã in. ij. moral. dicẽs. Sapientie opponit̃ ſtulticia: ebetudini intellectus: precipitationi ꝯſiliũ: ignorantie ſcientia. Hebetudo enim acuitati opponit̃. Dicit̃ aũt per ſimilitudinẽ intellectus acutus qñ poteſt penetrare ad in tima eoꝝ que ꝓponunt̃. Unde hebetudo mentis eſt ꝑ quã ad inti ma penetrare nõ ſufficit. Stultus aũt dicit̃ ex hoc ꝙ ꝑuerſe iudi cat circa omnẽ finẽ vite: ⁊ ideo ꝓprie opponit̃ ſapientie que facit rectũ iudiciũ circa vniuerſalẽ finẽ. Ignorãtia võ importat defectũ mentis circa quecũq̃ȝ particularia: ⁊ ideo opponit̃ ſcientie: ꝑ quaȝ homo habet rectũ iudiciũ circa particulares cauſas. ſ. circa creatu ras. Precipitatio võ manifeſte opponit ꝯſilio ꝑ qõ homo ad actio nem procedit ante deliberationẽ rationis.

¶ De dono ſapientie. DIS. .VI.

DEinde ꝯſiderãdũ eſt de ſeptimo dono. ſ. ſapiẽ tie. Circa qõ ꝯſiderãda ſunt ſeptẽ. Pri mo vtrũ ſapiẽtia ſit donũ ſpũſſcĩ. Scõo ĩ quo ſit tanq̃ȝ in ſubiecto. Tertio vtrũ ſapiẽtia ſit ſpeculatiua tñ: vel etiã practica. Quarto vtrũ donũ ſapiẽtie poſſit eẽ cũ pctõ mortali. Quinto vtrũ ſit in oĩbꝰ habentibꝰ gratiã gratũfacientẽ. Sexto de dignitate ſapiẽtie. Septĩo de effectibꝰ eiꝰ. ¶ Ad ꝑmũ. ſ. vtrũ ſapia ſit donũ ſpũſſcĩ. Dicẽdũ: ꝙ ſm phm̃ in ꝑnciꝰ metha. ad ſapiẽtẽ ꝑ tinet ꝯſiderare cauſã altiſſimã: ꝑ quã de alijs certiſſime iudicat̃: et ſm quã oĩa ordinari oportet. Cã aũt altiſſima duplicit̃ accipi põt: vl' ſimplicit̃: vel in aliquo genẽ. Ille igit̃ q̃ cognoſcit cãm altiſſimã in aliquo genẽ: ⁊ ꝑ eã põt de oĩbꝰ q̃ ſunt illiꝰ generi iudicare ⁊ ordi nare: dicit̃ eẽ ſapiẽs in illo genẽ: vt in medicina vel in architectura ſm illud. j. ad Cor. iij. Ut ſapiẽs architectꝰ fũdamentũ poſui. Ille aũt q̃ cognoſcit cãm altiſſimã ſimplicit̃: q̃ eſt deꝰ: dicit̃ ſapiẽs ſim plicit̃: inq̃ntũ ꝑ reg'las diuinas oĩa põt iudicare ⁊ ordinare. Hmõi aũt iudiciũ ꝯſequit̃ hõ ꝑ ſpũſcm̃: ſm illud. j. ad Corin. ij. Spũalis iudicat oĩa. qꝛ ſic ibidẽ dicit̃: ſpũs oĩa ſcrutat̃ etiã ꝓfũda dei. Vñ manifeſtũ eſt ꝙ ſapiẽtia eſt donũ ſpũſſcĩ. Et nota ꝙ ſapiẽtia dicit̃ duplicit̃. ſ. vere ⁊ ꝓprie. Alio mõ improꝑe ⁊ abuſiue. ſic ⁊ bonũ du plicit̃ dicit̃. Uno mõ qõ vere eſt bonũ ⁊ ſimplicit̃ ꝑfecte. Alio mõ dicit̃ aliq̃d eẽ bonũ ſm quãdã ſilitudinẽ: qõ eſt in malicia ꝑfectũ. ſic dicit̃ bonꝰ latro vel ꝑfectꝰ latro. vt pȝ ꝑ phm̃ in. v. metha. Et ſic circa ea q̃ ſunt vere bona ĩuenit̃ aliq̃ altiſſima cã: q̃ eſt ſũmũ bonũ qõ eſt vltimꝰ finis. ꝑ cuius cognitionẽ homo dicit̃ vere ſapiẽs. ita etiã in mal' eſt ĩuenire aliq̃d ad qõ alia referunt̃ ſic ad vltimũ finẽ ꝑ cuiꝰ ꝯſtitutõeȝ hõ dicit̃ ſapiẽs ad male agẽdũ. ſm illud Hier. iiij Sapiẽtes ſunt vt faciãt mala: bñ aũt facẽ neſcierũt. Quicũq̃ȝ autẽ auertit̃ a fine debito: neceſſe ẽ ꝙ aliquẽ finẽ indebitũ ſibi ꝓſtituat qꝛ oẽ agẽs agit ꝓpter finẽ. Vñ ſi ꝓſtituat ſibi finẽ in bonis exterio ribꝰ terrenis: vocat̃ terrena ſapiẽtia. Si aũt in bonis corpalibꝰ: vo cat̃ ſapiẽtia corpal' vel aĩal'. Si ãt in aliq̃ excellẽtia: vocat̃ ſapiẽtia diabolica ꝓpter imitationẽ ſupbie diaboli. de quo dicit̃ Job. xlj. Ipſe eſt rex ſup vniuerſos filios ſupbie. Itẽ nota ꝙ ſapiẽtia q̃ eſt donũ: differt ab ea q̃ ponit̃ eſſe intellectual' acq̃ſita. Nã illa acq̃rit̃ ſtudio hũano. Hec aũt eſt deſurſuȝ deſcẽdẽs: vt dicit̃ Iac. iii. Silr etiã differt a fide. Nã fides aſſentit veritati diuine ſm ſeipſã. Sȝ ĩ deũ qõ ẽ ſm veritatẽ diuinã ꝑtinet ad donũ ſapiẽtie. ⁊ iõ donũ ſa piẽtie ꝓſupponit fidẽ: qꝛ vnuſquiſq̃ȝ bñ iudicat q̃ cognoſcit: vt dr̃ in ꝑmo eth. ¶ Ad ſecũdũ. ſ. in quo ſit ſapiẽtia ſic in ſubiecto. Dicẽ dũ: ꝙ ſic ſupra dictũ eſt: ſapiẽtia importat quãdã rectitudinẽ iudi cij ſm rões diuinas. Rectitudo aũt iudicij põt ꝯtingere duplicit̃. Uno mõ ſm ꝑfectũ vſũ rõnis. Alio mõ ꝓpter ꝯnaturalitatẽ q̃ndã ad ea de quibꝰ iam eſt iudicandũ. ſic de his q̃ ad caſtitatẽ ꝑtinẽt ꝑ rõnis inq̃ſitionẽ recte iudicat ille q̃ didicit ſciaȝ moralẽ. ſȝ ꝑ q̃ndã ꝯnaturalitatẽ ad ipſa recte iudicat de eis ille q̃ hȝ habitũ caſtitat̃. Sic igit̃ circa res diuinas ex rõnis inq̃ſitiõe rectũ iudiciũ habẽ ꝑ tinet ad ſapiẽtiã q̃ eſt virtꝰ intellectual'. ſȝ rectũ iudiciũ habẽ de eis ſm q̃ndã cõnaturalitatẽ ad ipſa: ꝑtinet ad ſapiẽtiã ſm ꝙ eſt donũ ſpũſſcĩ. ſic dicit dio. in. ij. ca. de di. no. ꝙ ideotheus factꝰ eſt in diui nis nõ ſolũ dicẽs: ſed ⁊ ſapiẽs ⁊ patiẽs diuina. Hmõi aũt cõpaſſio ſiue cõnaturalitas ad res diuinas ſit ꝑ charitatẽ: q̃ quidẽ vnit nos deo. ſm illud. j. ad Corin. vj. Qui adheret deo vnꝰ ſpũs ẽ. Sic igit̃ ſapiẽtia q̃ eſt donũ: cãm q̃dẽ hȝ in volũtate. ſ. charitatẽ. ſȝ eẽntiã hȝ in intellectu: cuiꝰ eſt actus recte iudicare: vt ſupra habitũ eſt. ¶ Ad tertiũ. ſ. vtrũ ſapiẽtia q̃ donũ ẽ ſit ſpeculatiua vl' practica. dicẽdũ: ꝙ ſic Aug. dicit in. xij. de tri. ſupior pars rõnis ſapiẽtie deputat̃: infe rior autẽ ſciẽtie. Supior aũt rõ vt ipſe in eodẽ dicit: intẽdit rõnibꝰ ſupnis diuinis ⁊ ꝯſpiciẽdis ⁊ ꝯſulẽdis. Cõſpiciẽdis q̃dẽ ſm ꝙ di uina in ſeipſis ꝯtẽplamur. Cõſulendis aũt ſm ꝙ ꝑ diuina iudicat de humanis: ꝑ diuinas regulas dirigẽs actus humanos. Sic igit̃ ſapiẽtia ſm ꝙ eſt donũ: non ſolũ eſt ſpeculatiua: ſed etiã practica. ¶ Ad q̃rtũ. ſ. vtrũ ſapiẽtia poſſit eẽ cũ pctõ mortali. Dicẽdũ: ꝙ ſa piẽtia q̃ eſt donũ ſpũſſcĩ: ſic dictũ eſt: facit rectitudinẽ iudicij circa res diuinas: vel ꝑ regulas diuinas de alijs ex q̃dã connaturalitate ſiue vnione ad diuina: q̃ quidẽ ꝑ charitatẽ ſit: vt dictũ eſt. ⁊ ideo ſa piẽtia de q̃ loq̃mur ꝓſupponit charitatẽ. Charitas aũt nõ põt eſſe cũ pctõ mortali: vt ex ſupradictis pȝ. vñ relinquit̃ ꝙ ſapiẽtia de q̃ loquimur non poteſt eſſe cũ peccato mortali. ¶ Ad quintũ. ſ. vtrũ donũ ſapiẽtie ſit in oĩbꝰ habẽtibꝰ gratiã. Dicendũ ꝙ ſapiẽtia de q̃

loqmur:ſic̃ dictũ eſt:importat quãdã rectitudinẽ iudicij circa diui
na ↄſpicienda ꝛ ↄſulẽda. ꝛ q̃ntũ ad vtrũq; ex vnione ad diuina ſm
diuerſos gradus aliq̃ ſapiẽtiã ſortiunt̃. q̃dã eni tantũ ſortiunt̃ de
recto iudicio tã i ↄtẽplatiõe diuinoꝝ q̃; etiã in ordinatiõe rerũ hu-
manarũ ſm diuinas regulas:q̃ntũ ẽ neceſſariũ ad ſalutẽ. ꝛ h̃ nulli
deeſt ſine pctõ mortali exiſtenti ꝑ gratiã gratũfacientẽ: q2 ſi nã nõ
deficit in neceſſarijs: multo min⁹ gr̃a. Vñ dicit̃.j. Joh.ij. Vnctio
docet nos de oib⁹. Quidã aũt altiori gradu ꝑcipiũt ſapiẽtie donũ:
et q̃ntũ ad ↄtẽplationẽ diuinoꝝ: inq̃ntũ.ſ.altiora q̃dã myſteria et
cognoſcũt ꝛ alijs manifeſtare pñt. ꝛ etiã q̃ntũ ad directionẽ huma
noꝝ ſm regulas diuinas inq̃ntũ pñt ſm eas nõ ſolũ ſeipſos:ſ3 ẽt
alios ordinare. ꝛ iſte grad⁹ ſapiẽtie nõ ẽ cõis oib⁹ habẽtib⁹ gratiã
gratũfacientẽ: ſed magis ptinet ad gr̃as gratiſdatas: q̃s ſpũſſctũs
diſtribuit ꝓut vult. ſm illud.j.ad Corin.xij. Alij dat̃ ꝑ ſpm̃ ſermo
ſapiẽtie ꝛc̃. ¶ Circa ſextũ.ſ. de dignitate ſapiẽtie. Sciẽdũ ꝙ multi
plex eſt ſapiẽtia:ſic̃ teſtat̃ btũs Jacob⁹.ſ.terrena:aĩal̃:diabolica: ꝛ
alia deſurſũ deſcẽdẽs Jac̃.iij. Sapiẽtia terrena ↄſiſtit in aggrega
tione diuitiarũ tpaliũ. Jlli eni dicunt̃ ſapiẽtes in h̃ mũdo:q̃ ſciunt
ꝑ q̃ſcũq; vias bonas vel malas diuitias aggregare. Sed ſicut dicit
Apl̃s. Sapiẽtia hui⁹ mundi ſtultitia eſt apud deũ. Jdeo ſi q̃s vult
ſapiẽs eſſe in h̃ mũdo:ſtult⁹ fiat vt ſit ſapiẽs. nã bona ſua paupib⁹
erogare ꝛ oĩno relinq̃re ꝓpter deũ:eſt fatuitas apud mũdũ:ſed eſt
ſapiẽtia apud deũ. Sed ſapiẽtia chriſti paupis ↄtẽpta eſt. Jſte eſt
paup ꝛ ſapiẽs q̃ liberauit vrbẽ.i.mundũ ꝑ ſapientiã ſuã. Quia vo
mũdus nõ nouit ꝑ ſapiẽtiã deũ:placuit deo ꝑ ſtultitiã p̃dicatiõis
ſaluos facere credẽtes: q2 qđ ſtultũ eſt dei: ſapiẽti⁹ ẽ hoib⁹. ¶ Sa
piẽtia aĩal̃ eſt ſapiẽtia ꝛ cuſtodia carnis ꝛ corpis: ꝛ in deguſtatiõe
delectationũ carnaliũ. ¶ S3 ſic̃ dicit Apl̃s: ſapiẽtia carnis mors ẽ
¶ Sapiẽtia diabolica eſt in oppreſſiõe pauperũ: in excogitatione
maliciarũ: ꝛ vindicatiõe iniuriarũ. De q̃ ſapiẽtia loquit̃ Hiere.ca.
iiij. dicẽs: Sapiẽtes ſunt vt faciãt mala:bene aũt facẽ neſcierũt. vñ
Greg. Sapiẽtia hui⁹ mũdi eſt cor machinationib⁹ tegere: ſenſum
v̄bis velare: q̃ falſa ſunt vera oſtẽdere: q̃ vera ſunt falſa mõſtrare.
Hoc vſu in iuuenib⁹ ſcit̃: h̃ a pueris precio diſcit̃. Hãc q̃ ſciũt cete-
ros d̃ſpiciũt: ꝛ deſpiciẽdo ſupbiũt. Hãc q̃ neſciũt ſtulti ꝛ timidi ab
alijs vocant̃: q2 ab eis hec eadẽ duplicitas iniq̃tatis noĩe paliato
diligit̃ dũ mẽtis ꝑuerſitas vrbanitas vocat̃. Hec ſibi obſequẽtib⁹
p̃cipit honoꝝ culmina q̃rere: adepta tpal̃ gl̃ie vanitate gaudẽ: irro-
gata ab alijs mala multiplici⁹ reddere: cũ vires ſuppetũt nullis reſi
ſtentib⁹ cedere: cũ virtutis poſſibilitas deeſt: quicq̃d implere nõ va
let ꝑ maliciã: h̃ velut in pacifica bonitate ſilare. ¶ Sapietia deſur
ſum deſcẽdẽs eſt ſapiẽtia iuſtoꝝ. de q̃ Greg. ait: Sapiẽtia iuſtorũ
eſt nihil ꝑ oſtenſionẽ fingere: ſenſum v̄bis apire: vera, vt ſunt dili-
gere: falſa deuitare: bona gratis exhibẽ: mala libẽti⁹ tollerare q̃; fa
cere: nullã iniurie vltionẽ q̃rere: pro veritate ↄtumeliã ſuſtinere: lu
crũ putare. S3 hec iuſtoꝝ ſimplicitas deridet̃: q2 hec a mũdi ſapiẽ-
tib⁹ puritatis virt⁹ fatuitas credit̃. Quid eni ſtulti⁹ videt̃ mũdo q̃;
mentẽ v̄bis oſtẽdere: nil callida machinatiõe ſilare: nullas pro ↄtu
melijs iniurias reddere: pro maledicentib⁹ orare: pauptatẽ q̃rẽ: poſ
ſeſſa relinq̃re: rapiẽti nõ reſiſtere. De hac ſapiẽtia btũs Jacob⁹ ait:
Que aũt deſurſum eſt ſapiẽtia: p̃mũ quidẽ pudica eſt: deinde paci
fica: modeſta: ſuadibil̃: bonis ↄſentiẽs: plena mĩa: nõ iudicãs: ſine
ſilatione. Apparet igit̃ dignitas hui⁹ ſapiẽtie: q̃ videlicet deſurſũ
deſcendit. ſic̃ dicit̃ Ecc̃i.j. Oĩs ſapiẽtia a dño deo eſt ꝛc̃. Et infra:
Fons ſapiẽtie v̄bũ dei in excelſis. Jdeo Jac̃.j. Si q̃s indiget ſapiẽ
tia poſtulet illã a deo ꝛc̃. Hãc ſapiẽtiã debet hõ feruẽter appetere:
deuote ꝛ humilit̃ poſtulare: q2 ſapiẽtia nihil precioſi⁹: nihil ſpecio
ſius: nihil delectabilius: nihil honorabili⁹: tãdẽ nihil fructuoſius.
¶ Nihil inquã ſapientia precioſi⁹: ſic̃ ſcriptũ eſt Prouer.viij. Sa
piẽtia precioſior eſt cũctis opib⁹ precioſiſſimis: ꝛ omne deſiderabi
le ei nõ poteſt cõparari. Jdeo dicit Sapiẽs Sap̃.viij. Sapiẽtiã p̃-
poſui regnis ꝛ ſedib⁹: ꝛ diuitias nihil eẽ dixi in cõparatiõe illius:
nec cõparaui illi lapidẽ precioſum: q2 omne aurũ in cõparatiõe il
lius arena eſt exigua: ꝛ tanq̃; lutũ eſtimabit̃ argentũ in ↄſpectu il-
lius. ſuper ſalutẽ ꝛ ſpeciẽ dilexi eã: ꝛ propoſui pro luce habere illã
¶ Jtẽ ſapiẽtia nihil ſpecioſi⁹. Scriptũ eſt eni Sap̃.vj. Clara eſt et
q̃ nunq̃; marceſcit ſapiẽtia. vñ clarã ꝛ ſpecioſam reddit aĩa3 ſic̃ cla
ritas ſol̃ vel aliarũ ſtellaꝝ reddit eas toti mũdo ſpecioſas. Et ſicut
amota claritate ſolari totus mundus redderet̃ tenebroſus ꝛ horri
dus: ꝛ oẽs hoĩes eſſent indicibiliter deſolati: ꝛ oĩa q̃ in mũdo ſunt
ſuã amitterẽt pulchritudinẽ. ſic excluſa a rege ſapiẽtia: q̃ ſolus ful
get in regno ſic̃ ſol i celo: totũ regnũ efficit̃ deſolatũ. Per ſapiẽtiã
aĩa illuſtrat̃ iteri⁹: ꝛ mirabilit̃ decorat̃. vñ ait ſap̃. Ecc̃i.lj. Jn ſapia
ei⁹ luxit aĩa mea: ꝛ ĩgrãtias meas illuĩauit. ¶ Jtẽ ſapĩa nihil ẽ de-

lectabilius: dat eni quietẽ: iocũditatẽ ꝛ pacẽ cordis. Vñ ait ſapiẽs
Sap̃.viij. Jntrãs in domũ meã.ſ.ↄſcie. ↄq̃eſcã cũ illa.ſ.ſapĩa. Nõ
eni h3 amaritudinẽ ↄuerſatio illius nec tediũ ↄuictus illius: ſed le-
ticiã ꝛ gaudiũ. hãc delectationẽ nõ expti: ſapĩa3 ꝑuipẽdũt. Sic̃ ait
ſapiẽs Ecc̃i.vj. Q3 amara ẽ ſapĩa indoctis hoib⁹. ꝛ nõ ꝑmanebit ĩ
ea excors. Sapĩa eni doctrie ſm nomẽ eſt ei⁹.i.ſapida eſt: ꝛ nomẽ
h3 ex ſapore: ſed nõ multis eſt manifeſta. q̃b⁹ aũt agnita ẽ: ꝑmanet
vſq; ad ↄſpectũ dei. Sequit̃. Jnuenies requiẽ in ea. ꝛ ↄuertet̃ tibi
in oblectationẽ. Q3 ſtulti g̃ ſũt q̃ delectatiões ꝛ ſolatia q̃rũt exteri⁹
in reb⁹ viſibilib⁹.i.venationib⁹ ꝛ aucupijs: alijſq; ludis inutilib⁹ ꝛ
vanis in q̃b⁹ ẽ labor ꝛ fatigatio corpiſ: ꝛ plerũq; ꝑiculũ: imo ꝑicula
m̃lta nimis: amiſſio tpis diſtractio cordis: ꝛ finalit̃ null⁹ fruct⁹. Jn
ſapĩa aũt q̃es mẽtis ꝛ corpis delectatio: animi nõ ꝑiculũ: ſ3 ſecuritas
nõ diſtractio ſed pacis trãquillitas: nõ amiſſio tpis ſ3 acq̃ſitio me
ritoꝝ. ¶ Jtẽ ſapĩa nihil honorabili⁹. vñ ſcriptũ eſt Ecc̃i.xxxvij. Sa
piens in ppl̃o hereditabit honorẽ. ꝛ iteꝝ inq̃t ſapiẽs Sap̃.viij. Ha
bebo ꝓpt̃ ſapĩa3 claritatẽ ad turbas ꝛ honorẽ apud ſeniores. Juue
nis ꝛ acut⁹ inueniar in iudicio ꝛ in ↄſpectu potẽtiũ amabilis ero: ꝛ
facies p̃ncipiũ mirabũt̃: me tacẽtẽ me ſuſtinebũt: ꝛ loquẽtẽ me re-
ſpiciẽt: ꝛ ſermocinãte me plura: ori ſuo man⁹ ĩponẽt. Vñ ſalomõ
ꝓpt̃ ſapĩa3 ſuã apud oẽs natiões fact⁹ eſt honorabilis ꝛ famoſus
ſic̃ ſcriptũ eſt.ij. Paral.ix. Magnificat⁹ ẽ ſalomon ſuꝑ oẽs reges
terre diuitijs ꝛ ſapĩa: ꝛ gl̃ia ꝛ vniuerſa terra deſiderabat videre fa-
ciẽ ſalomonis. ¶ Acq̃rit̃ aũt ſapĩa ꝑ doctrinã. diligẽter ꝛ hũilit̃ au
diẽdo. Ait eni ſapiẽs. Auris bona cũ oĩ ↄcupiſcẽtia audit ſapĩa3 ꝛ
iterũ: auris ſapiẽtũ q̃rit ſapĩa3. Nec mirũ ſicut ſapiẽs dicit. Si di-
lexeris audire ſapiẽs eris. Et rurſũ. Audiẽs ſapiẽs ſapiẽtior erit. Jõ
hortat̃ ſapiẽs dicẽs. Audi tacens ꝛ ꝓ reuerẽtia accedet tibi bona
gr̃a. Audi tacẽs ſil̃ ꝛ q̃rẽs. Jn ſignũ hui⁹ inuẽtus eſt ih̃s in tẽplo ĩ
medio doctoꝝ: audiẽs illos ꝛ interrogãs. Jtẽ acq̃rit̃ ꝛ auget̃ ſapĩa ꝑ
ſtudiũ ĩ legẽdo: ꝛ ſubtilit̃ meditãdo. Jõ ait ſapiẽs. Stude ſapie fili
mi ꝛ cor meũ letifica. Libri eni ſũt ꝓ memorie labilis ſupplemẽto
Parũ eſſet audire ꝛ interrogare ſine memoria: nec memoria ſuffi-
ceret oĩa retinere ſine ſtudio. Jtẽ ſine doctoris p̃ñtia põt hõ recor-
dari de auditis. Jn libris etiã ĩueniunt̃ q̃nq; q̃ hõ al̃s nõ audiuit:
p̃terea viſus certiorẽ reddit hoĩe3 q̃; auditus. v̄bũ eni auditũ trãſit
lr̃a ſcripta manet. Antiq̃ p̃ncipes inſtrui voluerũt ꝛ vigilantiſſime
ſtuduerũt ĩ ſciẽtijs hũanis ꝛ aliqui etiã ĩ diuinis. vt p3 ĩ ptolomeo
rege. q̃ licet eẽt gẽtilis. vocauit ſeptuaginta ĩterp̃tes: vt haberet no-
ticiã diuine legis: eãq; cõicaret ſapiẽtib⁹ regni ſui. Alexãder ab ari
ſtotele fuit inſtruct⁹ ꝛ iter inſignia philippi macedonis p̃ris ei⁹ h̃
fuit p̃cipuũ: ꝙ ſtudiũ lr̃aꝝ ad vnicũ quẽ regni ꝛ felicitat̃ ſue ſpera
bat heredẽ futuꝝ trãſmittẽ curauit. Vñ alexãdro nato miſit ep̃la3
ariſtoteli: h̃ ꝛ ſilia ↄtinẽtẽ: Philipp⁹ ariſtoteli ſalutẽ. Dedit mihi
de⁹ filiũ mihi genitũ. Scio g̃ eo q̃dẽ deo debem⁹ gr̃a3: nõ tã pinde
q2 nat⁹ eſt: q̃; ꝓ eo ꝙ eũ naſci ↄtigit tpib⁹ tuis. Spero eni fore ꝙ
educatus erudituſq; a te dign⁹ exiſtat nobis ꝛ regni ſuſceptiõe: ꝛ
ad illud ptinẽtiũ. Sil̃r ꝛ alij p̃ncipeſ: ꝛ de ſe ſtudioſi fuerũt: ꝛ magi
ſtros q̃ eos iſtruerẽt habuerũt. Sic nero ſenecã: traian⁹ pluthracũ
ꝛ ſic de alijs. De theodoſio legim⁹: ꝑ diẽ exercitari armis ſubiecto-
rũq; negocia diſceptare: iudicare ſil̃ ꝛ agere: mõ ſeorſũ: mõ publice
q̃ erãt agẽda ↄſiderare: noctib⁹ v̄o libris incũbere. Cõſil̃r leg̃ de
karolo magno: ꝙ fuit ſtudioſus ĩ liberalib⁹ ſciẽtijs: ꝛ eas miro mõ
in palatio ſuo depingi fecit ꝓut habet̃ ĩ geſtis ei⁹. Studioſus etiã
fuit in libris diuinis ꝛ ſtudiũ trãſferri fecit de roma vſq; pariſius.
Qñ tales p̃ncipes.ſ.ſapiẽtes regnabãt: illud ſeculũ dicebat̃ aureũ.
Jſti eni cohibebãt malos: honorabãt bonos ac ꝑ h̃ ad melius exci
tabant ſuadebãt: diſſuadebãt: q2 ꝛ vtilia ꝛ inutilia mõſtrabãt: ho-
rũ prudẽtia ne q̃d ſuis deeſſet ſagaciter ꝓuidebat: fortitudo arce-
bat ꝑicula: bñficia largitas augmẽtabat: nõ erat cuiq; anim⁹ iniu-
riãdi vel cauſa: cũ bñ imꝑanti bñ pareret̃: nihilq; graui⁹ aut mai⁹
poſſet rex male parẽtib⁹ cõminari: q̃; vt de regno recedere cogerẽt̃
vere felix ẽ reſpublica qñ ipſã ſtudioſi regũt ꝑ ſapĩa3: vl̃ ei⁹ rectoreſ
circa ſapĩe ſtudiũ occupant̃. null⁹ eni eſt quẽ oporteat vel plura: vl̃
meliora ſcire q̃; p̃ncipẽ: cuius ſapĩa debet oĩbus ꝓdeſſe ſubiectis.
¶ Sciendũ eſt aũt ꝙ ſapĩa req̃eſcit in cordis habitatione: declarat̃
in locutiõe: demonſtrat̃ in ↄuerſatiõe ꝛ ꝓbat̃ in opatiõe. Req̃eſcit
inquã in cordis habitatiõe. ſicut dicit̃ ꝓuer.xiiij. Jn corde prudẽ-
tis req̃eſcit ſapĩa ꝛ dirigit cogitatiões. Jõ ſapiens hortat̃ dicens.
Attende fili mi ſapĩa3: vt cuſtodias cogitatões tuas. Vñ Sene. di
cit. Opiniones tue iudicia ſint. Cogitatio tua ſit ſtabilis ꝛ certa: ſi-
ue deliberet: ſiue querat: ſiue ↄtẽplet̃ nõ recedat a vero. Cogitatio-
nes ſõnio ſiles nõ recipies: q̃b⁹ ſi animũ delectaueris: cũ oĩa diſpo
ſueris triſtis remanebis. Jtẽ ſapĩa declarat̃ in locutiõe. Nã ſapĩa

docet opotuno tpe loq̄: q2 tēpus tacendi ⁊ tēpus loquendi. Aliq̄ñ
enī eſt ſapie tacere. Sicut docet ſapiēs. ſtultus quoq3 ſi tacuerit ſa
piēs reputabit̄. Et iterū. eſt tacens ⁊ ipſe ſapiēs. Et iterū. Sapiens
tacebit vſq3 ad tēpus. fatuus aūt nō obſeruabit tēpus. tēpus aūt ⁊
reſpōſionē co2 ſapiētis intelligit. Docet etiā ſenſate loq̄. Sicut ſcri
ptū eſt. In labijs ſapiētis inuenit̄ ſapiētia: q2. ſ. co2 ſapiētis erudit
os eius. Jō pſal. Os iuſti meditabit̄ ſapiaꝫ. Docet etiā loq̄ mode
rate: q2 in co2de ſapiētiū os illoꝝ: ⁊ ī o2e inſipiētiū co2 eoꝝ eſt. Sa
piētes habēt os in co2de: q2 nihil o2e ꝓferūt: qḋ nō prius delibera
uerint: ponderauerint: ⁊ examinauerint in co2de: ſed fatui ſiue ſtul
ti habēt co2 in o2e: q2 añ ꝓferūt verba ſua q̄3 co2de deliberauerint
Nā impremeditati loquunt̄. ⁊ hoc rep̄hendit̄ in ſcriptura cū dr̄ in
Job. Nunq̄d ſapiēs r̄ndit: q̄ſi in ventū loquēs: q̄ſi diceret nō. Nō
eſt ↄtēnēda iſta ſapia. q2 ſic̄ ait ſapiēs. Nō erudiet̄ q̄ nō eſt ſapiēs
in verbo. Sapiēs aūt in v̄bis ſe amabilē facit. Sen̄. Sermo tuus
nō ſit inanis. ſed aut ſuadeat: aut moneat: aut ↄſolet̄: aut p̄cipiat.
De circūſtātijs in locutiōe ſeruādis dictū eſt ſupra. Jtē mōſtrat̄
ſapia in ↄuerſatione. ſic̄ ait ſapiēs. Jn facie hoīs lucet ſapia. Quid
p faciē niſi noticia: id eſt exterio2 ↄuerſatio p quā hō interio2 inno
teſcit deſignat̄. Vñ btūs iacob⁹ ait. q̄s ſapiens ⁊ diſciplinatus in
ter vos oſtēdat ↄuerſationē ſuā in māſuetudine ſapie. Jtē pbat̄
ſapia in opatione. nā ⁊ fructu arbo2 cognoſcit̄. Jlle enī vere ſapiēs
eſt q̄ bñ ſe hꝫ in ſuis opibus exequēdis. Jō dicebat moyſes ad fi
lios iſrael. Scitis q̄ docuerim vos p̄cepta atq3 iuſticias. Sic facie
tis ⁊ ea obſeruabitis: ⁊ cōplebitis ope. hec eſt enī vr̄a ſapia ⁊ intel
lectus corā pplis. Diligēter attēde q̄ ſi rex vel princeps nō habeat
noticiā de agēdis: nō eſt dignus tali dignitate: q2 nō eſt hō: ſed be
ſtia. Si aūt noticiā habēs nō opat̄ ſm ſapiaꝫ ſuā nō eſt dign⁹: nō
quidē ꝓpter ignorātiā: ſed ꝓpter negligētiā nimis craſſā ⁊ rep̄hē
ſibilē vel puerſā animi volūtatē. vñ talis incōpabilit̄ plus peccat: ⁊
minus eſt excuſabilis: q̄3 ſi cognitionē ſapie nō haberet. Ait enī be
atus iacob⁹. Sciēti bonū facere ⁊ nō faciēti pctm̄ ē illi. Exēplū de
quodā rege q̄ elegātiſſime dotat⁹ nālib⁹: ⁊ ſupadiectis gratijs excel
lētiſſime cumulat⁹: miro ītellect⁹ acumīe ⁊ mēo2ie viuacitate p̄pol
lēs audiebat q̄dē ſatis benignit̄ ⁊ attēte cās: negocia ⁊ q̄relas: ⁊ in
ipſa ho2a videbat̄ moueri. Sed cito poſt q̄ſi oblitus oīno nihil aut
pauca exeq̄bat̄ ope: ꝓpt̄ qḋ hēbat̄ ↄtēptui: nec timebat̄ a malis:
nec amabat̄ a bonis: ſed ab oībus dānabilis iudicabat̄: ⁊ ſup īnu
meris malis q̄ fiebāt in regno inexcuſabilis dicebat̄. Tandē infir
mitate graui co2reptus: ⁊ in extaſim raptus videbat ſe trahi ad iu
diciū: cui iudex aſpectu terribilis ⁊ īcrepatiōe durus: ⁊ in punitiōe
ſeuerus apparuit dicēs. Quare gratijs meis nō es vſus. Quare ne
glectis regni negocijs venatiōib⁹: ⁊ aucupijs ⁊ alijs vanitatib⁹ in
tendiſti. Quare grauatis paupib⁹ ⁊ oppſſis a te clamātib⁹ nō mi
ſertus: ſicut oues inter lupos dimiſiſti. Quare talētū ſapie nō ꝓpt̄
te ſolū: ſed ꝓpt̄ pplm meū tibi cōmiſſū abſcōdiſti. Quare qḋ vide
bas agēdū dimiſiſti. Quare ſuos tuos timuiſti. ⁊ pluſ eos hono2a
ſti q̄3 me. Cōtra ↄſciaꝫ tuā eoꝝ volūtatib⁹ ⁊ iniq̄s ↄſilijs acq̄eſcere
voluiſti: nōne ſapiaꝫ ⁊ ītelligētiā tibi dederā vt ſcires: potentiā vt
nō timeres: mltitudinē graꝝ vt nō obmitteres: ⁊ tu poſt tergū tuū
abiectis oīb⁹ negligēter egiſti. Jniquos exacto2es: rapto2es: fures
⁊ ipſos exaltaſti. Jnter h̄ obiurgatiōis v̄ba to2to2ib⁹ tradit⁹ ⁊ du
riſſime ⁊ diutiſſime flagellat⁹: iacēs obmutuit. Judice aūt volente
ſniaꝫ dānatiōis ei⁹ ꝓferre. ecce ſcūs vn⁹ cū mltitudine albatoꝝ ſup
plicās rogauit iudicē: vt aīa ad co2p⁹ ſuū reuertēte ſpaciū emēdā
di ſe haberet. Cui iudex ītercedētiū p̄cib⁹ inclinat⁹: miſerico2diter
ↄceſſit tp̄s pn̄ie: grauio2a cōminās ei ſupplicia: ſi deinceps negligē
ter ageret tā ſeuere caſtigatiōis oblit⁹. Debet g̊ rex ⁊ princeps dili
gēs eſſe in opatiōe. Ait enī Sen̄. Sapiēs nūq̄3 ocio marcet: aliq̄ñ
animū remiſſū hꝫ nūq̄3 ſolutū. Accelerat tarda ꝓlixa expedit: dura
mollit: ardua exeq̄t̄. Scit enī q̄d q̄ via aggredi debeat cito ſingula
⁊ diſtincte videt ↄſiliū pito2ꝝ: ex aptis obſcura eſtimat: ex paruulis
magna: ex ꝓximis remota: ex ptib⁹ tota. ¶ Circa ſeptimū. ſ. de vti
litate ſapie: ⁊ effectib⁹ ei⁹. Sciendū q̄ ſapia nihil ē fructuoſi⁹: cui⁹
fruct⁹ multiplex eſt ⁊ inumerabilis. nā ſic̄ ait ſapiēs puer. viij. Fru
ctus eius p̄cioſio2 eſt cūctis opib⁹: ⁊ oīa q̄ deſiderant̄: huic nō valēt
cōparari. ¶ Poſſum⁹ aūt dicere cōpēdioſe q̄ vtilitas ſapie eſt ī di
rigēdis ↄſciētijs. Sapiēs enī p̄mo ⁊ principalit̄ debet edificare do
mū ↄſcie ſue ⁊ ſemetipſū p̄mitu ſ o2dinare. Vñ ī cōmēdationē aīe
ſapiētis: dr̄ puer. xiiij. Sapiēs mulier edificat domū ſuā. Et iterū.
ꝓuer. xxj. Sapiētia edificabit̄ domus. Ait etiā ſaluato2 Matth.
vij. Qui audit verba mea ⁊ ea facit aſſimilabitur viro ſapienti qui
edificauit domū ſuā ſup2a petrā. Nam ſup2a petrā que eſt chriſt⁹
debemus edificare domū noſtrā: vt īmobiliter pmaneat tanq̄3 ſu

p2a īmobile fundamentū. Silr̄ hic poteſt edificari dom⁹ pulcherri
ma fortis ⁊ alta: ⁊ oīb⁹ bonis plena. Sed ſic̄ ait Sapiēs: Tanq̄3 do
mus extermiāta ſic fatuo ſapiētia: q2 videlicet fatuus nō plus vult̄
manere cū ſapiētia q̄3 in domo exterminata. i. ruinoſa: vacua: feda:
⁊ fetida. ⁊ ideo dom⁹ eius. i. ↄſciētia eſt ſicut dom⁹ exterminata. i.
ruinoſa: q2 quotidie co2ruit in peccatū. vacua meritis ⁊ oīb⁹ bonis:
feda p īmūdiciā: fetida p infamiā. ¶ Jtē ſapiētia eſt vtilis in ↄferē
dis ↄſilijs. Scriptū eſt enī ꝓuer. viij. Ego ſapiētia habito in ↄſilio.
Quāto enī hō ſapiētio2 eſt: tāto libēti⁹ tractat ↄſilia ſua cū ſapiēti
bus. Vñ dauid habuit ſecū nathan ꝓphetā: ⁊ ſadoch ſacerdotē:
chuſi ⁊ achitophel: q̄ fuerūt hoīes ſapiētiſſimi. Et ſalomon ſilr̄ vi
ros expertiſſimos. Et tobias docens filiū ſuū ait Tobi. iiij. Cōſiliū a
ſapiēte pquire. Vñ rex q̄ntūcūq3 ſit ſapiens debet habē ↄſiliarios
ſapiētes. ¶ Jtē ſapiētia eſt vtil̄ in ꝓferēdis iudicijs. Vñ ſalomō
ſapientiā petēs a dn̄o ait. iij. Re. iij. Tu dn̄e feciſti me regē ſup po
pulū tuū multū: q̄ tā innumerabilis eſt q̄3 puluis terre: da mihi ſa
pientiā ⁊ intelligētiā. Quis enī pōt hūc pplm tuū digne q̄ tā gran
dis eſt iudicare. De eodē dicit̄: Timuerūt regē audiētes ſapientiā
dei eē ī eo ad faciēdū iudiciū. ¶ Jtē ſapiētia vtil̄ ē in pferēdis mo
leſtijs. Nā tribulationes ⁊ aduerſitates hui⁹ mundi ſiue a deo ſiue
ab hoīe inferāt̄ multū ſūt vtiles ⁊ merito2ie: ſi q̄s eas ad ſalutē ſuā
nouerit o2dinare. Vñ magne ſapie ē ſcire vti eis in bonū: ⁊ ad ſalu
tē ſuā ↄuertē. Propt̄ qḋ ait ſapiēs: Qui patiēs eſt multa guberna
bit̄ ſapiētia. Reuera magna eſt ſapiētia de malis eligere bona: de
damnis lucra: de duris ſuauia: de amaris dulcia. Qui aūt impatiēs
eſt: ſuſtinebit damnū: q2 ſiue ſit afflictio co2pis: ſiue rei tpal̄ amiſ
ſio: ſiue q̄cūq3 deſolatio co2dis. Hec impatiēti aīo inferūt maio2es
anguſtias: ⁊ mens ei⁹ vehemēti⁹ cruciat̄: ⁊ nihilomin⁹ pdit meritū:
⁊ ſue facit aīe detrimentū. ¶ Jtē vtil̄ eſt ſapiētia in ꝓpellēdis in
iurijs. Si regi vel p̄cipi fiat iniuria: magna diſcretiōe opus eſt in
repellēdo: diſſimulādo: tollerādo etiā vel vindicādo. q2 ſic̄ ait Sa
piens: vir ſapiēs fortis eſt: ⁊ vir doct⁹ robuſtus ⁊ validus: q2 cū diſ
poſitione initur bellū. Et iterū: Gubernacul̄ tractāda ſunt bella. vñ
q̄ ſapiētio2 eſt in talib⁹ ē fo2tio2 ⁊ potētio2 ceteris parib⁹. Scriptū
eſt enī: Maio2 eſt ſapiētia q̄3 arma bellica. Et iterū: Melio2 eſt ſa
piētia q̄3 vires. Et iterū: Oīuꝫ potētio2 eſt ſapiētia. ¶ Jtē vtilis eſt
ſapiētia in precauēdis inſidijs. Nam ⁊ demones ſuis tētationib⁹
nos multiplicit̄ circumuenire ↄtēdūt: ⁊ hoīes p aſtutias ſuas nos
multiplicit̄ ſeducē moliunt̄. Jdeo opus ē eē hominē vndiq3 circū
ſpectū: ⁊ ex oī parte multiformit̄ oculatū. nā int̄ tot ⁊ tātas hoſtis
antiq̄ inſidias: ⁊ inter tā exq̄ſitas hominū malignoꝝ verſutias. plu
res oculos nos opus eēt habē q̄3 argus ſm fabulas habuiſſe dica
tur: q̄ tñ centū fingit̄ habuiſſe. Vñ in Apoc̄. dicunt̄ aīalia ſcā ple
na ocul̄ ante ⁊ retro. Jn Ezech. vō dicit̄: q̄ totū co2pus eoꝝ plenū
erat ocul̄. Et iterū ibidē: Omne co2p⁹ eoꝝ ⁊ colla ⁊ man⁹ ⁊ pēne ple
na erāt ocul̄. Jdeo ſcriptū eſt: Sapiens timet ⁊ declinat a malo: tñ
ſapiētiā nō vincit malicia. Vñ de iacob dicit̄: Jn fraude circumue
nientiū illi affuit ſapiētia: ⁊ honeſtū fecit illū: cuſtodiuit illū ab inı
micis: ⁊ a ſeducto2ib⁹ tutauit illū. ¶ Sciēdū etiā q̄ p ſapiētiā cog
noſcim⁹ q̄ ſup2a nos ſunt. i. deū ad diligēdū: q2 dilectio dei hono
rabil̄ eſt ſapiētia. Eccī. j. Et celeſtia ad appetendū: ſic̄ ho2tat̄ Apl̄s
dicens Col̄. iij. Que ſurſum q̄rite: vbi chriſtus eſt in dextera dei ſe
dens. Que ſurſum ſunt ſapite: hec eſt vera ſapiētia. i. cognitio ſapi
da. hec maxime delectabil̄ eſt: ſic̄ ſupi⁹ dicebat̄. ¶ Jtē q̄ intra nos
ſunt. i. noſipſos. ⁊ ea q̄ in nobis ſunt. i. mo2es bonos vl̄ malos: me
rita vel demerita: vl̄ dei bñficia ⁊ nr̄a maleficia. hec oīa nos ad hu
militatē inclināt. Vbi autē humilitas ibi ſapiētia. Prouer. xj. Hec
ſapiētia maxime neceſſaria eſt hoī ad ſalutē. Unde Bern̄. Stude
noſſe te: q2 melio2 es ⁊ laudabilio2 ſi te noueris: q̄3 ſi te neglecto ſci
res curſus ſyderū: vires herbarū: cōplexiōes hominū: naturas aīa
liū: omniūq3 celeſtiū ⁊ terreſtriū haberes ſciētiā. Licꝫ enī noueris
oīa myſteria: alta celi: lata terre: ꝓfunda maris ⁊c̄. Si te neſcieris
eris ſilis hoī edificāte domū ſuā ſine fundamēto: ruinā faciēs: nō
ſtructurā. Quicq̄d enī extra te extruxeris: erit inſtar aggeſti pulue
ris vētis expoſiti. ¶ Jtē q̄ circa nos ſunt. i. ꝓximos: vt ſciam⁹ q̄ bo
ni: q̄ mali: q̄ ſeducto2es ⁊ duplices: q̄ veraces: q̄ ſapientes: q̄ fatui: q̄
amici: q̄ inimici. Et per ↄſequēs quos diligere ⁊ nobiſcū aſſumē: ⁊
quos vitare: vl̄ a nobis elōgare debeam⁹. Hoc maxime neceſſariū
eſt p̄ncipi: vt ſciat de quib⁹ poſſit ↄfidere: quos in ↄſiliū ſuū voca
re: vel malis officijs inſtituere: quos amare feruēti⁹: ⁊ amplius de
beat hono2are. ¶ Jtē que infra nos ſunt. i. mundū ⁊ oīa mūdialia
tanq̄3 trāſito2ia: parū vtilia: ⁊ dilecto2ib⁹ ſuis plerūq3 nociua. Ue
re enī ſapiēs eris: ſic̄ ait Sen̄. ſi dignitatatē reb⁹ nō opinione mul
toꝝ: ſed ex earū natura ↄſtituas. Nā ſcire debes: q̄ q̄dā vident̄ eē

bona ⁊ nõ ſunt: ⁊ q̃dã videnť eſſe bona ⁊ ſũt: quecũq; aũt ex rebus
tranſitorijs poſſides: nõ mireris: nec magni eſtimes: q̃ caducũ eſt
nec apud te q̃ habes tanq̃; aliena ſeruabis: ſed ꝓ te tãq̃; tua diſpẽ
ſes ⁊ vtaris. Itẽ Sen̄. Si ſapiẽs es anim⁹ tuus tribus tpib⁹ diſpẽ
ſeť: pñtia ordina: futura ꝓuide: pterita recordare. Preſentia q̃ppe
debet ſapiẽs ordinare. vbi eni nõ eſt ordo: ibi eſt ↄfuſio. debet g̃ ſe
metipſũ ⁊ vitã ſuã totũ tẽpus ſuũ ⁊ oĩa facta ſua pudẽter ⁊ vtiliť
ordinare: miſteriales in domo: officiales in regno: penſatis ↄditio
nibus pſonaꝝ tẽpoꝝ ⁊ terraꝝ. Hanc ſapiãz habuit ſalomon: ſic ſcri
ptũ eſt. Vidẽs regina ſaba oẽz ſapiam ſalomonis: domũ quã edi/
ficauerat: ⁊ cibos menſe eius: ⁊ ordines miſtrantiũ: veſteſq; eoꝝ ⁊
pincernas: ⁊ holocauſta que offerebat p ſingulos dies nõ habebat
vltra ſpiꝝ. ¶ Preterita debet ſapiẽs recordari: videlicet diuina bñ/
ficia ad regratiandũ: mãdata ad exequẽdũ iudicia diſtricta: q̃ iam
fecit ⁊ vltiones q̃s exercuit ad timendũ: quõ. ſ. ꝓpter pctã deleuit
totũ mũdũ diluuio: ſodomã ⁊ gomorrã ⁊ finitimas ciuitates incẽ/
dio: egyptios multipliciter flagellauit: ⁊ tandẽ eos oẽs filios iſrael
pſequẽtes: ſubmerſit in mari rubro: filios iſrael multotiẽs ⁊ multi
pliciter occidit in deſerto: ⁊ in terra ꝓmiſſiõis tpib⁹ iudicũ ⁊ die/
bus regũ: ſicut multa legimus exẽpla in ſcriptura. Quis etiã recor/
dari ſufficit qualia iudicia exercuerit deus in diuerſis terraꝝ ptib⁹
tpibus retroactis. debet etiã recordari pctã ſua ꝓpria ad penitẽdũ
⁊ lachrymis diluendũ: facta nihilominus antiquoꝝ regũ ⁊ princi/
pũ. ſ. ꝓbitates largitates: ſapiẽtiã pietatẽ iuſticiam ⁊ alia hmõi ad
imitandũ: mala etiã facta ſcripta ſunt ad correptionẽ nr̃az ne ſilia
faciẽtes in penas ſiles incidamus. vñ ait ſapiẽs. Per agrũ hoĩs pi
gri tranſiui: ⁊ p vineã viri ſtulti: ⁊ ecce totũ repleuerãt vrtice: operu
erãt faciẽ ei⁹ ſpine ⁊ ex h̃ didici ſapiãz. Idẽ. peſtilẽte flagellato ſtul
tus ſapiẽtior erit. ¶ Futura ſiliť ꝓuidere debet vir ſapiẽs. ſic docet
Sen̄. Qui nihil de futuro ꝓmeditať. incaut⁹ in oĩa incidit: ꝓpone
aũt aĩo tuo ⁊ mala futura ⁊ bona: vt illa ſuſtinere poſſis: illa mode
rari. Idẽ ſi ſapiẽs eſſe cupis ĩ futura ꝓſpectũ intẽdes: ⁊ q̃ pñt ↄtin
gere in aĩo tuo cũcta ꝓpone: nihil tibi ſubitũ ſit: ſed añ totũ ꝓſpi/
cias. nã q̃ ꝓuid⁹ eſt: nõ dicit nõ putaui hoc fieri: q: nõ dubitat: ſed
expectat: nõ ſuſpicať: ſed timet. Hãc ſapiãz ſpãliter habuit ioſeph
q̃ ↄtra famẽ futurã ſeptẽ ãnis ꝓuidẽdo egyptũ ⁊ multas alias re/
giones ſaluauit. Idẽ dixit ei pharao rex egypti. Nunq̃d ſapiẽtio/
rem te poterimus inuenire: tu eris ſup domũ meã.

¶ De fructibus. DIS. VII.

DEinde ↄſiderãdũ eſt de fructibus. Et circa hoc ↄſiderãda ſunt quinq;. Primo vtrũ fru/
ctus ſit actus. Scdo vtrũ differat a beatitudinib⁹. Ter
tio de numero eoꝝ. Quarto de oppoſitione eoꝝ ad opa
carnis. Quinto q̃ mouere debent ad ꝓducendũ fructus. ¶ Ad pri
mũ. ſ. vtrũ fructus ſint actus. Sciendũ q̧ nomẽ fruct⁹ a corpalibus
ad ſpũalia eſt tranſlatũ. Diciť aũt in corpalibus fructus: qui ex plã
ta ꝓduciť cũ ad pfectionẽ puenerit: ⁊ quãdã in ſe ſuauitatẽ habet:
qui q̃dẽ fructus ad duo cõpari põt. ſ. ad arborẽ ꝓducẽtem fructũ
ipſũ ⁊ ad hoiẽ q̃ fructũ ex arbore adipiſciť. Scdm h̃ ergo nomen
fructus in rebus ſpũalibus dupliciter accipe poſſumus. Uno mõ
vt dicať fructus hoĩs q̃ſi arboris id q̃ ab eo ꝓduciť. Alio mõ vt
dicať fructus hoĩs id q̃ hõ adipiſciť. nõ aũt oẽ id q̃ adipiſcitur
homo habet rõnẽ fruct⁹: ſed id q̃ eſt vltimũ delectationẽ habẽs.
Habet eni hõ ⁊ agrũ ⁊ arborẽ q̃ fructus nõ dicunť: ſed ſolũ id q̃
eſt vltimũ: q̃. ſ. ex arbore ⁊ agro hõ intendit habere: ⁊ ſm hoc fru
ctus hoĩs diciť vltimus hoĩs finis quo debet frui. Si aũt dicatur
fructus hoĩs id q̃ ex hoĩe ꝓduciť: ſic ipſi actus hũani fructus di/
cunť: opatio eni eſt actus ſecũdus opantis ⁊ delectationẽ habet: ſi
ſit ↄueniẽs opanti. Si igiť opatio hoĩs ꝓcedat ab hoĩe ſm faculta
tẽ ſue rõnis: ſic diciť eſſe fructus rõnis. Si võ ꝓcedat ab hoĩe ſm
altiorẽ virtutẽ que eſt virtus ſpũſſancti: ſic diciť opatio eſſe hoĩs
fructus ſpũſſancti: quaſi cuiuſdã diuini ſeminis. Diciť eni. j. Ioh.
iij. Oĩs qui natus eſt ex deo: peccatũ nõ facit: qñ ſemẽ ipſius in eo
manet. Notandũ aũt q̧ lz fructus habeat rõnẽ vltimi finis: vt di/
ctum eſt: tñ nihil ꝓhibet alicuius fructus eſſe alium fructũ: ſicut fi
nis ordinať ad finem. diciť enim Sap. iij. Bonoꝝ laboꝝ glorio
ſus eſt fructus. ⁊ Iohan. iiij. Qui metet mercedẽ accipit. ⁊ ↄgregat
fructũ in vitam eternã. Opera igiť noſtra inquantũ ſunt effectus
ſpũſſancti opantis in nobis: habent rationẽ fructus: ſed inquantũ
ordinanť ad finẽ vite eterne: ſic magis habent rationẽ floꝝum. Uñ
diciť Eccl. xxiiij. Flores mei fructus honoris ⁊ honeſtatis. Item
cum fructus a fruendo dicať: ſm aũt Aug. x. de trinitate. fruimur
cognitis in quibus volũtas ꝓpter ſe delicata cõquieſcit. Uolũtas
hoĩs poteſt in aliquo ꝓpter ſe delectari dupliciter. Uno modo ſm
q̧ li propter dicit cãm finalẽ. ⁊ ſic propter ſe nõ delectať aliq̃s niſi
in vltimo fine. Alio mõ ſm q̧ deſignat cãm formalẽ. ⁊ ſic ꝓpter ſe
aliq̃s delectari põt in oĩ eo q̃ eſt delectabile ſm ſuã formã. ſic pz
q̧ infirm⁹ delectať in ſanitate ꝓpter ſe ſic̃ in fine. In medicina aũt
ſuaui nõ ſic̃ in fine: ſz ſic̃ in habẽte saporẽ delectabilẽ. in medicina
aũt auſtera nullo mõ ꝓpter ſe: ſz ſolũ ꝓpter aliud. Sic igiť dicẽdũ
eſt: q̧ in deo delectari debet hõ nõ propter ſe ſed propter vltimũ fi
nẽ. In actib⁹ ãt virtuoſis nõ ſic̃ ꝓpter finẽ: ſz ꝓpter honeſtatẽ quã
ↄtinet delectabilẽ virtuoſis. Uñ Ambro. dicit q̧ opa virtutũ dicũ
tur fruct⁹: q: ſuos poſſeſſores ſcã ⁊ ſincera delectatiõe reficiũt. Itẽ
nota: q̧ et ſi aliq̃ vtutes enum rant ab Aplo inter fruct⁹: puta cha
ritas: fides: mãſuetudo: ↄtinẽtia. caſtitas: q̃ nõ ſunt actus ſz habit⁹
Noĩa virtutũ ſumunť q̃nq; ꝓ actib⁹ earũ. ſic Aug. dicit q̧ fides ẽ
credere q̃ nõ vides. ⁊ charitas eſt motus animi ad diligẽdũ deũ
et ꝓximũ. ⁊ h̃ mõ ſumunť noĩa virtutũ in enumeratione fructuũ.
¶ Ad ſecundũ. ſ. vtrũ fruct⁹ differãt a btitudinib⁹. Dicẽdũ: q̧ plus
req̃riť ad rõnẽ btitudinis q̃; ad rõẽ fruct⁹. Nã ad rationẽ fructus
ſufficit q̧ ſit aliq̃d habẽs rõnẽ vltimi ⁊ delectabil'. ſed ad rõnẽ bti/
tudinis vlteri⁹ req̃riť q̧ ſit aliq̃d pfectũ ⁊ excellẽs. vñ oẽs btitudi/
nes pñt dici fruct⁹: ſed nõ ↄuertiť. Sunt eni fruct⁹ q̃cũq; virtuoſa
opa in quib⁹ hõ delectať. ſed btitudines dicunť ſolũ opa pfecta: q̃
etiã rõne ſue pfectiõis magis attribuũť donis q̃; virtutib⁹. ¶ Ad
tertiũ. ſ. de numero fructuũ. Sciẽdũ: q̧ Apls valde ↄueniẽter enu/
merat duodecĩ fruct⁹ ſpũs. Gal. v. Et pñt ſignari p duodecĩ fruct⁹
de quib⁹ diciť Apoc. vlt. Ex vtraq; parte fluminis lignũ vite afferẽs
fruct⁹ duodecim. Quia võ fruct⁹ diciť q̃ ex aliquo principio ꝓce
dit: ſic̃ ex ſemine vel radice: attendenda eſt diſtinctio boꝝ fructuũ
ſm diuerſum ꝓceſſum ſpũſſci in nobis. q̃ quidẽ ꝓceſſus attendiť
ſm h̃ vt primo mens hoĩs in ſeipſa ordineť: ſecũdo võ ordineť ad
ea q̃ ſunt ſupra vel iuxta: tertio võ ad ea q̃ ſunt infra. Tũc aũt bene
mens hoĩs diſponiť in ſeipſa qñ mens hoĩs bene ſe hz ⁊ in bonis
⁊ in malis. Prima aũt diſpoſitio mentis humane ad bonũ: eſt per
amorẽ: q̃ eſt pma affectio ⁊ oĩuz affectionũ radix. Et ideo inter fru
ctus ſpũs pmo poniť charitas: in q̃ ſpecialiť ſpũſſcus datur ſicut ĩ
ꝓpria ſilitudine: cũ ⁊ ipſe ſit amor. Uñ diciť Ro. v. Charitas dei
diffuſa eſt in cordib⁹ nr̃is p ſpiritũſanctũ qui datus eſt nobis. Ad
amorẽ aũt charitatis ex neceſſitate ſequiť gaudiũ. Oĩs eni amans
gaudet ex ↄiũctione amati. Charitas aũt ſemp hz pſentẽ deũ quẽ
amat. ſm illud. j. Ioh. iiij. Qui manet in charitate in deo manet et
deus in eo. Uñ ſeq̃la charitatis eſt gaudiũ. perfectio aũt gaudij eſt
pax q̃ntũ ad duo. Primo quidẽ q̃ntũ ad quietẽ ab exteriorib⁹ cõ/
turbãtib⁹. Nõ eni põt pfecte gaudere de bono amato: q̃ in ei⁹ frui
tione ab alijs pturbať. Et iterũ: Qui pfecte cor hz ĩ vno pctõ: a nul
lo alio moleſtari põt: cũ aliud q̃ſi nihil reputet. Uñ dicitur in pſal.
Pax multa diligẽtib⁹ nomẽ tuũ. Et nõ eſt illis ſcãdalũ: q: ab exte/
riorib⁹ nõ pturbanť quin deo fruanť. Secũdo q̃ntũ ad ſedationẽ
deſiderij fluctuãtis. Nõ eni pfecte gaudet de aliquo cui nõ ſufficit
id de quo gaudet. Hec aũt duo importat pax. ſ. vt neq; ab exterio/
rib⁹ pturbemur: ⁊ vt deſideria nr̃a cõquieſcãt in vno. Uñ poſt cha
ritatẽ ⁊ gaudiũ tertio poniť pax. In malis aũt bene ſe hz mens q̃n
tũ ad duo. Primo q̃dẽ vt nõ pturbeť mens p iminẽtiã maloꝝ. q̃
ptinet ad patiẽtiã. Secũdo vt nõ pturbeť in dilatiõe bonoꝝ. q̃ p/
tinet ad lõganimitatẽ. Nã carere bono hz rõnẽ mali vt dr̃. i. v. eth.
Ad id aũt q̃ ẽ iuxta hominẽ. ſ. ꝓximũ bene diſponiť mens hoĩs.
Primo quidẽ q̃ntũ ad volũtatẽ bñfaciẽdi. ⁊ ad h̃ ptinet bonitas.
Secũdo q̃ntũ ad beneficiẽtie executionẽ. ⁊ ad h̃ ptinet benignitas
Dicunť eni benigni quos bon⁹ ignis amoris feruere facit ad bñfa
ciendũ ꝓximis. Tertio q̃ntũ ad h̃ q̧ eq̃nimiť tollerenť mala ab eis
illata. ⁊ ad h̃ ptinet mãſuetudo q̃ cohibet iras. Quarto q̃ntũ ad h̃
vt nõ ſolũ p iram ꝓximis nõ noceam⁹: ſed etiã neq; p fraudẽ vel p
dolũ. ⁊ ad h̃ ptinet fides ſi ꝓ fidelitate ſumať. Sz ſi ſumať ꝓ fide
q̃ crediť in deũ. ſic p hanc ordinať hõ ad id q̃ eſt ſupra ſe: vt. ſ. hõ
intellectũ ſuũ deo ſubi ciat. ⁊ p ↄſequẽs ſua q̃ ipſi⁹ ſunt. Sed ad id
q̃ infra ẽ bene diſponiť hõ. Primo q̃dẽ q̃ntũ ad exteriores actio
nes p modeſtiã: q̃ in oĩb⁹ dict; ⁊ in factis modũ obſeruat. q̃ntũ ad
interiores ↄcupiſcẽtias p ↄtinentiã ⁊ caſtitatẽ. ſiue hec duo diſtin
guanť p h̃ q̧ caſtitas refrenat hominẽ ab illicitis: ↄtinẽtia võ etiã
a licitis. ſiue p h̃ q̧ ↄtinẽs patiť ↄcupiſcẽtias ſz nõ deduciť: caſtus
etiã neq; patiť neq; deduciť. Et nota: q̧ cũ ipſe Apls vnũ ſolũ fru
ctũ ponere videať Ro. vj. Habetis fructũ veſtrũ in ſcificationẽ. Et
Iſa. xxvij. diciť: Hic oĩs fruct⁹ eſt vt auferať peccatũ. Hoc nõ eſt ↄ
enumerationẽ predictã: q: ſcificatio fit p oẽs virtutes p quas etiã
pctã tollunť. vñ fruct⁹ ſingulariť ibi noĩať ꝓpter virtutẽ generis:
q̃ in multas ſpẽs diuidiť: ſm q̃s dicunť multi fructus. Itẽ dĩs

Math.xiij.ponit triplicē fructū terre bone.ſ.centeſimū: ſexageſi/
mū: ꝛ triceſimū.ſed iſta nō diuerſificant: ſm diuerſas ſpēs virtuo
ſoꝝ actuū:ſed ſm diuerſos pfectionis gradus: etiā vnius virtutis
ſicut ɔtinētia ɔiugalis dicit ſignari p fructū triceſimū:ɔtinētia vi/
dualis p ſexageſimū:virginalis aūt p centeſimū. ꝛ alijs etiā modis
ſcī diſtinguūt tres euāgelicos fruct⁹ ſm tres gradus virtutis: ꝛ po
nunt tres gradus:qꝛ cuiuſlibet rei pfectio attendit ſm pncipiū:me
diū ꝛ finē. Itē cū fruct⁹ hēat rōnē vltimi: fides cū etſi acipiat ꝑut
eſt fundamētū:hꝫ quādā rōnē vltimi: ꝛ delectabilis:ſm qȯ ɔtinet
certitudinē.vñ Glo.exponit.fides.i.de inuiſibilib⁹ certitudo. Itē
cū fructus habeat rōnē delectabilis.patiētia tñ ꝛ longanimitas: q̄
habent eſſe in rebus ɔtriſtantib⁹:dicunt eſſe fructus:qꝛ h̄ ipſū qȯ
eſt nō pturbari in triſtitijs hꝫ delectabilis rōnē. ¶ Ad quartū.ſ.de
oppoſitione fructuū ad opera carnis. Sciendū ꝙ opa carnis ꝛ fru
ctus ſpūs poſſunt accipi dupliciter. Uno mō ſm cōem rōnē: ꝛ hoc
mō in cōi fructus ſpūſſancti ɔtrariant opibus carnis. Spūs enim
ſcūs monet humanā mentē ad id qȯ eſt ſm rōnē: vel potius ad id
qȯ eſt ſupra rationē.appetitus aūt carnis q̄ eſt appetitus ſenſitiu⁹
trahit ad bona ſenſibilia:q̄ ſunt infra hoīem:vñ ſicut motus ſurſū
ꝛ motus deorſū ɔtrariant in naturalib⁹:ita in opibus hūanis ɔtra
riant opa carnis fructibus ſpūs. Alio mō poſſunt ɔſiderari ſm ꝓ/
prias rōnes ſinguloꝝ fructuū enumeratoꝝ ꝛ operū carnis: ꝛ ſic nō
oportet ꝙ ſingula ſingulis ɔtraponant:qꝛ ſicut dictū eſt apl's non
intēdit enumerare oīa opa ſpūalia nec oīa opa carnalia: ſed tñ ſm
quandā adaptationē. Aug. ſup eplam ad gala. ɔtraponit ſingulis
operibus carnis ſingulos fructus. Sicut fornicatiōi que eſt amor
explende libidinis a legitimo ɔnubio ɔſolutus: opponit charitas
p quā aīa ɔiungit deo:in q̄ etiā eſt vera caſtitas.imūditie aūt ſunt
oēs pturbatiōes:de illa fornicatiōe ɔcepte quibus gaudiū trāquil
litatis opponit. Idoloꝝ aūt ſeruitus ꝑpter quā bellū geſtū eſt ad/
uerſus euāgeliū dei:opponit paci. Contra veneficia aūt ꝛ inimici/
tias: ꝛ ɔtentiōes ꝛ emulationes:animoſitates ꝛ diſſenſiōes:oppo/
nunt longanimitates ad ſuſtinēdū mala hoīuꝫ:inter quos viuim⁹
ꝛ ad curandū benignitas: ꝛ ad ignoſcendū bonitas. Hereſibus aūt
opponit fides inuidie māſuetudo:ebrietatibus ꝛ comeſſationib⁹
ɔtinētia. ¶ Circa quintū.ſ.q̄ mouere debent ad fructus ſpūales ꝑ
ferēdū. Sciendū ꝙ fructū multiplicē legimus in ſcriptura. Eſt eni
q̄dā fruct⁹ ꝓhibit⁹:qꝛ venenoſus: ꝛ mortē inferēs: ꝛ iō ſollicite fu/
giend⁹.de quo ꝓuer.x. Fructus ipij ad petm̄. De ꝓhibitiōe fruct⁹
huius: ꝛ quātū ſit venenoſus ꝛ mortē inferēs: habemus expreſſe.
Gen.ij. De ligno ſcīe boni ꝛ mali:ne comedas. In quocūqꝫ eni die
comederis ex eo:morte morieris. Serpēs aūt.i.diabolus in ſpecie
ſerpentis apparēs dixit ad mulierē. Cur p̄cepit vobis deus vt non
comederetis de oī ligno padiſi. Cui rñdit mulier. De fructu lignoꝝ
q̄ ſunt in padiſo veſcimur.de ligno aūt qȯ eſt in medio padiſi p̄ce
pit nobis deus ne comederem⁹: ꝛ ne tāgerem⁹ne forte moriamur.
Dixit aūt ſerpens ad mulierē:nequaq̄ꝫ moriemini ꝛc. Sequit. Ui
dit mulier ꝙ bonū eſſet lignū ad veſcendū. Hoc cognouit ex odo/
ratu. Et pulchꝛū oculis ecce aſpectus. Tulitqꝫ de fructu:ecce tact⁹
Et comedit:ecce guſtus. Et ſic in eua cōpletū eſt petm̄ iobediētie:
ad qȯ tñ multe deordinate circūſtātie ɔcurrerūt. Sequit. Deditqꝫ
viro ſuo:ecce iniq̄ ſuggeſtio. Qui comedit. Et ſic ɔſumata eſt trāſ/
greſſio in vtroqꝫ. Iſte ꝓceſſus qui fuit in pctō pmoꝝ parētū māliē
ſolet eſſe ſpūalit in pctō vni⁹ hoīs. Nā aſpect⁹ eſt in cogitatiōe:ex
odorat⁹in delectatiōe:tactus in ɔſenſu:guſtus in ppetratiōe. Cōſi
dera q̄̄mortifex ſit venenū pctī.ꝙ nō ſolū ex guſtu occidit hoīem:
veruētiā ex viſu odoratu ꝛ tactu. De h̄ fructu loq̄t apl's Ro.v. quē
fructū habuiſtis tūc ī illis ī q̄b⁹nūc erubeſcitis. Nā finis illoꝝ mors
eſt. ¶ Itē eſt alius fruct⁹ nobis exhibit⁹ ad medēdū ꝛ auferēdū vi/
rus mortiferꝝ pmi fruct⁹.pſal. Bñdixiſti dñe terrā tuā auertiſti ꝛc.
Sequit. Dñs dabit benignitatē ꝛ terra nr̄a.i.virgo btā q̄ eſt cele/
ſti bñdictiōe ſuſcepta:dabit fructū ſuū. Fruct⁹ iſte eſt ſūme ſpecio
ſus:ſaporoſus:pcioſus: ꝛ copioſus.pmo q̄dē ſpecioſus eſt ieſtima
bilis ī decore:cui⁹ pulchꝛitudinē ſol ꝛ luna mirant:cui⁹ ſpecie cele
ſtes āgeli rapiūt.in quē ſic ait apl's petr⁹:deſiderāt āgeli ꝓſpicere
j. Pe.j.hūc igit fructū ſumam⁹ nobis:ſic dr̄ Leuit.xxiij. Sumetis
vobis die pmo in pncipio:ex quo incipietis vſū diſcretiōis habere
vel ex quo dies grē vobis cepit illuceſcere.vobis.i.ad vtilitatē vr̄aꝫ
ſ.ad informationē itellect⁹:refectionē affect⁹: ꝛ directionē effectus
Fruct⁹arboris pulcherrīe.i.virgīs glīoſe.pluralit dicit fruct⁹:qꝛ lꝫ
ſit vnicus in pſona:tñ eſt valde multiplex in effectu ſic pꝫ ſubtiliter
intuenti ꝛ deuote meditāti. Btā virgo bñ dr̄ arbor pulcherrima.
puchꝛa q̄dē in matris vtero ꝑpter ſanctificationē:pulchꝛior in mū
do propter vite pfectionē:pulcherrima in celo ꝑpter glorificationē
Item pulchꝛa propter corporis ꝛ cordis integritatē illibatiſſimā:
pulchꝛior ꝑpter humilitatē ꝓfundiſſimā:pulcherrima ꝑpter fecū
ditatē btīſſimā. Secūdo fructus iſte eſt p̄cioſus ineſtimabilis in
valore. Reddit enī vitā grē pditā p petm̄. Prouer.x. Fructus iuſti
ad vitā. Dicam⁹ergo virgini glīoſe Bñdicta filia tu a dñō:qꝛ p te
fructū vite cōicauim⁹. Et illud Luc.ij. Bñdicta tu inter mulieres:
ꝛ bñdict⁹ fructus vētris tui. Nō qꝛ tu bñdicta:ideo ille bñdict⁹:ſꝫ
qꝛ ille te p̄uenit in bñdictiōib⁹ dulcedinis. De q̄ bñdictione Pſal.
Bñdixiſti dñe terrā tuā. ꝛ ſequit multiplex effect⁹ huius bñdicti
fructus.auertiſti captiuitatē iacob:remiſiſti iniq̄tatē ꝛc.vſqꝫ illuc
ɔuerte nos. ¶ Tertio fruct⁹ iſte eſt ſaporoſus inenarrabil' in dul/
core. Can.ij. Fruct⁹eius dulcis gutturi meo. Et Eccī.xi. Breuis in
volatilib⁹apis: ꝛ initiū dulcoris habet fruct⁹eius. Initiū inq̄t:qꝛ lꝫ
in ſe dulcorē habeat infinitū:tñ quicq̄d pōt ab hoīe viatore ſentiri
nō eſt niſi initiū illi⁹dulcedinis quā deguſtāt ſcī ī patria. ¶ Quar
to fruct⁹ iſte copioſus ē ꝛ indefectibil' in vigore. Dan.iiij. Uidebā
ꝛ ecce arbor in medio terre:altitudo ei⁹ nimia:magna arbor ꝛ for/
tis: ꝛ ꝓceritas ei⁹celū ɔtingens:aſpect⁹eius vſqꝫ ad terminos vni/
uerſe terre:folia eius pulcherrima: ꝛ fruct⁹eius nimius: ꝛ eſca vni/
uerſoꝝ in ea ꝛc. ¶ Hic ſpūaliter intelligēdo notant in virgine glo
rioſa ſeptē ɔditiōes nobiliſſime: propter q̄s eſt a nobis ſūmopere
venerāda. ¶ Primo nāqꝫ deſcribitur q̄ntū ad ſitus aptitudinē in
medio terre. Deus enī rex nr̄ ante ſecl'a opatus eſt ſalutē in medio
terre.vnde btā virgo dicit eſſe in medio terre tanq̄ꝫ oīuꝫ mediatrix
Unꝫ Bern. Opatus eſt ſalutē in medio terre. In vtero videlicꝫ vir
ginis marie:q̄ mirabili ꝓprietate terre mediū appellat. Ad illā eni
ſicut ad mediuꝫ: ſicut ad arcanū dei:ſicut ad rerū cām: ſicut ad ne/
gociū ſeculoꝝ reſpiciūt ꝛ q̄ in celo ſunt: ꝛ q̄ habitāt in inferno: ꝛ q̄
nos preceſſerūt: ꝛ nos q̄ ſum⁹: ꝛ q̄ ſequunt ꝛ nati. Illi q̄ ſunt in ce/
lo vt reſartiant. Illi q̄ ſunt in inferno vt eripiant. Qui p̄ceſſerūt vt
prophete tui fideles inueniant. Nos q̄ ſumus vt gratiā ɔſeq̄mur.
Illi qui ſequunt vt glorificent. ¶ Secūdo deſcribit q̄ntū ad eius
celſitudinē. Altitudo eius nimia: ꝛ ꝓceritas ei⁹ ɔtingēs celū. Ter/
tio q̄ntū ad ſui latitudinē. Aſpect⁹ eius vſqꝫ ad terminos vniuerſe
terre. Quarto q̄ntū ad ei⁹fortitudinē. Arbor magna ꝛ fortis. Quin
to q̄ntū ad folioꝝ pulchꝛitudinē. Folia eius pulcherrima. Sexto
q̄ntū ad ſui plenitudinē. Et fruct⁹eius nimius. Copioſus quidem
eſt:qꝛ pōt animā vnā reficere:quā totus mūdus diuitijs delicijs ꝛ
honorib⁹ plen⁹ſatiare nō poſſet. Copioſior:qꝛ toti mūdo ſufficere
pōt. Copioſiſſim⁹:qꝛ nunq̄ꝫ pōt deficere. Sꝫ nimius:qꝛ ſi eēnt infi
niti mūdi ꝛ ſemp durarēt:oīb⁹ ſufficeret iſte fruct⁹: ꝛ ſemp excede
ret. Septimo deſcribit q̄ntū ad vſus promptitudinē. Eſca vniuer/
ſoꝝ in ea. O eſca delicatiſſima:eſca reficiens:palatū aīe ad ſaporē
afficiēs:cūctis ſufficiēs: ꝛ in te nunq̄ꝫ deficiēs: ꝛ ſumentē in bono
pficiēs. ¶ Tertio eſt alius fruct⁹quē debem⁹ ꝓducē: ꝛ quē de⁹req̄
rit a nobis ſub interminatiōe dānatiōis eterne. Math.iij. Oīs ar/
bor q̄ non facit fructū bonū excidet ꝛ in ignē mittet. Ita oīs hō q̄
nō facit opera bona excidet a ɔſortio dei ꝛ ſcōꝝ: ꝛ in ignē gehēne
mittet. Chriſo. Due quidē ſunt pene:ignis gehēne: ꝛ caſus glorie.
Nouim⁹ aūt ꝙ multi gehēnā ſolū abhorrent. Ego aūt caſum glīe
multo amariorē gehēna eē dico. Intollerabile quidē malū eſt ge/
hēna.ſꝫ ſi decies mille gehēnas ponat q̄s:nihil tale dictur⁹ eſt q̄le
eſt ab illa glīa excidere. Terror hui⁹ cōminationis horribilis aīos
nr̄os excitare deberet ad fructus copioſos bonoꝝ operū ꝓferēdū.
Nota ꝙ ficulnea q̄ eſuriēte dñō ficus nō habuit:maledicta fuit a
dñō: ꝛ ſtatim aruit. Math.xxj. Notandū aūt ꝙ ſic ſunt q̄dā arbo
res infructuoſe:vt quercus:vlmus: ꝛ hmōi q̄ fructū nō faciūt:vel ſi
quē faciūt nō humano eſui aptū:ſꝫ porcino.q̄dā aūt ꝓferūt fructū
mortiferū.q̄dā fructū vtilē ꝛ ſuauē. Itē quidā ſunt velut arbores
infructuoſe:q̄ nullū fructū ꝓferūt.ſic hoīes ocioſi:deſidioſi q̄ſi ſpi/
ritū nō habētes.vel ſi fructū afferūt.i.opa faciūt: nō humano eſui
apta ſunt ſed porcino.tales ſunt filij hui⁹ ſeculi: q̄ in cōmeſſationi
bus ꝛ ebrietatib⁹:ludis ꝛ choreis:in venationib⁹ ꝛ aucupijs vitam
agūt. De talib⁹ dicit Sap.iij. Uana eſt ſpes eoꝝ: ꝛ labores ſine fru
ctu. Et infra.iiij. Fructus eoꝝ inutiles ꝛ acerbi ad māducādū: ꝛ ad
nihilū apti. Quidā aūt mortiferū fructū ferūt. De quib⁹ Math.vij
Mala arbor fruct⁹malos facit. Sap.x. In teſtimoniū nequitie fu
migabūda extat deſerta terra. Uere coꝛ miſeri pctōris eſt velut ter
ra deſerta inculta.ſ.ſicca:ſterilis: ꝛ nō habitata. Eſt etiā fumigabū
da euaporās.ſ.fumū fetidū ꝛ corruptiuū infamie: qꝛ deus frequē/
ter occulta pctā punit p infamiā manifeſtā. Sequit: Et ī certo tpe
fruct⁹ habētes arbores. In ſodomis dicit eē q̄dā arbores exteri⁹
q̄dē pulcherrimos fruct⁹ hñtes:q̄ ſi apiant exit inde fum⁹ et cinis.
ſic ex vita ꝛ opib⁹ ipioꝝ exit fum⁹obſcur⁹ ꝛ fetid⁹: ꝛ cinis cōbuſtio/

nis eterne. Quidã vͦo bonũ fructũ ꝓferũt. De quib⁹ Math. vij. Arboꝛ bona fruct⁹ bonos facit. Sed q̃re infructuoſas arboꝛes diſtinguimus a malis arboꝛibus: cũ dñs nõ diſtinguat niſi duo genera. Math. vij. Arboꝛ bona fruct⁹ bonos facit. Mala aũt arboꝛ fructus malos facit. ⁊ Math. xij. Aut facite arboꝛẽ bonã ⁊ fructũ ei⁹ bonũ. aut arboꝛẽ malã ⁊ fructũ eius malũ. Si q̃dẽ ex fructu arboꝛ cognoſcit̃. Notandũ aũt ꝙ ad hoc ꝙ arboꝛ fructificet: q̃ttuoꝛ req̃runt̃. Primũ eſt localis ꝯgruẽtia. vñ de viro iuſto dr̃ in pſal. Erit tanq̃ lignũ qð plantatũ eſt ſecus decurſus aquaꝝ qð fructũ ſuũ dabit in tpe ſuo. Et Ezech. xvij. dr̃ de vinea. In terra bona ſup aq̃s multas plantata eſt: vt faciat frondes ⁊ poꝛtet fructũ vt ſit in vineã grandẽ. Ad h̄ eſt exẽplũ de ſemĩe. cuius vna pars cecidit ſecus viã Alia inter ſpinas. Alia inter petras. Alia in terrã bonã. Luce. viij. Aliud cecidit ĩ t̃rã bonã ⁊ oꝛtũ fecit fructũ cẽtuplũ. ſʒ Math. xiij. dr̃. Alia ceciderũt in terrã bonã ⁊ dederũt fructũ: aliud centeſimũ: aliud ſexageſimũ: ⁊ aliud triceſimũ. ¶ Scd̃o req̃rit̃ radicis adherẽtia. iiij. Re. xix. ⁊ Iſa. xxxvij. Mittet id qð ſaluatũ eſt de domo iuda. ⁊ qð relictũ eſt radicẽ: deoꝛſũ ⁊ faciet fructũ ſurſũ. ⁊ Iohã. xv. dicit ſaluatoꝛ. Qui manet in me ⁊ ego in eo. h̄ fert fructũ multũ: ſʒ de quibuſdã dicit̃ in canonica iude. Hi ſunt arboꝛes autũnales infructuoſe: bis moꝛtue eradicate. Nota arboꝛes autũnales dicim⁹: id eſt in autũno plantate q̃rũ radix nõ põt figi firmiter in terra: q2 tũc nõ eſt tẽpus idoneũ ad plantandũ: iõ ſunt infructuoſe: ⁊ qð peius eſt: dicit̃ ꝙ ſunt bis moꝛtue. moꝛtue q̃dẽ ſunt: q2 nõ habẽt principiũ vite. ſ. charitatẽ. Greg. Non hʒ aliq̃d viriditatis ramus boni opis: ſi nõ manet in radice delectatiõis vel charitatis. Itẽ moꝛtue q2 moꝛtiferũ fructũ ferũt: ⁊ tã ſibi q̃ alijs multis moꝛtẽ ĩferũt. ¶ Tertio req̃rit̃ culture diligẽtia: puta tranſplantatio. Nã q̃ in vno loco minus bñ fructificant: in alio loco. ſ. aptioꝛi melius fructificant. vñ de viro iuſto dr̃ Iere. xvij. Erit q̃ſi lignũ qð trãſplãtat̃ ſup aquas qð ad hũoꝛẽ mittit radices ſuas. Sequit̃ nec aliq̃n definet facere fructũ. Itẽ q̃nq̃ req̃rit̃ inſertio. Arboꝛ enĩ fructũ amaꝝ faciẽs ⁊ ſilueſtrẽ q̃n inſerit̃ in arboꝛẽ fructiferã dat fructũ bonũ ⁊ ſapidũ: ſic dicit apl̃s Ro. xj. Tu aũt cũ oleaſter eſſes inſertus es in bonã oliuã ⁊ factus es ſocius. i. particeps radicis. ſ. patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ et pinguedinis oliue. i. dulcedinis grẽ ſpũſſancti. Exẽplũ de nabuch. Dañ. iiij. Succidite arboꝛẽ: ⁊ diſſipate eã: attamẽ germẽ radicũ ei⁹ in terra ſinite. Iſte fructũ ferebat amariſſimũ ⁊ moꝛtiferũ. ſ. idolatrie ⁊ tyrãnidis: iõ ſucciſus eſt de regno ſuo: ⁊ ablata eſt tota malicia arboꝛis ⁊ inſerta in bonã. Nã ſequit̃. Altiſſimo bñ dixi: ⁊ viuẽtẽ in ſempiternũ laudaui. Itẽ requirit̃ putatio ⁊ ſupfluoꝝ amotio Cant. ij. Tẽpus putationis aduenit. ⁊ Ioh. xv. Oẽʒ palmitẽ in me nõ ferentẽ fructũ tollet eũ. ⁊ oẽʒ q̃ fert fructũ purgabit eũ: vt fructũ plus afferat. Itẽ q̃nq̃ requirit̃ circũfoſſio ⁊ appoſitio nutrimenti. Luce. xiij. Arboꝛẽ fici hẽbat q̃s plãtatã in vinea ſua. ⁊ dixit dñs vinee ꝓcuratoꝛi ſuo: ecce ãni tres ſunt exquo venio querẽs fructũ in ficulnea hac: ⁊ nõ inuenio: ſuccide g̃ illã: vt q̃d etiaʒ terrã occupat. at ille rñdẽs: dixit illi. dñe dimitte illã ⁊ hoc ãno vſq̃ dũ fodiã circa illã ⁊ mittã ſtercoꝛa. nota ⁊ expone. Itẽ q̃nq̃ requirit̃ irrigatio vñ Eccẽs. ij. Feci hoꝛtos ⁊ pomeria. ⁊ ꝯſeui ea cũcti generis arboꝛib⁹ ⁊ extruxi mihi piſcinas aquaꝝ vt irrigarẽ ſiluã lignoꝝ germinãtiũ ⁊ Eccĩ. xxiiij. dixi. Rigabo hoꝛtũ meũ plãtationũ ⁊ ĩebꝛiabo part⁹ mei fructũ. Deniq̃ req̃rit̃ cuſtodie vigilantia: q2 nõ minoꝛ eſt virt⁹ q̃ q̃rere parta tueri. Prouer. xxvij. Qui ſeruat ficũ: comedet fruct⁹ eius. Tres aũt cuſtodes adhibẽdi ſunt videlicet clauſura diſciplíne: id eſt murus vel ſepes ſpinoſa p quã aſperitas vite ſignat̃. vñ Math. xxj. Homo erat paterfamilias q̃ plantauit vineã ⁊ ſepem circũdedit ei ⁊c̃. Nota totum. Item Iſa. v. Uinea facta eſt ⁊c̃. Sequit̃. Auferã ſepem eius: ⁊ erit in direptionẽ: diruã maceriã eius: ⁊ erit in ꝯculcationẽ. Scd̃s cuſtos eſt timoꝛ: de quo dr̃ Eccĩ. j. Plenitudo ſapĩe timere deũ: ⁊ plenitudo a fructib⁹ illius. Sequit̃. Coꝛona ſapĩe timoꝛ dñi replens pacẽ ⁊ ſalutis fructũ. Tertius cuſtos eſt hũilitas p hanc oliua: ficus: ⁊ vitis fructus ſuos cuſtodire volẽtes recuſauerũt regiã dignitatẽ: ⁊ noluerũt inter ligna cetera ꝓmoueri. Iudicũ. ix. Nota bene qð dicit̃ ibi. Et ideo Eccĩ. vj. Nõ te extollas in cogitatiõe tua velut thaurus: ne foꝛte elidat̃ virtus tua p ſtulticiã: ⁊ folia tua comedas: ⁊ fructus tuos perdas: ⁊ relinquaris velut lignũ aridũ. ¶ Quarto ad hoc ꝙ arboꝛ fructificet neceſſaria ẽ celeſtis influentia: ſcilicet caloꝛ ſolaris: ⁊ humoꝛ pluuialis. vnde q2 in vere ſolet eſſe caloꝛis ſolis influentia plus q̃ in hyeme: ideo arboꝛes tunc incipiũt ꝓducere frondes: floꝛes: ⁊ fructus. Luce. xxj Uidete ficulneã ⁊ oẽs arboꝛes cũ ꝓducunt iam ex ſe fructũ: ſcitis q̃ñ ꝓpe eſt eſtas. videmus ꝙ in eadem arboꝛe poma que ſunt verſus ſolẽ melioꝛa ſunt alijs in coloꝛe: odoꝛe: ⁊ ſapoꝛe: pariter ⁊ valore. Ideo Deu. xxxiij. In benedictione ioſeph dicit̃ de benedictiõe dñi terra ei⁹. Sequit̃: De pomis fructuũ ſolis ⁊ lune. Et Oſee. xiiij Ex me fruct⁹ ei⁹ inuẽt⁹ eſt. Et Ioh. xv. Sine me nihil poteſtis facẽ. ¶ Ad fructũ bonoꝝ operũ ꝓferendũ exercitari debem⁹ multiplici rõne. Primo quidẽ ꝓpter interne reſurrectiõis dulcoꝛẽ. vñ Hier. xxix. Plãtate hoꝛtos ⁊ comediet fructũ eoꝝ. Et. iiij. Re. xix. Seminate ⁊ metite: plãtate vineas ⁊ comedite fructũ earũ. Nã ſic ait Apl̃s. ij. Thi. ij. laboꝛantẽ agricolã opoꝛtet pͥmo de fructibus ſuis pcipe. ¶ Secũdo ꝓpter diuine gloꝛificatiõis honoꝛẽ. Ioh. xv. In h̄ clarificat⁹ eſt pr̃ meus vt fructũ plurimũ afferatis: ⁊ efficiamini mei diſcipuli. gaudet magiſter de ꝓfectu diſcipuloꝝ: ⁊ pr̃ de ꝓfectu filioꝝ: ⁊ cultoꝛ hoꝛti vel vinee de fructuũ vbertate. vñ ſpõſa dilectũ ſuũ ĩuitat ad viſitãdũ hoꝛtũ ſuũ: vt in ei⁹ fructib⁹ delectet̃. Can. v. Ueniat dilect⁹ meus in hoꝛtũ ſuũ vt comedat fructũ pomoꝝ ſuoꝝ Et infra. vij. Ueni dilecte mi ⁊c̃. Sequit̃: Uideam⁹ ſi floꝛuit vinea: ſi floꝛes fruct⁹ pturiũt. ¶ Tertio ꝓpter multiplicationẽ ſpũaliũ theſauroꝝ. i. vt efficiamur ſpũalit̃ ditioꝛes. Pſal. A fructu frumẽti vini ⁊ olei ſui multiplicati ſunt. Expone. Ut autẽ vberi⁹ multiplicari poſſum⁹ in oĩ ope bono: fructificare debem⁹. iuxta illud Col. j. Ambuletis digne deo p oĩa placẽtes: in oĩ ope bono fructificãtes: ⁊ creſcẽtes in ſciẽtia dei. ¶ Quarto ꝓpter edificationẽ intuẽtiũ ꝓxioꝝ. Nõ enĩ nobis ſolis debem⁹ ꝓficẽ: ſed ⁊ ꝓximos vͦbis parit̃ ⁊ exẽplis edificare debemus. Unñ. Ezech. xlvij. Mõtes iſrl̃ ramos vr̃os germinetis. i. multiplicãdo dilatetis: ⁊ dilatãdo extẽdatis ad alios ⁊ fructũ veſtrũ afferatis pplo meo. i. ad vtilitatẽ ꝓprij mei. ¶ Quito mouere debet iudicial̃ cõminatio damnatiõis eterne. Mat. vij. Oĩs arboꝛ q̃ nõ facit fructũ bonũ excidet̃ ⁊c̃. Req̃re ſupꝛa. ¶ Sexto mouere debet fiducial̃ expectatio retributiõis ſupne. Iaco. v. Ecce agricola expectat precioſum fructũ terre patiẽter ferẽs: donec accipiat tẽpoꝛaneũ ⁊ ſerotinũ. patiẽtes eſtote ⁊ vos frẽs. Debet in ſpe fructus pcipiẽdi q̃ arat arare. Exploꝛatoꝛes miſſi p moyſen ad ꝯſiderãdũ terrã ꝓmiſſiõis oſtẽderũt filijs iſrl̃ fruct⁹ terre dicẽtes: venim⁹ in terrã ad quã miſiſtis nos: q̃ reuera fluit lacte ⁊ melle: ſic ex his fructib⁹ cognoſci põt. ¶ Ulteri⁹ eſt notãdũ ꝙ multiplicẽ fructũ legim⁹: videlicet fructũ penitẽtie in ſeipſo puniẽtis pctã. Fructũ iuſticie in ꝓximo corrigẽtis errata. Fructũ ſapiẽtie dirigentis: ⁊ fructũ patiẽtie ſuſtinẽtis aduerſa. ¶ De pͥmo dicit btũs Iohes baptiſta: Genimina viperarũ q̃s oſtẽdit vobis fugere a vẽtura ira. Facite ergo dignos fruct⁹ penitẽtie. Lu. iij. Sup quo vͦbo ait Gre. Aliud eſt fructũ penitẽtie facẽ. Aliud eſt dignos fruct⁹ penitẽtie facere. Sequit̃: Neq̃ par debet eẽ fruct⁹ boni opis ei⁹ q̃ min⁹ ⁊ ei⁹ q̃ ampli⁹ deliq̃t. Per h̄ ergo qð dicit̃ Facite fruct⁹ dignos penitẽtie vniuſcuiuſq̃ conſciẽtia ꝯuenit̃: vt tãto maioꝛa q̃rat bonoꝝ operũ lucra p penitẽtiã: q̃nto grauioꝛa ſibi intulit damna p culpã. ⁊ tãto magis a ſe licita debet abſcindere: q̃nto ſe meminit ⁊ illicita perpetraſſe. O ꝗ̃ precioſi ſunt fruct⁹ penitẽtie: pʒ ex h̄ ꝙ p penitentiã pctm̃ diluit̃: ſic dicit̃ Iſa. xxvij. Iſte oĩs fruct⁹ ei⁹ vt auferat̃ pctm̃. Liberat̃ etiã hõ a ſeruitute diaboli grauiſſima ⁊ viliſſima. ⁊ recipit̃ in ſeruitiũ dei ſũmi: qð eſt nobiliſſimũ: q2 ſeruire deo regnare eſt. Iugũ etiã ei⁹ ſuaue: ⁊ onus ei⁹ leue. Itẽ ſcificat̃: ⁊ in ſcõꝝ numerũ cõputat̃: tãdẽ eterna vita ꝯfert̃. De his oĩb⁹ ait Apl̃s Ro. vj. Liberati a pctõ: ſerui aũt facti deo habetis fructũ veſtrũ in ſcificatiõnẽ. finẽ vͦo vitã eternã. ¶ De ſecundo. ſ. fructu iuſticie dicit̃ Phil. j. Repleti fructu iuſticie. Iuſticia ſm̃ phm̃ eſt virt⁹ ad alterũ. Per iuſticiã enĩ debem⁹ deo obediẽtiã in pͥceptis. ꝓpter qð dicit̃ Iob. xxij. Acquieſce ei ⁊ habeto pacẽ. ⁊ p h̄ habebis fruct⁹ optimos: ⁊ grãrũ actionẽ pꝛo bñficijs. Sic docet Apl̃s Hebr̃. xiij. Chriſtus vt ſcificaret p ſuũ ſanguinẽ pplm̃ extra poꝛtã paſſus eſt. Sequit̃: Per ipm̃ ergo offeram⁹ hoſtiã laudis ſemp deo. i. fructũ labioꝝ ꝯfitẽtiũ nõi ei⁹. Itẽ honoꝛẽ ⁊ gloꝛiã in cũctis opib⁹ nr̃is. cui⁹ ſignũ iubent̃ ſolui decime: q2 omnẽ impfectionẽ vobis: deo vͦo pfectionẽ debem⁹ aſcribere: q̃ p denariũ numerũ deſignat̃. vñ Deu. xiiij. Decimã partẽ de cũctis fructib⁹ tuis ſepabis p annos ſingulos. Itẽ p iuſticiã debem⁹ ꝓximo amiciciã pacẽ ⁊ ꝯcoꝛdiã. Gal. v. Fruct⁹ autẽ ſpũs eſt charitas gaudiũ pax. Et Iac̃. v. Fruct⁹ ĩ pace ſeminat̃. Ad h̄ ſpãlit̃ tenent̃ pͥncipes ⁊ plati: ⁊ oẽs iudices: vt vͦbis opib⁹ ⁊ exẽplis ꝓcurent pacẽ inter ſubditos ꝯſeruari. Exẽplo ſũmi pͥncipis de quo dr̃ Hier. xxxij. Oculi tui apti ſup oẽs vias filioꝝ adam: vt reddas vnicuiq̃ ſm̃ vias ſuas: ⁊ ſm̃ fructũ adinuẽtionũ eoꝝ. De mal̃ ⁊ iniq̃s iudicib⁹ dicit̃ Amos. vj. Cõuertiſti ĩ amaritudinẽ iudiciũ: ⁊ fructũ iuſticie in abſinthiũ. qð vtiq̃ faciũt q̃ amoꝛe vel odio: pace vel precio pauperes opprimũt iudiciũ ⁊ iuſticiã puertẽdo. ¶ De tertio fructu. ſ. ſapiẽtie dicit̃ ꝓuer. iij. Btũs hõ q̃ inuenit ſapiẽtiã ⁊c̃. Sequitur: Primi ⁊ puriſſimi fruct⁹ ei⁹ fruct⁹ ſapiẽtie ſunt lectio medita-

tio ⁊ oratio. Iſti ſunt puriſſimi. Puri quidē in lectiōe: puriores in
meditatiōe: puriſſimi in orōne. Uel puri ſunt in corde meditando
puriores in ore pdicando: puriſſimi in ope exequēdo: pꝑter qḋ cō
parant̄ auro ⁊ argento ⁊ lapidi pcioſo. Aurū qḋē eſt in meditatiōe
argentū ſonor in pdicatiōe: lapides pcioſi in opatione: Lū his oī
bus melior ⁊ purior eſt fructus ſapie. puer. viij. Melior eſt fruct⁹
meus auro ⁊ lapide pcioſo: ⁊ gēma mea argento electo. De qrto
fructu. ſ. patiētie. de quo dr̄ Cant. vij. Aſcendā in palmā ⁊ apphē
dā fructus eius. palma qḋē aſpera eſt in cortice: ⁊ in ſtatura ſubli
mis: ⁊ iō difficilis ad aſcendendū: ſed in eius ſūmitate fructus ma
gne dulcedinis inuenit̄. Iō bñ dicit apl's hebre. xij. Ois diſciplina
in pñti quidē eſſe nō videt̄ gaudij: ſed meroris. fructū aūt pacatiſ
ſimū exercitatis p eā reddet iuſticie. Nota q verbū dei retinēt cor
de pfecto ⁊ optimo fructū afferūt in patiētia. Luce. viij. Granū etiā
frumēti cadēs in terrā niſi mortuū fuerit ipſū ſolū manet. Si autē
mortuū fuerit multū fructū affert Ioh. xij. Palmitē quoqꝫ q fert
fructū purgat paterfamilias: vt fructū plus afferat Ioh. xv. Quar
tus eſt fructus quē debem⁹ acqrere: ad quē debem⁹ ex totis pcor
dijs aſpirare. Iſte eſt fructus vite q colligit̄ de ligno vite. puer. xj.
Fructus iuſti lignū vite. de quo dr̄ Apoc. xxij. Ex vtraqꝫ parte flu
minis lignū vite afferens fructus duodecim p mēſes ſingulos red
dens fructū ſuū ⁊ folia ligni ad ſanitatē gentiū. huius auctoritatis
expoſitionē reqre infra inter ɔtēplatiōes: ɔtēplatiōe pma q eſt de
vita eterna. ad idē videt̄ eſſe qḋ dr̄ Ezech. xlvij. Sup torrentē orieť
in ripis eius ex vtraqꝫ pte oē lignū pomiferū: nō defluet foliū ex eo
⁊ nō deficiet fructus eius: p mēſes ſingulos afferet pmitias: qꝛ aq̄
eius de ſanctuario egredient̄: ⁊ erūt fruct⁹ eius in cibū: ⁊ folia eius
ad medicinā. nos in ecclia militāte nō habem⁹ niſi folia ligni vite
q tū ſūt in morbor oīuz ſpūaliū medicinā. Bti vo in patria habēt
fructus eius in cibū ſūme delectabilē cuius: delectatiōis ſuauitas
oīno eſt incōprehēſibilis guſtu btor. Ad huius fruct⁹ guſtū ⁊ ſua
uitatē pleniſſimā pueniūt puritas illibata: charitas inflamata: hu
militas oculcata: penalitas affectata. De primo ſapie. iij. Felix eſt
ſterilis: ⁊ coīnqnata q neſciuit thor in delicto. habebit fructū in re
ſpectiōe aīar ſcār: ⁊ hoc iuſte: qꝛ enī nō qſiuit fructū de ſuo morta
li corpe tpalē: habebit fructū ſpūalē ⁊ penitus īmortalē. De ſecūdo
Gal. v. Spūs eſt charitas. ⁊ pſal. Lū dederit dilect' ſuis ſōnū ecce
hereditas dñi filij merces fructus ventris. De tertio. i. de hūilitate
dr̄ Iſa. vij. Erit germē dñi in magnificentia ⁊ gloria. i. dei filius in
incarnatiōe ſua humiliatus: ⁊ factus paruulus corpaliter: ſicut ger
mē paruuli eſt in vtero mr̄is. Iſtud inqꝫ germē erit in magnificen
tia ⁊ glīa. Phil. ij. Semetipſū exinaniuit formā ſerui ac. ⁊c̄. vſqꝫ ī
glīa eſt dei pr̄is. Sequit̄. Et fructus terre. i. virginis glioſe ei⁹ ſub
limis: ⁊ exultatio his q ſaluati fuerit de iſrael. i. hūilibus. q. d. chri
ſtus hūilis erit merces ⁊ gloria humiliū. De qrto. i. aſperitate pena
li. Sapie quarto bonor labor glorioſus eſt fructus.

De beatitudinibus. DIS. VIII.

Deinde ɔſiderandū eſt de beatitudinib⁹. Et pri
mo in generali. Scdo in ſpāli. In gene
rali qḋē ɔſideranda ſunt qttuor. Primo vtrū beatitudi
nes a virtutib⁹ ⁊ donis diſtinguant̄. Scdo de numero
beatitudinū. Tertio de pmijs beatitudinū vtrū. ſ. ptineāt ad hanc
vitā. Quarto de ɔueniētia pmior q eis attribuunt̄. Ad pmū. ſ.
vtrū beatitudines a donis ⁊ virtutib⁹ diſtinguant̄. Dicendū qꝫ ſic̄
dictū eſt btitudo eſt vltimus finis hūane vite. Dicit̄ aūt aliqs iam
finē habere ppt̄ ſpez finis obtinēdi. vñ phs dicit in. j. Ethi. qꝫ pueri
dicunt̄ bti pꝑter ſpem. ⁊ apl's dicit Ro. viij. Spe ſalui facti ſum⁹
Spes aūt de fine ɔſequēdo inſurgit ex h̄ qꝫ aliqḋ ɔuenienter mo
uet̄ ad finē ⁊ appropinqt ad ipſū: qḋ qḋē fit p aliquā actionē. Ad
finē aūt beatitudinis mouet̄ aliqs ⁊ appropinqt p opatiōes virtu
tū. ⁊ pcipue p opatōes donor: ſi loqmur de beatitudine eterna. ad
quā rō nō ſufficit ſed in eā reducit ſpūſanct⁹. ad cuius obediētiaꝫ
⁊ ſequelā p dona pficimur: ⁊ ideo beatitudines diſtinguunt̄ qui
dem a virtutibus ⁊ a donis nō ſicut habitus diſtincti ab eis: ſed ſi
cut actus diſtinguunt̄ ab habitibus. vñ Aug. ⁊ Ambro. attribuūt
beatitudines donis ⁊ virtutibus: ſicut actus attribuunt̄ habitib⁹.
dona aūt ſunt eminētiora virtutibus cardinalibus. ſicut ſupra di
ctū eſt. Et iō ambroſius expońēs beatitudines turbis pꝓpoſitas at
tribuit eas virtutibus cardinalibus. Aug. aūt expońēs btitudines
diſcipulis pꝓpoſitas in monte tanqꝫ pfectiorib⁹ attribuit eas donis
ſpūſancti. Ad ſcdm. ſ. de numero beatitudinū. Dicendū qꝫ bea
titudines ɔueniētiſſime enumerant̄. Ad cuius euidentiā ɔſideran
dū eſt qꝫ triplicē btitudinē aliq poſuerūt. qdā enī poſuerūt btitudi
nē in vita voluptuoſa: quidaꝫ in vita actiua: quidā vo in vita con
tēplatiua. Hē aūt tres btitudines diuerſimode ſe habent ad btitu
dinē futurā. cui⁹ ſpe dicunt̄ hic beati. Nā btitudo voluptuoſa: qꝛ
falſa eſt: ⁊ rōni ɔtraria: impedimentū eſt btitudinis future. Btitu
do vo vite actiue diſpoſitiua eſt ad btitudinē futurā. Btitudo vo
ɔtēplatiua ſi ſit pfecta: eſt eſſentialit̄ ipſa futura btitudo. ſi autē ſit
impfecta: ē qdā inchoatio ei⁹. Et ideo dñs pmo quidē poſuit qſi
dā btitudines qſi remouētes impedimētū voluptuoſe btitudinis.
Lōſiſtit enī voluptuoſa vita in duob⁹. Primo quidē in affluētia
exterior bonor: ſiue ſint diuitie ſiue honores. A quib⁹ quidē retra
hit̄ hō p virtutē: ſic vt moderate eis vtat̄. Per donū aūt excellētio
ri mō: vt. ſ. hō totalit̄ ea ɔtēnat. vñ pma btitudo ponit̄ Bti paupe
res ſpū. Qḋ pōt referri vel ad ɔtēptū diuitiarū: vel ad ɔtēptū bono
rū. qḋ fit p humilitatē. Secūdo vo voluptuoſa vita ɔſiſtit ī ſequē
do pꝓprias paſſiōes ſiue iraſcibil' ſiue ɔcupiſcibil'. A ſeqla autē paſ
ſionū iraſcibil' retrahit virt⁹ ne hō in eis ſupfluat ſm regulā rōnis.
Donū aūt excellētiori mō: vt. ſ. hō ſm volūtatē diuinā totaliter ab
eis trāquillus reddat̄. Uñ ſecūda beatitudo ponit̄ Bti mites. A
ſeqla vo paſſionū ɔcupiſcibil' retrahit virt⁹: moderate hmōi paſſio
nib⁹ vtendo. Donū vo eas ſi neceſſe fuerit totalit̄ abiciēdo. qnimo
ſi neceſſariū fuerit volūtariū luctū aſſumēdo. Uñ tertia beatitudo
ponit̄ Bti q lugent. Actiua vo vita ī his pcipue ɔſiſtit q pꝓximis
exhibem⁹ vl' ſub rōne debiti: vel ſub rōne ſpōtanei bñficij. ⁊ ad pri
mū quidē nos virt⁹ diſponit: vt ea q debem⁹ pꝓximis nō recuſem⁹
exhibere. qḋ ptinet ad iuſticiā. Donū aūt ad hoc ipm abundātiori
quodā affectu nos inducit: vt. ſ. feruēti deſiderio iuſticie opa iplea
mus: ſic̄ ferventi deſiderio eſuriēs ⁊ ſitiēs cupit cibū vel potū. Uñ
qrta btitudo ponit̄ Bti q eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā. Circa ſpōtanea
vo dona nos pficit virt⁹: vt his donem⁹ quib⁹ rō dictat eē donādū
Puta amicis aut alijs nobis ɔiūctis. qḋ ptinet ad virtutē liberali
tatis. Sꝫ donū pꝑter dei reuerētiā ſolā neceſſitatē ɔſiderat in his
quib⁹ gratuita bñficia pſtat. Uñ dicit̄ Luc. xiiij. Lū facis prandiū
aut cenā noli vocare amicos aut frēs tuos ⁊c̄. ſꝫ voca paupes ⁊ de
biles ⁊c̄. qḋ pꝓprie eſt miſereri. Et ideo qnta btitudo ponit̄ Bti mi
ſericordes. Ea vo q ad ɔtēplatiuā vitā ptinēt: vl' ſunt ipſa btitudo
final': vel aliq inchoatio ei⁹. Et ideo nō ponūt̄ in btitudinib⁹ tanqꝫ
merita: ſꝫ tanqꝫ premia. Ponunt̄ aūt tanqꝫ merita effect⁹ actiue vi
te: quib⁹ hō diſponit̄ ad vitā ɔtēplatiuā. Effect⁹ aūt actiue vite qn
tū ad virtutes ⁊ dona quib⁹ hō pficit̄ in ſeipſo: eſt mūdicia cordis
vt. ſ. mens hoīs paſſiōib⁹ nō inqnet̄. Uñ ſexta btitudo ponit̄ Bti
mūdo corde. Quātū vo ad virtutes ⁊ dona quib⁹ hō pficit̄ ī cōpa
ratione ad pꝓximū: effectus actiue eſt pax. ſm illud Iſa. xxx. Opus
iuſticie pax. Et ideo ſeptima btitudo ponit̄ Bti pacifici. Sciēdū
aūt qꝫ in attributiōe btitudinū ad dona pñt duo ɔſiderari. Quorū
vnū eſt cōformitas materie. ⁊ ſm h̄ oēs qnqꝫ pme btitudines pñt
attribui ſciētie ⁊ ɔſilio tanqꝫ dirigētib⁹. Sꝫ inter dona exequētia
diſtribuunt̄: ita. ſ. qꝫ eſuries ⁊ ſitis iuſticie: ⁊ etiā mīa pertineat ad
pietatē q pficit hominē: ⁊ his q ſunt ad alterū: mititas aūt ad forti
tudinē. Dicit enī Ambro. ſup Lucā: qꝫ fortitudinis eſt irā vincere:
indignationē cohibere. Eſt enī fortitudo circa paſſiones iraſcibil'.
pauptas vo ⁊ luct⁹ ad donū timoris quo hō ſe retrahit a cupidita
tib⁹ ⁊ delectabilib⁹ mūdi. Alio mō poſſum⁹ in his btitudinib⁹ cōſi
derare motiua ipſarū. ⁊ ſic qntū ad aliq eor oportet aliter attribue
re. precipue enī ad māſuetudinē mouet reuerētia ad deū: q ptinet
ad pietatē. Ad lugēdū aūt mouet pcipue ſcientia: p quā hō cogno
ſcit defect⁹ ſuos ⁊ rerū mūdanarū. ſm illud Eccl. j. Qui addit ſciē
tiā addit ⁊ dolorē. Ad eſuriēdū aūt iuſticie opa pcipue mouet ani
mi fortitudo. Ad ſeruiēdū vo precipue mouet cōſiliū dei. ſm illud
Dañ. iiij. Conſiliū meū regi placeat: pctā tua elemoſynis redime: ⁊
iniqtates tuas miſericordijs pauperū. Et hūc modū attributionis
ſequit̄ Aug. in li. de ſer. dñi in mōte. Itē ſciēdū: qꝫ oēs alie btitudi
nes q in ſacra ſcriptura cōtinent̄: ad has btitudines reducunt̄ vel
qūtū ad merita: vel qntū ad premia: qꝛ neceſſe eſt qꝫ oēs ptineant
aliquo mō vel ad vitā actiuā: vel ad vitā ɔtēplatiuā. Uñ qḋ dicit̄
Btūs vir q nō corripit̄ a dño. ptinet ad btitudinē luctus. Quia vo
dicit̄ Btūs vir q nō abijt in ɔſilio impior. ptinet ad cordis mūdi
ciam. Qḋ vo dicit̄ Btūs vir q inuenit ſapientiā. ptinet ad premiū
ſeptime btitudinis. Et idē pꝫ de oīb⁹ alijs q poſſet induci. Itē ſciē
dū: qꝫ octaua btitudo eſt qdā ɔfirmatio ⁊ manifeſtatio oīuz pcedē
tiū. Ex hoc enī qꝫ aliquis eſt firmatus in pauptate ſpūs ⁊ mititate
⁊ alijs ſequētib⁹ pꝓuenit qꝫ ab his bonis propter nullā pſecutionē
recedit. Uñ octaua btitudo quodāmodo ad ſeptē precedētes pti
net. Deniqꝫ nota qꝫ Mathe⁹ enumerat octo btitudies Math. v.
Lucas vo ponit tm̄ qttuor: ſicut pꝫ Luc. vj. Cui⁹ ratio eſt: qꝛ Ma
theus recitat ſermonē dñi in mōte factū diſcipulis tanqꝫ pfectiori

bus. Lucas vͦo narrat ſermonē dn̄i factū eſſe ad turbas. vñ btītudines numerant̄ ab eo ſm̄ capacitatē turbaꝝ: q̄ ſolā voluptuoſā ⁊ tēpoꝛalē ⁊ terrenā beatitudinē nouerūt. vñ dn̄s ꝑ q̄ttuoꝛ btītudines q̄ttuoꝛ excludit q̄ ad ꝑdictā btītudinē ꝑtinere vident̄. quoꝝ pꝛimū eſt abūdātia exterioꝝ bonoꝝ quā excludit ꝑ h̄ ꝙ dicit. btī paupes. Scdm̄ eſt ꝙ ſit bn̄ hoi q̄tū ad coꝛpꝰ in cibis ⁊ potibꝰ ⁊ alijs hmōi ⁊ h̄ excludit ꝑ ſcdm̄ ꝙ ponit. Btī q̄ eſuriūt. Tertiū eſt ꝙ ſit hoi bn̄ q̄tū ad coꝛdis iocūditatē: ⁊ h̄ excludit tertio dicens. Btī q̄ nūc flentis. Quartū eſt exterioꝛ hoīuꝫ fauoꝛ: ⁊ hoc excludit q̄rto dicēs. Beati eritis cū vos oderint hoies. ⁊ ſicut Ambꝛo. dicit. Pauptas ꝑtinet ad tꝑantiā q̄ illecebꝛoſa nō q̄rit. eſuries ad iuſticiā: qꝛ qui eſurit cōpatit̄: ⁊ patiēdo largit̄: fletus ad pꝛudentiā: qꝛ cuius eſt flere eius eſt ⁊ pati: odiū hoīuꝫ ad foꝛtitudinē. ¶ Ad tertiū. ſ. vtrū pꝛmia q̄ attribuunt̄ btītudinibꝰ ꝑtineāt ad hāc vitā. Dicendū ꝙ circa iſta pꝛmia expoſitoꝛes ſacre ſcripture diuerſimode ſunt locuti. q̄dā enī oīa iſta pꝛmia ad futurā btītudinē ꝑtinere dicūt. ſicut ambꝛoſiꝰ ſup lucā. Aug. vͦo dicit ea ad pn̄tē vitā ꝑtinere. Criſoſt. aūt ī ſuis homelijs. q̄dā eoꝝ dicit ꝑtinere ad futurā vitā: q̄dā aūt ad pn̄tē. Ad cuiꝰ euidētiā ꝯſiderādū ē ꝙ ſpes future btītudis pōt eē ī nobiſ ꝑꝑ duo. Pꝛio q̄dē ꝓpter aliquā ꝑparationē vel diſpoſitionē ad futurā btītudinē: qꝺ eſt ꝑ modū meriti. Alio mō ꝑ quādā inchoationē impfectā future beatitudinis in viris ſcīs ⁊ in hac vita. Aliter enī habetur ſpecies fructificatōis arboꝛis cū vireſcit frondibꝰ. ⁊ aliter cū iā pꝛimoꝛdia fructuū incipiūt apparere. Sic ḡ ea q̄ in btītudinibꝰ tangunt̄ tanq̄ merita ſunt q̄dā ꝑpationes vel diſpoſitiones ad btītudinē vel ꝑfectā vel inchoatā: ea vͦo q̄ ponunt̄ tanq̄ pꝛmia poſſūt eē vel ipſa btītitudo ꝑfecta: ⁊ ſic ꝑtinēt ad futurā vitā: vel aliq̄ inchoatio btītitudinis: ſicut eſt in viris ꝑfectis: ⁊ ſic pꝛmia ꝑtinēt ad pn̄tē vitā. cū enī aliq̄s incipit ꝓficere in actibus virtutū: ⁊ donoꝝ pōt ſperari de eo ꝙ ꝑueniat ⁊ ad ꝑfectionē vie: ⁊ ad ꝑfectionē patrie. Oia ergo illa pꝛmia ꝑfecte q̄dē ꝯſumabunt̄ in vita futura. ſed interim in hac vita quodāmō inchoant̄. nā regnū celoꝝ vt Aug. dicit pōt intelligi ꝑfecte ſapie initiū ſm̄ ꝙ incipit in eis ſpūs regnare poſſeſſio etiā terre ſignat affectū bonū aīe requieſcentis ꝑ deſideriū in ſtabilitate hereditatis ꝑpetue ꝑ terrā ſignate. ꝯſolant̄ aūt in hac vita ſpiritūſanctū q̄ paraclitꝰ. i. ꝯſolatoꝛ dr̄ ꝑticipādo ſaturādo etiā in hac vita illo cibo de quo dn̄s dicit. Meus cibus eſt vt faciā volūtateꝫ patris mei. in hac etiā vita ꝯſequēter hoies miāꝫ dei. in hac etiā vita purgato oculo ꝑ donū intellectus: deus quodāmō videri poteſt Silr̄ etiā in hac vita q̄ motus ſuos pacificāt ad ſilitudinē dei accedētes filij dei noiant̄: tn̄ hoc ꝑfectius erit ī patria. ¶ Ad q̄rtū. ſ. de ꝯueniētia pꝛmioꝝ q̄ attribuunt̄ beatitudinibꝰ. Dicēdū ꝙ pꝛmia iſta ꝯuenientiſſime aſſignant̄ ꝯſiderata ꝯditione beatitudinū ſm̄ tres btītudines ſupꝛa aſſignatas. Tres enī pꝛime btītudines accipiunt̄ ꝑ retractionē ab his in quibꝰ voluptuoſa beatitudo ꝯſiſtit quā hō deſiderat: querēs id qꝺ nāliter deſiderat̄ non vbi q̄rere debet. ſ. in deo ſed tꝑalibꝰ ⁊ caducis. ⁊ iō pꝛmia triū pꝛimarū beatitudinū accipiunt̄ ſm̄ ea q̄ in btītudine terrena aliq̄d q̄rūt. Querūt enī hoies in rebus exterioꝛibꝰ. ſ. diuitijs ⁊ honoꝛibꝰ excellētiā quādā ⁊ abūdātiā quoꝝ vtrūq; ipoꝛtat regnū celoꝝ ꝑ qꝺ hō ꝯſequit̄ excellētiā et abūdantiā bonoꝝ in deo: ⁊ iō regnū celoꝝ dn̄s paupibꝰ ſpū ꝓmiſit querūt aūt hoies feroces ⁊ īmites ꝑ litigia ⁊ bella ſecuritatē ſibi acquirere: inimicos ſuos deſtruendo. Uñ dn̄s repꝛomiſit mitibꝰ ſecuram ⁊ quietā poſſeſſionē terre viuentiū: ꝑ quā ſignat̄ ſoliditas eternoꝝ bonoꝝ. querūt aūt hoies in ꝯcupiſcentijs ⁊ delectationibꝰ mūdi habere cōſolationē contra pꝛeſentis vite laboꝛes: ⁊ ideo dn̄s cōſolationē lugentibus repꝛomittit. Alie vͦo due beatitudines ꝑtinent ad opera actiue beatitudinis que ſunt opera virtutū oꝛdinantiū hoiēꝫ ad ꝓximū: a quibꝰ opibus aliqui retrahunt̄ ꝑ inoꝛdinatū amoꝛē ꝓpꝛij boni. ⁊ ideo dn̄s illa pꝛemia attribuit his beatitudinibus: ꝓpter que hoies ab eis diſcedūt. Diſcedūt enī aliqui ab opibus iuſticie nō reddentes debitū. Sed potius aliena rapientes: vt bonis tꝑalibus impleant̄: ⁊ ideo dn̄s eſurientibus iuſticiā ⁊ ſaturitatē repꝛomiſit. Diſcedūt etiā aliqui ab opibus miſericoꝛdie: ne ſe īmiſceant miſerijs alienis. ⁊ ideo dn̄s miſericoꝛdibus repꝛomittit miſericoꝛdiaꝫ: ꝑ quā ab oī miſeria liberent̄. Alie vͦo due vltime beatitudines pertinent ad ꝯtemplatiuā felicitatē ſeu beatitudinē. ⁊ ideo ſm̄ ꝯueniētiā diſpoſitionū que ponunt̄ in merito pꝛemia reddunt̄. nam mūdicia oculi diſponit ad clare videndū. vñ mūdis coꝛde diuina viſio repꝛomittit̄. ꝯſtituere vͦo pacē vel in ſeipſo vel inter alios manifeſtat hoiēꝫ eſſe dei imitatoꝛē: qui eſt deus mititatis ⁊ pacis. ⁊ ideo ꝓ pꝛmio reddit̄ ei gloꝛia diuine filiatiōis q̄ eſt in ꝑfecta ꝯiunctione ad deum ꝑ ſapiam ꝯſumatā. Sciendū aūt ꝙ ſicut dicit Criſoſt. Oia iſta pꝛemia vnū ſūt in re. ſ. ipſa btītudo eterna: quā intellectus humanus nō capit. Et ideo opoꝛtuit ꝙ ꝑ diuerſa bona nobis nota deſcriberet̄ obſeruata conueniētia ad merita quibus pꝛemia attribuunt̄. Sicut aūt octaua btītudo eſt firmitas q̄dā oīuꝫ btītudinū. ita debent̄ ſibi oīuꝫ btītudinū pꝛemia. ⁊ ideo redit ad caput vt itelligāt̄ ſibi ꝯſequēter oīa pꝛemia attribui. Uel ſm̄ Ambꝛo. paupibꝰ ſpū repꝛomittit̄ regnū celoꝝ q̄ntū ad gliaꝫ aīe Sꝫ paſſis ꝑſecutionē in coꝛpe q̄ntū ad gloꝛiā coꝛpoꝝ. Hoc etiā nota ꝙ pꝛemia ſm̄ additionē ſe habēt ad inuicē. Nā plus eſt poſſidē terrā regni celoꝝ q̄ ſimplicit̄ habere. Multa enī habemꝰ q̄ nō firmiter ⁊ pacifice poſſidemꝰ. Plus eſt etiā ꝯſolari in regno q̄ habē ⁊ poſſidere. Multa enī cū doloꝛe poſſidemꝰ. Plus eſt etiā ſaturari q̄ ſimplicit̄ ꝯſolari. nā ſaturitas abūdātiā ꝯſolatiōis impoꝛtat. miā vͦo excedat ſaturitatē: vt plus. ſ. accipiat hō q̄ meruit vel deſiderare potuerit. Adhuc autē maius eſt deū videre. ſicut maioꝛ eſt q̄ in curia regis non ſolū ꝑꝛandet: ſed etiā faciē regis videt. Sūmā autē dignitatē in domo regia filius regis habet.

¶ De Paupertate. DIS. .IX.

DEinde ꝯſiderādū eſt de btītudinibꝰ in ſpāli. Et pꝛimo de pauptate ſpūs. Secūdo de ſecūda Beati mites ⁊c̄. ⁊ ſic de alijs ꝑ oꝛdinē. Circa pꝛmā q̄ eſt pauptas ꝯderāda ſunt q̄nq;. Pꝛimo q̄d ſit pauptas maxime illa q̄ dicit̄ pauptas ſpūs: ⁊ q̄ btōs facit: ſic̄ dicit̄ Mat. v. Btī paupes ſpū ⁊c̄. Secūdo quō aliq̄s pauptate vel in bonū bene vtit̄: vel in malū abutit̄ ſm̄ ꝙ ſūt diuerſa gn̄a pauperū. Tertio ꝑ q̄ ad amoꝛē pauptatꝭ aliq̄s adducit̄. Quarto de bonis q̄ pauptas in aīa facit. Quinto de diuerſis ſignis amoꝛis q̄ deꝰ oſtēdit paupibꝰ: ꝑ q̄ ꝓbant̄ eſſe vere btī. De his oībꝰ req̄re. ſ. vbi agit̄ de pauptate.

CIrca ſecūdā beatitudinē. ſ. Beati mites. Sciēdū: ꝙ appetēda eſt mititas ⁊ amāda ratione diuine imitationis. Ad hanc enī nos inuitat dn̄s Math. xj. Seipſum ꝓponēs in exemplū imitationis dicēs: Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humilis coꝛde. Hanc lectionē ſummus doctoꝛ ſingulariter cōmendauit: ⁊ ad eam retinendā in coꝛde ⁊ imitandā in opere ſingularit̄ inuitauit. Secūdo ratione diuine inſtructionis. Mites enī ſpecialiter docet dn̄s de agēdis ⁊ neceſſarijs ad ſalutē. Pſal. Docebit mites vias ſuas. Beati qui talem habēt doctoꝛē. Tertio ratione diuine cōſolationis. Pſal. Miſerere mei dn̄e: q̄ꝛ ad te clamaui tota letifica. a. ſ. t. ⁊c̄. Sequit̄: Qm̄ tu dn̄e ſuauis ⁊ mitis ⁊c̄. Et ideo dicitur Jſa. xxix. Addent mites in dn̄o leticiā. Quarto ratione cōuerſationis. Taliū enī cōuictus ⁊ cōuerſatio gratioſa eſt ⁊ amabilis. Prouer. xv. Melius eſt humiliari cū mitibꝰ q̄ diuidere ſpolia cū ſuperbis. Quinto ratione diuine pꝛomotionis. Mites enī pꝛomouet dn̄s ⁊ ſublimat interdū etiā tēpoꝛaliter. Sic̄ patet de beatis nicolao ⁊ martino ⁊ alijs. Specialiter etiā de moyſe: quē ſuper totū populū ſuū pꝛincipē ⁊ rectoꝛē inſtituit. De quo dicit̄ Numeri. xij. Erat moyſes vir mitiſſimꝰ ſuper oēs homines ⁊c̄. Similiter etiam de dauid: qui de ſeipſo dicit: Memēto dn̄e dauid ⁊ oīs māſuetudinis eius. Et Eccī. x. Sedere fecit mites pꝛo eis. Sexto rōne beate poſſeſſionis. Math. v. Beati mites q̄m ipſi poſſidebūt terrā.

CIrca tertiā beatitudinē. ſ. Beati qui lugent. Sciēdū: ꝙ luctus inuenit̄ multiplex in ſcriptura. ¶ Eſt enī luctus naturalis affectiōis ſicut mater dolet ⁊ luget pꝛo moꝛte vnigeniti filij ſui: vel amicus amici: vt Jacob multo tēpoꝛe luxit pꝛo filio ſuo Joſeph: quē moꝛtuū eſtimabat Gen̄. xxxvij. Et dauid luxit pꝛo moꝛte filij ſui amon multꝭ diebus. ij. Reg. xiij. Et filiū ſuū abſolon. ij. Regū. xix. Nunciatū eſt iacob ꝙ rex lugeret filiū ſuū ⁊c̄. Jſte luctus moderādus eſt: ſicut docet Sapiēs Eccī. xxij. Luctus moꝛtui ſeptē dies. Et Eccī. xxxviij. Modicū ploꝛa ſuper moꝛtuū. ¶ Jtē luctus tēpoꝛalis afflictiōis. Et iſte eſt ſuſtinēdus. Job. xxx. Uerſa eſt in luctū cythara mea: ⁊ oꝛganū meū in vocem flentiū. Et Baruch. iiij. Adduxit mihi dn̄s luctum magnū. ¶ Jtē eſt luctus amare compūctionis. Jaco. iiij. Agite nunc diuites: ploꝛate vlulantes in miſerijs q̄ aduenient vobis ⁊c̄. Sequit̄: Miſeri eſtote. i. miſeros vos eſſe ſcitote: ⁊ miſeriā veſtrā dolete ⁊ lugete anteq̄ in miſeriā deſcēdatis eternā. Et ibidē: Riſus veſter in luctū conuertat̄: et gaudiū in meroꝛē. Et Eccs. vij. Melius eſt ire ad domū luctus q̄ ad domū cōuiuij. Jtē Job. xiiij. dicit̄ de penitēte: Caro eius dū viuit dolebit. id eſt penitēs debet in carne ſumere ⁊ facere penitentiam doloꝛoſam. ⁊ anima eius in ſeipſo lugebit. i. penitens ſemper debet in coꝛde habere luctus cōpūctiōis. ¶ Quartus eſt luctus cōpaſſionis. ſicut ex compaſſiōe lugebat ſamuel ſal pꝛimo Regū. xv. Et. ij. Eſdre. i. Jn tota iudea lugebat ioſiam. Et pꝛimo Eſdre. x. Lugebat pꝛo trāſgreſſione eoꝝ qui de captiuitate venerant. Et Neemie. j. Luxi multis diebus ⁊ ieiunaui. ſ. pꝛo deſtructione hieruſalē

Et Thob. ij. Mãducauit panẽ ſuũ in luctu. Itẽ Joel. j. Luxerũt ſacerdotes miniſtri dñi. Et Eccĩ. vij. Ne deſis plorãtib⁹ in ꝯſolatiõe ⁊ cũ lugẽtib⁹ ambula. ¶ Quint⁹ ẽ luct⁹ recolẽdus. ſ. luct⁹ deuotiõis quez aſſumit hõ deuotionis ex memoria dñice paſſionis. De quo Treñ. iij. Recordare pauptat̃ mee ⁊ abſinthij ⁊ fellis ⁊c̃. ⁊ Jere. vij. Luctũ vnigeniti fac plãctũ amaruz. Et. ij. Eſdre. j. In tota, iudea lugebãt ioſiã. i. chr̃z qꝛ ioſias ĩterptat̃ icẽſuz dñi vel ſacrificiũ vel ſalus dñi. chr̃s aũt ſemetipꝫ obtulit deo patri in icẽſuz iſlãmationis. vel iſlãmate deuotiõis. ex icẽdio dilectiõis. ⁊ ſacrificiũ recõciliationis. ⁊ ĩ ſalutẽ eterne glorificatõis. ¶ Sext⁹ ẽ luct⁹ dilatiõis. pš. Heu mihi qꝛ icolat⁹ me⁹ ꝓlongat⁹. ⁊ de iſto ſpãlit̃ dicit̃ Math. v. Beati q̃ lugẽt. Et Jere. xxxj. Cõuertã luctũ eoꝝ ĩ gaudiũ. Et yſa. lxj. Spirit⁹ dñi ſup me euãgelizare paupib⁹ miſit me ⁊c̃. vt ꝯſolarer oẽs lugẽtes in ſyon. ⁊. lxvj. Gaudete cũ ea. ſ. hieruſalẽ vniuerſi q̃ lugebat̃ ſup eã. ¶ Septimus ẽ luctus eterne damnationis. Luce. vj. Ue vobis qui nunc ridetis. qꝛ lugebitis. Prouer. xiiij. Extrema gaudij luctus occupat. Et Apoc. xviij. Quantum glorificauit ſe ⁊ in delitijs fuit tantum date illi tormentum ⁊ luctum.

Circa q̃rtã beatitudinẽ. ſ. Beati q̃ eſuriũt, ⁊ ſitiũt ⁊c̃. Sciẽdũ ꝙ multiplicẽ inuenim⁹ eſuriẽ ĩ ſcriptura. Eſt. n. eſuries deteſtanda. metuẽda. ſuſtinẽda. miſeranda ⁊ appetenda.

Eſuries deteſtãda. qꝛ culpabilis ⁊ vitioſa multiplex ẽ. Eſt. n. eſuries ambitioſoꝝ q̃ deſiderãt honores ⁊ apparẽtiã faſtuoſam. q̃ ꝓp faſtũ plus expẽdũt q̃ꝫ habeãt. mlͭiplicãt ſibi equos ⁊ familiã multaz nimis. dãt veſtes ⁊ iocalia. celebrãt ꝯuiuia ſũptuoſa. ⁊ vt hec ⁊ alia multa ꝯtinuare poſſint opprimũt paupes ⁊ tyrãnice dñant̃. ſic dicit̃ Prouer. xiiij. Leo rugiẽs ⁊ vrſus eſuriens. ꝑnceps ĩpius ſup ꝑplm pauperẽ. Itẽ eſt eſuries cupidoꝝ. q̃ q̃toplus aggregãt diuitias. tãtoplus eſuriũt. pš. Diuites eguerũt ⁊ eſurierũt. ⁊ bñ dic̃ eguerũt: qꝛ ſic̃ dicit Hiero. Auaro deeſt tã qd̃ hꝫ q̃ꝫ qd̃ nõ hꝫ. naz creſcit amor nũmi. q̃tũ ipſa pecunia creſcit. Eſt. n. auaricia ydropiſis q̃dã ſpũalis. ſicut ait Greg. Et ſi ex diuitijs aggregat̃ q̃nq꞉ videat̃ eius eſuries aliqualit̃ ſedari. nõ tñ vere ſꝫ fantaſtice ſatiat̃. ſic hõ famelic⁹ q̃ ſomniat ſe comedere ⁊ delitijs abũdare vñ dicit̃ yſa. xxiij. Sicut ſomniat eſuriẽs ⁊ comedit. cũ aũt fuerit expꝛectus vacua ẽ aĩa eius. ⁊ ſicut ſomniat ſitiẽs ⁊ bibit. ⁊ poſtq̃ꝫ fuerit expgefact⁹ laſſus adhuc bibit. ⁊ aĩa eius vacua ẽ. De cupido dicit̃. yſa. iiij. Declinabit ad terrã. ⁊ eſuriet. Iſta eſuries ad multa mala ꝑtrahit aĩaz infelicẽ. videlꝫ ad furta. fraudes. rapinas ⁊ hmõi. Unde de cupido dicit̃ Prouer. vj. furat̃ vt eſuriẽtẽ ĩpleat aĩaz. Itẽ ẽ eſuries accidioſorũ. De q̃ dicit̃ Prouer. xviij. Aĩe effeminatoꝝ eſuriẽt. Et. xix. Anima diſſoluta eſuriet. Accidioſi nãq꞉ patiunt̃ caſuz appetit⁹ q̃ ẽ ĩfirmitas periculoſa. ſicut in. pš. dicit̃. eſuriẽtes ⁊ ſitiẽtes aĩa eoꝝ in ipſis defecit. ¶ Itẽ ẽ eſuries metuenda. ſ. fames calamitatis eterne. De qua dicit̃ yſa. lxv. Serui mei comedent. ⁊ vos eſurietis. Serui mei bibẽt ⁊ vos ſitiẽs ⁊c̃. Nota de ſiti diuitis epulonis Luce. xvj. Ecõtra de iuſtis dicit̃. yſa. xlix. Nõ eſuriẽt neq꞉ ſitiẽt amplius. neq꞉ ꝑcutiet ſol ⁊ eſtus. Apoc̃. vij. Nõ eſuriẽt neq꞉ ſitiẽt ampli⁹. ⁊ Jere. xxxj. Erit aĩa eoꝝ q̃ſi hort⁹ irrigu⁹. ⁊ vltra nõ eſuriẽt. Et Joh. vj. Qui venit ad me nõ eſuriet. ¶ Itẽ ẽ eſuries ſuſtinẽda. ſ. eſuries tpãlis egeſtatis. Geñ. xlij. In cũcta egypto erat fames. q̃ vageẽte clamauit populus. Et Math. xij. Eſurientes diſcipuli ceperunt euellere ſpicas ⁊c̃. Et Mar. iiij. dauid eſurijt ⁊ qui cum illo erant. Iſta eſt indifferens qꝛ poteſt homo ea vti bene vel male. quoniã ſi ſuſtineatur cũ murmure demeritoria ẽ. yſa. viij. Cũ eſurierit iraſcet̃. ⁊ maledicet deo ſuo. pš. Famẽ patiẽtur vt canes. ipſi diſpgent̃ ad mãducãdũ. ſi vo fuerit ſaturati murmurabũt. Exẽplũ de iudeis: Exo. xvj. Et in multis alijs locis. Si aũt ſuſtineat̃ patiẽter meritoria ẽ. Sicut dicit apoſtolus de ſeipſo Phil. iiij. Ubiq꞉ ⁊ in oĩb⁹ ĩſtitut⁹ ſuz ⁊ ſatiari ⁊ eſurire ⁊ abũdare ⁊ penuriã pati. ¶ Itẽ eſt eſuries aſſumẽda exẽplo chr̃i. q̃ volũtarie ieiunauit. ⁊ cũ ieiunaſſet. xl. dieb⁹. ⁊ xl. noctib⁹ poſtea eſurijt. Baruch. ij. Aĩa eſuriẽs dabit gloriã deo. De iſta ſpecialiter dicit̃ Math. v. Beati q̃ eſuriũt ⁊c̃. Et Luce. vj. Beati q̃ nũc eſuritis. Et Luce. ij. Eſuriẽtes ĩpleuit bonis. pš. Aĩaz eſuriẽtẽ ſatiauit bonis. Idẽ. Dat eſcã eſuriẽtibus. Itez eſt eſuries miſerãda ⁊ miſericorditer releuãda. ſ. eſuries paupeꝝ de q̃ Thob. j. Eſuriẽtes alebat. Et. iiij. panẽ tuũ cuz eſuriẽtib⁹ ⁊ egenis comede yſa. lviij. Frãge eſuriẽti panẽ tuũ ⁊c̃. Seq̃t̃ cũ effuderis eſurienti animã tuã ⁊ aĩam afflictã repleueris. orieť in tenebris lux tua ⁊c̃. ⁊ requiẽ dabit tibi deus ſemp ⁊ ĩplebit ſplẽdorib⁹ aĩam tuã ⁊c̃. Itez Eccĩ. iiij. Animã eſuriẽtẽ ne deſpexeris. de hoc ſpecialiter diſceptabit chꝛiſtus in iudicio. dicens impijs. eſuriui ⁊ non dediſtis mihi manducare ⁊c̃. Juſtus vero dicet. eſuriui ⁊ dediſti mihi manducare ⁊c̃. Item eſt eſuries appetenda ſcilicet ardens deſideriũ delitiaꝝ ſpiritualiũ ⁊ etiã eternarũ. vel etiã feruens deſideriũ benefaciẽdi. ⁊ ſemper in meli⁹ ꝓficiẽdi. ⁊ de iſta ſpãlit̃ dr̃ Math. v. Bti q̃ eſuriunt ⁊ ſitiũt iuſticiã ⁊c̃. Et Eccĩ. xxiiij. Qui edunt me adhuc eſuriẽt ⁊c̃. Ait. n. Grego. Hoc diſtare iter delitias corpis ⁊ cordis ſolet. ꝙ corpales delitie cũ nõ hñtur grãue ĩ ſe deſideriũ accendũt. cũ vo hñte edunt̃. comedẽtẽ ꝓtin⁹ ĩ faſtidiũ ꝑ ſatietatẽ ṽtũt. At ꝯ ſpũales delitie cũ nõ habent̃ in faſtidio ſũt. cũ vo hñtur ĩ deſerio. tãtoq꞉ a comedente ampli⁹ eſuriunt̃. quãto ab eſuriẽte amplius comedunt̃.

¶ De effectibus miſericordie. DIS. X.

Circa q̃ntã btĩtudinez. ſ. Beati miſericordes ⁊c̃. Aduertẽdũ eſt ꝙ de⁹ q̃ ſũme miſericors ẽ ⁊ ſuper oĩa vult de mĩa predicari ad mĩaz nos inuitans ſemetipſum ꝓponit in exẽplar euidentiſſimũ. veraciſſimũ ⁊ ꝑfectiſſimũ. ꝑ qd̃ habeam⁹ doctrinaliter informari. ꝑ qd̃ debeam⁹ veraciter reformari. ⁊ cui ſtudeamus exẽplariter ꝯformari. ⁊ in qd̃ habeam⁹ deiformiter trãſformari. Ait eñi Luce. vj. Eſtote miſericordes ſicut ⁊ pater veſter miſericors eſt. Sciẽdũ igit̃ ꝙ licꝫ mĩa dei vna ſit eſſentialiter ſicut ⁊ deus vnus ẽ. pš. Deus me⁹ mia mea. tñ multiplex eſt in effectu. pš. Miſericordie tue mlͭte dñe. Et ij. Re. xxiiij. Multe mĩe eius. Et vere tã multe ſunt vt enarrare nõ poſſint. pš. Quis ſapiẽs ⁊ ĩtelliget miſericordias dñi. ¶ Omnis autem effectus diuine mĩe ſint innumerabiles abſolute loquendo. libꝫ tñ ad preſens de duodecim facere mentionẽ. Primus ẽ in peccatorẽ ad penitentiã longanimiter expectãdo. Scd̃s eſt in ipſuz multipliciter reuocãdo. Tertius eſt in reuerti volentẽ liberando ⁊ obicẽ remouendo. Quartus eſt reuertentẽ benigne recipiendo. Quintus eſt clementer indulgẽdo. Sextus ẽ indeſolatũ ꝓ ſpe venie ꝯſolando. Septimus ẽ in dãna ⁊ deperdita reſtituẽdo. Octau⁹ eſt in neceſſarijs ꝓuidẽdo. Non⁹ ĩpugnanti ſuccurrẽdo. Decim⁹ in bonuz ꝓmouendo. Undecim⁹ in donis ſuis magnũ efficiẽdo. Duodecimus ĩtroducẽdo in celũ. ⁊ ſupra ꝯdignũ remunerãdo. ¶ Primus igit̃ effectus diuine mĩe eſt ꝙ peccantẽ diu expectat ad penitẽtiaz. Sap. xj. Diſſimulãs peccata hominũ propter penitentiã. Yſa. xxx. Propterea expectat dñs vt miſereat̃ noſtri. Ro. ij. an ignoras ꝙ benignitas dei ad penitentiã te adducit. Berñ. Magna plane dñi miſericordia dñi in expectatione eſt. Nõ eñi peccantẽ angelũ expectauit: ſed precipitauit e celo. hoiem peccantẽ non diſtulit: ſed ꝓtinus expulit eũ e paradiſo. nunc aũt iam expectat. diſſimulat. ſuſtinet. x. annis aut viginti. ⁊ vſq꞉ ad ſenectutẽ ⁊ ſeniũ. ⁊ hec eſt gratia chriſti ⁊ virtus crucis eius: qꝛ ait. Uiuo ego dicit dñs. Nolo mortẽ peccatoris: ſed vt cõuertatur ⁊ viuat. ſic dñs pharaonẽ diu expectauit. ad vltimũ ſubmerſit in mari. Exo. xiiij. Sic iudeos vt ab idolatria redirent tandẽ ꝑ babilonios captiuauit. vt peniterẽt de hoc ꝙ chriſtũ occiderant. vt legitur in eccleſiaſtica ⁊ ſcholaſtica hyſtoria per quadraginta annos. ad vltimũ impenitentes gladio romanoꝝ tradidit. ⁊ per mundũ diſperſos ſempiterno obprobrio. Similiter Yſa. v. Cũ dñs diu expectaſſet vineam vt faceret vuas nec faciebat niſi labruſcas. eam diſſipationi ⁊ deſtructioni expoſuit.

¶ Scd̃s effectus diuine miſericordie eſt: qꝛ peccatorem multipliciter reuocare conat̃. videlicet corripiendo flagello. blãdiendo promiſſo. demonſtrando creaturarum ea vocando predicationis. vel locutionis ṽbo. incitãdo. reclamãdo. ⁊ inſpirãdo. iterno ꝯſilio icrepãdo aliquo terribili ſigno. Hec oĩa notant̃ Prouer. j. Cõuertimini ad correctionẽ meã. ecce primũ. en ꝓferã ⁊c̃. Ecce ſcd̃z ⁊c̃. Poſt. Ecce q̃ꝫ ſollicit⁹ eſt dñs ad reuocãdũ peccatores. miſit eñi legẽ ⁊ ꝓphetas. vt pꝫ Yſa. vj. Ecce ego: mitte me. Jere. j. Ad oĩa q̃ mittaz te ibis ⁊c̃. Itẽ Ezech. ij. Nõ ad ꝑplm ignote lingue ego mittã te. Itez aplo̾s Math. in fine. Itẽ ꝑdicate euãgeliũ oĩ creature ⁊c̃. Itẽ ĩ eccleſiaſtica hyſtoria legit̃: ꝙ cũ dñs expectaſſet iudeos ad pñiaz ꝑ. xl. ãnos poſt paſſionẽ ſuã. auditi fuerũt angeli iudeos exponentes qui fuerãt eoꝝ cuſtodes ⁊ clamabãt. trãſeam⁹ ab his ſedib⁹. ⁊ ſic receſſerũt. porte tẽpli ꝑ ſe apte ſunt. ſupliminare tẽpli ſciſſuz ẽ. vacca q̃ debebat imolari iter man⁹ ſacerdotis agnũ pepit. q̃daz hõ iuit ꝑ ciuitatẽ hierlm clamare nõ ceſſans. ⁊ freq̃ẽter replicãs iter clamores. Ue ve tibi hierlm. hic nec minis nec ṽberib⁹ poterat cõpeſci. ⁊ cũ lacerat⁹ eſſet a iudeis vſq꞉ ad mortẽ. hoc moriendo clamauit ſignis ꝯminatorijs in iudeos. ij. Macha. vj. De cohortib⁹ armat̃ decurrẽtib⁹ ꝑ area. ¶ Tertiũ bñficiũ diuine mĩe circa peccatores eſt: qꝛ volẽtes redire ab ĩpedimẽt̃ explicat ⁊ liberat. vt iſrl̃ de ergaſtulo egypti ⁊ de manu pharaonis ⁊ exercitu eius. Exo. xiiij. vt Jonaz de ore piſcis Joñ. ij. ⁊ in mult̃ alijs locis in biblia. Itez in vitiſpa. de monacho flagitioſo. qui cũ noller redire ad domũ. ⁊ ĩtruſiſſet ſe ĩ quodã ſepulchro vt ibi penitentiã ageret. venerunt demones ad eũ volẽtes eũ retrahere. primo blandimentis. deinde ꝓmiſſis diui

tiaꝝ delitiaꝝ. ſcortoꝝ nobiliū. ⁊ cū nec ſic ꝓficerēt. attriuerūt eū per triduū flagellis vſq₃ ad mortē. ⁊ cū ille in corde ſemꝑ eis ꝯtradice ret in extremo ſpiritu ꝯſtitutus dñs eū miſſo lumine deſuꝑ ꝯforta uit. ⁊ liberauit. ⁊ demones effugauit. clamātes. viciſti monache vi ciſti. ⁊ eū ita cōmutauit. vt q̄ſi angelus dei ex tūc īter hoīes appare ret. ¶ Quartū beneficiū ē ꝙ reuertētes benigne recipit. ⁊ pro reditu eoꝝ gaudet. vt dicit̄ Luce. xv. De filio ꝓdigo gaudent̄ recepto a pa tre. ⁊ probat hoc ibi dñs ꝑ triplicis parabole exēpla. ſ. ouis ꝑdite. q̄ repta ad ouile cū gaudio reducit̄. dragme. q̄ amiſſa ⁊ diligēter q̄ſi ta ⁊ repta cū gaudio erigit̄ ⁊ cuſtodit̄. filij q̄ reuerſus cū gaudio re cipit̄ a patre. ⁊ ꝓ receptiōe ſua magnū gaudiū amicis ⁊ vicinis ex hibet̄ ꝑ hoc ꝓbat dñs ꝙ magnū gaudiū ē angelis dei ī celo. ⁊ deo ſiliter ſuꝑ vno peccatore penitētiaʒ agēte. vnde Jere. iij. Dicit dñs. vulgo dicit̄. ſi dimiſerit vir vxorē ſuā. ⁊ recedēs ab eo duxerit virū alteꝝ. nūq̄d reuertet̄ ad eā vltra nūq̄d nō polluta ⁊ ꝯtaminata erit mulier illa. Ibi oſtēdit q̄₃ benigne ſuſcipiat peccatorē dū adulterā q̄ fornicata ē cū amatorib⁹ multis ſe recepturū ꝓmittit dicēs. tu au tē fornicata es cū amatorib⁹ multis: tū reuertere ad me. ⁊ ego ſuſci piā te. Huius exemplū voluit. b. Bern̄. imitari. de quo legit̄ in vita ſua ꝙ quēdā ī monachū recepat. q̄ luſor fuerat. q̄ cū oīno vellet exi re ordinē. queſiuit ſanct⁹ q̄d facere ſciret vñ victū ſuū acq̄reret. At ille ait ſe nihil ſcire facere niſi cū talis ludere. Ad hoc ſanct⁹ Bern̄. ⁊ ſi tibi capitale cōmiſero. volo vt ſingulis ān̄is venias computare mihi ⁊ lucrū diuidere. eſto inq̄t accipiēs triginta ſolidos. let⁹ abijt. poſt modicū tp̄s ꝑdidit. ⁊ ꝯfuſus ad portā redijt. qđ audiēs beat⁹ Bern̄. Let⁹ illuc prexit ⁊ gremiū ſuū illi porrexit vt lucꝝ ſuū ſimul diuiderēt. At ille ait. nihil lucrat⁹ ſū. ſ₃ ſolidos veſtros amiſi. ſed ſi vultus me recipe poteſtis me habere ꝓ veſtro capitali. Ad hoc ſan ctus. Meli⁹ ē vt te recipiā q̄₃ totū ſimul ꝑdā. ⁊ recepit eū gaudens de eius recuperatiōe. hec receptio ſignat̄. j. Reg. xxij. Couenerunt ad dauid in odollā q̄ iterp̄tat̄ teſtimoniū eoꝝ vel teſtimoniū appro batiōis oēs q̄ ꝯſtituti erāt in anguſtia. ⁊ oppreſſi ere alieno ⁊ ama ro aīo. ⁊ fact⁹ ē eoꝝ p̄nceps ꝑ quos ſignant̄ penitētes ad chr̄ʒ reuer tētes ad teſtimonia miſericordie. hec receptio penitentis ſignat̄. ij. Re. xix. In receptiōe ſemei ad pacē venientis. ⁊ veniaʒ poſtulantis. Itē. ij. Re. xiiij. Nō vult de⁹ perire aīaʒ ⁊c̄. In receptiōe ⁊ recōcilia tiōe abſalonis. Itē q̄₃to caſtrū aliqđ forti⁹ ⁊ magis munitū videt rex ꝯtra ſe fortius rebellare. tātomagis gaudet de ei⁹ redditiōe ad beneplacitū regie volūtatis. Sic de peccatore q̄₃to rebellauit acri⁹ ꝯtra deū. tāto de ei⁹ ꝯuerſiōe volūtaria magis gaudet. Itē q̄₃to ve natores regis ferā magis ſiluestrē capiūt ⁊ maiorē. ⁊ in aliquo ma gno feſto regi ⁊ curie ſue offerūt rex magis letat̄ cū tota curia ſua. Sic de⁹ q̄n p̄dicatores maiorē peccatorē diuine curie rep̄ſentant. mag⁹ letat̄ cū celeſti curia tota. Itē q̄₃to morbus ē grauior ⁊ deſpe ratior. tāto efficit̄ medicus letior. ſi ꝑ manū ei⁹ īfirm⁹ deſpatiſſim⁹ curat̄. ſic chr̄s ꝓ peccatore deſpatiſſimo penitēte. Itē q̄₃to filius a patre pio receſſit longi⁹ tāto eū videt libēti⁹. ⁊ letāti⁹ recipit redeū tē. vt filiū ꝓdigū euāgelic⁹ pater Luce. xv. Itē mater habēs duos filios quoꝝ vnū audit cecidiſſe in lutū leniter. ⁊ aliū ī ꝓfundiſſimū puteū. currit ad magis ꝑiculoſuʒ citius ſubuenit ꝓ viribus. plāgit ꝓ eo fortius. recipit eū gratātius. Sic chr̄s eos q̄ de maiori ꝑiculo euadūt. ¶ Quintū beneficiū ē ꝙ penitēti veniā petēti clemēter in dulget. Ecci. xviij. magna miſericordia dei ⁊ ꝓpiciatio illius ꝯuer tētib⁹ ad ſe. Yſa. xliiij. Deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me. ⁊ peccatoruʒ tuoꝝ nō recordabor. Ezech. xviij. q̄ſi īpius egerit penitētiā ⁊c̄. Hu ius exēpla multa habemus ī nouo ⁊ veteri teſtamēto. vt de dauid dicēte. peccaui. cui nathā. ⁊ dñs trāſtulit a te peccatū tuū. ij. Re. xij. Itē Math. j. Dixit paralitico. remittūt̄ tibi peccata. Itē Luce. vij. Fides tua te ſaluū fecit. vade in pace ⁊c̄. Itē dimiſſa ſunt ei pecca ta multa ibidē. Itē Math. xv. Chananee clamāti. miſerere mei. re ſpondit. fiat tibi ſicut petiſti. In cuius ſignū filia eius a demonio li berabat̄. Itē Iohā. viij. reſpondit adultere. nec ego te condēnabo. vade iam amplius noli peccare. Itē Luce. xviij. Publicanū iudica uit iuſtificatū. Luce. xxiij. Ait latroni. hodie mecū eris in paradiſo. Act. x. Paulus conuerſus dicitur vas electionis. Item nullum ſa nauit dominus. quē integre non ſanauerit. nulli remittit quin inte gre remittat q̄₃tum ad culpā. ⁊ ſi integrā agat penitētiā q̄₃tū ad cul pam ⁊ penam integre remittit: Bern̄. Uere benignus ⁊ miſericors eſt integre remittendo. quia nec punit integre ⁊ perfecte penitenteʒ vindicādo nec cōfundit exprobrando. nec minus diligit rancorem retinendo. nec imputat beneficium retrahēdo. De his multa exem pla ſunt. In vitiſpa. dicit̄ ꝙ quidaʒ frater manēs in heremo ſuaſu ſeniorum iuit in egyptū. vbi habebat ſororē carnalem. que multis erat cauſa perditionis. que cū audiret euʒ aduenire. occurrit ei reli ctis amatorib⁹ nudato capite ⁊ diſcalciata volēs eū amplecti. q̄ cū eā argueret q̄ſiuit ipſa ſi adhuc ſpes ſupeſſʒ ei: q̄ ait ꝙ ſic: illa petit ꝙ ꝑmittat eā ſecū ire in deſertū. Ille ait ꝙ pri⁹ vadat calciare ſe ⁊ cooperire caput. illa dicit ꝙ nō rediret decetero ad officiū pctī ſui. illa eū ſequit̄ ad deſertū. cū aūt videret hoīes ne male edificarent̄. dixit ei ꝙ ꝑ aliā viā vadat. cū aūt rediret ad eā inuenit eā mortuā. habentē pedes plenos ſpinis ⁊ ſanguine. ⁊ reuelatū eſt patrib⁹ ꝙ deus acceptaſſet ei⁹ pniaʒ. maxīe ꝓ feruore ſuo: q̄ nō fuit reuerſa etiā quaſi nō ſentiēs dolorē iter arreptū nō dimiſerat. ¶ Sextum beneficiū eſt: ꝙ deſolato ꝓ timore venie ꝯſolationē īmittit. Iob. v. Merētes ſpiritu erigit ſoſpitate. Yſa. lxj. vt darē ꝯſolationē lugen tib⁹ ſyon ⁊c̄. In ſignū hui⁹. Math. xxvij. dicit angelus. dicite diſci pulis eius ⁊ petro. Ipſuʒ ſpāliter noīat ad eū ꝯſolandū. q̄ vt dicit̄ ī ſcholaſtica hyſtoria a paſſiōe dñi in ſpelūca q̄ dicit̄ gallicāt⁹ flēs ꝓ eo ꝙ deū negauerat ⁊ ꝓ paſſiōis ꝯpaſſione ꝑmāſit. vſq₃ quo dñs ei apparuit ꝯfortās eū. Itē apparuit marie magdalene p̄mū ad cō ſolandū eā ⁊ erigēdū ad ſpem. Mar. xvj. Et Math. xx. Itē in vitiſ pa. dicit̄. ꝙ quidā ſolitari⁹ magne vite faciebat ſportellas quas q̄ dā ꝓuidētes q̄eti eius vēdebāt ei in ꝓxima ciuitate. q̄b⁹ volēs par cere in labore. ſuadēte dyabolo ipſemet iuit. ⁊ vidēs ibi mulierē in eā incurrit ⁊ cū rediret videt iuxta flumē demōes gaudētes ⁊ tripu diantes ꝓ ei⁹ ruina. qđ aduertēs cogitauit p̄ dolore ī flumē ſe ſub mergere. S₃ cogitās ꝙ de h̄ ꝑfectū faceret eis gaudiū. incluſit ſe in arta pn̄ia hn̄s ante ſe lucernā extinctā in cacabo flēs freq̄nt̄. āno fi nito ī vigilia paſche volēs experiri ſi forte remiſiſſet ei dñs. eleuato capite īuenit ardētē lucernā poſt annū. ¶ Septimū bn̄ficiū eſt: ꝙ amiſſa reſtituit. Ezech. xxxvj. Reſtituā vos ſic a p̄ncipio. bōiſq₃ do tabo maiorib⁹ q̄₃ habuiſtiſ ante. Ioel. ij. Reddā vobis ānos quos comedit locuſta. bruc⁹. ⁊ eruca. ⁊ rubigo ⁊c̄. Leui. xxv. in āno iubi leo redibāt oēs ad miſſas poſſeſſiōes. Hoc ſignat̄ ꝑ diuerſa exēpla biblie. Gen̄. xl. Uiſio viri in q̄ erāt tres ꝓpagines ſignū fuit pincer ne pharaonis ꝙ reuerteret̄ in gradū priſtinū. ⁊ ꝙ recuparet amiſſa Viri pniaʒ ſignificat. q̄ vino ꝯpunctiōis inebriās deū letificat. tres ꝓ pagines. tres ptes eius. Itē. iiij. Re. xx. Penitēte ⁊ flēte ezechia. vita ei ꝓlogat̄. ſanitas dat̄. ⁊ ſol reuertit̄. Item. ij. Paral. xxxiij. Manaſſe penitēte de ſuis ſcelerib⁹ ⁊ flagitijs enormib⁹ in carcere ⁊ vinculis regis babylōis de⁹ eū liberauit. ⁊ in hierlm reduxit. ⁊ ab lata reſtituit. Silr̄ Dan̄. iiij. Cū nabuchođ. ꝓpter pctā ſua muta tus in beſtiā eiect⁹ eſſet a regno ⁊ ꝑ ſeptēniū exul. cū eleuaret ocu los ſuos ad celū ad dñm. ſenſus ſu⁹ redditus ē ei. ⁊ reuocat⁹ ē ad regnū. ⁊ recupauit amiſſa bona ſua. Itē ī vitiſpa. dicit̄: ꝙ cū quidā heremita īpugnat⁹ a fornicatiōe veniſſet in quādā ciuitatē egypti ⁊ videret ibi filiā ſacerdotis idoloꝝ adamauit eā. ⁊ petiuit a patre ꝙ daret eā ſibi in vxorē qui de ꝯſilio dyaboli in idolo loquētis di xit ꝙ nō daret eā ei niſi baptiſmū ⁊ deū negaret. ⁊ ꝓpoſitū mona chi. qđ vt fecit vidit colūbā de ore ſuo egredientē. ⁊ in celū aſcēdē tem. nec ſic adhuc voluit dare ei niſi ꝯſulto deo ſuo. q̄ ait. nō dabis ei: q̄ deus chriſtianoꝝ. etſi ipſi negēt eū. nō negat eos: ſed adiuuat. Qđ cū referret ei ſacerdos ꝯpūctus. ⁊ reuerſus ad cor redijt ad he remū ad magnū quēdā ſenē cui hoc oñdit. q̄ cū data ſibi pn̄ia pſi ſteret ꝑ ebdomadā in ieiunio ⁊ oratiōe. in fine redijt ad ſenē. q̄ cū orarēt vidēt in celū colūbā ſuꝑ caput ei⁹: ſed nōdū deſcēdētē. In fine ſcđe ebdomade vidēt eā appropinquātē. in fine tertie ī os ei⁹ intrātē. ¶ Octauū bn̄ficiū eſt: q̄ ꝯuerſis ꝓuidet neceſſaria ad vti litatē. vt alimētū. veſtimētū documētū medicamētū. ſic fecit filijs iſrl̄ in deſerto. poſt exitū egypti ⁊ trāſitū mariſ rubri. māna ⁊ aquaʒ de petra dedit eis ꝓ alimēto. dedit durabilitatē eoꝝ veſtimento ⁊ calciamēto ꝑ q̄draginta ānos. ꝓ documēto dedit legē. ꝓ medica mēto ereū ſerpentē. de his oīb⁹ legit̄. Deutro. viij. Mar. viij. Mi ſereor ſuꝑ turbā: q̄ iā triduo. ſ. pn̄ie me ſuſtinēt ⁊c̄. Math. vj. Ne ſolliciti ſitis aīe veſtre ⁊c̄. q̄ q̄ paſcit volatilia dabit alimētū. q̄ ve ſtit lilia dabit veſtimētū. q̄ dat creſcere herbas ⁊ arbores dabit au gmētū. Qđ aūt ſuos paſcit habem⁹ exēplū. iiij. Re. xvij. Helyā pa uit ꝑ coruū ⁊ mulierē ſaraptenā. ⁊ eiuſdē. xix. Eūdē paſcit ꝑ āgeluʒ Dan̄. xiiij. Danielē paſcit ꝑ abacuck. In vitiſpatꝝ dicit̄: ꝙ cū fieret grauiſſima ꝑſecutio chr̄ianoꝝ timēs paul⁹ prim⁹ heremita ꝑiculū fugit in deſertū. vbi parauit ei de⁹ ſpeluncā ad habitādū. ꝑ q̄dragi ta ānos. folia palme ad veſtiēdū. fontē an̄ os ſpelūce ad bibēdū. di midiū panē albiſſimū ad veſcēdū ⁊ h̄ ſingulis dieb⁹ ꝑ illud tp̄us. Cū aūt. b. Antoni⁹ veniſſet ꝑ reuelationē ad euʒ. coru⁹ apportauit panē itegrū. eo aūt mortuo cū. b. Antoni⁹ nō haberet quō ei ſepul turā faceret leones duo pedib⁹ eā fecerūt in ea. facta. petita. ⁊ hita benedictiōe antonij recedūt. In vitiſpa. cū beat⁹ Frontoni⁹ eſſet ī quadaʒ ciuitate vbi habebat in conuentu triginta monachos ſua

fit eis. vt irent ad heremū ꝑ penitētia faciēda. relictis delitijs ciui-
tatis. qḋ faciūt ſecū ferētes ſarculos ⁊ ſemina. cūqꝫ ſocij murmura
rēt ꝑ defectu cibi verbis eos ꝯſolabit᷑. Angel⁹ aūt dn̄i apparuit cui
dā diuiti arguēs eū ꝙ delicate viueret. ⁊ dei ſuos fame mori ꝑmit
teret. Itē ſcḋo apparuit ꝯminādo. tertio eū grauit᷑ flagellauit. mor
tē minans niſi dictis monachis ꝓuideret. Qui cū neſciret vbi eēnt
ꝯfuluerūt amici eius q̄bus vulnera ſua oſtendebat. ꝙ ſeptuaginta
camelos ſuos victualib⁹ oneraret. ⁊ extra ciuitatē ꝯduceret. ⁊ ī cu-
ſtodiā angeli eos cōmitteret. qḋ fecit. cū aūt monachi afflicti fame
deū laudarēt. audiūt cāpanulas cameloꝝ. camelos recipiūt lauant
pedes ⁊ reficiūt. medietatē oneꝝ coꝝ retinent. ⁊ aliā remittūt in ca-
melis. Cū aūt die q̄rta diues ille lugeret. credens amiſiſſe camelos
recipit eos. q̄ reportauerūt dedit pauperibus. hoc faciebat ſingulis
annis quouſqꝫ mōachi fūt repti. ¶ Itē cū q̄dā frater eēt in heremo
⁊ comederet herbas. lꝫ eēnt dulces. ita diſſoluebāt eū. ꝙ fere morie
bat᷑. ⁊ cū ieiunaſſet ꝑ. vij. dies timēs oēs herbas. q̄daꝫ beſtia dicta
dorcas apportauit ei faſciculū de nō nociuis. vt ꝑ eas cognoſceret
q̄b⁹ veſci haberet. Itē cū beata Agnes eēt nudata veſtiuit eā deus
ꝯdēſitate criniū ſuoꝝ ſolutoꝝ. Itē veſte cādidiſſima ſibi miſſa ꝑ an
gelū. Itē beate Agathe ꝓuidit miſſo medicamēto ꝑ. b. Petrū apo
ſtolū. Itē in vitiſpa. q̄dā frater itrās iteriora deſerti īuenit ſpelūcā.
⁊ vidit quēdā veniētē cū grege bubaloꝝ. q̄ poſt adiuratioīeꝫ dixit
ei ꝙ fuerat monachus in ꝯgregatiōe. poſt inde receſſerat ⁊ hoſpita
le edificauerat. ⁊ hoſpites recipiebat. viuēs de textura. fit familiari
virgini ſacre. cū qua ꝑ ſeptē mēſes poſt miſſa munera ⁊ viſitatiōes
peccauit. poſt penitēs fugit ad heremū habitās cū feris. vbi cuꝫ pre
dolore epatis. nec ſtare. nec orare poſſet clamauit ad dn̄ꝫ. adeſt vir.
tāgit digito locū doloris. ſcindit ⁊ vlcus abradit ⁊ ei oſtēdit. ⁊ epar
ī loco ſuo reponit ⁊ ſanauit. nec poſt ꝑ aliq̄ꝫ itēperiē doluit. ¶ No-
nū beneficiū ē. ꝙ pugnāti vel ipugnato ſubuenit. cuſtodiens ⁊ eri-
piēs eū ſi in tētatiōe vel tribulatiōe ꝯfidēter ad ipſuꝫ ꝯfugiat. ſicut
ezechiā ab obſidione ſennacherib ⁊ ſuos eripuit ⁊ ꝓtexit. iiij. Reg.
xix. Et. ij. Paral᷑. xxxij. Aſa clamante ad dn̄ꝫ. ꝑterruit dn̄s egyptios
⁊ ethyopes. q̄ dn̄o cedēte ꝯtriti ſunt ⁊ ꝓſtrati ⁊c̄. eiuſdē. xx. Orāte
ioſaphat ⁊ dicēte. Cū ignoremus hoc ſolū reſidui habemus ⁊c̄. ho
ſtes in ſemetipſos verſi mutuis ſe ꝯcidere vulnerib⁹. Job. v. In ſex
tribulatiōib⁹ liberabit te. ⁊ in ſeptima nō tāget te malū. Nota que
ibi ſunt. De hoc habet᷑ exēplū in vita beati antonij. de quo legit᷑ in
vitiſpa. ꝙ cū reliq̄ſſet oīa ꝓpter deū. vadēs in quodā agello tētauit
eū ibi dyabolus diuerſimode ꝑ ſpiritū luxurie. blaſphemie. ⁊ alijs
occulte. ⁊ poſt ꝑ ſomnia diuerſimode. poſt aperte. Sub forma pui
ethyopiſ. dicēs ei. ꝙ ei aſſentiret ⁊ quō multos ſeduxerat. in oībus
tētatiōib⁹ viriliter reſiſtebat dicēs. ꝙ de eo nō curabat. qꝛ ſua obſcu-
ritas ⁊ paruitas ſigna erāt ſue deformitatis ⁊ ipotētie. Cū aūt iuiſ
ſet ad loca vbi erāt ſepulchra. vt ibi vitā ſolitariā duceret. demōes
vidētes ꝙ nō preualuerūt ei occulte tētādo. vberauerūt eū ad mor
tē. frater aūt q̄ miniſtrabat ei ⁊ viſitabat eū. inueniēs eū q̄ſi mortuū
reportauit eū ad locū vnde venerat. vbi cuꝫ veniſſent fratres q̄ſi ad
exequias funeris: reſumpto ſpiritu caput eleuās vidēs ſe vbi erat ro-
gabat vt reduceret᷑ ad priorē locū: quo facto veniūt demones tētā-
tes eū ꝑterrere volētes eū ſub omni ſpecie feraꝝ ⁊ reptiliū. ⁊ irruen
tes in eū. ⁊ domū eius diruētes. eū iteꝝ ad mortē flagellātes. Sꝫ cū
īmobilis pſeueraret clamāt ſe victos. ⁊ fugiētes recedūt. aduenien
te chr̄o cū lumine ⁊ domū ei⁹ reparante. a quo cuꝫ quereret. vbi eras
o bone iheſu. Rn̄dit. ꝙ iuxta eū erat eius triūphū de demonib⁹ a-
ſpiciēs ⁊ cōgaudēs. Cū ſolus fugeret ad deſertū. diſcū argēteū inue
nit. q̄ vt fumus euanuit. Itē maſſaꝫ auri inuētā fugit vt icēdiū. In
loco deſerti vbi fuerat: caſtrū deſertū fuit ꝑ viginti annos. ad queꝫ
frequēter veniebāt demones ī forma militū armatoꝝ. nūc vrſorū.
nūc leonū. quos confutabat. ⁊ adiuuāte dn̄o vincebat ⁊ cruce fuga
bat. ¶ Decimū beneficiū ē. ꝙ in bonuꝫ ꝓmouet ⁊ nutrit. pš. Oculi
dn̄i ſuꝑ iuſtos Greg. Cito bonuꝫ ꝑdit᷑. qḋ a largitore nō cuſtodit᷑.
Exēplū hui⁹ habet᷑ Gen̄. xxviij. Dixit dn̄s ad iacob. Ero cuſtos tu⁹
in oīb⁹ vijs tuis ⁊c̄. Itē Job. j. Dixit ſathan ad dn̄m. vallaſti iob ⁊
domū eius ⁊ vniuerſam ſubſtātiā ei⁹ ⁊c̄. Ita ꝙ nō potuit dyabo-
lus ptātē habere in vnica ouicula ei⁹ niſi ꝑmiſſus. Dixit dyabolus
beato bartolomeo vt legit᷑ in paſſiōe ei⁹. ꝙ dn̄s adeo cuſtodiebat
eū ⁊ angeli ei⁹. ꝙ nō poterat ꝯtingere aut ledere minimā formicā ī
lecto eius. Cuſtodit dn̄s ꝑ ſeipꝫ vt Job. ꝑ angelos vt Jacob. q̄ vi-
dit caſtra dei. Gen̄. xxxij. Aliq̄n etiā ꝑ ſuos ne cadāt in peccatuꝫ. vt
beatū hylariū ꝑ beatū Martinū. de quo habet᷑ hoc exēplū. ꝙ cuꝫ
b. hylarius feſtinaret ꝯtra hereticos ꝓ fidei defenſiōe pedes. adiū
xit ſe dyabolus ei ī ſpecie cuiuſdā ſeruiētis portās ei cappā ⁊ alia.
multū ſe igerēs in eius obſequiū quaſi cōpatiēdo. rogat eū primo

vt vinū minus limpharet vt laborē vie meli⁹ ſuſtineret. qḋ cuꝫ ad
eius inſtantiā feciſſet. Poſtea rogauit. vt ſine aq̄ biberet. Poſt vt
carnes comederet. Et ſic eius pn̄ia paulatim iminuta. cū veniſſent
in quādā ſiluaꝫ dicit ei dyabolus: ꝙ ibi erat quedā religioſa muli
er q̄ multū affectabat ei loqui. ꝓcurante ḡ ita dyabolo pluries lo-
cuta eſt ei. q̄ ſic ſanctū virū vbis ⁊ factis allexit ꝙ cōmotus fuiſſꝫ ad
caſum niſi deus hoc op⁹ dyaboli beato Martino reuelaſſet. q̄ oc-
currēs ſubito demonē effugauit ⁊ propalauit. ⁊ hylariū liberauit.
¶ Undecimū beneficiū eſt ꝙ ꝯuerſum ad ſe frequēter ad magna
ꝓuehit. adeo ꝙ vbi abūdauit delictū ſuꝑabundet ⁊ gratia Ro. v.
vt pꝫ de maria Magdalena petro ⁊ paulo. ¶ Iteꝫ in vitiſpa. legit᷑
ꝙ cū muſtius eſſet ꝑnceps latronū ⁊ gētilis. ⁊ veniſſet ad domū cu
iuſdā ſacre v̾ginis ad ſpoliandū eā. dormiēs vidit quendā in habi
tu regio dicentē ſibi ꝙ ceſſaret ab his maleficijs. homicidijs ⁊ fur-
tis. ⁊ faceret eū duceꝫ ⁊ ꝑncipē militie ſpūalis monachoꝝ. Hic pro
mittit libēter ſe facturꝫ. querit a v̾gine monaſteriū. baptizat᷑. ⁊ q̄rit
mādata ſalutis docēs eū tres ꝑmos v̾ſus pſalterij. dicēs eos poſſe
ei ſufficere ad ſalutē. vadit ad heremū perſeuerās in fletib⁹ ⁊ orati
onib⁹. viuit ibi diu de radicib⁹. poſt redijt v̾ſus dictos reddēs ope
⁊ ſermone. Poſt ad heremū reuerſus dn̄icis diebus panē diuini-
tus ſumebat. pater multoꝝ extitit poſtea monachoꝝ. ⁊ opator mul
torū miraculoꝝ ⁊c̄. ¶ Itē inter miracula beati Johis euāgeliſte le
git᷑ in hyſtoria eccleſiaſtica lib. iij. ca. xxiij. Qḋ cū eccleſias circuiret
vidit quendā iuuenē fortē ⁊ pulcherrimū feroci animi quē ſub te-
ſtimonio chr̄i ⁊ eccleſie cuidā ep̄o cōmendauit nutriēdū ⁊ bapti-
zandū ⁊ informādū in ſeruitio chriſti. qḋ cū feciſſet. poſtea cū alijs
laxauit habenas ⁊ recedens ab ep̄o oībus flagitijs ſe admiſcēs fit
princeps latronū. oīno deſperans. Poſt aliquantū tp̄us beat⁹ Jo
hā. rediens req̄rit ab ep̄o cōmiſſum. a ſtupēte requirit iuuenē. quē
cū diceret mortuū in aīa. ⁊ vbi eſſet ꝑciſſo capite diu. aſcēdit equū
inſequit᷑. ⁊ inuēt⁹ ē latronib⁹ q̄rit ab eis ſuū ꝑncipē. quo adducto
eū agnoſcens fugit armat⁹. Johānes oblit⁹ etatis ſue eū inſequit᷑
clamans q̄d fugis fili dilectiſſime patrē ſenem non armatū. noli ti
mere ego pro te chriſto rōeꝫ reddam. Paratus ꝓ te mori. crede mi
hi qꝛ chriſtus me miſit. tunc ille ſtetit vultū demiſit. arma depoſuit
⁊ amariſſime fleuit. Ueniā poſtulāti ⁊ dexterā nimie cedis cōſciaꝫ
occultāti. pollicet᷑ Johānes q̄ſi ſub ſacramento ſe ei veniaꝫ ipetra
turū. ⁊ pedibus iuuenis ꝓuolutū manū eius quaſi per pn̄iā purga
tū oſculat᷑. ad eccleſiā eū reducit veniā quā ꝓmiſerat ei ieiunijs ⁊
orationib⁹ ipetrauit nec deſtitit vſqꝫ eum emendatū per pn̄iaꝫ pre
fecit. ¶ Duodecimū beneficiū eſt: ꝙ itroducit in gloriā ⁊ ſupra cō-
dignū remunerat. pš. Benedic aīa mea dn̄o. Qui coronat te ī mīa
⁊ miſerationibus. Deutro. viij. Dn̄s de⁹ tu⁹ introducet te ī terrā bo
nā ⁊c̄. Et. xv. Introduces eos ⁊ plātabis ī monte hereditatis tue ⁊c̄.
Sicut fecit latronē. Luce. xxiiij. In vitiſpa. legit᷑: ꝙ cum rediret. b.
Anto. de viſitatione Pauli primi heremite audiuit choros angelo
rū cantātes. ⁊ aīam dicti pauli introducētes. Itē in vitis pa. cū bea
tus Paſnuci⁹ oraret. Rn̄dit ei angelus ꝙ ſimilis foret cuidā ſym-
phoniaco q̄ in vico quodā cātaret. a quo q̄ſito ⁊ inuento q̄ſiuit de
merito ſuo q̄ dixit ſe fuiſſe latronē. adiurauit. vt diceret ei ſi tūc ali
q̄d boni feceraт. Ille dixit ꝙ v̾ginē ſacratā ⁊ flentē vi rapuerat de
manib⁹ ſocioꝝ ſuoꝝ. ⁊ intactā reſtituit in loco ſuo. Itē requiſitus
vltra. Rn̄dit ſe mulierē laſſam inueniſſe in ſilua. q̄ nec ꝑ triduū co-
mederat. que ait ꝙ fugerat ꝓpter tortores. q̄ virū ſuū ꝓpter fiſcale
debitū in carcere detinebāt ⁊ pueros ſuos. ⁊ ipſam ad hoc require
bāt. ⁊ ꝙ eam duxit ad foueā ſuā. ⁊ refecit. ⁊. ccc. dedit ei ſolidos. ad
virū ⁊ filios liberādos. ⁊ reduxit eā ad locū ſuū. Qui ſuaſus ad vitā
heremiticā. abiectis fiſtulis ꝓ muſica ſpūali ſecutus ē paſnuciuꝫ. ⁊
ꝑ tres annos artiſſime ſe affligēs inter choros ſanctoꝝ ⁊ angelorū
tradidit ſpiritū. qḋ paſnucio ē reuelatū audiēti eū ab eis in celū de
portari. Itē cū paſnucius dictus poſt artius ſe affligeret. Rn̄ſuꝫ ē
ei ꝙ ſimilis foret primario vici illius. vadit ad eū ſuſcipit᷑ honorifi
ce. adiuratus refert ꝙ ꝑ triginta ānos cū vxore ſua manēs ꝯtinue-
rat. nec eā ante cognouerat niſi cā ꝓlis. ⁊ ꝙ nunq̄ꝫ ab hoſpitalitate
ceſſauit. adueniēte peregrino prior occurrit. ⁊ ꝙ viaticū in receſſu
ſuo ſemꝑ dedit. ⁊ ꝙ pauperē nullū deſpexerat: ſꝫ neceſſaria ꝓ poſ-
ſe ſuo eis dederat. pſonā in iudicio nō acceptat. alieni fruges in do-
mū ſuā nō introierant. litē vidēs nō pretererat: ſed ad pacē ꝓ viri
bus reduxerat. famulos ſuos nemo in forefacto ſuo inuenerat: gre
ges ſui alienas fruges nō leſerāt. quantū potuerat inferiorē oppri
mere nō ſuſtinuerat. ſemꝑ ſtuduerat neminē ꝯtriſtare. ⁊ a nemine
cōtriſtari. in iudicio neminē ꝯdēnauit ſed pacificauit. Ad hꝰ paſnu
ci⁹ ait. Hic vnū tibi deeſt vt abneges temetipſū. toll᷑ crucē tuā. ⁊ ſe
q̄ris chriſtū. qui ſtatim obediuit fact⁹ monach⁹. Quadā auteꝫ die

dū in cella ſua reſideret paſnucius vidit aīaȝ dicti primarij recipi a
multitudine angeloꝝ pſallētiū. Beatus quē elegiſti ⁊ aſſūpſiſti do
mine īhabitabit in atrijs tuis. Itē poſt hoc artius ſe affligēs q̄s ſi
bi adhuc foret ſi'lis. audiuit. q̄ talis negociatoꝛ alexādrinꝰ viginti
miliū ſolidoꝝ naues duas plenas mercibꝰ deducēs. h decē ſaccos
plenos leguminū deferebat. q̄ dabat viris religioſis quos viſitabat
quoꝝ orationibꝰ ſe cōmittebat. Huic occurrit paſnucius amplexās
eū. ⁊ dicēs. q̄d tibi cuȝ his negocijs o deo digna ⁊ p̄cioſiſſima mar
garita. Ille aūt ſtatim eū ſeq̄t. iubēs oīa q̄ ducebat dari pro deo. q̄
poſt breue tēpus ad dn̄m aſſumptꝰ ē. Poſtea aūt ait angelus paſ
nucio orāti. cras venies in eterna tabernacula. Tūc vocato ſacerdo
te reuelauit ei ante dicta. ⁊ ſuſcipit ſacramēta. tunc emiſſo ſpū qui
aderāt viderūt aīaȝ eius ſuſcipi ab angelis ⁊ ſanctis. hymnū canē
tibꝰ. Itē legit̄ q̄ q̄dā rex in terra ſua habēs quēdā diuitē ſapiēteȝ
nō inueniēs occaſionē quō eius pecuniaȝ extorqueret. queſiuit ab
eo tres queſtiōes. q̄ niſi eas ſolueret multā pecuniā ei daret q̄ vide
bant̄ īſolubiles. Prima fuit. vbi erat mediuȝ terre q̄ſi cētrum. Alia
quot modij aque erāt in mari. Tertia q̄ȝ magna erat miſericoꝛdia
dei. Cū aūt die aſſignata corā regis curia a carcē deduceret̄ in quo
detinebat̄ vt ſe redimeret ⁊ dictas queſtiōes ſolueret. de cōſilio cu
iuſdā pb̄ri dicti auxiliū miſeroꝝ aſſumpto baculo in terra infixit di
cēs. hic ē cētrū terre ⁊ mediū. ip̄roba ſi potes. Si vis vt mēſurē mo
dios maris. retine flumina ⁊ aquas alios ne ſubintrēt illud quouſ
q̄ȝ mēſurauerim ⁊ tibi dicā numeꝝ modioꝝ. Tertiā ſoluere potero
ſi tradider̄ mihi veſtes. tu. ⁊ ſoliū ad hoc iudiciū faciendū. quo fa
cto cuȝ eſſet in ſublimi ſolio in apparatu regio. ait. Audite ⁊ videte
ſublimitatē miſericoꝛdie dei. q2 parū ante erā ſeruus. mō ſubito fa
ctus ſum q̄ſi rex. ante paup̄ mō q̄ſi diues. ante in imo mō ī alto. an
te in cathenis ⁊ carcere. mō in libertate ⁊c̄. Sic centrū miſericoꝛdie
dei ē vbiq̄ȝ in p̄nti vita. miſericoꝛdie eius nō ē nūerus ſublimitas ⁊
īmēſitas eius eſt q̄ de carcere ⁊ vinculis peccatoꝛum per penitētiā
modicam venit peccatoꝛ ad regnum celoꝛum. Ecc̄i. iiij.

¶ De incarnatione filij dei. DIS. XI.

De miſericoꝛdia dei nobis exhibita p̄
filiū p̄ nobis miſeri
coꝛditer īcarnatū libet aliq̄ ꝯſiderare breuiter ad ipſius
ſūmi dei laudē ⁊ gloriā ⁊ noſtrā vtilitatē p̄ maximā. ni
hil enī dulcius ad cogitādū. nihil vtilius ad ſciēdū. nihil efficacius
ad amorē eiꝰ in nobis vehemētiꝰ īflamādū. nihil magis a malo re
trahit. nihil eque ad bonū attrahit. nihil ita diſponit ad grām. nec
ad ꝯcipiēdā ſpei fiduciā. nec ad gloriā acq̄rēdā. ¶ Sciēdū itaq̄ȝ q̄
deꝰ pater miſericoꝛdiaꝝ. filiū ſuū miſit. ⁊ ipſe filius ſeip̄m dedit no
bis in ſolatiū noſtre p̄egrinatiōis. In ꝯſiliū noſtre directiōis. In re
mediū noſtre curatiōis. In ſubſidiū noſtre recōciliatiōis. In p̄ſidi
um noſtre defenſiōis. In ꝯuiuiū noſtre refectionis. In p̄ciū nr̄e re
dēptiōis. In p̄miū noſtre gloꝛificatiōis. Eſt igit̄ nobis chr̄s in ſola
tiū tāq̄ȝ nr̄e deiectiōis repatoꝛ. Cū. n. eēt hō p̄ peccatū de ſtatꝰ ſub
limitate deiectꝰ. de p̄adiſi amenitate eiectꝰ. ī exiliū p̄iectꝰ ⁊ dyabo
lo vili ſ̄uitute ſubiectꝰ. chr̄s hō factꝰ ē. ⁊ ſic eū de tā vili deiectione
miſ̄icoꝛdit̄ releuauit. dū naȝ diuinā hūane nē tā mirabilit̄ copula
uit. q̄ factꝰ ē nobis amicꝰ ſociꝰ. frater ⁊ ſpōſus. Sicut ante p̄miſe
rat antiq̄s patribꝰ. ſp̄alit̄ abrahe dicēs. In ſemine tuo benedicent̄
oēs gētes. qō ē chr̄s. Et dauid. De fructu vētris tui ponā ſup̄ ſedē
tuā. Iō dicit̄ Michee. vij. Dabis vitatē iacob. miſericoꝛdias abra
hā. q̄ iuraſti patribꝰ antiq̄s nr̄is. Hāc miſericoꝛdiaȝ petebat dauid
dicēs. Oſtēde nobis dn̄e miſericoꝛdiā tuā. oſtēde inq̄ȝ vt videamꝰ
⁊ ſalutare tuū da nobis vt teneamus. ſȝ de dilatiōe īcarnatiōis ve
lut īpatiēs dicebat. Ubi ſunt miſericoꝛdie tue antique dn̄e ſicut iu
raſti dauid in veritate tua. Memoꝛ eſto obpꝛobrij ſeruoꝝ tuoꝛuȝ.
De iſta p̄miſſiōe dicit̄ Yſa. lv. Feriā vobiſcū pactū ſempiternū mi
ſericoꝛdias dauid fideles. i. fideliter repꝛomiſſas. Et Luc̄. ij. Sicut
locutꝰ ē p̄ os ſanctoꝝ q̄ a ſeculo ſūt p̄phetaꝝ eiꝰ ⁊c̄. ad faciēdā mi
ſericoꝛdiā cū p̄ribꝰ nr̄is. ⁊ memo. teſt. ſui ſan. Iuſiurandū qō iura
uit ad abra. pa. no. datu. ſe nobis. Hūc petebat ī fratrē aīa ſc̄tā. Cā.
viij. Quis mihi det te fratrē meū ſugētē vbera matris mee ⁊ iā me
nemo deſpiciat. vn̄ poſſumꝰ ei dicē illō Ecc̄i. xxix. Hoſpitio. ſ. vētr̄
virginei factꝰ es mihi frat̄. Qō aūt fieri vellet ſpōſus dulciſſimꝰ aīa
rū dicit Oſee. ij. Spōſabo te mihi ī ſempiternū. ⁊ ſpōſabo te mihi ī
iuſticia ⁊ iudicio. ⁊ ī miſ̄icoꝛdia. ⁊ miſ̄atiōibꝰ. ⁊ ſpōſabo te mihi ī
fide. Nota q̄n rex aliq̄s magnꝰ ⁊ potēs aliq̄ȝ puellā de hūili plebe
ducit in matrimoniū. tota p̄genies honoꝛat̄. omnis infamia tollit̄
ſeruitus aboletur. libertas reddit̄. ⁊ in dignitateȝ nimiaȝ ſublimat̄
Berñ. ſuper can. Puto iam me contemnere non poterit os de oſſi
bus meis. ⁊ caro de carne mea. In vit. pa. legit̄ q̄ quedā mulier ve
nit ad. b. Hylarionē. que cuȝ eſſet ſterilis rogabat ſanctum vt ei fe
cunditatis gratiā ſuis p̄cibus impetraret: ſed cū ipſe fugeret eā: cla
mauit illa: nō eſſe ꝯtēnēdū hunc ſexū q̄ genuit ⁊ pepit ſaluatoꝛem.
Quo audito expectauit eā patiēter audiuit eiq̄ȝ fecūditat̄ gratiā i
petrauit. Berñ. Quō nō te moueat ſi recoꝛdatꝰ fuer̄: q2 ille q̄ erat
in foꝛma dei in die eternitatis ſue in ſplēdoꝛe ſcōꝝ ante luciferū ge
nitus. ſplēdoꝛ ⁊ figura dei ſubſtātie venit ad carcerē tuū ad limuȝ
tuū. Infixꝰ vt dicit̄ vſq̄ȝ ad cubitos in limo p̄fūdi. Idē. q̄d retribu
am do. pꝛo. o. q̄ re. mihi. Nōne ſi ꝯferent̄ in me oēs vite filioꝝ adā
oēs dies ſeculi. laboꝛes oīuȝ hoīuȝ. q̄ fuerūt ⁊ q̄ ſūt ⁊ q̄ erunt. nihil
eēt ad ꝯpationē illiꝰ coꝛpis. qō ſpectabile ⁊ ſtupēdū ē v̄tutibꝰ ſup̄
nis. ī ꝯceptu de ſpūſancto. in oꝛtu de v̄gine. in vite inocētia. in do
ctrine fluētia. in choꝛuſcatiōe miraculoꝝ. in reuelationibꝰ ſacramē
toꝝ. Cū ḡ ei deuouero quicq̄d ſuȝ q̄cq̄d poſſum. nōne ſic eſt ſic̄ ſtel
la ad ſolē. ſtilla ad flumē. ſcintilla ad foꝛnaceȝ. lapis ad mōtē. ḡnuȝ
ad aceruū. athomꝰ ad totū mūdū. Idē ſup̄ miſſus eſt. Homel̄. j. Sȝ
v̄to me ad ꝯceptū ⁊ partū v̄ginis. hāc repio nouitatē. Ibi enī agno
ſcet̄ longitudo breuis ⁊ latitudo anguſta. altitudo ſubdita. p̄fūdi
tas plana. Ibi agnoſcit̄ lux nō lucēs. v̄bū infans. aq̄ ſitiens panis
eſuriēs. ibi videbis regi potētiā inſtrui ſapiaȝ ſuſtētari v̄tutē. deū
lactātē ſed angelos reficiētē. vagiētē: ſed miſeros ꝯſolātē. Itē Caſ
ſiodoꝛꝰ. O quāta mīa noſtri ꝯditoꝛis q̄ fecit vt deꝰ imoꝛtal̄ hō fie
ret moꝛtal: q̄ panis eſuriret. fons ſitiret. via fatigaret̄. v̄tus īfirma
ret̄. vita moꝛeret̄. q̄ fecit creari creatoꝛē. ſeruire dn̄atoꝛē. vēdi redē
ptoꝛē. moꝛi viuificatoꝛē. ¶ Monial̄ q̄dā religiōeȝ egreſſa facta pu
blica meretrix. poſt m̄ltos ānos ad ſuū mōaſteriū ē reuerſa q̄ peni
tēs q̄n de dei iudicio cogitabat ⁊ ō penis īferni fere deſperabat ſe
poſſe veniā obtinē. q̄n de paradiſo cogitabat dicebat: q̄ in illū mū
diſſimū locū nō ītraret. q̄n de dn̄i paſſiōe quāta mala chꝛiſtꝰ ſuſti
nuerat. ⁊ ecōtra quāta mala ipſa ꝯmiſerat q̄ſi deſperans. anxia ni
mis erat ⁊ ſic de alijs q̄ chꝛiſtꝰ fecerat. vel q̄ facta fuerāt circa chꝛi
ſtū. In natali aūt dn̄i cepit cogitare: q2 puer natꝰ eſt nobiſ. ⁊ q̄ pue
ri p̄ modico placant̄ corā imagine beate v̄ginis cepit cogitare de ī
fantia ſaluatoꝛ̄. ⁊ tot p̄fuſa ē lachꝛymis q̄ fere moꝛiebat̄. adiurās
puerū p̄ benignitatē infantie ſue q̄ miſereret̄ eius. ipſa audiuit vo
cē dicentē ſibi. q̄ p̄ benignitatē illiꝰ īfātie quā allegabat ſciret ipſa
ſibi dimiſſa oīno p̄cā ſua. Deniq̄ȝ fr̄es ſcitote: q2 puer cito dōat. ci
to ꝯdōat. p̄ vno pomo pōt placari. q̄re pomū ē p̄nia nr̄a. Itē q̄daȝ
glo. Puer q̄ȝ cito placat̄. Ieſus nō meminit. ¶ Scdō chr̄s factꝰ ē ꝯſi
liū nr̄e directiōis. Ipſe enī eſt magni ꝯſilij angelus. Luce. ij. per vi
ſcera mīe dei noſtri. in q̄bus viſitauit nos oꝛiēs ex alto. Illumiare
his q̄ in te. ⁊ in vmbꝛa moꝛt̄ ſedēt ad dirigēdos pedes nr̄os. Quia
enī pꝛimus hō a ſūma luce peccādo receſſerat. cecus factus in tene
bꝛis ambulat: ſed deus miſericoꝛs lucē ſapīe miſit. vnde factꝰ eſt le
giſlatoꝛ. Yſa. xxxiij. Dn̄s legifer noſter q̄ nobis attulit legeȝ gratie.
legē amoꝛis. legē libertatis. Hāc legē chꝛiſtus docuit ⁊ v̄bis ſue p̄
dicatiōis ⁊ factis ſue ſanctiſſime ꝯuerſationis. ⁊ ſignis miraculoꝝ
clariſſimis. ⁊ exēplis. Ecc̄i. xviij. Qui mīaȝ hȝ docet ⁊ erudit. ¶ Ter
tio factꝰ eſt nobis in remediū noſtre curatiōis. nā per peccatū a tā
ta ſublimitate collapſi. facti ſumꝰ infirmi. Ideo p̄s. Miſerere mei
dn̄e q̄n infirmꝰ ſum. Exēplū Luc̄. x. de illo q̄ incidit in latrōes. ſa
maritauus iter faciēs ⁊ vidēs illū mīa motꝰ ē. Nota bene totā pa
rabolā. vbi ad q̄ſtionē quis hoꝛū triū videt̄ p̄rimus fuiſſe illi qui
incidit in latrones. Rñdetur qui fecit mīaȝ in illū. Quis eſt iſte ſa
maritanus. i. cuſtos niſi chr̄s q̄ nobis factꝰ eſt p̄rimus. ⁊ fraterni
tate carnis aſſumpte. ⁊ affectu dilectionis īmenſe. ⁊ effectu miſera
tionis īpenſe. Uoluit enī p̄ oīa fratribus aſſilari vt miſericoꝛs fie
ret. nō ſolū aūt infirmitates coꝛpuȝ ⁊ aīaruȝ ſanauit dū viueret. ve
rūetiā ſacramenta. i. ſpūales medicinas inſtituit. vt medico p̄ſona
liter in celū aſcēdente. ſacramentoꝝ remedia p̄petuo remanerent.
Unde ad thy. iij. Nō ex op̄ibus iuſticie q̄ fecimus nos: ſȝ ſm̄ ſuaȝ
mīam ſaluos nos fecit p̄ lauacruȝ regenerationis: ⁊ renouationis
ſpūſancti. O q̄ȝ pius medicꝰ q̄ venit p̄ſonaliter ad egrotū nō voca
tus ſe ingerit. cū expenſis p̄pꝛijs curā aſſumit. quicq̄d īfirmꝰ ſuſti
nere deberet ipſe in coꝛpe ſuo ſumit. Puta ſi opoꝛtet egrotū ieiu
nare. vigilare. ſudare. amarā potionē bibere flebothomiā ſuſtinet̄.
Hec oīa chr̄s aſſumpſit. ¶ Quarto factus eſt nobis in ſubſidium
nr̄e recōcialiatiōis: q2 eſt pacis nr̄e cōuenietiſſimꝰ mediatoꝛ: q2 vi
delicet deꝰ ⁊ hō: iō inter deū ⁊ hoīem pacē potuit refoꝛmare. Cum
enī in curia diuina ꝯtrouerſia tractaret̄ p̄ p̄te dei allegabat veritas
cōcludens ꝯtra hoīeȝ. iuſticia v̄o p̄ eius punitione ⁊ ꝯdēnatōe ſen
tentiā p̄ferebat. p̄ hoīe v̄o mīa veniā imploꝛabat. ⁊ pax non penā
ſubterfugiēs petebat fieri ꝯpꝛomiſſuȝ. ⁊ q̄ eſſet aliquis fidelis ⁊ pi
us mediatoꝛ. Adinuēta eſt hec via p̄ bono cōi q̄ filiꝰ dei media. ſ.

in trinitate pſona: naturã humanã aſſumeret. vt inquãtũ deus dei
ↄſeruaret honorẽ: inquantũ homo pacẽ ꝛ bonũ hoĩs ꝓcuraret. vn
de miſericordia ꝛ veritas obuiauerũt inuicẽ ↄcordantes. iuſticia ꝛ
pax oſculate ſunt in ſignũ recõciliatiõis ꝛ federꝭ ſempiterni. Unde
pace reformata ↄſolatꝛ deus hoĩem dicẽs Yſa. liiij. In mom̃ẽto in-
dignatiõis abſcõdi faciẽ meã paruꝫper a te: ꝛ in miſericordia ſempi
terna miſertus ſum tui. Seqꝛ. Miſericordia mea nõ recedet a te.
ꝛ fedus pacis mee nõ mouebitꝛ: dicit miſerator tuus dñs. ¶ Quin
to factus eſt in preſidiũ noſtre defenſiõis. qꝛ ẽ ꝓ nobis fortiſſimus
ꝓpugnator. ꝑfecto reformata pace inter deũ ꝛ hoĩeꝫ expediẽs erat
ꝙ hõ defenderetꝛ ab hoſte ne amplius ſeuiret ĩ eũ. nec tyrãnice do-
minaretꝛ ei. ſicut fecerat ſubijciẽs eũ ſibi ꝛ opprimẽs grauiſſima ſer
uitute. Ideo Yſa. lxiij. Quis eſt iſte q̃ venit de edom tinctis veſtibꝫ
de boſra. Et r̃ndet. Ego q̃ loquor iuſticiã. ꝛ ꝓpugnator ſuꝫ ꝛc̃. Ue-
re multũ expediebat ꝙ fortẽ haberemus ꝓpugnatoreꝫ qñ hoſtes
fortiſſimos ꝛ ferociſſimos habeamus. Ideo Treno. iij. Miſericor
die dñi qꝛ nõ ſumus ↄſumpti ꝛc̃. pſal. Dedit eos ĩ miſericordias in
ↄſpectu oĩum q̃ ceperãt eos. Et hiere. xlij. Nolite timere a facie re-
gis babilonis. i. dyaboli. Seqꝛ Dabo vobis miſericordias. ꝛ miſe-
rebor veſtri. Iſte igiꝛ eſt rex noſter qualẽ nobis expediebat habe-
re. q̃. ſ. nobis eẽt piiſſimꝰ. ꝛ ↄtra aduerſarios noſtros fortiſſimꝰ. vn
de pš. exclamat dicẽs. O dñe libera aĩam meã miſericors dñs ꝛ iu
ſtus ꝛc̃. Nobis etiaꝫ eſt mõ miſericors. ſꝫ iuſtus ꝛ ſeueriſſimus in
futuro illis videlꝫ q̃ mõ eius miſericordia abutuntꝛ. vnde Yſa. xvj.
Pparabitꝛ in miſericordia ſoliũ eius ꝛ ſedebit ſuꝑ illud in veritate ĩ
tabernaculo dauid. iudicãs ꝛ querẽs iudiciũ ꝛ velocitꝛ reddẽs qđ
iuſtũ ẽ. nũc itaqꝫ tenet thronũ miſericordie. in futuro tenebit thro-
nũ iuſticie. Iđ iuxta ↄſiliũ apoſtoli. Heb. iiij. Adeamꝰ cũ fiducia ad
thronũ gratie vt gratiã inueniamꝰ ꝛ miſericordiã ↄſequamur ĩ au
xilio opportuno. ¶ Sexto chriſtus factꝰ eſt nobis viaticum iterne
refectiõis. q̃ ſeipſuꝫ dat nobis quotidie in cibũ ꝛ poculũ aĩaꝝ. vide
licet in euchariſtie ſacramẽto de quo. pš. Memoriã fecit mirabi-
liũ ſuoꝝ miſerator ꝛ miſericors dñs. eſcã dedit timẽtibus ſe. Expo
ne. ¶ Septimo ſeipſuꝫ dedit in preciũ noſtre redẽptiõis. pš. Apud
dñm miſericordia ꝛ copioſa apud eũ redẽptio. vere copioſa cuius
copie nõ eſt numerus nec mẽſura. Unde. b. Berñ. ait. Cõſidera fi-
liũ virginis deturpatũ ſputis. liuidũ plagis. ↄfixũ clauis. Attẽde ce
li rectorẽ ſtãtẽ in cruce. pallidũ morte. deformẽ carne. ne pertranſeas
dñꝫ angeloꝝ virũ ꝑcuſſuꝫ adeo ꝛ hũiliatũ virũ. q̃ſi leproſuꝫ ꝛ omni
bus detrimẽtis expoſitũ. Cõſidera apud eũꝫ copioſuꝫ redẽptioneꝫ.
vere copioſaꝫ. qꝛ ꝑ q̃nqꝫ ꝑtes corꝑis eiꝰ vnda ſanguinis emanauit
cũ tñ ad redẽptionẽ totius orbis vna gutta ſanguinis ſufficeret. ſꝫ
ideo data eſt gratis copioſa. vt virtus gratitudinis in beneficio re-
dundante clareſceret. Et hoc egit vt tibi oſtenderet quãtũ te dilige
ret. qui non aliter q̃ꝫ ſic moriendo a morte te voluit liberare.

¶ De paſſione domini. DIS. XII.

CIrca paſſionẽ itaqꝫ dñi ſaluatoris. ꝑ quaꝫ talis
ꝛ tãta redẽptio facta eſt. conſiderãda ſunt
octo: cordibus noſtris medullitus ĩprimenda cũ gratia
rũ actiõe iugiter recolẽda. Primũ eſt in factꝭ multiplex
oſtẽſio pietatis. Scđm eſt in verbis multiplex ĩſtructio veritatis.
Tertiũ eſt circa paſſionẽ multiplex afflictio attẽdẽda. Quartũ ẽ pe
nas ĩferẽtiũ ↄditio deteſtãda. Quintũ eſt chriſti patientis ſublimi
tas: venerãda. Sextũ eſt paſſiõis attrocitas, doloroſa. ꝛ doloris im
mẽſitas exceſſiua. Septimũ eſt cõpatiẽtiũ chriſto deuotio imitan-
da. Octauũ eſt paſſiõis chriſti vtilitas appetẽda. ¶ Cũ multa deuo
tiõe ↄſiderare debemus quõ chriſtus tãq̃ꝫ totius bonitatis fontale
ꝑncipiũ pietatis ſue viſcera multotiẽs multipliciter ꝛ in multꝭ oſtẽ
dit. Primo q̃dẽ in cene ꝛ paſche typici celebratiõe q̃ꝫ dupliciter hu
militer ꝛ benigne cenauit cũ diſcipulis. cũ q̃ꝫto deſiderio illud vlti-
mũ paſcha celebrauit cũ eis. quõ pedes eoꝝ etiaꝫ ꝛ ꝓditoris ſui la-
uit. quõ ꝑ magnificũ cõuiuiũ in ſuo receſſu parauit. i. corpus ſuum
ſacratiſſimũ in cibũ. ꝛ ſanguinẽ ꝑcioſum in poculũ ꝓpinauit. quo-
modo tã venerabile ſacramẽtũ in ſue paſſiõis benedicte memoriã
ꝛ in ſũme dilectiõis euidẽtiã ꝓ ſalute noſtra inſtituit. quõ ꝑtãtem
ↄficiẽdi ipſis ꝛ ipſoꝝ ſucceſſoribꝰ ordinauit. quõ ↄtra iminẽtẽ tri-
bulationẽ eis diu multipliciter ꝛ efficaciter futura reuelãdo ad pa-
tiẽtiã ꝛ in fide ↄſtãtiã roborauit. exhortãdo ↄſolãdo ꝓmittendo.
¶ Scđo pietatẽ ſuã multipliciter oſtẽdit in oratiõe. Primo q̃deꝫ
in cena patrẽ orãdo ꝓ diſcipulis vt eos ãmodo ſeruaret. ſanctifica
ret. ꝛ ↄſũmaret in bono. ſibiqꝫ inſeꝑabiliter vniret. ꝛ eis vitã largi-
retꝛ eternã. Itẽ in horto cepit triſtari ꝛ meſtus eſſe. nõ ꝓ ſua paſſio
ne quã ardẽter optabat. ſꝫ ꝑ peccatis noſtris ꝛ miſeria ſicut ait Am
broſius. Doles dñe nõ tua ſed noſtra vulnera. nõ tuã mortem ſed
noſtrã ĩfirmitatẽ. vnde plus cõpatiebatur noſtre miſerie q̃ꝫ paſſio
ni ſue. Itẽ qñ ſe ter in oratione ꝓſtrauit nõ vt pro ſe ĩpetraret: ſed
vt deo patri reuerentiã exhiberet. ꝛ nobis preberet exẽplũ ſuꝑ ĩmi
nente neceſſitate quacũqꝫ ad orationis eſſe ſuffragiũ recurrenduꝫ.
Itẽ pietatẽ ſuã oñdit. ꝙ lꝫ in illa oratione totus eſſet attẽtus. tñ pi
us dñs ſeruos ſuos pius magiſter diſcipulos obliuiſci nõ potuit:
ſed ex cõpaſſiõe pie eos viſitãs. dormientes excitãs. negligẽtes ar-
guẽs ne in tentationẽ inciderent aiauit. Itẽ in illa oratõe lꝫ ſenſua
litas mortẽ nãliter exhorreret. tñ ꝛ carnẽ ſpiritui. ꝛ ſpiritũ paterne
voluntati ſubiecit. Itẽ in agonia poſitus ꝛ orãs ꝓlixius ſudorem
ſanguineũ ex toto corpore ſic abundãter emiſit ꝙ gutte ſanguinis
decurrebãt in terrã vt ardorẽ ſpũs ꝛ vehemẽtiã ſui doloris oñde-
ret ꝛ cõpaſſionis ardorẽ. q̃ ſacrũ ſanguinẽ ſic ebullire faciebãt ipſo
facto mõſtraret. Itẽ pius dñs pietatẽ ſuã oñdit ĩ ſui volũtaria ob
latione. qñ. ſ. ꝓditori ꝛ furẽtibus inimicis ſpõte ſe obtulit. eiſqꝫ nõ
agnitꝰ obuiauit. ꝓditoris oſculũ nõ recuſans. amicũ vocãs eũ tan
q̃ꝫ diligẽs nõ dilectꝰ. vt ex hoc iniquitatẽ ſuã ↄſideret ꝛ ad amicici
am redeat. ſic allectꝰ. Itẽ ipſum pie corripit vt rubore ꝑfuſus recor
daretꝛ qđ in pš. dicitꝛ. corripiet me iuſtus ĩ miſericordia: ꝛ increpa-
bit me. i. intus cor meũ crepare faciet ex dolore. Itẽ illud. ſuꝑuenit
mãſuetudo ꝛ corripiemur. Itẽ pietatẽ ſuã oñdit qñ quos ſola vo
ce ꝓſtrauerat. ꝛ ꝓſtratos velut in cecitatẽ ↄuerterat. vt eũ nõ agno
ſcerẽt. nec tangere vel appropinquare valerẽt ꝛ priſtinã v̓tutem re
ſtituit ꝛ cognoſci ſe fecit ꝛ obtulit capiendũ. Itẽ pietatẽ ſuã oſten
dit qñ diſcipuloꝝ infirmitati cõpatiẽs ſe ſolũ capi ꝑmiſit. ipſoſqꝫ
nec tangi nec ledi precepit. ſi me ĩquiẽs q̃ritis. ſinite hos abire. Itẽ
pietatẽ ſuam oñdit qñ nõ armis vel gladiꝭ ſe defendi ſuſtinuit: ſꝫ
gladiũ extrahentẽ. ꝛ vnũ de aſtantibus vulnerantẽ corripuit. ſicqꝫ
paſſionẽ ſuã impediri vel ſeditionẽ moueriꝛ ꝓhibuit. Inſuꝑ ꝛ vul-
neratũ ſaluifico tactu ſuo ſanauit. Itẽ pietatẽ ſuaꝫ oñdit qñ ꝓdito
res ꝛ homicidas pie ꝛ mãſuete ꝛ humiliter increpauit dicens. tãq̃ꝫ
ad latronẽ exiſtis ꝛc̃. Itẽ pietatẽ oñdit qñ cũ ab impijs cederetꝛ. cõ
ſpueretꝛ. derideretꝛ. vĩculis alligaretꝛ. ꝛ petrũ qui iaꝫ ter ipſuꝫ nega-
uerat nõ deſperit: ſed oculo pio reſpiciẽs cognitionẽ peccati ꝛ con
punctõis lachrymas ei dedit. Itẽ pietatẽ oñdit qñ mulieres plãgẽ
tes vt ſeipſas ꝛ filios ſuos plangerẽt ꝓpter pctã que fecerãt. ꝛ mi-
ſerias q̃ eis iminebãt admonuit. Itẽ pietatẽ oſtendit qñ pendens
in cruce ꝓ crucifixoribꝰ ſuis impijs exorauit pijs allegationibꝰ. ex
cuſatiõibꝰ. vulnerũ ſuoꝝ oñſione. brachioꝝ extenſiõe. manuũ ꝛ pe-
dũ cõfixione. veniã ĩplorãdo Berñ. Flagellis ceſus. ſpinis corona
tus. clauis ↄſtrictus. affixus patibulo. opprobrijs ſaturatꝰ. oĩuꝫ tñ
doloꝝ ĩmemor ait. Pater ignoſce illis: qꝛ neſciũt quid faciũt. Iteꝫ
pietatẽ oñdit qñ nõ ſolũ ciuitatẽ reſpiciẽs fleuit ſuꝑ eã verũetiã in
cruce vidẽs ingratitudinẽ pctõꝝ fleuiſſe ſuꝑ eoꝝ cecitate ꝛ miſeria
ꝓhibetꝛ. Itẽ pietatẽ oñdit qñ latroni cõfitenti nõ ſolũ tñ qđ pete-
bat ↄceſſit. verũetiã ꝛ pctã remiſit. ꝛ penas ei iuſte ꝓ ſceleribꝰ ſuis
inflictas in martyrij palmã ↄputãs. paradiſi coronã ꝛ ſocietatꝭ ſue
gloriaꝫ repromiſit. eodẽqꝫ die qđ ꝓmiſerat adimpleuit. Hodie inq̃t
mecũ eris in paradiſo. Ambro. Uita ẽ eſſe cũ chriſto: qꝛ vbi chriſtꝰ
ibi regnũ. Idẽ. Pius dñs plus tribuit q̃ꝫ petatꝛ. Anſel. Latro q̃ ꝓ
ſuis ſceleribꝰ tecũ crucifixus ẽ o dñe iheſu. vſqꝫ ad ipſiꝰ aĩe ſue ſin
gultũ ſemꝑ in peccatis fuit: ſed tñ in ipſa hora expirationis ſue: qꝛ
ſuã maliciã cõfeſſus eſt ꝛ miam inuenit. ꝛ tecũ ipſo die in paradi-
ſo fuit. Aug. De ſymbolo. latro ↄfitetꝛ. ꝛ petrus turbatꝛ. Hic cogno
uit. petrus negauit. quoꝝ alterũ eſt cõtra deſperãtes. alterũ cõtra
ꝑſumentes. Uere mirabile fuit valde huius latronis negociuꝫ. hic
enĩ chriſtũ credidit qñ ſui a fide ceciderunt. hic adheſit qñ ſui reli-
cto eo fugerũt. hic quõ potuit ipſum lingua defendit. quando alij
q̃ꝫtum poterãt impugnauerũt. hic quicq̃d habuit liberũ. ſ. cor ꝛ lin
guã chr̃o dedit qñ aduerſarij ſpoliauerũt. hic ſolus iuſtificabat eũ
qñ alij reũ mortis ꝓclamauerũt. hic regnũ celoꝝ petijt ſibi dari ab
eo quẽ videbat morte dãnari. poſtulauit hr̃e ſui memoriã quẽ vi-
debat pati mortis anguſtiã. Iuſtã dicebat penaꝫ ſibi inflictã. chr̃i
v̓o iniuſtã. plus plangẽs ſuppliciũ chriſti q̃ꝫ ꝓpriũ. Itẽ piꝰ dñs pie
tatẽ oſtendit qñ matrẽ ſuã deſolatiſſimã aſtãti diſcipulo in cuſto
diã. ↄſolationẽ. ꝛ ꝓuidẽtiã cõmendauit dicens. Mulier ecce filiꝰ
tuus. Itẽ pietatẽ oſtẽdit quãdo ſe derelictũ planxit. in hoc intelli-
gẽs ruinã ſuoꝝ. qui fugiẽtes ipſuꝫ ſolũ reliquerãt. vel detentionẽ
eoꝝ qui in limbo tãdiu fuerãt derelicti. vnde Aug. ſuꝑ illud. Deuſ
meꝰ deus meus vt quid dereliquiſti me. ait. Caput loquitꝛ pro mẽ
bris derelictis. vnde derelictionẽ eoꝝ ſuã reputãs ſe dicebat dereli
ctũ. Itẽ pietatẽ oſtẽdit quãdo dixit ſitio. qđ nõ de materiali vl̓ cor
porali ſiti debemus intelligere principaliter eſſe dictũ: ſed de ſpiri-
tuali. vt ſit ſenſus. Sitio: id eſt ardenter deſidero fidem veſtram.

¶ De verbis dñi in paſſione. DIS. XIII.

SEcundo circa paſſionē dñi ꝯſiderāda ē ī ver
bis multiplex īſtructio veritatꝭ. Au
gu. Lignū vbi fixa ſunt mēbra chrī morientis fuit cathe
dra magiſtri docētis. Notādū aūt ꝙ circa paſſionē eiꝰ
a cena vſqꝫ ad mortē fuerūt verba .xiij. digna memoria ⁊ recordati
one deuota. quoꝝ .vj. verboꝝ genera fuerūt anteq̄ꝫ crucē aſcēderet.
Alia vero .vij. fuerūt in ipſa cruce ꝓlata. ¶ Primū itaqꝫ verbū ſū-
mi doctoris fuit verbū pie exhortatiōis nō ſolū in cena. verūetiā in
horto qñ diſcipulis ſuis dixit. vigilate ⁊ orate ne intretis ī tētatiōeꝫ.
Multū .n. in illo ſuo diſcrimine cōpatiebaꞇ eis ⁊ eoꝝ pugne. Ideo
frequēter eos ad vigilātiā. orationē ⁊ ꝯſtātiā hortabaꞇ. ¶ Scōꝫ fu-
it vbū pie ꝯdeſcēſiōis. cū dicit. Dormite iā ⁊ requieſcite. Sciebat eos
meſticia ꝑgrauatos. ⁊ ꝙ cito malā haberēt requiē. ideo cōpatiens
eis dixit. Dor. ⁊c̄. ¶ Tertiū fuit verbū pie oratiōis. cū dixit. Pater.
ſi fieri pōt trāſeat a me ⁊c̄. In hoc oſtēdit ſe veꝝ corpꝰ habere ⁊ na
turaliter mortē horrere. Sꝫ vicit naturā pietas cum dicit. Nō ſicut
ego volo. ſꝫ ſicut tu. Et fiat volūtas tua. Dat nobis exēplū obedien
tie vt in arduis ⁊ periculoſis diſcamꝰ nihil ꝓprie volūtatis habere
ſꝫ carnē ſpiritui ⁊ ſpiritū deo ſubijcere. Rabanus. Tribꝰ vicibꝰ ora
uit dñs. vt nos a p̄teritis malis veniā: a p̄ſentibꝰ tutelā. a futurꝭ cau
telā oremus. hanc dñi orationē p̄ceſſit pauor comitaꞇ agonia ⁊ ſu
dor. ſeq̄ꞇ angelica ꝯſolatio. ¶ Quartū fuit verbū pie oblatiōis. q2 ſe
obtulit vt liberarenꞇ ſui. Iohā. xviij. Cū dicit ego ſum. ſi me q̄ritis
ſinite eos abire. Aries capiꞇ ⁊ tradiꞇ pro yſaac liberādo Gen̄. xxij.
Agnꝰ imolaꞇ ꝑ populo iudeoꝝ Exod. xij. ¶ Quintū genꝰ vboꝝ fue
rūt verba pie reprehēſiōis. cū dixit. Nō potuiſtis vna hora vigila-
re mecū. ⁊ cū dicit. amice ad q̄d veniſti. ex ſūma pietate: amicū vo-
cat ſuū ꝓditorē. Ioh. xviij. Si male locutus ſuꝫ teſtimoniū ꝑhibe
de malo. Itē taq̄ꝫ ad latronē ⁊c̄. ¶ Sextū fuit verbū benigne riſio-
nis. vt anne. ego palā locutꝰ ſuꝫ ⁊c̄. Itē Math. xxvj. cayphe. tu di-
xiſti. Luce. xxiij. Si vobis dixero nō credetis mihi ⁊c̄. Ad pylatuꝫ.
Ioh. xix. Regnū meum nō ē de hoc mūdo. Iſta fuerūt verba dñi
ſaluatoris anteq̄ꝫ crucē aſcēderet. ¶ Sequūꞇ verba q̄ ꝓtulit ī cruce.
¶ Primū fuit vbū pie iterpellatiōis. qñ ꝑ crucifixoribus orauit di
cēs. Pater ignoſce illis q2 neſciūt q̄d faciūt. de hoc Re. ſupra. Se
cūdū fuit verbū pie remiſſiouis. cū dicit latroni iuxta ſe pendenti.
Amē dico tibi hodie ⁊c̄. Re. ſupra. ¶ Tertiū fuit verbū pie ꝯſolatio
nis deſolatiſſime matris ſue. cū dixit. Mulier. ecce filius tuus. De
īde dicit diſcipulo. ecce mater tua. Anſelmꝰ. O dña mea miſericor
diſſima quos fluctꝰ lachrymaꝝ. quos gemitꝰ. quos ſingultꝰ dicā
de tuis pudiciſſimis viſceribꝰ erupiſſe. vultūqꝫ tuū piiſſimū ꝑfudiſ
ſe cū attēderes vnigenitū filiū tuū inocētē corā te ligari. flagellari.
mactari. in cruce ſine culpa extendi. ⁊ carnem de carne tua crudeli-
ter ab impijs dilacerari. cū audires ab eo. Mulier. ecce filius tuus
cum acciperes in filium ſeruuꝫ pro dño. diſcipulū ꝑ magiſtro crea
turā ꝑ creatore. hoieꝫ ꝑ deo. tñ q̄ī hoc mūdo chariꝰ relinquebat
ſuo chariſſimo cōmēdauit. ¶ Quartū fuit verbū pie cōpaſſiōis. ma
xime ꝑ eis q̄ erant in lymbo. quoꝝ miſeriā ⁊ detentionē diutinam
ſuā eſſe dicebat. cū ait. Deꝰ meus deꝰ meus ⁊c̄. ¶ Quintū fuit ver-
bū feruētis dilectiōis. cū dicit: Sitio. ¶ Sextū fuit verbū ꝯſūmate
ꝑfectionis. cū dixit: ꝯſummatū ē. ¶ Septimū fuit verbū diſcrete ꝓ
uiſiōis. cū dixit. Pater in manus tuas cōmēdo ſpiritū meum. Hec
verba chriſti que premiſimus magnis ⁊ deuotis ſententijs ſunt fe-
cunda. ſed breuiter perſtringendo potius q̄ꝫ exponēdo tetigimus
dantes ea legentibus materiam cogitandi.

¶ De afflictione paſſionis dñi multiplici. DIS. XIIII.

TErtio circa dñi paſſionē eſt afflictio multiplex
attēdēda. Hec aūt meditatio ꝯtinet ſeptē
articulos dñice paſſiōis. q̄ ſunt eius vēditio. venditi ca
pti illuſio. illuſi flagellatio. flagellati ꝯdēnatio. ꝯdēnati
crucifixio. crucifixi occiſio. Hec ſunt ſeptem ſignacula. i. ſeptem my
ſteria libri ſignati. que aperuit agnus qui occiſus eſt Apo. v. ¶ Pri
ma igitur meditatio dominice paſſionis eſſe debet circa eius ven-
ditionem qualiter ſcilicet eterna dei ſapientia que precioſior eſt cū
ctis opibus cui omnia que deſideranꞇ nō valent comparari. quaſi
pro nullo precio ſit venalis expoſita. cum iudas dixit. Quid vultis
mihi dare. ⁊ ego vobis eū tradā: Glo. quaſi vile mancipiū precium
poſuit in ementiū optatōe. Cogita igitur quis. q̄bus. ⁊ qualiter ſit
vēditus. q2. ſ. agnus lupis. innocēs homicidis. amicus inimicis. pi
us impijs. iuſtus iniuſtis. O quantū mouere pōt ad pietateꝫ ſi co-
gitemus q̄ꝫ uiliter mundi preciuꝫ ⁊ precioſus vir ⁊ ſpecioſus forma
p̄ filijs hominū ſit venalis expoſitus. ꝑ taꝫ modico p̄cio ſit vēditus
a q̄ꝫ ingrato diſcipulo ſit traditus. cum quanta ingratitudine ⁊ fal-
lacia ſit a ꝓditore ꝓditus a q̄ꝫ crudelibꝰ mercatoribus ſit emptus.
ex quāte charitatis radice. ex quātis pietatꝭ viſceribꝰ vendi voluit
vt ꝑ eiꝰ vēditionē mūdus eēt redēptꝰ. Aug. in li. de ſymbolo. exul-
ta chriſtiane. q̄ inde ꝰ emit. Iudas vēdidit. tu obtinuiſti in hoc cō
mertio inimicoꝝ tuoꝝ: q2 vēditus redemit te. occiſus dilexit te: q2
mori voluit ꝑ te. ¶ Scōa meditatio dñice paſſionis ē circa vēditi
captionē. dꝫ enī mēs deuota meditari q̄ꝫ volūtarie ſaluator noſter
ſe obtulit. q̄ꝫ violēter ⁊ crudeliter cū gladijs ⁊ fuſtibꝰ captꝰ ⁊ detē-
tus fuerit. q̄ꝫ efficaciꞇ volētibꝰ diſcipulꝭ gladijs ꝑcutere. ⁊ captionē
ſuā īpedire ne ꝑcuterēt ꝓhibuit. q̄ꝫ duriꞇ ligatꝰ ⁊ ꝯſtrictꝰ fuit. q2 vi
liter deductꝰ de loco ad locū ⁊ vinctꝰ. q̄ſi vilis latro. ꝑ vicos ⁊ pla-
teas fuſtigatꝰ fuit Iuxta q̄ in Tren̄. iiij. diciꞇ. ſpū oris nr̄i. chriſtꝰ
dñs captꝰ eſt in pctīs nr̄is. cui diximꝰ. ſub vmbra tua viuemus.
Maxie aūt mouere dꝫ ꝯſideratio cauſe ꝑ q̄ ligari voluit. ſ. vt nos
cōpeditos a vinculis culpe ⁊ pene abſolueret. Augu. ligaꞇ q̄ ſoluit
cōpeditos. Anſel. quō letabor de libertate mea q̄ nō ē niſi de vincu
lis tuis. q̄liter ꝯgtulabor de ſalute mea. cū nō ſit niſi de doloribꝰ tu-
is. quō gaudebo de vita mea. q̄ nō ē niſi d̄ morte tua. ¶ Hic ēt ꝯſi
derādū ē ꝙ dñs ī ſeptē locꝭ fuit ligatꝰ. In p̄ſepio. In horto. In do
mo ānе. in domo cayphe ⁊ in domo pylati. in p̄torio ad colūnā. in
crucꝭ patibulo. In ſepulchro. vt a nexibꝰ ſeptē vitioꝝ capitaliū nos
diſſolueret. ⁊ vincula nr̄a diſrūperet. vt ſampſon ſeptē funes phili
ſtinoꝝ Iudic. xvj. ¶ Tertia meditatio dñice paſſiōis ē circa capti
⁊ detēti illuſiōeꝫ. Notādū aūt ꝙ illuſus fuit in q̄ttuor locꝭ. i. domo
cayphe. pylati. herodis. ⁊ cruce. O q̄ꝫtū nos mouere ad ꝯpaſſioneꝫ
dꝫ q̄liꞇ ī domo cayphe facies ſole ſpecioſior fuit ſputꝭ viliſſimis iu
deoꝝ inq̄nata. alapis ceſa. blaſphemijs īhoneſtata. In ludibriū ve
lata. de ꝓphetatiōe eū cedētiū palmis īterrogata. O q̄ꝫtū ſit ſūmo
regi ꝯpatiēdū q̄ ī pylati atrio ꝓ nobis veſtimētꝭ ꝓprijs exuiꞇ. ⁊ in
ludibriū amictibꝰ taq̄ꝫ rex fatuoꝝ purpura circūdaꞇ. ſpinis corōaꞇ
falſo adoraꞇ. ⁊ rex iudeoꝝ vocitaꞇ. ⁊ taq̄ꝫ nō valēs ſaluare. ⁊ lōge
a ſalute ſua falſo ſalutaꞇ. ⁊ arūdie caput eiꝰ āgelꝭ tremēdū ⁊ venerā
dū ſpiritibꝰ beatꝭ ꝑcutiꞇ ⁊ taq̄ꝫ fragilꝭ vł nulla ſit eiꝰ potētia baculꝰ
arūdineꝰ ī manu eiꝰ dextera ꝑ ſceptro regio poniꞇ. ⁊ taq̄ꝫ ſit vmis
viliſſimꝰ ⁊ īmūdiſſimꝰ ꝯſpuiꞇ. ⁊ taq̄ꝫ ab oībus ſit ꝯtēnendus. ꝯuo
cata tota cohorte iudeorū ab ipſis. ⁊ gentibus illudiꞇ multipliciter
⁊ irrideꞇ altiſſimꝰ. dei altiſſimi filius. rex regū dñs ſabaoth. ⁊ glīa
angeloꝝ. ⁊ ſalꝰ iuſtoꝝ. ⁊ decus beatoꝝ. O quātū nos ad cōpatiēdū
purgere dꝫ angeloꝝ ⁊ celoꝝ regis illuſio facta corā herode terreno
⁊ iniquo rege. cū ab ipſo ⁊ toto eiꝰ exercitu ꝯtēniꞇ. ⁊ taq̄ꝫ fatuꝰ in-
dutꝰ veſte alba ⁊ illudiꞇ ⁊ irrideꞇ. ⁊ a curia eius eijciꞇ. ⁊ pylato iu-
dicādus remittiꞇ. O quātū viſcera chriſtiane dꝫ ꝯcutere illuſio q̄r-
ta. q̄ fuit cū rex iſrael ⁊ pater miarū mīa hoc faciente affixus eſt in
cruce pendēs ⁊ effūdēs viſcera mīe ſue ob ſalutē ⁊ redēptionē no-
ſtrā. vbi a p̄ncipibus ⁊ ſūmis ſacerdotibꝰ ⁊ ſenioribꝰ ſcribis. ⁊ po-
pulis militibꝰ. ⁊ etiā ab ipſis ꝯdēnatis. ⁊ cū eo crucifixis latronibꝰ
a p̄tereūtibꝰ ⁊ caput cōmouētibꝰ felle ⁊ aceto in ſiti ſua potaꞇ. ſub
ſannaꞇ. blaſphemaꞇ. irrideꞇ. ⁊ vitupaꞇ. O vtinā bone iheſu obpro
bria exprobātiū tibi ſup me cadāt. vt cor meū durū ad cōpunctio-
nē cōmoueant. ¶ Quarta meditatio dñice paſſionis eē dꝫ circa il-
luſi flagellationē. dꝫ enī aīa chriſtiana ꝓfundius cogitare qualiter
fuit chriſtus flagellatꝰ multiplr ⁊ attritus vꝫ flagellis: linguarum
blaſphemātiū. alapaꝝ credētiū: ſpinaꝝ pungentiū. ſputoꝝ deturpā
tiū. flagelloꝝ diſrūpentiū. arundinis ⁊ lancee. Yſa. liij. Vulneratus
ē ꝓpter iniquitates nr̄as. attritus ē ꝓpter ſcelera nr̄a. diſciplina pa
cis noſtre ſup eū. O vtinā bone iheſu diſciplina tua me doceat. me
moueat me ſanet. ⁊ iō pacificet. Hic aīa chriſtiana chriſti ſanguine
p̄cioſo redēpta dintiꝰ imoreꞇ. ꝓfuſius mediteꞇ. q̄ꝫ viliter ſit ꝯſputꝰ
q̄ꝫ nequiter alapis ⁊ colaphis laniatꝰ. ꝙ crudeliter ligatꝰ ad ſtipitē
⁊ virgis ⁊ funiculis toto corpe laceratꝰ. Qūo illa caro virginea ino
cēs ⁊ tenella vndiqꝫ in membris oībus ſit dirupta. ⁊ ſuo ſanguine
cruētata. hec ē regis noſtri veſtis purpurea cruore chriſti roſeo ru-
bricata. Habuit etiā rex noſter arundinē ꝑ ſceptro. ſicut legiꞇ. ꝑcu
tiebāt caput eiꝰ arūdine. Habuit ⁊ coronā nō aureā vel argēteā nō
lapidibꝰ p̄cioſis ornatā: ſed ſpinis pungētibꝰ fabrefactā. nō in ho-
nore pſone vel capitis ornamētū ſꝫ potiꝰ in ignominiā. obprobriū
ac etiā cruciatū. ¶ Quita meditatio dñice paſſiōis ē circa flagella
ti ꝯdēnationē. fuit enī dñs mēdaciter ⁊ nequiter accuſatus. iudica
tus ⁊ ꝯdēnatus iniuſte in quadruplici curia. In curia anne iudica
tus eſt ꝑcutiēdus In curia cayphe morte dignꝰ. In curia herodis
irridēdus taq̄ꝫ fatuꝰ ⁊ taq̄ꝫ īpotēs ꝯtēnendus. In curia pylati cru
cifigendus. Qui aūt ab hoibꝰ iniuſte iudicatus ē iuſte hoies iudi-
cabit. Iob. xxxvi. Cauſa tua taq̄ꝫ impij iudicata ē. iudiciū cauſamꝙ
recipies. Qui cōpatiꞇ iniuſte iudicato. iuſte iudicāti conregna-

bit. Et q̄ nō cōpatiẗ tāꝗ̄ igratꝰ tāto beneficio ab ipſo iuſte iudicā-
te ꝯdēnabiẗ. ¶ Sexta meditatio dn̄ice paſſiōis ē circa ꝯdēnati cru-
cifixionē. circa quā quattuoꝛ amara nimis ⁊ cōpaſſiōe digniſſima
ꝯſiderare debemꝰ. Primū ē crucis baiulatio. qꝛ videlꝫ ꝓpriis hūe-
ris crucis patibulū baiulauit. ille ſub quo curuanẗ q̄ poꝛtant oꝛbē.
Jo.xix. Exiuit ergo ihesus poꝛtās ſpineā coꝛonā ⁊ purpureum veſti-
mētū. ⁊ baiulās ſibi crucē ⁊c̄. Nota q̄d rn̄derit illis ſanctis mulie-
ribꝰ. q̄ plāgebāt ⁊ lamētabanẗ ſequentes eū. Filie hieruſalē noli-
flere ⁊c̄. Scd̄m ē eius oīmoda denudatio. pſ̄. Diuiſerūt ſibi veſtimē-
ta mea ⁊c̄. O q̄ꝫ verecundū fuit ei coꝛā tāta populi multitudine de-
nudari. cū eēt honeſtiſſimꝰ maturus ⁊ virgo pudiciſſimꝰ. lōge gra-
uius ei fuit toto coꝛpe denudari q̄ꝫ ad colūnā ligatū mēbris oībus
flagellari. ⁊ carnē ſuā tenerā diſſipari. Tertiū ē aceti ⁊ fellꝭ amara
potio. pſ̄. Dederūt i eſcā meā fel ⁊c̄. Quartū ē doloꝛoſa crucis af-
flixio. pſ̄. foderūt maꝰ meas. Cuiꝰ ē coꝛ tā ſaxeū. vel pectꝰ tā ferreū
qḋ tā acuta nō penetrēt. ⁊ tā pūgitiua nō cōpūgāt. ¶ Septīa me-
ditatio dn̄ice paſſiōis ē circa crucifixi occiſionē. Yſa.liij. Tradidit
in moꝛtē aīam ſuā ⁊c̄. Phil.ij. Humiliauit ſemetipſꝫ factꝰ obediēs
⁊c̄. O q̄ꝫ crudelis fuit moꝛs illa q̄ vite pemit actoꝛē. q̄ tā iocūdū cō-
ſoꝛtiū tam amabile cōnubiū. id eſt aīe ſanctiſſime ⁊ coꝛpis nexū tā-
to federe copulatū diſſoluit. q̄ꝫ amariſſima fuit moꝛs illa ꝑ quā ine-
briata ⁊ repleta fuit amaritudīe dulciſſima mūdi vita. Bern̄. Heu
fratres captiuoꝝ libertas tradiẗ. gloꝛia angeloꝝ illudiẗ. deꝰ oīuꝫ fla-
gellaẗ. cādoꝛ lucis eterne ⁊ ſpeculū ſine macula ꝯſpuiẗ ⁊c̄. vita oīuꝫ
viuētiuꝫ occidiẗ. Quid ergo reſtat nobis miſeris agendum. niſi vt
eamus ⁊ moꝛiamur cum eo Joh.xj.

¶ De ꝯditiōe deteſtāda penas inferentiū. DIS. XV.

QUarto ꝯſideranda eſt penas īferētiū ꝯditio de-
teſtāda. Ad hāc aūt paſſionē īferendaꝫ
pariter cōcurrerūt in ꝓditoꝛe cupiditas. In iudeis inui-
dētia. In pylato timiditas. In romanis truculētia. In
iuda q̄dē fuit cupiditas execrāda q̄ adeo coꝛ eiꝰ irretiuit ⁊ oculos
excecauit. vt oīuꝫ beneficioꝝ ſibi factoꝝ imemoꝛ ⁊ igratus. ⁊ ſue ſa-
lutis oblitꝰ deū vēderet. magiſtrū ꝑderet ſalutis actoꝛē moꝛti tra-
deret ac ꝑ hoc viā ſalutis ſibi ꝑcluderet. ⁊ finaliter deſperādo. ſeip-
ſuꝫ laqueo ſuſpēderet. vnde Math.xxvj. Videns iudas ꝙ dānatꝰ
eēt ⁊c̄. Seqꝛ. Abiēs laqueo ſe ſuſpēdit. Infelix mercatoꝛ q̄ ipꝛecia-
bilē ꝓ ꝓcio vili vēdidit. ⁊ nō ſolū ꝓciū qḋ recepat ꝑdidit. ſed etiā ſe-
metipſuꝫ. ⁊ icōparabiliter plus offendit dn̄ꝫ deſperādo. q̄ꝫ dei filiū
vēdēdo ⁊ tradēdo. ¶ In iudeis fuit inuidētia Math.xxvij. Sciebat
pilatus ꝙ ꝑ iuidiā tradidiſſent eū ſūmi ſacerdotes. Iſti bene oſtē-
derūt ſe filios eſſe dyaboli. ſicut predixit eis dn̄s Joh.viij. Vos ex
patre dyabolo eſtis. Scriptū ē aūt Sap.ij. Inuidia dyaboli moꝛs
itrauit in oꝛbē terraꝝ. imitanẗ aūt eū q̄ ſūt ex ꝑte illiꝰ. Iſti fuerunt
ſtultiſſimi ſūmā ſapiētiā ꝯtēnēdo vel potiꝰ odiēdo. Deutro.xxxij.
Heccine reddis dn̄o populo ſtulte ⁊ īſipiēs. Sap.xv. Inſipiētes ⁊
maligni oderūt ſapiaꝫ. Fuerūt amariſſimi. vinū mirratū ꝓpinādo
Jere.ij. Quō ꝯuerſa es ī amaritudinē vitis aliena. Oſee.xij. Ad ira-
cūdiā me ꝓuocauit effraim. in amaritudinibꝰ ſuis. Itē fuerūt viliſ-
ſimi. ꝓcioſuꝫ mūdi ꝓciū ꝯtēnēdo. ſactū datū ē canibꝰ. ⁊ ꝓcioſa mar-
garita ꝓ[ie]cta ē ante poꝛcos. Yſa.liij. Abſcōditꝰ ē vultꝰ eiꝰ. ⁊ deſpe-
ctꝰ nec reputauimꝰ eum. hoc dicit in ꝑſona crucifigētiū. Itē fuerūt
crudeliſſimi moꝛtuo nō parcēdo. Jere.xxij. facta ē mihi hereditas
q̄ſi leo in ſilua ⁊c̄. Alia trāſlatio q̄ſi ſpelūca hyemeꝫ Itē fuerūt ſcele-
ratiſſimi in ſanctū iſrael. manꝰ violētas ⁊ ſacrilegas iniciēdo. Yſa.
j. Ve gēti peccatrici. populo graui iniq̄tate ſemini neq̄ꝫ filijs ſcele-
ratis. dereliquerūt dn̄m blaſphemauerūt ſanctū iſrael ⁊c̄. Itē fue-
rūt igratiſſimi ⁊ ꝑuerſiſſimi malū ꝓ bono reddēdo. ⁊ bona in ma-
lū ꝑuertēdo. Deutro.xxxij. Generatō praua atq̄ꝫ ꝑuerſa. Jere.xviij.
Nūq̄d reddiẗ ꝓ bono malū. Itē fuerūt inſaniſſimi ī manꝰ medici
moꝛdēdo. medicinas ꝯculcādo. ⁊ ipſꝫ medicū ⁊ occidendo. Aug. O
cecitas iudeoꝝ. o furoꝛ freneticoꝝ: dicētiū. Noli dimittere hūc. ſed
barrabā. Gen̄.xlix. Maledictꝰ furoꝛ eoꝝ. qꝛ ꝑtinax. ⁊ īdignatio. q̄a
dura. ¶ In pylato fuit timiditas. timuit. n. ceſarē offendere. ⁊ ꝑde-
re ꝓncipatū. ⁊ nō timuit ſūmū īpatoꝛē offendere. ⁊ ſūmū ꝓncipeꝫ ꝑ
quē ꝓncipes īpant ꝯdēnare. Criſo. Facile deuiat a iuſticia q̄ ī cau-
ſis plus hoīeꝫ q̄ꝫ deū foꝛmidat. De Timoꝛe mundano: Regre ſu-
pra. ¶ In romanis fuit truculētia manibꝰ ſuis flagellādo ꝯſpuēdo
colaphis cedendo. coꝛona ſpinea coꝛonando. veſtibus ſpoliando.
crucifigendo. aceto ⁊ felle potando. latus aperiendo. ⁊ huiuſmodi.
Hec enim omnia fecerunt romani. ſed ad inſtantiam iudeoꝝ. ſicut
dicit ipſe dn̄s Math.xx. Filius hominis tradetur principibus ſa-
cerdotum ⁊ ſcribis. ⁊ condemnabunt eū moꝛte. Et tradent euꝫ gen-
tibus ad illudendum ⁊ flagellandum ⁊ crucifigendum.

¶ De cōparatiōe paſſiōis ad ipſuꝫ patiētē. DIS. XVI.

QUinto ꝯſideranda eſt chꝛiſti paſſio per ꝯpatio-
nē ad ipſum patiētē. Sūt aūt circa hec
ſeptē attēdenda. Quoꝝ primū eſt patientis excellentia
ſūma. ⁊ ecōtra paſſiōis ſūma deiectio. De ſumma eius
excellētia. Phil.ij. Cū ī foꝛma dei eſſet nō rapinā arbitratus eſt eē
ſe equalem deo. De ſūma eius abiectiōe ſtatim ſubdit. exinaniuit
ſemetipſum. foꝛmā ſerui accipiēs ⁊c̄. vſq̄ꝫ illuc. moꝛteꝫ aūt crucis.
Glo. Exinaniuit ſemetipſum vſq̄ꝫ ad incarnationē. vſq̄ꝫ ad moꝛta-
litatꝭ hūane ꝑticipationē vſq̄ꝫ ad dyaboli tētatiōeꝫ. vſq̄ꝫ ad populi
deriſionē. vſq̄ꝫ ad ſputa ⁊ vincula alapas ⁊ flagella. ⁊ ſi hoc parū ē
aliq̄d de genere moꝛtis addēdū eſt nō cuiuſcūq̄ꝫ: ſed crucis q̄ cete-
ris ignominioſioꝛ Itē Bern̄. q̄ꝫto minoꝛē ſe fecit humilitate. tāto
maioꝛē ſe oſ̄dit ī bonitate. ⁊ q̄ꝫto fuit vilioꝛ. tāto mihi eſt charioꝛ.
Idē ſup can. O humilē ⁊ ſublimeꝫ. o altiſſimū ⁊ nouiſſimū. o ob-
pꝛobꝛiū hoīuꝫ ⁊ gloꝛiā angeloꝝ nemo ſublimioꝛ. ⁊ nemo deſpecti-
oꝛ. De vilitate eius idē Bern̄. Eſto vilis q̄ꝫtū poteris. nūq̄ꝫ chꝛi-
ſto vilioꝛ eris. Ipſe ſiq̄dē rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū fuit viliſſimo ꝓ-
cio venalis expoſitꝰ a viliſſimo pp̄lo viliſſima paſſus. ī viliſſimo lo-
co crucifixꝰ. ⁊ viliſſimo crucis ſupplicio traditꝰ. ⁊ inter latrones po-
ſitus. cū iniq̄s ⁊ viliſſimis hoībus deputatꝰ. ⁊ mō viliſſimo eſt tra-
ctatꝰ. Eteni tāꝗ̄ malefactoꝛ bonꝰ dn̄s capiẗ. tāꝗ̄ furioſus māſue-
tus vinculis ꝯſtringiẗ. tāꝗ̄ peſtifer ſaluatoꝛ accuſaẗ ⁊ arguiẗ. ⁊ tā-
q̄ꝫ fatuꝰ dei ſapia irrideẗ. tāꝗ̄ homicida vita hoīuꝫ moꝛti dānaẗ
tāꝗ̄ lepꝛoſus ⁊ īmundus mūdatoꝛ criminū extra menia eijciẗ. tā-
q̄ꝫ latro crucifigiẗ. tāꝗ̄ flagitioſiſſimꝰ cōfutādus ab oībus ⁊ intuē-
dus ab oībus nudaẗ. ⁊ cōfuſione indutꝰ. ab oībus fuſtigaẗ ⁊ tāꝗ̄
vermis viliſſimꝰ ſūmus dn̄s cōſpuiẗ abiiciẗ. occidiẗ ⁊ cōculcatur.
¶ Scd̄o cōſiderāda ē circa ꝑſonā patiētis inocētia ⁊ oīmoda pu-
ritas ſeu īmunitas a pctō. Ipſe eſt enī q̄ peccatū nō fecit ⁊c̄. prima
pe.ij. Et tn̄ moꝛti tradiẗ ꝓ peccato inocēs occidiẗ ⁊ peccatoꝛ libere-
tur. Deus enī q̄ diues ē in mīa ꝓpter nimiā charitatē ſuā qua dile-
xit nos. filiū ſuū mittēs in ſimilitudineꝫ carnis peccati. de peccato
dānauit peccatū. Ro.viij. Hic ē ſerpēs eneꝰ habēs quidē ſimilitu-
dinē ſerpētis: ſed nō venenū. Sic chꝛiſtꝰ ſimilitudinē carnis pecca-
ti: ſed nō habet peccatū. ⁊ ſicut qui moꝛdebanẗ a ſerpentibus. aſpi-
ciētes illū ſanabāẗ a moꝛſibꝰ ſerpentū ſic qui deuota fide reſpiciūt
chꝛiſtū pendentē in cruce ſananẗ a moꝛſibꝰ peccatoꝝ. Mir valde
eſt ⁊ ſtupendū ꝙ deꝰ ſūme iuſtꝰ vnigenitū ſuū dilectiſſimū inocen-
teꝫ occidi voluerit ꝓ liberatione hoīuꝫ peccatoꝝ. Anſel. O amātiſ-
ſime iuuenis q̄ fuit cauſa vt ſic patereris. Certe ego cā ſuꝫ doloꝛis
tui. Yſa.liij. Vulneratus ē ꝓpter iniquitates nr̄as. attritus eſt pro-
pter ſcelera noſtra. ⁊ īfra. Ipſe peccatū multoꝝ tulit. j.pe.ij. Pecca-
ta noſtra ipſe tulit in coꝛpe ſuo ſup lignū. vnde bene ꝑfiguratꝰ eſt ꝑ
hyrcū emiſſariū qui pctā populi poꝛtabat in deſertū. de quo diciẗ
Leui.xvj. Qō ſacerdos oēs iniq̄tates filioꝝ iſrael. ⁊ vniuerſa deli-
cta atq̄ꝫ pctā eoꝝ impꝛecās capiti eius emittebat eū. ⁊ hoc ē qḋ di-
ciẗ Yſa.liij. Dn̄s poſuit in eo iniq̄tates oīuꝫ noſtrū. Dauid q̄ñ vidit
populū inocentē ꝓ culpa ſua occidi. ꝓ eius liberatione moꝛi poſtu-
lauit. ecōtra chꝛiſtus inocēs moꝛi voluit ꝓ populo peccatoꝛe vt q̄
moꝛtē meruerat nō moꝛereẗ. ⁊ qui moꝛtē nō meruerat moꝛeretur.
¶ Tertio circa perſonam patiētis ꝯſiderāda ē eius mira patiā. ad
quā declarādā diciẗ in ꝑſona eiꝰ Jere.xj. Ego q̄ſi agnus māſuetꝰ
q̄ poꝛtaẗ ad victimā. ⁊ Yſa.liij. Sicut ouis ad occiſionē duceẗ. ⁊ q̄-
ſi agnus coꝛā tondēte ſe obmuteſcet. ⁊ nō aperiet os ſuū. Itē Yſa.
xlij. Nō erit triſtis neq̄ꝫ turbulētus ⁊c̄. ¶ Ceteꝝ vt oſ̄deret ꝙ volū-
tarie patereẗ oſ̄dit multiplr̄: qꝛ q̄rentibꝰ ſe occurrit. nō agnitꝰ ſe ob-
tulit agnoſci ſe fec̄. volētes ipediꝛ ꝓhibuit. nō fugit nō diuertit nō
murmurauit. nō ſe defēdit. nec defēdi ꝑmiſit. accuſantibꝰ ipſū mē-
daciter nō rn̄dit. q̄n potiꝰ ipſe ſeipſuꝫ tradidit ⁊ expoſuit paſſioni.
Tren̄.iij. Dabit ꝑcutienti ſe maxillā. Yſa.l. Coꝛpus meū dedi ꝑcu-
tientibus. ⁊ genas meas vellētibꝰ. faciē meā nō auerti ab increpāti-
bus ⁊ cōſpuentibꝰ in me. Et Yſa.liij. Tradidit in moꝛtē aīam ſuaꝫ
Itē Ephe.v. Chꝛiſtus dilexit nos ⁊ tradidit ſemeipſum pꝛo nobis
oblationem ⁊ hoſtiam deo ⁊c̄. Hec etiā predixit ſybilla. Cōueniēt
ait ſacerdotes hebꝛeoꝝ contra illū qui multa ſigna faciet ⁊ compꝛe-
hendēt eū. dabūt autē alapas deo manibꝰ inceſtis. ⁊ in vultu ſacro
conſpuent venenata ſputa: dabit vero ad verbera ſimpliciter doꝛ-
ſum ſuū. ⁊ colaphos accipiens tacebit. Ad cibū autē fel. ⁊ ad ſitim
acetū dabit. ⁊ ſuſpendent eum in ligno. ⁊ nihil valebit eis: qꝛ tertia
die reſurget. Unde Yſa.xlij. Tacui. ſemꝑ ſilui patiens fui. Et ſap.
xv. Tu auteꝫ deus noſter ſuauis ⁊ verax es. patienſ. ⁊ in miſericoꝛ-
dia diſponēs omnia. Bene opꝰ noſtre ſalutis ī miſericoꝛdia diſpo-
ſuit. quando ꝓ crucifixoꝛibꝰ ſuis oꝛabat dicēs. Pater dimitte illis

qꝛ neſciũt q̄d faciũt. vnde Bern̄. Caput tremēdũ celeſtibꝰ ſpiritibꝰ ſpinaꝝ dēſitate ꝯfigit̄. oculi nitidiores ſole in morte caligãt. Aures audiētes cãtus angelicos audiũt peccatoꝝ īſultꝰ dicētiũ crucifige crucifige eũ. os qḋ docet ãgelos felle ⁊ aceto potat̄. facies ſpecioſa p̄ filijs hoīuꝫ ſputꝭ iudeoꝝ deturpat̄. manꝰ q̄ celos fũdauerũt cruci clauis affixe extēdũt̄. pedes quoꝝ ſcabellũ adorãdũ. qꝛ ſãctũ ē cruci clauis aſtringunt̄. Quid plura. linguã habuit liberã ad orãduꝫ. ⁊ matrē ſuã dilecto ſuo diſcipulo cõmēdãdũ. ¶ Quarto circa pſonã patiētis ꝯſiderãda ē īuicta obediētia. de q̄ dicit̄ Phil. ij. Humiliauit ſemetipſuꝫ factꝰ obediēs ⁊c̄. O vere mira pietas dei patris. q̄ ex amore nimio filio ſuo obediētiã talē dedit ⁊ nimis miranda charitas filij. q̄ tã durã ⁊ tam aſperã obediētiã pie iocũde ⁊ deſiderabiliter īpleuit. q̄ꝫ ardēter appeteret paſſioneꝫ exprimebat dicēs: Luce. xij. Baptiſmo habeo baptizari. ⁊ quõ coartor vſq̄ꝫ duꝫ pficiat̄. Et Johã. iiij. Meus cibꝰ ē vt faciã volũtatē eius q̄ miſit me vt pficiaꝫ opꝰ eius. ¶ Quinto circa pſonã patiētis ꝯſiderãda ē ſũma honoꝝ oīuꝫ affluētia q̄ꝫtũ ad dn̄iuꝫ. ⁊ extrema penuria q̄ꝫtũ ad poſſeſſionē ⁊ vſuꝫ. Nã ipſe q̄ ē rex regũ ⁊ dn̄s dominãtiũ. imo q̄ creator ⁊ dn̄s ē oīum. ſicut nudꝰ egreſſus ē de vtero matris ſue. ſic nudꝰ egredit̄. nihil terrenũ vel tꝑale prorſus retinēs. nihil habēs. iõ Treñ. iij. Recordare pauptatis mee. q̄ maxime patet ⁊ patuit in his ſeptē. in vllius theſauri vel pecunie poſſeſſiõe. qꝛ nõ habuit vnde vitã ſuã redimeret. In amicoꝝ amiſſione. qꝛ nõ fuit q̄ ꝓ ipſo coraꝫ iudice ſtaret. In veſtiũ nudatiõe. qꝛ nõ habuit quo carneꝫ operiret. In terre ſubtractiõe. qꝛ nõ habuit de ea vbi pedē figeret. In cibi ⁊ potꝰ ſublatiõe. qꝛ nõ habuit q̄d biberet aut comederet. paup fuit a domo ⁊ lecto ſibi deficiētibꝰ. qꝛ in cruce nõ habuit vbi caput reclinaret. pauper fuit a mēbroꝝ incolumitate ⁊ libertate. qꝛ non habuit mēbrũ a paſſiõe liberũ de quo ſe iuuare poſſet. niſi linguaꝫ aceto ⁊ felle ad vltimũ īpeditã. ¶ Sexto circa pſonã patiētꝭ ꝯſiderãda ē īmēſa affectio charitatis. nã dn̄a charitas. q̄ mater ē ⁊ regina virtutũ oīuꝫ. ipſum plene ⁊ poteſtatiue poſſedit. ex cuius ineſtimabili fornace pgrediēs zelus ardētiſſimus aīaꝫ ipſiuꝫ de celis eduxit. in hoc exiliũ mũdanũ adduxit. tunicula noſtre carnis ⁊ mortalitatis pauptateꝫ extremã īduit. cũ peccatoribꝰ ꝯuerſari fecit tãq̄ꝫ medicũ cũ īfirmis ꝓ vobis ieiunare. vigilare ⁊ in oratiõibꝰ pnoctare. p̄dicãdo diſcurrere. ⁊ diſcurrēdo fatigari. eſurire. ſitire. frigora ⁊ caumata ſuſtinere. ꝯtumelias. blaſphemias. obprobria. ludibria. ꝯtraditiões in verbis. īſidias mortis. ⁊ tētatiões in factis. Tãdē ⁊ ipſius mortis ſuppliciũ ſuſtinere. ⁊ ꝓ nobis aīaꝫ ſuã ponere. ⁊ a ſacratiſſimo ſuo corpore ſepari. j. Jo. iij. In hoc cognouimꝰ charitatē dei in nobis. q̄m ille ꝓ nobis aīaꝫ ſuã poſuit. Maiorē aũt dilectionē nemo hꝫ q̄ꝫ vt aīam ſuã ponat q̄s ꝓ amicis ſuis Joh. xv. Reuera dulceſſime iheſu. tu maiorē habuiſti. q̄ tuã beatiſſimã aīaꝫ ꝓ inimicis actualiter neq̄ſſima volũtate pſequētibꝰ poſuiſti. ꝓ te deridētibus. blaſphemãtibꝰ. ⁊ crucifigētibꝰ exoraſti. ⁊ plus iniq̄tatibꝰ eoꝝ q̄ꝫ tibipſi cõpatiēs. lõge plus de ipſoꝝ īgratitudine ⁊ dãnatiõe q̄ꝫ de paſſionis tue ſupplicio doluiſti. Vñ ait q̄dã. Hõ vide q̄ ꝓ te patior. ad te clamo q̄ ꝓ te maior. vide clauos q̄bꝰ cõfodior ⁊ dolores q̄bꝰ afficior. cũ ſit tãtꝰ dolor exterior. intus tñ planctꝰ ē grauior. tã īgratũ te dũ experior. Propter paſſionē ſuã nunq̄ꝫ chr̄s fleuiſſe legit̄. ſꝫ pluries ex cõpaſſiõe ꝓ nobis. q̄ etiã mulieribꝰ. ipꝫ ad paſſiõeꝫ ſequētibꝰ ⁊ flētibꝰ dixit. ꝙ nõ de ſua paſſiõe dolerēt. ſꝫ ſup ſeipſas ⁊ ſup filios ſuos flerēt. Bern̄. in pſona aīe ſancte dixit. Neſciui ꝙ me tñ diligeret deꝰ. amplius mihi vilis eſſe nõ debeo q̄ deũ ꝓ me crucifigi ⁊ mori ꝯſpicio. q̄ tñ ei placuit. vt ꝓ me mori eligeret ne me perderet. Aug. de ſymbolis. Hic ꝓ amore tuo. nõ timuit iudeos armatos venientes. nec iudices iniuſte iudicãtes. nec coronã ſpineaꝫ īponētes. nec veſtimēta diuidētes. nec fel ⁊ acetũ ꝓpinantes. nec milites irridētes. nec inimicos ſubſannãtes. nec crucē. nec lanceã. nec mortē. ⁊ hec cũ fierēt deꝰ virtutũ negociũ tuũ agebat. q̄ nõ rapuerat tũc exoluebat. ¶ Septio circa pſonã patiētis ꝯſiderãda ē ſũma diffuſio largitati. ex ſũma charitatis affectiõe pceſſit ꝙ oĩa ſua. ſuos. ⁊ ſe totũ nobis exhibuit ⁊ expēdit. Bern̄. Totꝰ expēſus ē agnus in vſus noſtros. ex extēſiõe. n. brachioꝝ ⁊ mēbroꝝ oſtēdit ꝙ tãtũ nos dilexit. q̄ꝫtũ diligere potuit. cuiꝰ dilectiõis formã puer puulus. ꝯfari īcipit īterrogatꝰ ab aliquo quãtũ eum diligat. poſtq̄ꝫ rn̄dit plura. ad vltimũ extēſis brachijs ⁊ manibꝰ q̄ꝫtũ põt. ⁊ inclinato capite in modũ crucifixi dixit. tm̄ vos diligo. q̄ſi diceret. totũ me expono amori veſtro. ⁊ exhibeo vobis q̄cq̄d ſuꝫ. q̄cq̄d poſſũ: tm̄ vos diligo ꝙ exprimere nequeo verbo: ideo quod indicibile eſt exprimo ſigno. Quo modo ſe totum diuerſimode dedit nobis videlicet in fratrem. ſocium ⁊ amicũ ⁊c̄. Re. ſupra de beneficio incarnationis. Hic eſt exceſſus amoris ⁊ amoroſiſſime largitatꝭ de qua loquebant̄ moyſes ⁊ helyas viſi in maieſtate. ſicut dicit̄ Luce. ix. Vide quãta fuit eius charitas q̄ in paſſiõe ſua ⁊ cruce de ſe ⁊ de ſuis tot fecit exēnia largitatis. Eteñ corpus dedit crucifixoribꝰ. dorſum flagellatoribꝰ. faciē cedētibꝰ ⁊ ꝯſpuentibꝰ. genas pcutiētibꝰ. barbã vellentibus. corredire volētibꝰ. veſtes dedit luſoribꝰ. ſanguinē reis. ſudorem infirmis. fontē lateris īmundis. lachrymas pditis. diſcipulo matrē. ſymoni cyreneo crucē. paradiſum latroni. aīam patri. vitã morti. Itē quidã de verbiſ. Bern̄. quedã accipiēs ⁊ addēs ait. Vere largus ē ille diſpēſator qui carnē ſuã dedit in cibũ. ⁊ ſanguinē in potũ. aīaꝫ in preciũ. vulnera in remediũ. brachia in refugiũ. crucē in clipeum. cor in amoris indiciũ. aquã in balneũ. ſudorē in medicamentũ. clauos in ſalſamentũ. ſpineã coronã in ornamentũ. verba in documētũ. vitã ⁊ mortē vtrũq̄ꝫ in exemplũ. Hi ſunt duodecim fructꝰ ligni vite. Apoc̄. xxij. Ex. xi. panes in menſa propoſitionis.

DIS. XVII.

Sexto circa ipſaꝫ dn̄i paſſionē ꝯſiderandũ ē acerbitas doloroſa. ⁊ doloris imenſitas exceſſiua. Jere. viij. Dolor meꝰ ſup dolorē in me cor meũ merēs. Treñ. j. O vos oēs qui trãſitis ꝑ viã attendite ⁊ videte ſi eſt dolor ſimilis ſicut dolor meus. Apparet auteꝫ maximus ⁊ grauiſſimus fuiſſe dolor iſte multiplici ratione. Primo quidem fuit dolor paſſionis chriſti grauiſſimus rõne perſonalis conditionis. Scd̄o rõne cõplexionis. Tertio rõne diffuſionis. Quarto ratione pcognitionis. Quinto ratione ſepationis. Sexto ratiõe paruipenſionis. ¶ Prĩo quidē fuit dolor acerbiſſimꝰ ratiõe cõditõis pſone. ⁊ ecõtra paſſionis inflicte. videlicet ꝙ tam magnus nobilis ⁊ excellēs tractaret̄ tam viliter. tã pius tam crudeliter taꝫ innocēs tam duriter. tãtus amator tã hoſtiliter. tã volũtarie ſe offerens taꝫ violenter. De quo vide ſupra vbi agit̄ de paſſione ꝑ cõpationeꝫ ad pſonã patientis. ¶ Scd̄o fuit dolor grauiſſimꝰ rõne cõplexionis nobiliſſime. Quanto eñi cõplexio melior ⁊ caro magis a corruptione remota. tanto pugna eſt durior. diſſolutio grauior. ⁊ anguſtia maior. Cũ igit̄ in dn̄o iheſu chriſto caro fuerit mũdior ⁊ viuatior ⁊ a corruptione peccati prorſus imunis. ⁊ cõplexio conuenientior q̄ꝫ in ceteris hominibuſ. Jõ maior fuit ſenſus doloris in eius leſione. maior doloris violentia. ⁊ vehemētior anguſtia paſſionis propter q̄ḋ ad ꝯſiderationē huiꝰ doloris inuitat dicēs Treñ. j. O vos oēs q̄ trãſitis ⁊c̄. Et īfra. Attēdite vniuerſi populi ⁊ videte doloreꝫ meũ. ¶ Tertio dolor dn̄ice paſſionis fuit grauiſſimꝰ rõne diffuſionis: qꝛ paſſio fuit generaliter ī oībꝰ mēbris eius. nõ eñi habuit dolorē pticularē in vnico ſolũ membroꝝ ſed dolor vehemētiſſimꝰ ſe trãſfudit ꝑ oēs eius artꝰ. ⁊ ꝑ totũ corpꝰ. Vulneratꝰ ē. n. in locis vbi vene ⁊ nerui totiꝰ corpis ꝯueniunt. ſ. in manibꝰ ⁊ pedibꝰ ⁊ corde. q̄bus diſruptis ſanguis de toto corpore effuſus eſt ⁊ dolor per totũ corpus diffuſus. Cui competit q̄ḋ dicitur Jere. x. tabernaculũ meum vaſtatum eſt. i. corpus. omnes eniꝫ funiculi eius diſrupti ſunt. funiculi vene ⁊ nerui ſunt in ſignum huius generalis doloris cum oĩa membra eius fuiſſent paſſiõe afflicta. ſola lingua videbat̄ immunis derelicta. Jõ q̄ꝫ cito fel ⁊ acetũ lingua deguſtauit. ſtatim ꝯſummatũ eſt ꝓclamauit. ⁊ ſpm̄ inclinato capite emiſit. ¶ Quarto fuit dolor grauiſſimꝰ rõne pcognitiõis aptiſſime. pcognouit eñi chr̄s quãtus eēt dolor future paſſiõis ⁊ mortꝭ. cuiꝰ appropinq̄ãtꝭ imaginatio vſq̄ꝫ ad ſudorē ſanguineũ eũ artauit. nõ eñi bibit paſſiõis calicē oculis clauſis vt nõ puideret īternã amaritudinē. vt faciũt q̄ mortē nõ timēt. q̄ anguſtias eiꝰ nõ vidēt: ſed viſuꝫ exhorruit cũ ꝓ ſalute nr̄a bibit. ¶ Quinto fuit dolor acerbiſſimꝰ rõne ſepationis amariſſime. q̄ꝫto eñi aliqua duo magꝭ ſibiinuicē copulant̄ tãto cũ maiori dolore ⁊ non niſi maiori violētia ſepant̄. Cũ igit̄ maiori ⁊ fortiori vinculo nãlis amoris corpꝰ ⁊ aĩa in chr̄o pluſq̄ꝫ in ceteris hoībꝰ fuerint copulata. maior ⁊ vehemētior fuit dolor in ſepatiõe Videmꝰ ſenſibiliter ꝙ q̄ꝫto q̄s hꝫ vxorē magis dilectã ꝓmptiꝰ obedientē ſibi ⁊ meliꝰ ſeruientē ⁊ ad nutũ ſuũ oĩa facientē. tãtomagis dolet de morte eiꝰ vl̄ ſepatiõe ſui. dn̄s iheſus chr̄s hñs carnē oīno ſubiectã ſpiritui. ⁊ ſup oēs hoīes obedientē ei. ſup oēs ꝓ ſepatiõe eius dolere debuit. niſi qꝛ dolorē illiꝰ minuit ⁊ detinuit ineffabilis eiꝰ pietas ⁊ amor nr̄e ſalutis. ¶ Sexto fuit dolor paſſiõis acerbiſſimus rõne paruipēſiõis ingratiſſime. cui tũc ingrati fuerũt iudei. ⁊ ſunt adhuc hodie chr̄iani. Videbat q̄dē manifeſte īgratitudineꝫ iudeoꝝ quos ab ergaſtulo egypti liberauerat. mare tranſduxerat. mãna pauerat. legē docuerat. in colũna pceſſerat hoſtes eoꝝ ꝓſtrauerat. terrã optimã eis dederat. ꝓphetas eis miſerat. ⁊ poſt multa alia beneficia. Ad ꝯplemētũ aũt oīuꝫ ipſe ad ſalutem eoꝝ ſaluator hoīuꝫ venerat. Poſt p̄dicatiõis eius īſtructionē. poſt pfectiõis viarũ demõſtrationē. poſt regni celeſtis expoſitionē. poſt miraculoꝝ

tantā choruſcationē: poſt infirmitatū ſuaꝝ tātā curationē: poſt ſacramentoꝝ ſalutis tam ſalutarē inſtitutionē: manus ſacrilegas in eū ꝓijciētes ceperūt: ligauerūt: illuſerūt: flagellauerūt: dānauerunt crucifixerūt: ⁊ occiderūt. Jere. xviij. Nunq̄d reddit̄ ꝓ bono malū. pſal. retribuāt mihi mala ꝓ bonis ſterili: aīe mee. Glo. ibi. Ego attuli fecūditatē: illi reddebāt ſterilitatē: ego honores: ipſi ꝯtumelias: ⁊ ego medicinas: ⁊ ipſi vulnera: ego vitā: ⁊ ipſi mortē intulerūt. Maxime aūt doluit ꝓ ingratitudine ppl'i chriſtiani: ꝓ quo maiora facturus erat q̄ꝫ ꝓuidebat: q̄bꝰ daturus legis noue documēta: gr̄e ſacramēta: virtutū ornamēta: ſalutis munimēta: tot ꝓbitatis ⁊ ſcītatis exēpla ꝓ q̄bꝰ effodit tot viſcera mīe: tot fluēta gr̄e: q̄bus dedit tot refugia pn̄gne tantā ſpeꝫ venie: tot aperuit ſemitas iuſticie: tot oſtendit ſigna amicitie: tot remouit īpedimēta glorie: tot dedit ſolatia pn̄tis miſerie: tot ꝯtulit ad victoriā laboris pn̄ie: tot coopantia future corone. Cōtra ingratitudinē chriſtianoꝝ maxie circa bn̄ficiū dn̄ice paſſionis pōt dici illud Bern. O bone iheſu q̄ꝫ dulciter cū hoībꝰ ꝯuerſatus es: q̄ꝫ magna ⁊ abūdāter eis largitus es: q̄ꝫ dura ⁊ aſpera ꝓ eis paſſus es: dura verba: duriora verbera: duriſſima ⁊ horrēdiſſima crucis tormēta. Idē. Nō valuit opus ſuū reparare niſi cū iſta difficultate: valuit q̄dē: ſed maluit cū iniuria ſui ne odioſū vitiū ingratitudinis vltra in hoīe repiret: ſed vt mlte dilectiōis debitorē hoīeꝫ faceret: cōmoueretq̄ꝫ ad gr̄aꝝ actionē: quē minꝰ fecerat gratū felicitas creatiōis: vbi dixit ⁊ facta ſunt: mādauit ⁊ creata ſunt. Idē. Sub ſpinato capite non debet corpus luxuriare ego coronā ſpineā: ⁊ tu in capite habes ſertū de floribꝰ: ego clauos defixos: ⁊ tu cyrothecas habes in manibꝰ: tu in albis veſtibus tripudias: ⁊ ego in albis veſtibꝰ ab herode fui deriſus: tu tripudias cuꝫ pedibꝰ: ⁊ ego laboraui ꝓ te clauis defixis in pedibus: ego habui ꝓ te brachia extēſa ad crucis patibulū: tu in choreis ad modū crucis brachia extendis in meū obprobriū: ego in cruce dolui ⁊ tu in chorea exultas: tu habes latus aptū: ⁊ pectus in ſignū inanis glīe ⁊ luxurie: ⁊ ego ꝓ te latus foſſuꝫ habui mucrone dire lancee. verūtn̄ reuertere ad me dicit dn̄s: ⁊ ego recipiā te. Idē Bern. Reſpice oculo mētali o hō quāto remuneratiōis debito aſtringaris dn̄o patiēti ꝓ te. Reſpice ſanguineū ſudorē: alaparū ꝯtumeliā: flagelloꝝ inſtantiā: coronā ſpineā: ſputa: ludibria: crucis angariā: ⁊ patibuli ſuſpendiū: oculos languidos: oris pallorē: fellita cibaria: acida pocula: caput inclinatū: geniculatiōes: irriſiones: titulū famoſū: ſortē veſtimētoꝝ: geminatū crucifige. Et q̄d plura: viliſſimū mortis ſupplicū: ⁊ ꝓbra nephādiſſima. Idē. Hic ꝓfudit ſaluator nr̄ totiꝰ ſue charitatis ꝓfluuiū: ⁊ totius pietatis ſue plenitudinē. hic ꝓfudit totius incōprehēſibilis ire ſue indignationē: nihil eſt vn̄ magis appareat ꝙ ingrati ſunt: q̄ꝫ q̄ tante gr̄e ingrati exiſtūt. Jō dr̄ Eccl. xxix. Grām fideiuſſoris ne obliuiſcaris. dedit eni aīaꝫ ſuā ꝓ te. Inde g̃ tanti negociatoris dolor eſt maximꝰ: ꝙ impreciabilis eius ſanguis ab ingratis ita turpiter vilipendit̄: imo viliter ꝯculcat̄: ⁊ nō ſolum nō recognoſcit̄: verūetiam iniquis operibus impugnat̄: hoc etiaꝫ dolorē eius nimis exagerat: ꝙ de tam precioſis ſuis mercibus fructum tā modicū reportauit.

De deuotione cōpatientiū chriſto. DIS. XVIII.

Septimo circa dn̄i paſſionē ꝯſideranda eſt cōpatientiū chriſto deuotio viſceroſa. Multū mouere ſolet ad fletū ī aliquo funere vox lamētantiū ⁊ merētiū. Sic a nobis debēt lachrymas extorq̄re: ⁊ cordiū noſtroꝝ duritiā penetrare. Primo cōpaſſio pia fideliū q̄ pn̄tes in paſſiōe fuerūt. Scdo etiā aliquoꝝ infideliū ſeu gentiliū q̄ viderūt. Tertio cōpaſſio angeloꝝ. Quarto cōpaſſio ſcōꝝ: q̄ a mortuis reſurrexerūt. Quinto ꝓphetaꝝ: q̄ p̄dixerūt. Sexto ſanctoꝝ noui teſtamēti qui chriſtū patientē nō viderūt. Septimo irrationabiliū creaturarū q̄ ſigna cōpaſſiōis aliqualiter oſtēderūt. De paſſione fideliū dicit Bern. Expanſis in cruce manibꝰ dedit riſuꝫ malignantibꝰ ⁊ fletū fidelibus: factuſq̄ꝫ eſt oībus deriſui: q̄ ſolus potuerat eſſe terrori. Mouere aūt debet nos maxie iſtoꝝ pioꝝ pietas cōpaſſionis: ſcꝫ. b. marie matris dn̄i. Beati petri apl'i. latronis dextri. ioſeph ⁊ nichodemi: mulierū ſequentiū mulierū ad monumētū venientiū: ⁊ p̄cipue beate marie magdalene. Cuius aūt pectꝰ ferreū nō vrgeat: cor ſaxeū nō emolliat: mētē nō ꝯcutiat: viſcera nō cōmoueat: cōmotio viſcerū tuoꝝ ⁊ effuſio lachrymaꝝ. O dulciſſima dn̄a. O mr̄ miaꝝ pijſſima. O maria benigniſſima: cū aū oculos tuos cerneres ꝓlē tuā tā nobilē pati tā ignobilia: tā pia tā impia: taꝫ māſuetā ⁊ innocētē: tā dira atq̄ꝫ dura: q̄s poſſit digne cogitare: vl' lingua exprimere q̄ꝫ maximꝰ fuit dolor tuus: q̄ꝫ profunda credant̄ eſſe tua ſuſpiria: amariſſimus gemitus: imēſi cordis tui rugitꝰ: inundatiſſimi lachrymaꝝ tuaꝝ fluctus: vehemētiſſime anguſtie: ſingultus violentiſſimi: viſcerū tuorū diuulſus: qn̄ iuxta iuſti ſymeonis vaticiniū paſſionis chriſti gladius acutiſſimꝰ tua viſcera penetrauit: mors eiꝰ amariſſima tuamipſiꝰ animā trāſuerberauit. O q̄ꝫ accumulauit ſup te q̄ te opprimeret cōpaſſionis vehemētiā: ⁊ q̄ſi pturiētis anguſtiā deꝰ. ⁊ q̄ te letā ⁊ ab oī anguſtia īmunē in partu tuo virgineo effecit: ⁊ de te deus ⁊ hō natus: te ſup parturiētis anguſtiā dolor eiꝰ affecit: qn̄ corā ocul' tuis bn̄dictꝰ fructꝰ vētris tui paſſus crucifixus ⁊ occiſus eſt: vt merito poſſes dicere q̄ꝫ dicebat illa vetus noemi quondā Ruth. j. Nolite me vocare noemi. i. pulchrā: ſꝫ vocate me mara: q̄ꝛ amaritudine valde repleuit me oīpotēs. Credo veraciter ꝙ ex paſſiōis vehemētia fuiſſet mortua: niſi ſpes certa propinque reſurrectiōis eius dolorē refrenaſſet. Cōtritio etiā bt̄i petri: ⁊ paſſionis chriſti cōpaſſio: ⁊ luctꝰ eiꝰ amariſſimꝰ ad cōpaſſionē ⁊ fletū nos debet ꝓuocare. quē oculi dn̄i lucidiores ſole reſpiciētes illuminauerūt: vt petn̄ trine negationis ſue aduerteret erubeſceret ⁊ doleret: ⁊ vt regē glīe tā ignominioſe ⁊ dura pati attenderet: ⁊ ei cōdoleret. Glo. Dn̄s inter flagella petrū lachrymantē oculo mīe reſpexit: qn̄ dixit: Plus doleo de pctō tuo q̄ꝫ de meo flagello. vnde q̄ſi ſi eiꝰ paſſionē aſpicē nō valeret foras exiuit: vt habenas lachrymis liberiꝰ laxaret. nec ſolū foras exijt: imo etiā in ſpelūca ſe incluſit: vbi ab amaritudine fletus nō ceſſauit vſquequo eū dn̄s reſurgēs ⁊ apparēs ꝯfortauit. Vn̄ dicit magiſter Petrꝰ comeſtor: ⁊ legit̄ in clemēt' itinerario: ꝙ audito gallicātu petrꝰ ſemp ad oratione ſolebat ſurgere ⁊ recolere ſuā negationē: ⁊ dn̄i paſſioneꝫ lachrymas vberrime effundē. Tertio q̄s nō ſtupeat dextri latronis tantā fidei illuminationē ⁊ firmitatē: vbi viſo dn̄o in tāto paſſionis diſcrimīe oīa celi luminaria excepta bt̄ā virgine a firmamēto fidei ceciderūt. Quē nō moueat eiuſdē regis celeſtis recognitio ⁊ ad eū ꝯuerſio: ⁊ eiꝰ adheſio: qn̄ ſui relicto eo fugierūt? Quem nō pietatis viſceribꝰ emolliat eiuſdē defenſio dn̄i ⁊ iuſtificatio ⁊ ſui accuſatio: cū dicēt ei q̄ a ſiniſtr' dn̄i blaſphemabat: Neq̄ꝫ tu deū times cū ī eadē dānatōe ſis. ⁊ nos q̄dē iuſte nā digna fact' recipimꝰ h̄ vō nihil mali geſſit? Quē nō moueat pia ad deū ꝯuerſio ⁊ humilis ⁊ deuota ſupplicatio eiꝰ ⁊ petitio dicēt': Memēto mei dn̄e cū veneris in regnū tuū? Quarta cōpaſſio fuit filiarum hieruſalē. Quis chriſtianꝰ nō lamētet̄ cū lamētātibꝰ: ⁊ fleat cū flētibꝰ filiabꝰ hieruſalē: ſi cordis greſſibꝰ ſequat̄ cū ſequētibꝰ dei filiū ꝓ ſuis peccat' ductū ad ignominioſuꝫ cruc' ſuſpēdiū? Quīto cōpaſſi dn̄o ioſeph ⁊ nicodemꝰ. Quis enī nō moueat̄ q̄ recogitet cū q̄nta audacia ⁊ inſtātia ille ioſeph decurio nobil' corpꝰ iheſu a pilato petierit. ⁊ cū q̄nta cordis leticia munꝰ illiꝰ nobil' funer' ſibi datū accepit. cū q̄nta deuotiōe credēdū eſt ꝙ illud corpꝰ dn̄icū de patibulo depoſuerit. cū q̄ꝫ charis amplexibꝰ illud deportauerit. q̄ꝫ reuerent̄ tractauerit illud dei tēplū. q̄ꝫ dulciter oſculatꝰ fuiſſe credēdus ē illud dei ſāctuariū. q̄ntis lachrymis aſpſiſſe credit̄: ⁊ lauiſſe loca vulnerū. cū q̄nta diligētia credit̄ abſterſiſſe ⁊ retinuiſſe ſtillas ⁊ aſpſiones ſanguinū eiꝰ. cū q̄nta pietate credit̄ aſperſiſſe liuores flagelloꝝ. cū q̄ſta deuotiōe ligaſſe: in mūdo ſyndone inuoluiſſe: ⁊ in nouo ſepulchro poſuiſſe. De quo Anſel. Utinā cū felice ioſeph dn̄m meū de cruce depoſuiſſem: aromatibꝰ cōdidiſſem: in ſepulchro collocaſſem: aut ſaltē pſecutꝰ eſſem: vt tāto funeri nō deeſſet aliq̄d officij mei. Quis cogitet cū q̄nta deuotiōe nicodemꝰ tot libras myrrhe ⁊ aloes attulit: quibꝰ corpꝰ q̄ꝫ tot paſſiōes ptulerat nō ſine multa lachrymaruꝫ admixtiōe liniuit vt eſtimo. Sexto int̄ fideles cōpaſſi ſunt dn̄o amici eiꝰ ⁊ noti q̄ a lōge ſtabant: ⁊ paſſionē eiꝰ cernebāt: q̄ꝛ forſitan pre dolore paſſionē eiꝰ cernere deprope nō valebāt. q̄nto pie credi pn̄t pietat' ſigna oſtēdiſſe: ⁊ lachrymarū fluēta viſa eiꝰ paſſiōe effudiſſe: ⁊ eiꝰ vulneribꝰ infūdiſſe: ⁊ eiꝰ ſāguini admiſcuiſſe. quot lamēta plāctus ⁊ gemitꝰ in eiꝰ exequijs ⁊ ſepultura ingeminaſſe ⁊ inculcaſſe credant̄. Anſel. O benigniſſime ⁊ ſuauiſſime dn̄e ⁊ ſereniſſime: qn̄ reſtaurabis mihi q̄ꝛ carnis nō vidi tue paſſionē: q̄ꝛ nō ſum deoſculatus loca vulnerū: fixuras clauoꝝ: q̄ꝛ nō vidi illā beatā tue carnis incorruptionē: q̄ꝛ non reſperſi lachrymas cicatrices veri corporis teſtes. Sepimo fuit piarū cōpaſſio mariarū: q̄ parauerūt aromatica vnguēta vt delinirēt dn̄i iheſu noua vulnera. q̄rū cōpaſſio ꝑpēdi pōt ex vehemētia amoris: q̄ oīa reliq̄rūt: patriā familiā ⁊ domū ꝓpriā ꝓpter iheſū: vt audire poſſent ſermōis eiꝰ dulcedinē: vidē poſſent ꝯuerſatiōis eiꝰ pulchritudinē: ⁊ operū eiꝰ māſuetudinē: miraculoꝝ eiꝰ multitudinē. Et ſeq̄bant̄ eū miſtrātes de facultatibꝰ ſuis: vt ꝯſeq̄rent̄ ꝑ eiꝰ miſteriū mīe ſue māſuetudinē: ⁊ gratie plenitudinē. Et q̄nto maior erat ad eum dilectio: tāto maior in paſſione eiꝰ erat doloris accumulatio. Pꝫ etiā eorū pia cōpaſſio ex ſepulchri eiꝰ crebra viſitatiōe: ex paſſiōis inſpectiōe: in vnguētoꝝ deportatiōe: ex tp̄is ꝯſideratiōe ⁊ loci: vbi qn̄ īuenerūt ex diligēt: dn̄i

inqͥſitiōe:ex pedū eius adoratiōe ⁊ detētiōe. Illa aūt btā peccatrix
ꝙ̄ ꝑ ceteris factā in ſe magnā miaꝫ dei ſciebat: ꝑ ceteris ardebat: ⁊
ꝑ ceteris incōſolabilit̄ flebat. ſm ꝙ tangit Anſel. Quis eni explicet
o btā ſponſa dei ꝙ̄ benigna familiaritate ⁊ familiari benignitate:
cuiꝰ amore flagrabas: quē ad monumētū flebas q̄rēdo ⁊ flēdo q̄re
bas: ipſe te quā ꝯſolari venerat magis attēdebat: ipſe ſe vidēri cela
bat: ⁊ ſe nō vidēri ſe oñdit: cū quē q̄reres ⁊ cur fleres q̄rebat. O dul
ciſſime dñe cur q̄ris. Quid ploras: nōne viderat te cor ſuū dulcē vi
tā aīe ſue crudeliter mactari: quodā ligno expādi: clauis ferreis af
figi velut latronē ad ludibriū ipioꝝ ſuſpēdi ⁊ occidi: ⁊ q2 nequerat
iuuare ne te occiderēt: volebat corpꝰ tuū diu ſuare vnguētis ne pu
treſceret: vt ſaltē mortuū diu flere poſſet: ⁊ cū corpus ipſū qđ gau
debat ſibi dimiſſū credit amiſſū: ⁊ tu q̄ris mulier cur ploras. O ſin
gulare gaudiū eiꝰ cur ꝯcitas dolorē eius: nō eni ignorabas amorē
quē īſpirabas: ſꝫ o bone dñe mgr̄ benigne: ecce fidelis ancilla: ecce
diſcipula tua nuprime redēpta tuo ſanguine: ecce deſiderio tui an
xiat̄ ⁊ eſtuat circūſpicit ⁊ īterrogat: ⁊ nuſꝙ̄ apparet quē deſiderat
diſplicet ei q̄cq̄d videt: q2 te ſolū quē aſpicit nō videt: ⁊ tu q̄ris q̄d
ploret. ¶ Scđm genꝰ cōpatiētiū fuit ipſa crudelitas īfideliū crucifi
gētiū: clamat eo moriēte cēturio eū eſſe dei filiū ⁊ vere fuiſſe iuſtū:
turba circūſpiciētiū eo moriēte pectora ſua ꝑcutiūt ⁊ recedūt: q̄ ali
oꝝ crura frāgūt videtes eū mortuū os eiꝰ nō cōminuūt. ¶ Tertiū
genꝰ cōpatiētiū fuit multitudo celeſtiū angeloꝝ. O quātā ⁊ ꝙ̄ piā
cōpaſſionē de rege celoꝝ ⁊ dño habuit celeſtis āgelꝰ q̄ eo ī agonia
facto de celo deſcēdit ⁊ ei aſtitit: ⁊ pietatis fontē ⁊ deū totiꝰ ꝯſola
tiōis ꝯfortauit. O quāta fuit btōꝝ angeloꝝ circa dñm ſuū deuotio
⁊ pia cōpaſſio. quāta circa eiꝰ aduerſarios eorūdē īdignatio cū eo
rū voces vt in euāgelio nazareoꝝ legit̄. Et idē ſcribit ioſephꝰ: vt le
git̄ in .xix. li. de bello iudaico: ī tertia pte eiuſdē libri de ſignis euer
ſiōis hierlm. Audite fuerūt voces dicētiū. tranſeamꝰ ab his ſedibꝰ
⁊ eos quos prius cū tāta diligētia cuſtodierūt. ſacrilegos ⁊ vere ex
cōicatos reliq̄rūt ⁊ q̄ ꝑus erāt eoꝝ defēſores ⁊ ꝓpugnatores: facti
ſūt eoꝝ pſecutores: extūc vt dr̄ btūs michael q̄ ꝑnceps ⁊ dux erat:
iudeoꝝ factꝰ eſt ꝑnceps militie chriſtianoꝝ: ⁊ ꝑpoſitꝰ eccl'ie: q̄ ꝑus
ꝑerat ſynagoge. ¶ Quartū genꝰ cōpatiētiū fuit mltitudo ſcōꝝ mor
tuoꝝ quoꝝ multa corpa ſurrexerūt: ⁊ de eiꝰ paſſiōe ⁊ reſurrectiōe
teſtimoniū viuis ꝑhiberūt. ¶ Quintū genꝰ eſt ꝓphetaꝝ btōꝝ q̄ ad
uētū dñi ꝑceſſerūt: q̄ ⁊ ſi corpali pñtia paſſionē dñi nō viderūt tñ
ꝓphetali ſpū ꝓuiderūt ⁊ ꝑdixerūt. Que eni lingua exprimē bñ ſuf
ficit cōpaſſiōes eoꝝ circa chriſtū paſſū ⁊ acta pia cātica ⁊ ludibria
carmina vba fletus ⁊ planctꝰ ⁊ lamētatiōes ad paſſionē chriſti ꝑti
nētia: q̄ ipi ꝑdixerūt: ⁊ ſcripta reliq̄rūt. vt Dauid: Iſaias: Jeremias
Ezechiel: Daniel: Job: ⁊ alij. ¶ Sextū genus eſt cōpaſſio ſcōꝝ mar
tyrū: ꝯfeſſoꝝ ⁊ virginū: q̄ ⁊ ſi paſſiōis chriſti tpe nō fuerūt: nec eam
oculis corporeis viderūt: tñ de ea audiētes: ⁊ eā in ꝓphetijs ⁊ euā
gelijs legētes: ⁊ mēte eā recolētes ꝓ effuſo chriſti ſanguine lachry
mas īnumerabiles effuderūt mūdi ſolatia ⁊ ꝓſpa ſpreuerūt: poſſeſ
ſiones huius tpis ad paſſionis eius memoriā ꝯtēpſerūt: aduerſa q̄
ꝙ̄ ad paſſiōis memoriā ꝯfecta pati elegerūt: ⁊ ea amore eius tāꝙ̄
colligentes de ſpinis vuas. ⁊ de tribulis ficus dulcia reputauerūt.
¶ Septimū genus cōpatientiū chriſto fuit in paſſiōe eius multitu
do irrationabiliū creaturaꝝ. Sol eni patiēte dño obſcurat̄: aer ob
tenebrat̄: velū tēpli ſcindit̄ ſuplimiare tēpli ſindit̄: lapides ceſſi ſūt
monumēta apta ſunt: mortui ſurrexerūt: cōmotis igit̄ creaturis ir
rationabilibus ꝓ dño paſſo: quō nō cōmouebit̄ rōnalis creatura
pro qua terra tremuit: creator patitur.

¶ De vtilitate paſſionis dñi. DIS.XIX.

OCtauo circa dñi paſſionem ꝯſideranda finaliter
occurrit eius vtilitas copioſa: q̄ lꝫ ꝓpter
īmēſitatē ſui: nec verbis explicari: nec hūana poſſit in
telligentia cōprehendi. pauca tñ ad deuotionē fideliū
excitandā breuiter ꝑcurrendo dicamꝰ: ꝙ paſſio ſaluatoris reuocat
oberrātes: reuertentes viuificat: ꝓuocat torpeſcentes: penitētes pa
cificat: intellectū illuminat ⁊ allicit ad amorē: oīum culpā eliminat
⁊ afficit ad dulcorē. In aduerſis examinat: ⁊ theſauros amplificat
oēs hoſtes extermīat: ⁊ in celis glorificat. Iſti ſunt duodecim fru
ctus dñice paſſiōis: ad quos oēs alij reduci pñt. ¶ Primo chriſtꝰ
ſua paſſiōe reuocat oberrantes. Nā de carne ſua ſuo ſcō ſanguine
rubricata fecit reclamatoriū ad reuocādū aues venaticas q̄ de ma
nu nobilis euolarūt. Oſee. xij. Effraym q̄ſi auis auolauit: q̄ nimis
impinguata ſi nō redeat nec ꝑvoce reclamātis: nec ꝑ reclamatorio
aſtendentis: dimittit eā diabolo. Prouer. j. Uocaui ⁊ renuiſtis: ex
tēdi manū meā: ⁊ nō fuit q̄ aſpiceret ⁊c̄. Sequit̄. Ego quoꝙ̄ in in
teritu veſtro ridebo. Iſa. xliiij. Reuertere ad me: quoniā redemi te

Hiere. iij. Reuertere ad me ⁊ ego ſuſcipiā te. Hebre. xij. Acceſſiſtis
ad ſāguinē meliꝰ loq̄ntē ꝙ̄ abel: videte ne recuſet̄ loq̄ntē. Cū q̄dā
clericꝰ ſcholaris pariſiꝰ multū eēt vitio carnis ſubditꝰ: ⁊ ꝑcraſtina
ret penitētiā fac̄e: q̄dā nocte apparuit ei dñs in ea forma in q̄ cruci
fixus eſt: oſtēdēs vulnera ſua cruētata dicēs: ꝙ hec ꝓ pctō ſuo ꝑ
tulerat: ⁊ ec̄ꝫ cicatrices retinuerat: ad coruos maxime. i. ꝑcraſtina
tores faciēde penitētie ad faciēdā penitentiā aduocādos: ⁊ a pctō
reuocandos. Qui ad hāc viſionē morꝰ religionē intrauit. q̄ vitā bo
no fine ꝯſūmauit. Itē Mach. v. Oſtēdebāt elephāt̄ ſāguinē vue
⁊ mori. i. chriſti: vt acuerēt eos in ꝑliū. h̄ fuit acumē martyrū ad bñ
agēdū: pugnādū: patiēdū. Aug. de ſimbolo: Antidotū chriſti cruci
fixi ſāguine ꝯfectū martyres chriſti biberūt. ⁊ q̄ priꝰ erāt eccl'ie pſe
cutores: eiꝰ facti ſūt defenſores. ſāguinē eiꝰ biberūt: ⁊ ꝓ eo ſāguinē
ſuū fuderūt. Hiero. ad Helioð. Licꝫ puulus nepos ex collo tuo pē
deat: licꝫ ſparſo crine ſciſſis veſtibꝰ vbera quibꝰ te nutriuit mr̄ exhi
beat: licꝫ ī limine pr̄ iaceat: ꝑ calcatū ꝑge patrē: ꝑ calcatā ꝑge mrē:
et exēplo chriſti ad vexillū cruc̄ euola. h̄ genꝰ pietatis piū eſt ī hac
re eē crudelē. Qꝫ aūt ⁊ a malo reuocet ⁊ ad bonū ꝓuocet: oſtendit
exēplū btī euſtachij: q̄ cū eſſet paganꝰ ⁊ ꝑnceps militie romanoꝝ: ⁊
venās in ſilua ſeq̄ret̄ ceruū quēdā in grege ceruoꝝ maiorē: cū eēt a
ſocijs elōgatꝰ ſtetit ceruꝰ: ⁊ apparuit inter eiꝰ cornua dñs crucifixꝰ
loquēs ei ꝑ os cerui. O placida q̄d me pſeq̄ris: ego eni ſū iheſus ⁊c̄.
Et ꝙ ipſe eēt creator celi ⁊ t̄re dixit ei: ⁊ fidei articl'os docuit alios
et ꝙ facēt ſe baptiſari cū vxore ſua ⁊ filijs: ⁊ ꝙ potiꝰ ad eū rediret.
Qui rediēs dixit h̄ vxori ſue. q̄ dixit ſilr̄ ei ſe vidiſſe cōſimilē viſio
nē. ideo baptiſati ſunt cū filijs ſuis. Sequēti die redijt ad venādū:
et vbi viderat ceruū crucifixū videt iterū. Qui dixit eū nō ex facto
ſuo beatū eē: ſꝫ oporteret eū multa ſuſtinē ꝓpter deū: ⁊ ꝙ eligēt vl̄
tūc vel poſt: elegit tūc pati dūmodo daret patētiā ei. Moriunt̄ in
breui oēs ſerui eiꝰ: ⁊ tota familia. poſſeſſiones diripiunt̄. nocte fu
git cū vxore ⁊ filijs. paup intrat nauē. ꝓ naulo retinet̄ eiꝰ vxor. ipſe
dolēs trāſijt fluuiū. altero trāſportato cū ad alterū pueroꝝ ſuoꝝ re
diret: ⁊ eēt in medio fluminis: alteꝝ rapit leo: alterū lupꝰ. quos paſto
res eripiētes tradiderūt diuerſis dñis tūc in eodē vico nutriti. Eu
ſtachiꝰ aūt ꝑ .xv. ānos in pauptate maria cuſtodiuit agrū cuiuſdā
hoīs. Nauclero aūt mortuo vxor eiꝰ mūda eſt a dño cuſtodita. Cū
aūt ingruerēt bella ꝯtra romanū impatorē: oēs clamāt ꝙ ſi placi
das q̄ noīatꝰ eſt euſtachiꝰ in baptiſmate adeſſet: oēs vincerent̄ bar
bari. Cū āt ꝑ mūdū mittēt impator milites: veniūt ad locū vbi mo
rabat̄. Quos vt cognouit īuitauit eos ad quieſcēdū ad domū dñi
ſui: ⁊ recolēs dignitatē flebat egrediēs: ⁊ lota facie redibat ⁊ ſeruie
bat eis. Qui eū ꝯſiderātes ⁊ cognoſcētes a cicatricibꝰ eiꝰ: arripiunt
eū: ducūt eū ad impatorē: ⁊ filios ſuos ꝓ tyronibꝰ quos venuſtos
forma indicabat. vincit hoſtes. filios ſuos habuit ſocios ⁊ chariſſi
mos ꝓpter ꝓbitatē ⁊ nālē ſtrēnuitatē. Cū aūt nutu dei veniſſet pr̄
cū filijs ad domū dñi ſui vbi vxor eiꝰ hoſpitabat̄: iunior frat̄ ince
pit q̄rē in horto vbi erāt a frē ſuo vnde eēt. q̄ retulit ei ꝙ neſciebat
aliud: niſi ꝙ pr̄ ſiuus ꝑnceps militū ſic cū mr̄e ſua de roma exiēs fu
git: ⁊ oīa de ꝓceſſu vie alteri narrauit quō tenuerit recolebat: alter
ꝓſiliēs oſculatꝰ eſt eū dicēs ꝑ deū ait audi frat̄ meꝰ es. Mr̄ hec au
diens ⁊ admirās rogat eos vt faciant eā loq̄ cū ꝑncipe ſuo. ad quē
cū adducta eēt notās eū cognouit eū: rogans ſleris genꝰ: ⁊ vt dicēt
ſi eēt placidas. Agnoſcūt ſe mutuo. q̄rūt de puer̄. Cū aūt dicēt q̄d
actū eēt: dicit illa q̄ audiuerat a iuuenibꝰ dictis: q̄ mutuo ſe noſcē
tes ⁊ narrātes oīa letificauerūt totum exercitū: reducunt̄ de victo
rie loco mortuo trāſlato. Adrianꝰ impator audiēs eos chriſtianos
cū nollēt ſacrificare idol̄. ⁊ cū dati leonibꝰ incolumes remanerēt fe
cit eos in boue ereo ꝑ q̄ttuor dies ꝯcremari. ipſi aūt emiſſi inuenti
ſunt integri: nec eoꝝ capillus aduſtus eſt. ⁊ hec oīa ſuſtinuerūt pa
tiēter ad dñice paſſiōis cōmemorationē. Itē nota ꝙ ad bonoꝝ ꝓ
uocationē ad bñfaciēdū ⁊ reuocationē maloꝝ a malo ponit̄ cruci
fixus in medio eccl'ie. In hyſtoria triptita legit̄ ꝙ ꝯſtātinꝰ crucis
ſignū faciebat ꝑferre ſuo exercitui ꝓlaboro. i. impiali ſigno: vt mili
tibꝰ pugnātibꝰ paſſiōis memoria robur daret. In hyſtoria an. Lā
ceā dñi quā inuenerūt diuina reuelatiōe ſub altari ſcī petri: vbi eā
dicit̄ occultaſſe in memoriā paſſiōis: vt aīarent̄ ad bene pugnādū
deportabat ante oculos pugnantiū. Itē ꝙ paſſio dñi a malo reuo
cet: ⁊ ꝓuocet ad bonū: ponit̄ exēplū in hiſtoria antiochena: vbi dr̄
ꝙ cū ciuitas antiochie diuino miraculo fuiſſet capta a chriſtianis:
mult̄ eoꝝ cū mulieribꝰ ſaracenis peccātibꝰ ſic ſunt obſeſſi a turcis:
⁊ tāta fame ꝑgrauati: ꝙ ipſi credebāt ꝙ nullatenꝰ euadere poſſent
tūc cuidā ſacerdoti noīe ſtephano in q̄dā eccleſia vigilāti ⁊ orāti ⁊
flēti ꝓ morte ſibi ⁊ alijs īminēti: appuit dñs ihs chriſtus ſup oēm
pulchritudinē ſpecioſus: q̄rēs ab eo cām ſui fletꝰ. ⁊ cū ille eā ei di

ceret: ſubito crux ſole ſplēdidioꝛ apparuit circa eū: ⁊ dixit ei ꝙ erat
dñs virtutū: potēs in ꝑlio quē offenderat ppl's chꝛiſtian⁹ peccādo
⁊ dixit ꝙ diceret epo ꝙ ꝑdicaret pplo. Cōuertimi ad me ⁊ ego cō-
uertar ad vos: ⁊ cū ad pugnā irēt ⁊ dicerēt ꝯgregati ſūt inimici nr̄i
⁊ gliant̄ in virtutib⁹ ſuis ⁊c. ⁊ ꝙ vſq₃ ad quq₃ dies miſereret̄ eoꝝ
ſi peniterēt: quo facto victoriā īeſtimabilē ꝯ̄ ſaracenos obtinuerūt
¶ Itē ibidē dr̄ ꝙ cuidā bꝛitoloneo. ſ. illi cui facta ē reuelatio de lā-
cea dñi inueniēda apparuit dñs in cruce duoꝝ lignoꝝ nigroꝝ rotū-
doꝝ: ipolitoꝝ: in ea foꝛma q̄ crucifixus eſt ⁊ petr⁹ ⁊ andreas: ⁊ q̄dā
tertius crucē ei⁹ ſuſtētātes: ⁊ oſtēdebat vulnera ſua dnq₃: ꝑpter qn
q₃ genera hoiū q̄ erāt in exercitu: vt alios ad bñfaciendū aīaret: ⁊
alios a malo reuocaret: ꝑmū gen⁹ vt dicebat erāt illi q̄ ad exēplū il
li⁹ nullū gen⁹ gladioꝝ vl' aduerſitatū ꝑpt̄ eū timebāt: ⁊ illi cū obiūt
ad ei⁹ dexterā collocant̄. Alij ſunt q̄ poꝛib⁹ ſubſidiū īpēdūt: ⁊ eos
a tergo in pugna cuſtodiūt: ⁊ refugiētes recipiūt. Hi ſiles ſūt eis q̄
chꝛiſtū ſeqbant̄. Tertij ſūt q̄ pugnātib⁹ poꝛib⁹ lapides tela ⁊ arma
pugne neceſſaria miſtrāt. Hi vt dicebat dñs ſiles erāt eis q̄ eū pati
videbāt ⁊ dolebāt: ⁊ pectoꝛa ꝑcutiebāt: iniuriā ei fieri ꝑclamātes.
Quarti ſūt hi: q̄ cū clamoꝛē belli audiūt ītrudūt ſe in domib⁹ ſuis
⁊ ad negocia ſua ꝯuertūt nō credētes in virtute dei bella ꝯſiſtere
ſiles ſūt illiſ q̄ ī paſſiōe clamauerūt: reus ē moꝛt̄: ⁊ crucifigat̄. Quī
ti ſūt q̄ clamoꝛē belli aūt: ⁊ cās inqrūt: ⁊ ignauie nō virtut̄ alijs exē
pla reliquūt: ⁊ alios a ꝑlio ⁊ ꝯſtantia animi ⁊ ꝯfidētia in deo retra
hūt: hi iude ꝑditori ⁊ pylato ⁊ alijs crucifixoꝛib⁹ ſiles ſūt. Quidā
magn⁹ cleric⁹ ꝑdicatoꝛ crucis h̄ ꝑdicabat qd̄ legit̄ in hiſtoꝛia artu
ri: ꝙ ꝯſuetudo ei⁹ erat ꝙ differebat cōmedere quouſq₃ aliqd nouū
⁊ mirabile veniret ad curiā ſuā. Cū āt expectaret h̄: ecce nauis q̄dā
applicuit ſine gubernatoꝛe ⁊ ductoꝛe: mirātes ⁊ occurētes milites
inuenerūt in naui illa militē ibi iacētē vulneratū ⁊ lanceatū ⁊ cruē
tatū: cū aūt reſpiceret in ei⁹ elemoſynariā īuenerūt ibi lr̄as vbi ꝯti-
nebat̄ ꝙ defunct⁹ ille petebat iuſticiā a curia ab eis ibi ꝯtētis q̄ in
iuſte eū occiderāt: q̄ lr̄e totā curiā aīauerūt: ad ſumēdū arma ī vlti
onē ſanguis inocētis. Hoc āt ſi nō fuit ad lr̄a verū tñ ſilitudinarie
q₂ chꝛiſt⁹ pugil nr̄ in nauicula crucis apparet ꝑ nobis īnocēte: oc-
ciſus a iudeis ⁊ gētib⁹: qd̄ oñderūt nobis euāgelica ſacra q̄ de coꝛ
dis elemoſynaria tāq₃ hui⁹ ꝑditiōis lr̄e exierūt: h̄ ad accipiēdū ar-
ma ꝑ hac ꝑditiōe vindicāda coꝛda nobilia debet multū mouere.
¶ Scdo reuertētes viuificat. pctōꝛes eni q̄ſi filij ꝑdigi abeūtes in
regionē longinquā: ⁊ oīa bona ſua ꝯſumētes ſpūalit̄ moriunt̄. dr̄
eni Luc. xvi. Moꝛtu⁹ fuerat ⁊ reuixit. Ad h̄ eni chꝛiſt⁹ moꝛtu⁹ eſt
vt nos viuificaret. vñ Treñ. iiij. Spūs oꝛis nr̄i chꝛiſt⁹ dñs capt⁹ eſt
in pctis nr̄is: cui dixim⁹ ſub vmbꝛa tua viuem⁹. pſal. Silis fact⁹ ſū
pelli. ⁊c. ⁊ h̄ ī cruce. de q̄ dr̄ ꝙ eſt auis nimie maciei q̄ pullos ſuos
cū offendūt eā occidit: ⁊ ꝑ doloꝛe eos moꝛtuos ꝑ triduū plāgit: et
roſtro ſe ꝑfoꝛās eos moꝛtuos ſanguine ſuo rigat ⁊ virtute ſanguis
viuificat: ſic chꝛiſt⁹ nos virtute crucis ⁊ ſanguis effuſi. vñ ad effuſi
onē ſanguis eius multa coꝛpa ſcōꝝ de moꝛte ſurrexerūt. h̄ ſignat̄
iiij. Reg. xvij. De puero ſuo ſuſcitato ſup lectū helye in trina dimē
ſiōe ei⁹ ſup puerū. lectul⁹ helye crux chꝛiſti ē: trina dimēſio chꝛiſti
quā fecit de eo charitas: ſm longū ei⁹ in cruce extēdēs a v̄tice vſq₃
ad pedes: ſm latū ē ſcda dimēſio: q̄ charitas bꝛachia eius extēdit.
Scōm baſſū fuit tertia dimēſio: qñ vn⁹ militū lancea lat⁹ eius a-
peruit. q₂ vt dr̄ in ꝑuer. iiij. Ex coꝛde vita ꝑcedit. Itē h̄ figurat̄. ij.
Re. iiij. De ſuſcitatiōe pueri ī lectulo helyſei ſup quē puerū īcurua
tus eſt: ponēs os ſuū ſup os pueri: ⁊ oculos ſup oculos ei⁹: ⁊ ſic de
alijs mēbꝛis: q₂ oīa mēbꝛa ſua ꝑ nr̄is viuificādis moꝛti expoſuit.
Crux eni dñi eſt arboꝛ vite ī medio ꝑadiſi. ꝑuer. iij. Lignū vite eſt
his q̄ apphēderint eā ⁊c. de quo triplex vita colligit̄. videlȝ nāe. vñ
coꝛpalit̄ moꝛtui ſuſcitati ſūt tpe paſſiōis. Itē vita gr̄e qd̄ notat̄ in
h̄ ꝙ multi ꝯuerſi ſūt ad fidē. Itē vita glīe qd̄ notat̄ in h̄ ꝙ latroni
datū eſt regnū celoꝝ. Berñ. Arboꝛ crucis ſi eſt q̄ colligat. vitā ger-
minat: iocūditatē fructificat: oleū ſtillat: balſamū fundit: ſpūaliū ca
riſmatū nō eſt arboꝛ ſilueſtris: lignū vite eſt apphēdētib⁹ eā: arboꝛ
ſalutifera: lignū crucis ¶ Tertio chꝛiſt⁹ ex virtute paſſiōis ꝑuocat
toꝛpeſcētes ad bonū. ſ. faciēdū: ꝑpt̄ h̄ imago crucifixi ponit̄ in me
dio eccl'ie ad pigros. ſ. excitādū. Nota ꝙ hyrandi in tyrocinijs poꝛ
tātes coꝛ alicui⁹ aīalis in lancee ſūmitate clamāt: q̄ nō hȝ coꝛ h̄. Iō
Hebꝛe. xij. Recogitate eū q̄ talē ſuſtinuit a pctōꝛibus aduerſus ſe-
metipſū ꝯtradictionē: vt nō fatigemini animis veſtris deficientes
nōdū eni vſq₃ ad ſanguinē reſtitiſtis aduerſus pctīn repugnātes.
Coꝛpoꝛē noſtrū excitare debent aculei ſpinarū ⁊ ſtimuli paſſionū.
nam paſſio chꝛiſti laboꝛes leuigat: ⁊ doloꝛes mitigat. Treñ. iij. Da
bis eis ſcutū coꝛdis laboꝛē tuū. pſal. Paup ſū ego: ⁊ in laboꝛib⁹ a
iuuētute mea. Berñ. Quid nō ſuaue tibi erit. ſi colligeris oēs ama

ritudines dñi dei: ⁊ remoꝛaberis. Primū quidem illarū infantiliū
neceſſitatū. Deinde laboꝛū quos ꝑtulit in ꝑdicādo: fatigationū in
diſcurrēdo: tētationū in ieiunādo: vigiliarū in oꝛādo: lachꝛymarū
in cōpatiēdo: inſidiarū in colloquēdo: poſtremo periculoꝝ in falſis
frib⁹: ꝯuitioꝝ: ſputoꝝ: colaphoꝝ: ſubſānationū: exꝓbꝛationū: cla-
uoꝝ: ⁊ hoꝝ ſimiliū: q̄ in ſalutē nr̄i gener̄ trigintatrib⁹ annis opat⁹
eſt in medio terre. Hic eſt faſciculus myrrhe Can. j. ponēdus inter
vbera nr̄a ¶ Quarto chꝛiſtus virtute ſue paſſiōis penitētes pacifi-
cat. Ipe eni eſt pax nr̄a. Ephe. ij. Pacificās ꝑ ſāguinē cruc̄ ei⁹ ſiue
q̄ in terris ſunt. i. pacē faciēs inter hoies ⁊ deū: inter hoies ⁊ ange-
los. Itē pacē faciēs in terris. i. vt hoies cū hoib⁹: ⁊ hoies in ſeipſis
pacē habeant. ⁊ merito pax plene fuit refoꝛmata inter deū ⁊ hoies
chꝛiſto paſſo. ⁊ ꝑme ꝑuaricatiōes emēda. tūc eni mīa ⁊ vitas ob. ſi-
bi: tūc iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt. Pacē igit̄ habeamus ad deū ꝑ
dñm ihesum chꝛiſtū. ⁊ de tā imēſo bñficio gaudeam⁹ ac deo gr̄as
infinitas agam⁹ ¶ Quīto xp̄s ꝑ paſſionē ſuā itellectū illuīat. h̄ ē
coliriū in quo inūgēdi ſunt oculi vt videant. Apoc. iij. Itē hec eſt
virga de cui⁹ ſūmitate guſtato melle illuīat̄. Ionathas. j. Re. xiiij.
Guſtās guſtaui ⁊c. Itē fel piſc̄: quo liniti oculi ceci curant̄. Tobi.
vj. Fel ei⁹ ⁊c. In paſſiōe lōgini martyr̄ dicit̄: ꝙ cū eēt cecus aſtās
paſſioni dñi inſtigātib⁹ alijs latus dñi lācea apuit: ⁊ caſu foꝛtuito
oculos manu humida tāgēs illumiat⁹ ꝯuerſus eſt ad dñm. ⁊ poſt
ī capadocia ꝑdicās ⁊ miracula faciēs martyr efficit̄ glīoſus ¶ Itē
ī exaltatiōe ſcē cruc̄ legit̄: ꝙ cruce reducta in hieruſalē ꝑ heracliū:
q̄ndeci ceci ibi ſunt illuminati ¶ In paſſiōe ſci ſixti ⁊ ſci laurētij le
git̄ ꝙ btūs laurēti⁹ cū ſigno cruc̄ cecos illuminabat: ⁊ ad fidē ꝑ h̄
eos ⁊ alios conuertebat. ¶ Illuminat aūt ad cognitionē dei: ſui: ⁊
pcti. Dei quidē: q₂ ꝑ hoc maniſeſte cognoſcim⁹ q̄ꝫ ſit mīa dei circa
nos: ⁊ q̄ntū diligat nos. De h̄ infra. Sui vō: q₂ clare videm⁹ q̄ꝫ pre-
cioſe ſunt aīe nr̄e dei iudicio: q₂ coꝛp⁹ ⁊ ſāguinē ⁊ vitā ꝑpꝛiā ī hac
ſtatera poſuit vt aīas nr̄as h̄ ꝑcio precioſo redimeret. ⁊ quātū nos
diligēt: ⁊ q̄ntū valeam⁹ nobis oſtēderet: q̄ nos iſtis prepoſuit ⁊ pre
pōderat ne nos viliſſimo pctī ꝑcio de cetero nos vēdam⁹. Prouer.
xvj. Pōderatoꝛ ſpirituū eſt dñs. Aug. Ne tibi vileſcas o hō appē-
de te ex ꝑcio. Berñ. Ve mihi ſi talentū mihi traditū negligēter tra
ctauero ꝑcioſo ſāguine agni incōtaminati chꝛiſti appꝛeciatū. Pctī
vō: q₂ luculēter oſtēdit de⁹ q̄ntū odit pctīn: pro quo deſtruēdo nec
pr̄ filio ſuo pepcit q̄n illū moꝛi ꝑcipet: nec ipſe fili⁹ ſibiipſi. Pȝ etiā
ex h̄ q̄ntū debeam⁹ odire ⁊ deteſtari pctīn: ⁊ ſtudē cauere: q₂ ſi de⁹
pr̄ filio ſuo nō pepcit: ⁊ nobis nō parcet. Luce. xxiij. Si in viridi h̄
faciūt: in arido q̄d fiet. Itē q̄ pctīn facit renouat cām moꝛtis ſue: ⁊
q̄ntū in ſe eſt dei filiū crucifigit. Hebꝛe. xvi. Rurſum filiū dei iterū
crucifigētes. ¶ Sexto chꝛiſt⁹ ꝑ paſſionē ſuā nos allicit ad amoꝛē
Iure ſibi nos vēdicat attrahit ⁊ inflāmat: ſic ipſe dicit Io. xij. Ego
ſi exaltat⁹ fuero a terra. ſ. in cruce oīa attrahā ad meipm. Hoc aūt
dixit ⁊c. Anſel. Dñe q₂ totū me feciſti totū me debeo amoꝛi tuo: q₂
totū te mihi dediſti: totū me debeo amoꝛi tuo. imo tantū plus de-
beo me tibi totū: q̄nto tu me maioꝛ es: q̄ ꝑ me dediſti teipm totū.
Itē Berñ. ſup Cant. Sup oīa te mihi reddūt amabilē o bone ihū
calix quē bibiſti pro nobis: opus redēptionis nr̄e frequēter nume
ratū. h̄ ſepe excogitatū facile ſibi noſtrū vēdicat amoꝛē. nihil deuo
tionē noſtrā blādi⁹ allicit: iuſtius exigit: artius ſtringit: vehemēti⁹
afficit. Multū quidē laboꝛauit: nec in oī machina mundiali tantū
ſibi fatigatiōis aſſūpſit. Sic actoꝛ vite. ibi eni habuit in dictis ꝯ̄di-
ctoꝛes: in factis obſeruatoꝛes: in toꝛmētis irriſoꝛes: in moꝛte expꝛo
bꝛatoꝛes. Itē Berñ. in ſer. O q̄ꝫ indebita miſeratio: q̄ꝫ gratuita ⁊
ꝓbata dilectio: q̄ꝫ inopinata dignatio: q̄ꝫ ſtupēda dulcedo: q̄ꝫ inui-
cta māſuetudo: regē glīe pro deſpicatiſſimo ſeruo crucifigi. Idem
Cū ego deuouero quicq̄d ſum: quicq̄d poſſuȝ: nōne ſic eſt: ſic ſtella
ad ſolē: ſcintilla ad foꝛnacē: ſtilla ad flumē: lapillus ad montē: gra-
nū ad aceruū: athom⁹ ad totū mūdū. Ideo nō habeo dñe niſi duo
minuta: imo minutiſſima coꝛp⁹ ⁊ aīam. Vel poti⁹ minutū vnicū. ſ.
volūtatē. ⁊ nō dabo pro volūtate illi⁹ q̄ tātus tātillū tātis bñficijs
me ꝑuenit: q̄ toto ſe totū me cōparuit. alioq̄n ſi illa retinuero qua
frōte: quib⁹ ocul': q̄ mente: q̄ ꝯſciētia vado ad viſcera mīe dei nr̄i: ⁊
video ꝑfodi illud foꝛtiſſimū ꝑpugnaculū quo cuſtodit̄ iſrl': ⁊ ſtil-
las illi⁹: nō guttas ſȝ vndas a q̄nq₃ coꝛpoꝛis partib⁹ in meū preciū
detoꝛq̄re. Nota ꝙ crux eſt mēſura q̄ oſtēdit ⁊ mēſurat quātus eſt
amoꝛ dei ad nos: q̄ tantū extēdit vnigenitū ſuū in ea: ꝙ ex oī parte
quātū poterat extēdi ad dexterā ⁊ ſiniſtrā: ſurſum ⁊ deoꝛſum: ac ſi
diceret: tantū vos amo q̄ntū amare valeo: q̄ in amoꝛē veſtrū totū ex
oī parte me extēdo. Ecci. vj. Amico fideli nulla eſt cōparatio: ⁊ non
eſt digna pōderatio auri ⁊ argēti ꝯtra bonitatē fidei illius. Berñ.
Quis audiuit vnq₃ tale: aut q̄s vidit huic ſile: Ipſe pro inimicis ⁊

iniuſtis mortuus eſt:eligēs exulare a celis:vt nos ad celos reporta
ret:amicus dulcis:ꝯſiliarius prudēs: adiutor fortis. Reſpice o hō
oculo mētali quāte remuneratiōis debito aſtringaris dn̄o patiēti
ꝓ te:reſpice ſudorē ſanguineū:alapax ꝯtumeliā:flagellox inſtātiā
coronā ſpineā:ſputa:ludibria:crucis angariā:patibuli ſupplicium
oculos languidos:oris pallorē:fellica cibaria: acida pocula: caput
inclinatū:geniculatiōes:irriſiōes:titulū famoſū: ſortē veſtimētox
geminatū crucifige: ꝛ qd plura:viliſſimū mortis ſuppliciū ꝛ ꝓbra
nephādiſſima: ꝛ h̄ egit vt oſtēderet tibi quātū te diligeret:q nō ali
terq̄ ſic moriēdo a morte te voluit liberare. De fidelitate illi⁹ amici
ꝛ maxīo ei⁹ amore legit̄ ī barla:q dixit ad ioſaphat.q̄ qdā habue
rat q̄ttuor amicos:quox tres plus q̄ ſe dilexerat: ꝛ negocia ſua ꝓ
eis dimiſerat:ꝓ q̄rto valde pauca facere voluerat. Cū aūt a terribi
lib⁹ regis ſeruis caperet̄ ꝓ decē milib⁹ talētox q debebat:datis ſibi
indutijs vt amicos rogaret ꝓ dicti debiti ſolutiōe:vt ſic a ſuſpēdio
liberaret̄. Prim⁹ rogat⁹ ab eo.rn̄dit q̄ ex quo in illo diſcrimīe ceci
diſſet nō daret ei niſi lintheolū:quo duct⁹ ad ſuſpēdiū īuolueret̄.
Scd̄s dixit q̄ hāc ſolā grām ei faceret:q̄ cū duceret̄ eū ꝯduceret:vt
honorabili⁹ ad ſuſpēdiū duceret̄. Tertius dixit q̄ ꝓ ſeruitio qd ei
fecerat eū ad ſuſpēdiū ducēt ꝛ eū ſuſpēderet. Quart⁹ aūt h̄ audiēs
ꝓ quo parū fecerat dixit ei:lz ꝓ me parx feciſti:q2 tn̄ ad me recurris
in neceſſitate: ꝛ me diligere de cetero ꝓponis ꝓ te ne ſuſpēdaris ve
nalē me exhibeo ꝛ ſuſpēdi volo. Prim⁹ amic⁹ falſus ē mūd⁹ a quo
hō ī morte nō recipit niſi ſudariū. Scd̄s ſūt amici mūdi q ꝯducūt
vſq ad ſepulchr. Et terti⁹ ē diabol⁹:q hoīez ſuſpēdit ſi ad eū recur
rat. Quart⁹ chriſt⁹ q ꝓ hoīe ſuſpēdi eligit. ¶ Septio chriſt⁹ ꝑ paſ
ſionē ſuā oē petm̄ elimiat: ꝛ ſic mūdādo ſcificat. Uñ dn̄s paſſionē
ſuā vocat baptiſmū. Luce.xij. Baptiſmo habeo baptizari. et quō
coartor donec pficiā illud. Baptiſm⁹ vt dicit Greg. eſt ablutio quo
ſedi decori ſūt. Zach.iij. Ecce lapiſ ꝛ celabo ſculpturā ei⁹: ꝛ auferā
iniqtatē terre:ꝑ ſculpturas lapidis hui⁹ rui ſāguis exierūt ad emū
datiōe; petōx:ſculpture ei⁹ ſūt vulnera ei⁹. Heb.ix. Sāguis chriſti
qui ꝑ ſpūſcm̄ ſemetipſū obtulit īmaculatū deo emūdabit ꝯſcias
nr̄as.j. Joh.j. Sanguis iheſu chriſti emūdat nos ab oī petō ꝛc. Jō
in ſignū hui⁹ dr̄.iiij. Reg.v. Lauare ſepties in iordane. Per ſeptē
ablutiōes iordanis naamā leproſus mūdat a lepra:q2 ꝑ ſeptē effu
ſiōes:ſanguis chriſti petōr a ſeptē maculis mortaliū petōx mūdat
Ut ſingula ſingulis rn̄deāt ꝑ quādā appropriatiōnē:ſic effuſio fa
cta in circūciſiōe de mēbro a quo luxuria maxie exercet̄ ab hoīb⁹:
fuit ad purgādū ī nobis petm̄ luxurie. Jn ſudore maxie ꝯ petm̄ gu
le nos toxicata comedim⁹: ꝛ adā pr̄ nr̄ pomū vetitū. vñ ꝓ nobis ha
buit chriſt⁹ ſudare vſq ad ſāguinē. Cōtra petm̄ īuidie fuit effuſio
de liuore flagellox. inuidos eni bona viſa flagellāt ꝛ liuidos faciūt
Cōtra petm̄ pigritie fuit effuſio pedū: qd petm̄ maxie regnat in pe
dib⁹. Cōtra petm̄ ire ꝛ odij fuit apertio lateris: ꝛ vulneratio cordis
chriſti. Contra petm̄ auaritie ꝛ rapine fuit effuſio manuū. Contra
petm̄ ſupbie q maxie apparet ꝛ regnat in capite fuit vulneratio ſpi
narū ꝛ effuſio ſanguis vt credit̄ de puncturis eax. ¶ Nota quō cō
ſtantin⁹ īpator fuit curat⁹ a lepra corpali: ꝛ ſpūali virtute ſanguis
chriſti veraciter īnocētis q ꝑus habuerat ꝯſiliū lauari in ſanguine
innocentiū puerox. Apoc.j. Dilexit nos: ꝛ lauit nos a petīs nr̄is in
ſanguīe ſuo. ¶ Octauo chriſtus ꝑ paſſionē ſuā afficit ad dulcorē.
lz eni aīa meditādo dolores ꝛ obprobria dilectiſſimi ſponſi ſui do
loroſis amaritudinib⁹ repleat̄ tn̄ dū cogitat amoris īmēſi dulcedi
nē: ꝛ fructū ſacratiſſime paſſiōis.i. redēptionē hūani generis: ꝛ oīa
bona q ex ipſa paſſiōe ꝓueniūt ieffabili gaudio ꝛ ꝯſolatiōe pfun
dit̄. Uñ poſt illud Cant.j. faſcicul⁹ mirrhe dilect⁹ me⁹ mihi. Seqt̄
Botrus cipri dilectus me⁹ mihi. Et cant.ij. dr̄. Sub vmbra illius
quē deſiderauerā ſedi. ꝛ fructus eius dulcis gutturi meo. Uñ chri
ſtus ꝓ ſalute nr̄a patiēs aīas deuotas afficit ad dulcorē:ſi ſciāt col
ligere de ſpinis corone dn̄ice vuas inebriātis deuotōis: ꝛ de tribu
lis.i. pūctur: ꝛ aculeis flagellox:ꝯuitiox:ſputox:calaphox: ꝛ hmōi
ficus mire ꝯſolatiōis. Hui⁹ paſſiōis fruct⁹ multiplices deguſtare
deſiderās aīa ſcā. dicit Cant.i. Aſcēdā in palmā: ꝛ apphendā fru
ctus ei⁹. Hec eſt arbor illa mirabilis de q dr̄ Dan.iiij. videbā: ꝛ ec
ce arbor in medio terre ꝛc. Cui⁹ dignitas glioſa in duodecim cō
mēdāda deſcribit̄. Primo ī ſitu:q2 ī medio terre ſita. Pro eo q̄ ꝑ
eā opat⁹ eſt dn̄s ſalutē in medio terre:vt ſit cōe refugiū ꝛ remediū
oīb⁹ vbicūq ꝯfugiētib⁹ ad eā. Scd̄o cōmēdat̄ in altitudine nobi
litatis ſūme:q2 altiſſim⁹ altiſſimi fili⁹:glioſus vētris virgīs fruct⁹
in ea pepēdit. Uñ ſequit̄. Altitudo ei⁹ erat nimia:ferēdo.ſ. tā altū
fructū. Tertio in magnitudine dignitatiſ:q2 filios dei ꝯſignat: ꝛ in
frontes eorum tranſiens regno celox eos dignos oſtendit. Supra
Augu. Magna crucis dignitas: q de patibulis latronū tranſit ad
frōtes impatox. Uñ ſequit̄: Magna arbor. Quarto ī fortitudine
ꝑ quā infernū fregit:mortē deſtruxit: ꝛ virtutē diaboli: ꝛ dominiū
petī opprimit ꝛ ad nihilū redigit. Uñ ſequit̄: Et fortis. Quinto in
rectitudine:q2 celos apit. ꝛ tanq̄ pons tornatil: ꝛ ſcala paradiſi:q2
humiles ab imo ī ſublime celox habitaculū trāſuehit. Hoc eſt qd
dicit̄ Sūmitas ei⁹ ꝯtingēs celū. Sexto in latitudine virtutis ꝛ po
teſtatiſ:q ꝑ totū mūdū ſe extēdit. Uñ ſequit̄: Aſpect⁹ illi⁹ erat vſq
ad terminos terre vniuerſe. Septimo in pulchritudine frondiū et
florū.i. vbox ꝛ exēplox virtutis q in ea chriſtus exhibuit. Uñ dicit̄
Folia ei⁹ pulcherrima:q2 vita virida: ꝛ florib⁹ bonorū exēplox or
nata. Octauo in fructuū multitudine.ſ. multiplicis vtilitatis quam
mūdo multiplicit̄ impēdit. Uñ ſequit̄: Fruct⁹ ei⁹ nimius. Nono
commēdat̄ in neceſſitate quā de ea habem⁹: q2 in ea carnē ſuā in
vſum ꝛ alimentū oīuz chriſtus preparauit. Uñ ſequit̄: Et eſca vni
uerſox in ea. Decimo in ſecuritate ꝛ capacitate vmbre eſt:q2 virtu
te ſua religioſos ꝛ ſeculares munit ꝛ cuſtodit. Uñ ſequit̄: Subter
eā habitabāt aīalia ꝛ beſtie. Undecimo in iocūditate ꝯtēplatiōis
ꝛ cōpaſſionis. Uñ ꝑ paſſionis iugē meditationē poſt lachrymarū
ex cōpaſſione paſſiōis dn̄ice multā ꝯtemplātib⁹ paſſionē effundit
cordis leticiā ꝛ exultationē. Uñ: Et in ramis eius.i. in diuerſis paſ
ſionū ei⁹ generib⁹. Cōuerſabant̄. Jugiter meditādo circa ea. Uo
lucres celi:viri ꝯtēplatiui:diuerſos cantus inde ꝓmēdo: diuerſas
affectiōes pietatis ꝛ ꝯſolatiōis inde recipiēdo. Duodecimo in ꝯſo
latione ꝛ mitigatiōe tribulationū:q2 in ea caro xp̄i eſt afflicta ꝛ at
trita diuerſis tribulationū flagellis. ꝛ ꝯſideratio attritionis carnis
chriſti multā recipit flagelli ſui mitigationē: ꝛ diuine grē ꝯſolatio
nē. Uñ ſequit̄: Ex ea veſcebat̄ oīs caro. De hac dicit btūs Bern̄.
Quis mīe tue o crux bn̄dicta digne queat inueſtigare lōgitudinē:
latitudinē:ſublimitatē: ꝛ ꝓfundū. Nā lōgitudo tua vſq ad diem
nouiſſimū ſubuenit vniuerſis inuocātib⁹ eā. latitudo tua repleuit
oēm orbē terrarū. ſublimitas tua ſupne ciuitatis inuenit reſtaura
tionē. profundū tuū ſedētib⁹ in tenebris: ꝛ vmbra mortis obtinuit
redēptionē. ¶ Nono chriſtus ꝑ paſſionē ſuā dat in afflictiōe ſola
tiū:vt ſit hō impturbabil. Uirt⁹ eni paſſiōis ei⁹ oēm amaritudinē
ꝯuertit in dulcedinē. Sic ait Aug. Tpal afflictiōis qd nobis propi
nat aduerſitas nihil dolem⁹ ſi ꝯſiderem⁹ qd pro nobis bibit ad pa
tibulū:q nos inuitat ad premiū. Hoc eſt lignū amarū qd dn̄s oſtē
dit moyſi:qd poſitū in aquis marath omnē earū amaritudinē dul
corauit. Ecci.xlviij. Nonne a ligno indulcata eſt aq amara.i. a paſ
ſione ꝛ cruce pn̄s tribulatio. Hoc eſt qd dicit̄.iiij. Reg.ij. Uas no
uū.i. corp⁹ xp̄i:in quo poſitū erat ſal ſapiētie diuine poſitū in aqs
iericho reddit eas dulces ꝛ potabiles.i. pn̄tes tribulatiōes. Hec ē
farina facta de grano frumēti in cruce cōminuto:quā miſit heliſe⁹
in ollā:de q nemo guſtare poterat. ſed clamauerūt filij prophetarū
mors in olla vir dei.iiij. Reg.iiij. Quid nō ſuaue tibi erit:ſi collige
ris oēs amaritudines ꝛc. Regre.ſ. ¶ Religioſus qdā cū ꝓpter du
riciā ꝛ aſpitatē ordinis maxime in cibis ꝛ potib⁹ ꝓponeret religio
nē exire:cogitauit q̄ de ꝓditiōe poſſet merito argui ſi redderet ca
ſtrū ꝓ aliq indigētia:niſi pri⁹ ea expoſita: ꝛ petito adiutorio a dn̄o
ꝑncipali a quo caſtrū tenet̄. Uñ venit ad crucifixū corā quo orare
ꝯſueuerat exponēs neceſſitates ſuas: ꝛ petēs ei⁹ adiutoriū:q2 non
poterat cibox duriciā ſuſtinē: q2 fuerat ī ſeculo delicat⁹. Tūc viſuz
fuit ei q̄ diceret ei crucifixus: Jntinge buccellā tuā in aceto paſſio
nis mee: ꝛ fac tuū de meis vulnerib⁹ ſalſamentū. Qui extūc recepit
tantā ꝯſolationē:q̄ oīa dura cibaria viſa ſunt ei dulcia. ¶ Decimo
chriſtus ꝑ paſſionē ſuā pſtat in tētatione pſidiū vt ſit hō inſupabi
Jpſe eni eſt virt⁹ ꝛ fortitudo pugnātiū. Pſal. Dn̄s dabit virtutē et
fortitudinē plebi ſue. Jdeo monet idē: Ponite corda vr̄a in vtute
ei⁹. Ab ipſo ſilr eſt victoria:ſic dicit̄.j. Corin.xv. Deo grās q dedit
victoriā ꝑ iheſum chriſtū dn̄m noſtrū. Jpſe nēpe virtutē pugnātī
adiuuat ſanādo ꝛ virtualit̄ roborādo. Jtē arma fortiſſima miſtrā
do. Jtē hoſtes debellādo ꝛ turpit̄ effugādo. De ꝑmo qdē pugnā
tē adiuuat ei⁹ virtutē ſanādo ꝛ virtualit̄ roborādo. dr̄ Ecci.xxxviij
Altiſſim⁹ de terra.i. de terreno corpore ſaluatoris creauit medici
nā. Hoc bene figuratū eſt in ſerpēte eneo Nu.xx. Qui ſolo aſpectu
ſanabat a morſib⁹ ſerpentū. Qx aūt ꝑ hūc fuit figurat⁹:ipſe teſtat̄
Joh.iij. Sic moyſes exaltauit ſerpentē in deſerto:ſic exaltari opor
tet filiū hoīs:vt oīs q credit in ipm̄ nō pereat. Si figura tantā vir
tutē habuit vt oēs a ſerpētib⁹ vulneratos ſolo viſu ſanaret: nō eſt
eſt mirū ſi veritas figurata ſanat a morſib⁹ ſerpentū ſpūaliū. Nota
q̄ chriſtus in paſſiōe ſua fuit ſilis ſcaladrio:qui applicat̄ infirmo
egrotāti ad mortē:ſi alis extētis in eū oculos ꝓiicit:infirmitatē ei⁹
bibit: ꝛ egrotat pro īfirmo: ꝛ eger liberat̄. Uñ vt dicit̄ ꝑ iſtū modū
auis curat̄:q2 ad ardorē ſolis eleuat̄: alas extendit: ꝛ cum ſudore

emiſſo infirmitatē emittit: ſic chriſt⁹ quos reſpicit de cruce oculis
mīe curat ſudore ſuo ſanguineo. Eccī.viij. Amicus fidelis medica/
mētū vite. Amicus iſte fideliſſim⁹ eſt chriſt⁹ q̄ oīa medicamētorū
genera ꝓ nr̄a curatiōe ſpūali in corpe ſuo ſacro dignāter exercuit:
ſicꝫ pꝫ deuote meditanti. Cōtra nāq̄ꝫ acutā auaritie ſanguinē ſuda
uit: ꝯ hūores ſubcutaneos hipocriſis fuit q̄ſi ſcarificatio ſine ſcar/
pulo.i.carnis minuta inciſio: in flagellatiōe ⁊ ſpinaꝝ punctiōe. Cō
tra apoſtemata ſupbie ⁊ ire ⁊ odij fuerūt vulnerū īciſiōes: fellica po
tio. Cōtra vitiū ebrietatis: minutio. Cōtra vitiū luxurie: dieta. Cō/
tra gulā vel emplaſtrū fecit de carne attrita ⁊ reſina ſanguis diffu/
ſa ſup pellē agni. Cōtra caſus ⁊ ꝯtritiōes īpatiētie ⁊ iracūdie bal/
neū fecit de aq̄ later̄. Cōtra feditates infamie: ūnctiōes mīe fecit.
Cōtra crudelitatē inuidie: fundēdo lachrymas cōpaſſiōis ⁊ pieta/
tis. Electuaria fecit etiā ꝯtra vitiū accidie ex dulcedine verboꝝ q̄ ꝑ
tulit in paſſiōe. Mortē etiā guſtauit: ne moreref egrot⁹. ¶ Q, aūt
paſſio chriſti ⁊ crux ſanet multa habem⁹ exēpla. Luce.iiij. In occa
ſu ſolis curat oēs adductos ad ſe. Itē Matth.ix. Sanguiflua tā/
gēs fimbriā veſtimēti dn̄i curat: ꝑ qd̄ paſſio ſignat. fimbria finis
eſt veſtimēti. in quo ſignat finis corpis chriſti. Legit in tripertita
hiſtoria lib.v. q̄ q̄dā imago chriſti fuit in ceſaria philippi: vbi erat
imago mulieris tāgētis fimbriā veſtimēti imaginis chriſti: vbi cre
ſcebat q̄dā herba a medicis incognita: que q̄n creuerat adeo q̄ tā/
gebat veſtimēti imaginis fimbriā habebat vim curādi de iſta infir
mitate: aliter nō. Hanc imaginē cū iulianus apoſtata feciſſet remo
ueri: ⁊ ſuā vt honoraret loco eius apponi fulgur cadēs caput illi⁹
imaginis iuliani amputauit. Itē idē in nicopoli. q̄ quōdā ema⁹ di
cta eſt: fons vt dicit eodē libro eſt vbi chriſtus tranſiēs cū diſcipu
lis lauit pedes: ⁊ ad tactū pedis ei⁹ vim accepit curādi de diuerſis
infirmitatib⁹: multofortius crux debet hoc habere. Item ibidē dr̄
q̄ ī thebaida hierapoli erat arbor: perſibolis noīe: ſub quo ꝓpter
eius ſpecioſitatē poſita erant diuerſa idola q̄ corruerūt cū chriſtus
fugeret in egyptū: ⁊ arbor chriſto inclinās ⁊ eū obūbrans ad tactū
eius vim accepit: vt q̄cūq̄ꝫ portet ad collū de eius folijs: fructibus:
ligno: cortice: vel radice fiat ei ſalutare medicamētū: multofortius
hoc debet habere crux. Itē libro.ij. triptite hiſtorie legit. Cū q̄daꝫ
ꝓbianus noīe de pagano factus eſſet chriſtian⁹ hoc ſolū videbat
abominabile ei q̄ crux adoraret in q̄ taliter dn̄s eſſet tractatus: cū
ante podagra laboraret: nec curari poſſet. vidit angelos ⁊ ſcōs in
viſione crucē adorātes ſup altare: ⁊ dicētes ei: q̄ aliter nunq̄ꝫ cura
ret: niſi crucē adoraret. Cū aūt rediēs a viſione crucē adoraſſet ſta
tim curat⁹ eſt. Itē q̄ crux ſanat dr̄ in feſto philippi: q̄ cum captus
eſſet ductus fuit ad tēplū martis vt ibi idolū adoraret: vbi cū phi/
lippus adoraret draco exiuit de ſub baſe idoli m̄ltos occidēs ⁊ cū
multi flatu ei⁹ infirmarent: dixit eis Philipp⁹. q̄ loco ſtatue alta/
re facerēt: ⁊ crucē ſuppoſitā adorarēt: ⁊ curarent. Qd̄ ita fuit factū
⁊ infirmi fuerūt oēs curati: ⁊ mortui eoꝝ ſuſcitati. Itē in exaltatio
ne ſcē crucis: cū reduxiſſet heraclius crucē in hierl'm fuit vnus mor
tuus ſuſcitatus: paralitici tres curati: leproſi decē mūdati: ceci illu/
minati: infirmi multi curati. Itē ibidē legit. q̄ cū quidā chriſtian⁹
māſiſſet ibi iuxta iudeoꝝ ſynagogā: transferēs māſionē ſuā alibi:
imaginē crucifixi quā iuxta lectū ſuū infixerat: vt corā eo oraret q̄
erat mirabiliter bn̄ cōpoſita ibi reliquit. Cū aūt quidā iudeus do/
mū illā ꝯduxiſſet: ⁊ quēdā ſuū ꝯtribulē inuitaſſet aduertit imagi/
nē eſſe ibi: ⁊ ſignificauit hoc alijs iudeis. q̄ cū dictū iudeū q̄ ibi ha/
bitabat verberaſſent: ⁊ de ſynagoga ſua eieciſſent: lꝫ ſe aſſereret ima
ginē dictā ignorare. Crucifixū illū clauis ꝯfixerūt: ⁊ alia paſſionis
dn̄i facta īnouauerūt. cū aūt latus eius lancea aperirēt exiuit inde
ſanguis ⁊ aqua: q̄ recipiētes in vaſe ſtupefacti: infirmos ſuos de il
lo liquore tetigerūt: ⁊ oēs curati ſūt. Quo viſo miraculo factū epo
loci retulerūt: ⁊ baptizati ſunt oēs: ⁊ eoꝝ ſynagoge in eccleſias de/
dicate ſunt. Inq̄ſitus ⁊ requiſitus chriſtianus cuius fuerat imago
⁊ vbi eā acceperat: ⁊ quis eā ſic pulchre cōpoſuerat. Reſpōdit hāc
ei fuiſſe traditā ab anteceſſorib⁹ ſuis: ⁊ q̄ eā cōpoſuit Nicodem⁹:
q̄ moriēs reliq̄t eā gamalieli. Gamaliel zacheo: iſte iacobo. ⁊ ita ꝑ
diuerſas ſucceſſiones ad eū venerat. Ideo bn̄ de ipo dicit Iſa.liij
Vere languores noſtros ipſe tulit. ⁊ dolores nr̄os ipſe portauit.
Vn̄ quātū fuerit quis in bello ſpūali plagatus: nihilomin⁹ decur/
rat ad medicū ⁊ curabit: vt cū beata agatha poſſet dicere. Qui me
dignatus eſt ab oī plaga curare: ipſū inuoco deū viuū. ¶ De ſcdo
ſ. q̄ chriſtus diſcipulis ſuis arma miniſtrat. Dictū eſt boetio ſicut
legit in lib.iij. de ꝯſolatiōe. Talia tibi ꝯtuleramus arma: q̄ niſi pri
or abieciſſes: inuicta te infirmitate tuerent. Ideo dicit Eph.vj. Cō/
fortamini in dn̄o ⁊ in potētia virtutis eius. Induite vos armaturā
dei vt poſſitis ſtare aduerſus inſidias diaboli. habem⁹ ergo ꝓ gale
a coronā ſpineā: ꝑ gladijs clauos manuū: ꝑ ſcuto triāgulo crucē
opertā pelli agni: ⁊ rubricatā ſanguine ei⁹: vbi depingit roſariū pa
radiſi: in quo depēdent q̄nq̄ꝫ roſe apture. ſ. vulnerū. Pro calcarib⁹
clauos pedū. pro lorica liuores flagelloꝝ. pro equo crucē ſm̄ q̄ por
tauit dn̄m. pro clipeo ſm̄ q̄ baiulat ab eo. Joh.xix. Baiulās ſibi
crucē exiuit ⁊c̄. Accipiam⁹ etiā ipſam lanceā q̄ latus dn̄i ei⁹ apuit:
vt ꝑ eā trāſfodiam⁹ aduerſariū. His armis munita fuit btā Kathe/
rina ꝯtra maxētiū ⁊ ꝯtra q̄nq̄ginta rethores ꝯgreſſura. quib⁹ ꝯtra
oēs nobilit̄ triūphauit. Itē btūs martin⁹ q̄n dixit: Ego ſigno cruc̄
nō clipeo ꝓtect⁹ aut galea: hoſtiū cuneos penetrabo ſecur⁹. Itē dr̄
in triptita hiſtoria: q̄ ꝯſtātin⁹ in prelijs ſignū crucis habebat ꝓ la/
baro. i. pro imperiali ſigno. Itē milites ſuos in armis ſuis faciebat
muniri ſigno crucis. Itē habebat luſtratores q̄ portabāt ſignū cru
cis tectū auro ⁊ lapidib⁹: ⁊ ꝑ illud acies ſuas ꝑluſtrādo muniebat
ne hoſtes eas poſſent irrūpere. ⁊ h̄ ante etiā q̄ꝫ in fide eēnt oēs in/
ſtructi. Dicit ibi: q̄ cū q̄dā portaret vexillū crucis timēs impet⁹ ho
ſtiū: tradidit illud cuidā ſocio ſuo portādū vt euadere poſſet. Ipſe
aūt dimiſſo crucis ſigno ſolus in exercitu occiſus eſt. Et dicit q̄ il/
le q̄ vexillū h̄ portabat irruentib⁹ in cū telis ⁊ ſagittis a nullo eſt le
ſus: q̄ꝛ ſignū crucis oīa in ſe tela īmiſſa recipiebat ⁊ ſagittas: ita q̄
nullū lederent in exercitu. ¶ De tertio. ſ. q̄ chriſtus ꝑ paſſionē ſuā
hoſtes ſpūales effugat ſpoliat ⁊ ꝯfūdat. dicit ephe.ij. Per crucem
interficiēs inimicicias ⁊c̄. Col.j. Per ſāguinē crucis ei⁹ ſpoliās ꝓn
cipat⁹ ⁊ poteſtates. Vn̄ ſolo ſigno crucis agnito demones effugā/
tur. Exēplū de iuſtina virgine: q̄ ꝑ ſignū crucis ab oī tētatiōe ⁊ infe
ſtatiōe demonū ſe penit⁹ liberabat. Cū āt cyprian⁹ q̄reret a ꝓncipe
demonū q̄re nō poſſent iuſtinā virginē ſuperare: r̄ndit Vidi ſignū
crucis ⁊ extimui. ⁊ dixit q̄ ex quo chriſtus in cruce pepēderat: per
ſignū cruc̄ tabefacti ilico fugiebāt: q̄ꝛ ibi attrita fuit eoꝝ fortitudo
ꝑ paſſionē crucifixi. Itē in vitiſpatrū legit: q̄ cū btūs antonius ſo
lus in heremo habitaret: ⁊ demones ſub diuerſarū ſpecierū ſilitu/
dine in eū irruerēt: ſigno crucis eos abigebat. Itē cū ad eū venirēt
hoīes ꝑterriti ꝑ ſolitudinē a diuerſis horrorib⁹ ⁊ illuſionib⁹ demo/
nū dicebat eis: Signate vos ⁊ abite ſecuri. Itē ſignate domos ve/
ſtras ⁊ eritis ſecuri. Aſſumūt diuerſas ſpēs. ſꝫ ſtatī facto ſigno cru
cis ſoluunt ⁊ in nihilū redigunt. metuūt enī ait illud tropheū ſalu
tis. Itē cū q̄dā pb̄i miſiſſent demones perurgēte inuidia ad beatū
antoniū vt eū de cella ſua eijcerent: ⁊ ipſi eū acerrime tētarēt: ꝑ cru
cē ⁊ oronē eos repellebat ⁊ eoꝝ tētationes. ⁊ cū redirēt ꝯfuſi: vidē/
tes pb̄i q̄ ei nō ꝓualerēt demones: ad eū veniētes veritatē ſunt cō
feſſi ⁊ ad deū ꝯuerſi. Itē dicit in barlaam: q̄ cū ioſaphat rex dimi
ſiſſet regnū ⁊ penetraret heremū: ī quo plus q̄ꝫ ꝑ duos annos ober
rauit q̄rēs magiſtrū ſuum ſcm̄ barlaam. poſtq̄ꝫ multas īmiſerat ei
diabolus tētationes de glia quā dimiſerat: ⁊ de delicijs ⁊ regno ⁊
amicis: nec preualeret nec ꝑ aſꝑitatē nec ꝑ pauptatē ⁊ difficultateꝫ
vie quā ſuſtinebat. ad vltimū apparuit ei euaginatū tenēs gladiuꝫ
mortē ei intētans ⁊ cōminās niſi rediret. ⁊ aſſumēs diuerſarū fera
rū formas horribiliū ꝑterrere nitebat eū. Sꝫ hec oīa dei ſeru⁹ cru/
cis opponēs ſignaculū vincebat: ⁊ demones ⁊ aſſūptas formas fu
gabat: ⁊ etiā dracones ⁊ ſerpētes ⁊ feras ⁊ mōſtra materialia q̄ oc
currebāt ſigno crucis fugabat. Itē cū q̄dā iuuenis paup ⁊ nobilis
cupiēs eē diues: duct⁹ ad ꝓncipē demonū ꝑ quēdā magū reqreret
homagiū faciēdo dicē: Abnego patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſcm̄: obſtupuit:
horruit: ⁊ dexterā quā extēderat vt homagiū facēt retraxit: ſignās
ſe ⁊ dicēs Ego me reddo deo pr̄i filio ⁊ ſpirituiſcō. Quo facto tota
demonū multitudo cū maximo ſtrepitu receſſit. ⁊ caſtrū qd̄ ibi vi/
debat eē cū oīb⁹ edificijs ⁊ ornamēt̄ fūdit⁹ corruit: ita vt nullū ibi
veſtigiū remaneret. ¶ Undecimo chriſtus ꝑ paſſionē ſuā theſau/
ros amplificat. Infinit⁹ enī theſaur⁹ eſt hoīb⁹: quo q̄ vſi ſunt parti
cipes facti ſunt amicicie dei. In h̄ theſauro accipit ecc̄lia remiſſio/
nes ⁊ indulgētias q̄ cōicant fidelib⁹ Iſa.iij. Nō eſt finis theſauro
rū ei⁹. Chriſtus in paſſiōe ſua ſalutis apothecā apuit in curationē
infirmoꝝ: horreū ⁊ cellariū celeſte ī refectionē famelicoꝝ. ⁊ theſau/
rū ꝑadiſi in redēptionē captiuoꝝ. diuinū preſidiū in refugiū fugiti/
uorū. tot mīe incitamēta in recōciliationē reorū. ꝑ tot hoſtia ſuam
mīaꝫ nobis apuit: q̄n viſcera mīe dei nobis tā multiplicit ⁊ tā abū
dāter ⁊ ꝑ tot foramīa tāmiſicordit̄ effudit. Sūt vulnera dn̄i apo/
thece ſalut̄ diſſipate ob curationē noſtrā. Joel.j. Diſſipate apothe
ce. Iſa.liij. Cui⁹ liuore ſa.ſu. ſūt horrea q̄ apuit ioſeph. Gen̄.xlj. ad
famelicos paſcēdū. Vn̄ dicūt egyptij famelici Salus nr̄a in manu
tua eſt. Gen̄.xlvij. Itē celle vinarie aperte ⁊ attabernate vt inebriē/
tur aīe charitate. Can.j. Introduxit me rex in cellaria ſua exul.⁊c̄.
Can.v. Bibite ⁊ inebria. chariſſimi. Ibi ſugūt mel de petra: ⁊ ſan/
guinē vue bibūt meraciſſimū. Deu.xxxij. Itē ſunt theſauri redem/

ptionis nr̄e. Bern̄. Fodiēdas dn̄e p̄buiſti manꝰ tuas vt ꝓcederet
nobis de eis theſaurus ſalutis q̄ in eis latebat. Idē. Ego fidens ꝙ
ex me mihi deeſt vſurpo de vulneribꝰ dn̄i mei ih̄u. qm̄ mīa affluūt
nec deſūt foramina ꝑ q̄ effluāt: meū plane meritū eſt mīa dn̄i. Nō
ſū meriti inops q̄diu ille miſerationū lacus nō defuerit. Patet ar
canū cordis per foramē corꝑis. Patet magnū pietatis ſacr̄m. Pa/
tent viſcera mīe dei nr̄i in q̄bꝰ viſitauit nos oriēs ex alto. Itē ſunt
fortiſſimi p̄ſidiū fugitiuoꝝ: ſicͭ qnq; ciuitates refugij ī terra ꝓmiſſi
onis ſunt foramina petre: ⁊ cauerna macerie: colūbariū ſan. aīaꝝ ꝯ
accipitres infernales. Debē igiᷓ ad illud ꝯfugere ī tentatiōibꝰ ſuis
Cant. ij. Colūba mea veni in foraminibꝰ petre in cauerna macerie.
Bern̄. vbi tuta firmaq; reqes. niſi in vulneribus ſaluatoris. Idem
Bona ⁊ deſiderabilis vmbra ſub alis dn̄i ih̄u ibi tutū fugiētibus
refugiū gratū feſſis refrigeriū. Idē. Paſſio tua dn̄e eſt vltimū refu
giū. ſingulare remediū. Deficiēte ſapia: ſuccūbēte iuſticia: ſanctita/
tis ſuccūbētibꝰ meritis ſuccurrit illa. Itē chriſti vulnera ſunt apud
deū: recōciliatiōis incitamenta. Bern̄. Securū habes acceſſū o hō
ad deū ⁊c̄. vbi habes an̄ filiū matrē ⁊ filiū an̄ patrē. Mater oſten/
dit filio pectus ⁊ vbera: filius oſtēdit patri latus ⁊ vulnera: nec vlla
poterit eſſe repulſa: vbi tot incurrunt charitatis inſignia. Hec ille.
¶ Duodecimo chriſtus ꝑ paſſionē ſuā nos in celis glorificat. nam
paſſio vel crux eius eſt via ꝑ quā dirigimur. Pons ꝑ quē trāſferi/
mus: ſcala ꝑ quā ꝓgredimur: nauis ꝑ quā tranſuehimur: ſignū ꝑ
qͦ diſtinguimur. ¶ Primo q̄dē hec eſt via regia recta ⁊ cōpēdioſa
ꝑueniēdi ad celū. Ioh. xiiij. Ego ſum via: veritas: ⁊ vita. Vn̄ vere
pōt dicere: hec via: ambulate in ea: neq; ad dexterā: neq; ad ſiniſtrā
Itē hic eſt pons ꝑ quē tranſferimur. Pons inquā quē fecit nobis
chriſtus aſſiſtens pontifex futuroꝝ bonoꝝ. Hebre. ix. In quo fecit
tres arcus. ſ. ſūme penalitatis: paupꝑtatꝭ: vilitatis ꝯ ꝯcupiſcētiā car/
nis: ꝯ ꝯcupiſcētiā oculoꝝ: ꝯ ſupbiā vite: q̄ ſūt tria ꝑicula generalia
p̄ñtis vite: q̄ mergūt aīas in ꝑditionē inferni. ¶ Eſt etiā crux nauis
inſtitoris de longe portās panē ſuū. ſ. corpus chriſti q̄ eſt panis vi/
te. ꝓuer. xxxi. De longe q2 de mortalitate ad īmortalitē. In hac ſū/
mus inſtitutor merces p̄cioſa exhibuit ꝓ vilibus q̄s aſſūpſit in ea.
Aug. Venit ad nos celeſtis negociator accipe paupꝑtatē: dare diui
tias: accipe ꝯtumeliā: dare honores: ſubire labores: dare requiē: ac
cipere dolores: dare ſalutē: ſubire mortē: dare vitā. ¶ Eſt etiā ſcala
ꝑ quā celū aſcendiᷓ. de q̄ Gen̄. xxviij. Vidit iacob in ſomnis ſcalā
ſtantē ſup terrā: cuiꝰ cacumē attingebat celū: ⁊ angelos aſcēdētes
⁊ deſcendētes ꝑ eā: ⁊ dn̄m innixū ſcale. Per hāc celos aſcēdūt an/
geli aīas deducēdo ⁊ introducēdo in celū: deſcēdūt ad miſteriū et
adiutoriū ſeruoꝝ crucis. ¶ Eſt etiā porta celi ꝑ quā ingredimur. vt
dr̄ Gen̄. xxviij. Vn̄ in morte ſūmi pontificis redibāt hoīes exules
ad hereditates ſuas. Silr̄ nos aſcēdimus ꝑ mortē chriſti ad celū.
Itē in vita bt̄i bernardi. diciᷓ ꝙ aliqn̄ ei egrotanti eſt viſū ꝙ p̄e/
ſentareᷓ an̄ tribunal chriſti iudicandꝰ: quē cū diabolis multis que
ſtionibꝰ ⁊ accuſationibꝰ ꝓpulſaret. Rn̄dit. Fateor ex ꝓpriis meri
tis nō ſum dignꝰ obtinere regnū celoꝝ. ſed duplici iure illud obti/
net dn̄s meus. ſ. hereditate patris ⁊ merito ſue paſſiōis: altero ipſe
ſibi ꝯtētꝰ ē: alterū illud mihi donat: cuiꝰ merito paſſiōis ⁊ dono nō
ꝯfundor illud mihi vendicare. Ad hoc diabolus ꝯfuſus obmutuit
⁊ ſcūs de extaſi rediit. ¶ Eſt etiā ſignū ꝑ qͦ diſtinguimur. Vn̄ no/
tandū ꝙ ē ſignū multiplex. Eſt eñ ſignū diſtinctiuū. diſtinguit eñ
monetas chriſtianas ab īfidelibꝰ: oues chriſti a diaboli. Matth.
xxij. cuiꝰ ē h̄ imago: ⁊ h̄ ſupraſcriptio. Et poſt. Redde q̄ ſūt ceſaris
ceſari: ⁊ q̄ ſunt dei deo. Moneta q̄ ī iudicio dei īueniet ſine hac ſu
ꝑſcriptiōe reddeᷓ diabolo q̄ eſt ceſar. i. p̄nceps: poſſidēs mūdanos
vt tāq; faber infernalis ī fornace inferni eā cōburēdā ponat. Chri/
ſtiana aīa moneta h̄ ſignū dei viui h̄n̄s reddiᷓ ei ī celeſtes theſau/
ros reponēda. Itē eſt ſignū ouiū chriſti quo celeſtis paſtor eas co
gnoſcit. Ioh. x. Ego cognoſco oues meas. Itē ē ſignū domoꝝ dei
⁊ hoſpitalarioꝝ ⁊ tēplarioꝝ q̄ h̄ ſigno ſignanᷓ ſup habitaculū ⁊ tē
plū dei. Vn̄ cū h̄ diſtinguunᷓ domus ꝯſecrate a nō ꝯſecratis: in h̄
diſtinguunᷓ milites dei. ¶ In triptita hiſtoria ⁊ eccleſiaſtica. ix. li.
ix. ca. dr̄ ꝙ ꝯſtantinꝰ ſtatuit vt crux imprimereᷓ in monetis chriſti
anis: ⁊ ꝙ hoc ſigno ſignarenᷓ arma militū ſuoꝝ. Itē in hiſtoria an
tiochena legiᷓ: ꝙ vrbanus papa apud claromontē ſtatuit: ꝙ oēs q̄
vellent facere ꝑegrinationē tranſmarinā ꝓ deo h̄ ſigno diſtingue/
guerenᷓ. ¶ Itē in p̄mitiua eccleſia cū hoc ſigno catholici ſe cogno/
ſcebāt. Vn̄ legiᷓ in miraculis marie magdalene. ꝙ cū ipſa veniſſet
apud marſiliā cū ſancta martha ſorore ſua ⁊ aliis pluribus: ⁊ p̄di/
caret ibi articulos fidei ⁊ audireᷓ libenter: tum ꝓpter ſuā nouitatē
⁊ eoꝝ que p̄dicabat: vel ꝓpter ſuā pulchritudinē: vel eloquij gra
tiam ⁊ dulcedinē. Et ipſa ⁊ ſui multā penuriā paterenᷓ. vxor prin/
cipis ciuitatis que ad eam audiendā aliqn̄ conuenerat ꝑterrita eſt
de viſione horribili: ⁊ vir eius vltimo ſilr̄. ⁊ dictū eſt eis ꝙ niſi mē/
bris chriſti fame afflictꝭ ⁊ penuria cito neceſſaria ꝓuiderēt: cito pu
nirenᷓ. q̄ cū eis inuētis loq̄renᷓ bt̄e marie magdalene: ꝓmiſerūt ꝙ
crederēt in chriſtū quē maria p̄dicabat: ⁊ obedirēt ei ſi eis obtine/
ret prolis fecunditatē. ⁊ ꝙ viſitarēt beatū petrū q̄ apud antiochiā
p̄ſidebat: ⁊ terrā ſc̄ām. Cū aūt vxor dicta q̄ diu fuerat ſteriᷓ eſſet
p̄gnās ⁊ ꝓpinq̄ partui: p̄e gaudio voluit ſtatī p̄nceps ſoluē ꝓmiſ
ſū: ⁊ ire apud antiochiā. vxor aūt eiꝰ noluit remanē. vn̄ bt̄a magda/
lena in ſignū recognitiōis dedit eis cruces in veſtibꝰ. Cū aūt naui/
garēt: vxor dicta pepit: ⁊ poſt partū mortua eſt. gaudet vir ꝓ nato
filio: ſ; magis dolet pro vxoris morte: ⁊ pro filio cito morituro. Cū
aūt naute vellēt eā ī mari ꝓicē: obtinet dn̄s ille vt applicēt ad pro
pinquā inſulā: vbi vxorē ſuā dimitteret in lecto parato: ⁊ puerum
viuū inter eiꝰ vbera: cōmēdauit eos cuſtodie bt̄e magdalene: q̄ cū
ei obtinuerat: vt ea etiā eēt pueri nutrix ⁊ cuſtos. Cū veniſſ; apud
antiochiā: ſignū crucis cognitū eſt a chriſtianis inſtructꝰ a btō pe/
tro ⁊ baptiſatꝰ. Poſtq; viſitauerat terrā ſanctā: cū btō petro rediit
poſt annū: applicans ad locū vbi vxorē ſuā mortuā reliq̄rat: videt
puerū ludentē cū lapillulis littoris. q̄ vidēs eosꝰ fugit ſub cooptu/
ra ad vbera m̄ris q̄ſi catulus cū q̄tuor pedibꝰ: inueniūt puerū viuū
⁊ ſanū: ⁊ mulierē ita iacentē vt dimiſerāt eā. adiurāt eā: vt virtute
fidei quam petrus docebat ſurgat: ⁊ merito bt̄e marie magdalene
Que ſtatī q̄ſi de ſomno ſurrexit: ⁊ ei narrauit quō ipa fuerat ꝑ oīa
loca ſue ꝑegrinatiōis: ⁊ ꝙ doctrinā petri apl̄i cū ipſo audierat. De/
inde gaudētes ad ꝓpria redierūt. Propẗ h̄ bn̄ dicit Pſal. Bn̄dic
aīa mea dn̄o ⁊c̄. qui coronat te in miſericordia. Idem: Miſericor
dias dn̄i in eternū cantabo: quoniā in eternū miſericordia edifica/
bitur in celis. Idem: Dn̄e in celo miſericordia tua.

¶ De miſericordia hoīs ad hominē. DIS. .XX.

DICTO de mīa dei ꝯſiderādū ē de mīa hoīs ad ho
minē. Circa quā ſciēdū eſt: ꝙ ad mīam fa/
ciēdā multa nos mouē debēt. Sicut in multis locis le/
gimꝰ in ſcriptura. ¶ Primo q̄dē nos inuitat ad mīam
faciēdā diuine volūtatis cōplacētia: q2 deo q̄ ſūme miſericors eſt
ſūme placet. ſic diciᷓ ꝓuer. xxi. Facē mīa; magis placet deo q̄ȝ vi/
ctime. Et Oſee. vj. Miſericordiā volo ⁊ nō ſacrificiū. Nullum eñ
materiale ſacrificiū tantū placet deo q̄ntū mīa, ꝓpter deū facta pau
peribus ex viſceribꝰ pij cordis. Vn̄ Mat. ix. dicit ſaluator: Diſcite
q̄d eſt Mīam volo ⁊ nō ſacrificiū. ¶ Secūdo diuine legis obſer/
uātia. Hāc eñ legē deꝰ inſtituit: vt q̄ fecerit mīam mīam ꝯſequaᷓ.
et, q̄ nō: non. Iac. ij. Iudiciū ſine mīa fiet illi q̄ nō fecerit mīam. Et
Ecc̄i. xxviij. Hō hoī ſeruat irā: ⁊ a deo q̄rit medelā. In hoīe; ſimilē
ſibi nō h; mīa;: ⁊ pro delictis ſuis deprecabiᷓ. q. d. fruſtra depreca/
biᷓ. Exemplū Math. xviij. Serue nequā omne debitū dimiſi tibi
qm̄ rogaſti me: nōne oportuit ⁊ te miſereri ꝯſerui tui: ſicͭ ⁊ ego tui
miſertꝰ ſum: Nota bene qͦ ſequiᷓ ibi. Ideo dicit hic Bt̄i miſeri/
cordes: qm̄ ipſi mīa; ꝯſeq̄nᷓ. ¶ Tertiū ē curialᷓ exhortatio. Multi
pliciᷓ eñ hortaᷓ nos deꝰ ⁊ inuitat ad mīa; faciēdā tā ꝑ ſe q̄ȝ ꝑ ſcōs
ſuos. Luc̄. vj. Eſtote miſericordes ⁊c̄. Et. j. Pe. iij. Eſtote inuicē mi
ſericordes: modeſti hūiles. Itē Eph. iiij. Eſtote īuicē miſericordes
benigni: donantes vobiſmetipſis ⁊c̄. Col. iii. Induite vos ſicͭ electi
dei ſcī ⁊ dilecti viſcera mīe ⁊c̄. ¶ Quartū eſt exemplaris imitatio
Imitari nāq; debemus exēplar veriſſimū clariſſimū ⁊ ꝑfectiſſimū
nobis exhibitū ⁊ oſtenſum. Primo exēplar dei p̄ris. Luc̄. vj. Eſto/
te miſericordes ſicͭ ⁊ p̄r veſter miſericors eſt. Vn̄ de filio ꝓdigo dr̄
Luc̄. xv. Vidēs eū p̄r mīa motꝰ eſt. Nota qͦ ſequiᷓ. Vn̄ anthono
maſice p̄r mīarū nūcupaᷓ. j. Corin. j. Bn̄dictꝰ deꝰ ⁊c̄. Pr̄ miſericor
diarū ⁊ deus ꝯſolatiōis. Itē exēplar filii: q̄ de ſeipſo dicit Exēplu;
dedi vobis: vt queādmodū ego feci vobis: ita ⁊ vos faciatis. Qui
nos ad mīam inuitādo dicebat Math. ix. Diſcite q̄d eſt: mīa; vo/
lo ⁊ nō ſacrificiū. Attēde q̄ȝ ſignāter dicit diſcite. q. d. hāc lectionē
vobis ſp̄aliᷓ ſup oēs cōmēdo: ⁊ in cordibꝰ vr̄is indelebiliᷓ imp̄mi
volo: ⁊ ope fideliᷓ adimpleri. Exēplū de mīa filij poniᷓ euidentiſſi/
mū Luc̄. x. de illo q̄ incidit in latrones: de quo diciᷓ ibi ꝙ ſamari/
tanus iter faciēs ⁊ vidēs eū mīa motꝰ eſt. Nota bene totā parabo/
lā: vbi ſp̄aliᷓ ad q̄ſtionē ibi factā Quis horū triū videᷓ tibi ꝓximꝰ
fuiſſe illi q̄ incidit in latrones. Rn̄deᷓ: Qui fecit mīa; in illū. Quis
eſt iſte ſamaritanꝰ. i. cuſtos: niſi chriſtus q̄ nobis factꝰ eſt ꝓximꝰ: ⁊
fraternitate carnis aſſumpte: ⁊ affectu dilectionis īmēſe: ⁊ effectu
miſeratiōis impēſe. Voluit eñ ꝑ oīa frībꝰ aſſimilari vt miſericors
fieret. Hebre. ij. id eſt vt ipſe q̄ ex diuinitate eſſentialiter eſt miſeri/
cors: ab eterno ex infirmitatibꝰ ⁊ paſſionibꝰ nr̄is aſſumptis in car/
ne deberet eē miſericors expimētaliter ſuſtinēdo. Iac. v. Patiētiā

iob audiſtis: ⁊ finē dñi vidiſtis: qm̄ miſericors eſt dñs. Exemplar
etiā ſpūſſancti imitari debem⁹. Cui pſal. ait. Deus deus mīa mea.
Idē. Tu dñe ſuauis ac mitis. ⁊ multe mīe inuocantib⁹ te. ¶ Quin
tū qḋ mouere debet ad mīaȝ exhibendā eſt diuini honoris exhibi-
tio: q̄ enī honorat ſeruū ꝓpter dñm: nō eſt illū principalit̄ dñm ho
norare. Oīs enī honor: obſequiū ⁊ bñficiū impenſū ſeruo indubi-
tanter ipſi dño principalius exhibet̄. Sicut ipſe teſtat̄ Matt. xxv
Q̄diu vni ex minimis meis feciſtꝭ: mihi feciſtis. Et ꝓuer. xiiij. Ho
norat dñm q̄ miſeret̄ paupis. ¶ Sextū eſt pctōꝝ remiſſio. ꝓuer.
xv. Per mīaȝ ⁊ fidē purgant̄ pctā. Et eiuſdē. xvi. Miſericordia et
veritate redimit̄ iniquitas. Eccī. iij. Sicut aqua extinguit ignē. ita
elemoſyna reſiſtit pctīs. Dañ. iiij. Peccata tua elemoſynis redime
⁊ iniq̄tates tuas miſericordijs pauperꝝ. ¶ Septimū eſt acquiſitio
meritoꝝ. Multa enī ⁊ magna acquirit hō miſericors: q꞉ ꝓ oī mi-
ſeria ꝓximoꝝ q̄b⁹ pie ſubuenit: vel pio corde cōpatit̄ meret̄. Pre-
terea q̄cq̄d dat paupi: deo accōmodat ad vſuraȝ. vñ Pſal. de viro
iuſto ⁊ pio dicit. Tota die miſet̄ ⁊ cōmodat. Et ſapiēs dicit ꝓuer.
xix. Feneratur dño q̄ miſeret̄ paupi. Attēde quāta ſit ſapia dño fe-
nerari. ipſe enī fidelit̄ ſoluit vſuras: in manu ſecura reponit̄: qḋ ei
cū fenore cōmodat̄. Soluit etiā abūdanter: q꞉ pro quolibet obolo
pluſq̄ centies milleſies mille marchas. O terreni ⁊ cupidi filij adā
q̄re nō aduertitis. q̄re nō negociamini: q̄re nō pſtatis ad tātas vſu
ras ſine pctō ⁊ ꝓ ineffabili lucro. Quare ad fideles mercationes ⁊
nūdinas q̄ſtuoſiſſimas auaricias mūdanoꝝ itepuit ⁊ obdormiuit
in terra. Cui iudeo: cui ſacrilego dare paruū ꝓ magno: tpale ꝓ eter
no: corruptibile ꝓ incorruptibili: vile ꝓ inpreciabili cūctareris. Iō
thobias exhortans filiū ſuū ad has vſuras dicebat. Quō potueris
ita eſto miſericors. Si multū tibi fuerit: abūdanter tribue. Si aūt
exiguū: illud exiguū libēter impartiri ſtude. p̄miū enī bonū theſau
rizas tibi in die neceſſitatis: qm̄ elemoſyna ab oī pctō ⁊ a morte li-
berat: ⁊ nō patiet̄ aīas ire in tenebras. Ad hūc theſauꝝ hortat̄ dñs
Matth. vj. dicens. Theſaurizate vobis theſauros in celo: vbi nec
erugo corrodat̄ nec tynea demolit̄: ⁊ vbi fures nō effodiūt nec fu-
rant̄. ⁊ bñ dicit thobias in die neceſſitatis. ſ. in morte ⁊ poſt mortē
tūc enī indiget hō maxie mīa. Sola aūt mīa eſt comes defunctoꝝ:
ait ambro. Vñ diues epulo q̄ lazari paupi nō eſt miſertus dū viue
ret: nec in morte: nec poſt mortē mīaȝ inuenit: vt vnicā aque guttu-
lam īpetraret. Magna igit̄ eſt ſapia paupib⁹ ꝓpter deū miſericor
diter erogare: hec eſt ſapia nō terrena aīalis: ⁊ diabolica: ſed ſapia
q̄ deſurſū eſt. De q̄ Iac. ij. Que deſurſū ē ſapia. primū q̄dē pudica
eſt ⁊c̄. plena mīa ⁊ fructib⁹ bonis. Iſta ſapia nō tm̄ ē miſericors: ſȝ
plena mīa: q꞉ mīa faciā eā plenā replēdo meritis ⁊ ſpūalib⁹ bonis
⁊ fructib⁹. i. opib⁹ ſcīs. vnuſq̄ſq꞉ enī nrȝ ē ī horto dñi. i. ecclīa ſic ar
bor fructifera. Vñ dicit dñs Matth. vj. Arbor bona fruct⁹ bonos
facit. mala aūt arbor fruct⁹ malos facit. Hō vo miſericors ē ſic oli-
ua fructifera hñs ī ſe fructus ſuauiſſimos ex q̄ ꝓcedit oleū dulciſſi
mū vnctiōis. qḋ q̄dē valet ad mitigādū dolores: ad ſanādū lāguo
res: ad ꝯdimētū ſaporis ⁊ nutrimētū ardoris. Vñ pš. ī pſona miſe
ricordis hoīs dicit. Ego aūt ſic oliua fructifera in domo dñi. Sane
tot fructus ꝓducit hec oliua: tot exhibet opa pietatis. ¶ Octauū ē
acq̄ſitio amicoꝝ: hō nāq꞉ miſericors acq̄rit ſibi amicos ⁊ multipli-
cat: īterceſſores ꝓ ſe ad deū obligat: ⁊ ī cā ſua ꝯgregat aduocatos
Iō dicit dñs. facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis: nec ſoluȝ
hoīes acq̄rit amicos: ſȝ qḋ lōge mai⁹ ē ipſū deū. ſic dr̄ Eccī. iij. Ele
moſynā paupis ne defraudes ⁊c̄. Et poſt mlta pietatꝭ opa. Subdit
In iudicādo eſto pupillis miſcors vt pr̄ ⁊c̄. Et eris tu velut filius
altiſſimi: ⁊ miſerebit̄ tibi magis q̄ mr̄. ¶ Nonū eſt ī afflictiōe ꝯſo
latio. pš. Si dicebā mot⁹ ē pes me⁹ mīa tua: dñe ad me: ſm multi-
tudinē do. m. in. cor. m. ꝯſo. t. leti. ſe. a. m. Idē. Fiat mīa tua vt ꝯſo
let̄ me. De⁹ enī miſericors illos ꝯſolat̄ ⁊ liberat ⁊ a tribulatiōe ⁊ a
miſeria qui miſeros ꝯſolant̄ ⁊ coꝝ cōpatiētes miſerijs miſerent̄.
vñ Aug. Btōs dicit eſſe dñs q̄ ſubueniūt miſeris. qm̄ eis ita repē-
dit̄ vt a miſeria liberent̄. pš. Btūs q̄ intelligit ſup egenū ⁊ pauperꝫ
in die mala liberabit eū dñs. ¶ Decimū eſt pene debite relaxatio:
q꞉ pena quā ſoluere debet aliq̄s in purgatorio: ꝓpter opa mīe rela
xat̄. Sicut hō dando de ſuis aliq̄ ꝓcurat ſe a pena carceris libera
ri. Vñ regi nabuch. cui de⁹ ī ſōno ꝑ viſionē oſtēderat: ⁊ ꝑ danielē
p̄dixerat: eijcient te ab hoīb⁹: ⁊ cū beſtijs feriſq꞉ erit habitatio tua:
fenū vt bos comedes ⁊c̄. Dixit daniel q̄obrē rex ꝯſiliū meū placē-
at tibi: ⁊ pctā tua elemoſynis redime: ⁊ iniq̄tates tuas miſcordijs
pauperū. Econtra. Seruo nequā qui noluit ꝯſeruo tuo miſereri et
debitū ſibi remittere dixit dñs eius. Serue nequā oē debitū dimi
ſi tibi: qm̄ rogaſti me. nōne ergo oportuit ⁊ te miſereri ꝯſerui tui: ſi
cut ⁊ ego tui miſertus ſum: ⁊ iratus tradidit eū tortorib⁹ quouſq꞉
redderet vniuerſum debitum. ¶ Undecimū eſt diſtricta rationis
exactio. Chriſtus enī in iudicio de opib⁹ mīe diſceptabit ⁊ rationē
exquiret. ſicut dicit̄ Math. xxv. Tūc dicet rex impijs q̄ a ſiniſtris
ei⁹ erunt: Eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi māducare: ſitiui ⁊ nō dediſtis
mihi bibere ⁊c̄. Et ſequit̄ ſentētia nimis terribil̄ ⁊ horrēda: Diſce-
dite a me maledicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ eſt diabolo ⁊ angel' ei⁹.
Dicit enī btūs Iacob⁹ Iudiciū ſine mīa fiat illi q̄ nō fecerit mīam.
Miſericordib⁹ aūt dicet: Eſuriui ⁊ dediſtis mihi māducare: ſitiui
⁊ dediſtis mihi bibere ⁊c̄. Et ſequit̄ ſentētia deſiderabil̄ ⁊ amāda
Venite bñdicti pr̄is mei: poſſidete regnū qḋ vobis paratū eſt a cō
ſtitutione mūdi. Iſtud horrēdū iudiciū ꝑueniēs Micheas pro-
pheta ait. vj. Indicabo tibi hō q̄d ſit bonū: ⁊ quid dñs req̄rat a te.
vtiq꞉ facere iudiciū: diligere mīaȝ: ⁊ ſollicitū ambulare cū deo tuo.
¶ Duodecimū eſt multiplex bñdictio. Ꝓpt̄ qḋ dicit̄ ꝓuer. xxij.
Qui pron⁹ eſt ad mīam bñdicet̄. A quib⁹? Profecto a recipiētib⁹
a vidētib⁹ ⁊ audiētib⁹. ſed qḋ eſt principaliter appetēdū a deo bñ-
dictionē gr̄e in pn̄ti: ⁊ benedictionē glīe in futuro iudicio qn̄ dicet
iuſtis: Venite bñdicti ⁊c̄. Necnō eſt ſtatim poſt mortē qn̄ recipie
tur in celo. Ideo dicit̄ ꝓuer. xxj. Qui ſequit̄ mīam ⁊ iuſticiā inue-
niet vitā ⁊ gloriā. Et eiuſdē. xiiij. Qui miſeret̄ pauperi beatus erit.
¶ Ulteri⁹ ſciēdū q̄ duplex eſt mīa. Eſt enī mīa q̄dā corporalis: ⁊
q̄dā ſpūal̄. Miſericordia corporalis eſt multiplex. videlicet eſuriē
tē reficere: ſitiētē potare: nudū veſtire: infirmū vel in carcere exiſtē-
tē viſitare: captiuū redimere: vagū in domū recipe: mortuū ſepelire
De oīb⁹ iſtis excepto vltimo habet̄ ſil̄ Math. xxv. De trib⁹ coꝝ ⁊
ſepultura mortuoꝝ dicit̄ ſpecialiter Tobie. j. Eſuriētes alebat: nu-
dis veſtimēta prebebat: ⁊ mortuis atq꞉ occiſis ſepulturā ſollicitus
exhibebat. ¶ Silr̄ mīa ſpūal̄ multiplex eſt: videlicet ignorātes in-
ſtruere: negligētes exhortari: in dubijs ꝯſulere: peccātes corripere:
afflictos ſeu meſtos ꝯſolari: ⁊ eis ex aīo cōdolere: penitētib⁹ indul
gere: defectus alioꝝ nō culpabiles ſupportare: pro oīb⁹ etiā inimi-
cis orare. Verſus: Cōſule caſtiga ſolare remitte fer ora. Debemus
igit̄ eē miſericordes: ignorātes inſtruēdo: delinquētes exhortādo
in dubijs ꝯſulēdo. Et dicit̄ Eccī. xviij. Qui mīaȝ docet ⁊ erudit ſic
paſtor gregē ſuā. Itē peccātes arguēdo. Pſal. Corripiet me iuſt⁹
in mīa. Itē afflictos ꝯſolādo. Eccī. vij. Ne deſis plorātib⁹ in ꝯſola
tione: ⁊ cū lugētib⁹ ambula. Iob. xxx. Flebā quōdā ſup eo q̄ affli-
ctus erat ⁊c̄. Hiere. ix. Quis dabit capiti meo aquā ⁊c̄. Et ſi afflictꝭ
corporaliter cōdolere debem⁹: multo magis cōpati debem⁹ pctōri
bus: ⁊ lugere miſerias coꝝ ex zelo. ſicut Pſal. q̄ dicit: Vidi ꝑuari
cātes ⁊ tabeſcebā ⁊c̄. Idē: Tabeſcere me fecit zelus me⁹ ⁊c̄. Itē mi
ſericordes debem⁹ eſſe: penitētib⁹ indulgēdo: ⁊ illatas nobis iniu-
rias remittēdo. Luc. vj. Dimittite ⁊ dimittemini. Et Math. xviij.
Pater veſter celeſtis non dimittet vobis pctā vr̄a: niſi dimiſeritis
vnuſquiſq꞉ frī ſuo de cordib⁹ vr̄is. Propter qḋ Apl's ephe. iiij. di-
cit: Eſtote īuicē benigni: miſcordes ⁊c̄. donātes vobiſmetipſis ⁊c̄.
Itē miſericordes eē debem⁹ pro inuicē orando. Iac. v. Orate pro
inuicē vt ſaluemī. Sic moyſes orabat pro pplo. ſic aaron: ſamuel
⁊ ceteri: ſic habet̄ in locis innumeris in ſcriptura. Math. v. Orate
ꝓ ꝑſequētib⁹ ⁊ calumniātib⁹ vos. Exēplo dñi: q̄ pro ſuis crucifixo
ribus orauit. Luce. xxiij. Pr̄ ignoſce illis ⁊c̄. Exēplo etiā beati ſte-
phani Act̄. vij. Poſitis autē genib⁹ ⁊c̄. Itē exēplo btī iacobi mino
ris: q̄ precipitat⁹ de pinnaculo tēpli dū adhuc ſupuiueret flexis ge-
nib⁹ orauit pro illis q̄ precipitauerāt eū. De btō frāciſco legit̄: q̄ ꝓ
pctōrib⁹ in orōne flēdo clamabat: ⁊ aīarū ꝑditionē cū tanta teneri-
tudine deplorabat: vt pre dolore totus deficere videret̄: ac ſi eas in
chriſto quotidie ꝑturiret. De his q̄ ad mīaȝ ꝑtinēt: req̄re infra li. iij.
de elemoſyna. Itē miſericordes eſſe debem⁹ defect⁹ alioꝝ culpabi
les ſupportādo. Col̄. iij. Induite vos ſicut electi dei ſcī ⁊ dilecti vi-
ſcera mīe ⁊c̄. ſupportātes inuicē in charitate. De hac materia req̄-
re in libro. iij. de elemoſyna.

¶ De mundicia cordis. DIS. .XXI.

Circa ſextā btītudinē Btī mūdo corde ⁊c̄. conſi
derāda ſunt tria. Primo quō poſſit mūdi
cia cordis acquiri. Secundo quō poſſit cuſtodiri. Ter-
tio q̄ debēt nos mouere ad mūdiciā acquirēdā vel ſer-
uandā. ¶ Circa primū ſciēdū: q̄ mūdiciā cordis nemo poteſt ꝑ ſe
acquirere nec habere. ſed ſolus deus q̄ poteſt aīas creare pōt mun
dare. Iob. xiiij. Quis poteſt facere mūdū de imūdo ꝯceptū ſemine:
Nōne tu q̄ ſolus es? Nā aīa licȝ a deo creata ſit mūda de ſe: tñ in
ipſa creatiōis hora ⁊ infuſionis maculat̄: ⁊ q̄ſi leproſa efficit̄ ex cō
tactu leproſi ſeminis ⁊ infecti. Ideo deſiderās aīa mūdicie ſanita-
tē dicat illud verbū qḋ dixit leproſus dño iheſu chriſto Mat. viij
Dñe ſi vis potes me mūdare. Qui ꝯtinuo r̄ndebit Volo: mūdare.

Sciendū q̄ deus mūdat aīam abluēdo: ſicut res aliq̄ corpalis ab/
lutione mūdat̄. Primo q̄dā lauacro baptiſmali. Jntantū enī oſtē
dit ſe velle nr̄az mūdiciā q̄ ſeipſū p nobis tradidit ⁊ morti expoſu
it vt ex ſuo corpore bn̄dictio lauacrū nr̄e mūdatiōis pducere. ſicut
apl̄s Eph.v. Chriſt⁹ dilexit eccleſiā. ⁊ ſemetipſū tradidit p ea mū
dans lauacro. Et ad tytū.ij. Chriſtus dedit ſemetipſuz p nobis: vt
nos redimeret ab oī iniq̄tate: ⁊ mūdaret ſibi ppl̄m acceptabilē. At/
tende puide rōnalis aīa quāto p̄cio ſis redēpta q̄z p̄cioſo lauacro
ſis mūdata. Attende etiā quātū deſiderare debes hanc habere mū
ditiā quē chriſtus tāto deſiderauit ardore: quāto quoq̄z ſtudio de
beas eā cuſtodire: ineffabili pcurataz amore. Sed heu: q̄z ſic dixit
maxim⁹ in ſermone. Nos poſt nitorē baptiſmi poſt collatū nobis
pie regeneratiōis candorē: poſt acq̄ſitā indumēti nuptialis angeli
cam dignitatē in pctōz ceno relapſi: ⁊ in antiq̄ criminū volutabra
reuoluti niueū veſtimētū tetris iniq̄tatū ac libidinū ɔtagijs ſordi/
damus ⁊c̄. Sed q̄d agem⁹: q̄z nō eſt iterabilis emūdatio baptiſma
lis. Jō deus cuius mīe nō eſt finis aliud nouis lauacrū emūdatio/
nis nobis inſtituit: vt q̄ pdidimus mūditiā baptiſmalē: per pn̄iam
emūdari poſſumus. ⁊ hec emūdatio q̄ fit p pn̄iam plures habet vi/
as: ſicut ſunt plures pn̄ie partes: videlicet ɔtritio: ɔfeſſio: ⁊ ſatiſfa/
ctio. Primo igit̄ mūdat̄ aīa ablutione ɔtritionis. Sed aquā hui⁹
ablutiōis habere nō poſſumus: niſi nobis diuinitus infundat̄. Jō
Ezech.xxxvi. Effundā ſup vos aquā mūdā ⁊ mūdabimini ab oīb⁹
inq̄namētis veſtris. Naamā lauādo mūdat⁹ eſt a lepra.iiii. Re.v.
Uade ⁊ lauare ſepties in iordane: ⁊ ſanitatē recipiet caro tua atq̄z
mūdaberis. Septies lauare precipit̄: q̄z a ſeptē capitalib⁹ vitijs
emūdat̄. Jn iordane q̄ interptat̄ riuus iudicij lauat̄ q̄ ex ɔſidera
tione diuini iudicij q̄ formidat: vel pprij iudicij quo ſe reū ⁊ dā/
natiōe dignū ɔſiderat: riuus lachrymaz effundit: quib⁹ ⁊ caro ſa/
nat̄ a feruore libidinis: ⁊ aīa mūdat̄ funditus a pctīs. Scd̄o mūda
tur aīa virtute ɔfeſſionis: ſicut mūdat̄ corpus euacuatōe ⁊ expulſi
one maloz humoz. ⁊ ſicut mūdat̄ granū expulſiōe palearū. Mat.
iij. Cuius vētilabrū in manu eius: ⁊ pmūdabit areā ſuā: ⁊ ſicut mū
dat̄ domus qū ſcobando feces ⁊ pulueres emittunt̄. Matth.xij.
Jnuenit domū ſcobis mūdatā ⁊ ornatā. Jō dr̄ Paral̄.xxix. Mū/
date domū dn̄i. i. ɔſciētiā vt fiat habitaculū deo dignū: ⁊ ſicut ſcin
dit̄ ⁊ aperit̄ apoſtema vt eiecta ſanie ſanitas reſtauret̄. Tertio mū
dat̄ aīa virtute ſatiſfactionis cuius tres ſunt partes. ſ. ieiuniū: orō:
⁊ elemoſyna. Per ieiuniū aūt itelligit̄ quicq̄d eſt corpis afflictiuū
Col.iij. Mortificate mēbra veſtra q̄ ſunt ſup terraz: fornicationē:
īmūditiā ⁊c̄. De iudith dr̄. q̄ habens ſup lūbos ſuos ciliciā ieiuna
bat oībus diebus vite ſue p̄ter ſabbata: ⁊ neomenias: ⁊ feſta dom⁹
iſrael. Judith.viij. ⁊ infra. Mūda manebat in tabernaculo. De ora
tione vō dicit̄ ibidē. Et Leuit̄.xij. dicit̄ de muliere purificāda poſt
puerperiū: orabit p ea ſacerdos ⁊ ſic mūdabit̄. Si p alteri⁹ orōnē
mūdat̄ aliquis: multo magis per orationē ppriā. nam orando cor
hō dirigit in deū ⁊ eleuat: eleuando mūdificat. Job.viij. Si oīpotē
tem fueris deprecatus ſi mūdus ⁊ rectus inceſſeris: ſtatim euigila/
bit ad te exaudiendū. ſ. ⁊ ɔſolandū ac etiā ptegendū. De elemoſy/
na vō dicit̄. Luce.xi. Date elemoſynā ⁊ ecce oīa mūda ſunt vobis.
Et Jaco.j. Religio mūda ⁊ īmaculata apud deū ⁊ patrē hec eſt vi/
ſitare pupillos ⁊ viduas in tribulatiōe eoz. ¶ Circa ſcd̄m. ſ. q̄liter
poſſit mūditia cuſtodiri. Sciendū q̄ requirit̄ diſciplinata clauſu/
ra ſenſuū: tam interioz q̄z exterioz ne ex aliqua parte īmūditia ad/
mittat̄. Unde Leuit̄.xv. Docebitis filios iſrael: vt caueant īmūdi/
tias. Debet igit̄ homo habere mūditiā ī ope. Prouer.xxi. Qui mū
dus eſt rectū eſt opus eius. Job.xxi. Saluabit̄ innocens. Saluabi
tur aūt mūditia manū ſuaz: id eſt operū. nō enī ſufficit quātacūq̄z
mūditia interioz ſi nō habeat opa. Qū enī diabolus domū ɔſcien/
tie inuenit vacantē: lz ſcobatā ⁊ ornataz inueniat: tn̄ aſſumit alios
ſeptem ſpiritus nequiores ſe: ⁊ ingreſſi habitant ibi. Sicut dicitur
Matth.xij. Debet enī homo a puero inchoare. ⁊ tunc erit ei facile
mūditiā cuſtodire. Prouer.xxij. Adoleſcens iuxta viā ſuā etiā cuz
ſenuerit nō recedet ab ea. Prouer.xx. Ex ſtudijs ſuis itelligit̄ puer
ſi recta ⁊ mūda ſunt opera eius. Jtem debet eſſe lingua munda: q̄z
ipſa ſi mūda nō fuerit: maculat totū corpus. Jaco.iij. Jdeo dicitur
Eph.iiij. Fornicatio ⁊ oīs īmūditia nec noīet̄ in vobis ſicut decet
ſcōs. Jtē oculi debēt eſſe mūdi. Abacuc.j. Mūdi ſunt oculi tui ne
videāt malū. Multas īmūditias ɔtrahit aīa p oculos. Req̄re ifra
de cuſtodia oculoz lib.iij. Silr̄ tactus ⁊ oēs alijs ſenſus debēt eſſe
mūdi. puer.vj. Qui ingredit̄ ad vxorē primi ſui nō erit mūdus cū
tetigerit eā. ſ. oſculādo: amplexando: vel alias tangēdo. ¶ Sup oīa
aūt debet cor mūde ſuari: ex corde enī exeūt cogitatiōes male ⁊c̄.
mat.xxiij. Arguit dn̄s phariſeos: q̄z mūditiā p̄tendebāt exti⁹ tn̄ di
cens Math.xxiij. Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei hipocrite: qui mūda
tis q̄ de foris eſt calicis ⁊ ca[...]i: intus aūt pleni eſtis rapina ⁊ oī
īmūdicia. Jac̄.iiij. Emundate man⁹ pctōres: ⁊ purificate corda du/
plices animo. Jn hac autē mūdicia perſeuerare oportet. ſicut dicit̄
Jſa.j. Lauamī mundi eſtote auferte malū cogitationū veſtrarū ab
oculis meis. Greg̃. Lauat̄ ⁊ mūdus eē negligit: q̄ poſt lachrymas
vite innocētiā nō cuſtodit. Job.xvij. Tenebit iuſtus viā ſuā: ⁊ mū
dus manib⁹ addet fortitudinē. ¶ Secūdo ad cuſtodiā pfecte mū/
dicie requirit̄ oīuz occaſionū euitatio: videlicz q̄ hō caueat a ɔſor/
tijs malis: a ludis ⁊ ſpectacul̄. Un̄ Tobie.iij. Dicebat ſara que fuit
vxor tobie iunioris: Mūdā ſeruaui animā meā ab oī ɔcupiſcētia:
nunq̄z cū ludētib⁹ miſcui me: neq̄z cū his q̄ in leuitate ambulāt pti/
cipē me prebui. Jac̄.j. Religio mūda ⁊ īmaculata hec eſt: īmacula/
tū ſe cuſtodire ab h̄ ſeculo. ¶ Tertio ad ſeruandā mūdiciā multū
valet ſacre lectionis frequētatio. Joh.xv. Uos mūdi eſtis propter
ſermonē quē locut⁹ ſum vobis. Nota de illo cui precepit ſener q̄
calatū īmūdū reportaret plenū aq̄: quē pluries īmergēdo mūdū: lz
aq̄ vacuū reportauit. ¶ Quarto ad ſeruādā mundiciā multū valet
dn̄ice paſſiōis deuota meditatio. j. Joh.j. Sāguis chriſti emūdat
nos ab oī pctō. Nota pplo iudeoz data eſt aq̄ expiationis: q̄ mun
daret̄ aſperſus ab īmūdicijs corpoz. Nume.xix. Qui aq̄ expiatio/
nis nō eſt aſperſus īmūdus erit: ⁊ manebit ſpurcitia eius ſuper eū.
Nobis aūt dedit dn̄s iheſus chriſtus ſuū ſanguinē precioſum ad
purgādū īmūdicias aiarū. Hebre.ix. Si enī ſanguis hyrcoz aut vi
tuloz: ⁊ cinis vitule aſperſus inq̄natos ſcificat ad emūdationē car
nis: q̄nto magis ſāguis chriſti: q̄ p ſpm̄ ſcm̄ ſemetipm̄ obtulit īma/
culatū deo emūdabit ɔſciētiā noſtrā ⁊c̄. ¶ Circa tertiū: q̄. ſ. mouē
nos debēt ad mūdiciā ɔſeruādā. Sciēdū: q̄ ad h̄ moueri debem⁹
multiplici rōne. Primo ſi ɔſiderem⁹ preciū nr̄e mūdationis: q̄ eſt
ſanguis chriſti. Secūdo ſi ɔſideret̄ difficultas īmo impoſſibilitas
recupatiōis q̄ntū eſt ex nobis: q̄z p nos nec ex nobis recupare poſ/
ſum⁹: ſz ſolus deus poteſt nobis eā reddere. Tertio debet nos mo
uere aīe nr̄e ſanitas: q̄z recuperādo mūdiciā recupam⁹ parit̄ ſanita
tē. ſicut qn̄ corp⁹ mūdat̄ a malis humorib⁹ q̄ cauſant egritudinē:
recipit ſanitatē. De his trib⁹ require ſupra eodē ca. Quarto moue/
re nos debet optata trāquillitas: q̄z nō h̄z pacē conſciētia quouſq̄z
fuerit emūdata. Pctā enī pacē turbāt. Jſa.xlviij. Nō eſt pax ipſis
dicit dn̄s. ſicut p̄rfamilias non eſt in pace: nec pōt quieſcere q̄zdiu
ſcit latrones vel inimicos ſuos mortales in domo. Puer iacēs in
cunis q̄zdiu dormit in fecib⁹ ſuis nō clamat nec aduertit. ſz q̄zcito
fuerit excitat⁹ clamat ⁊ eiulat donec extract⁹ fuerit a fecib⁹. ſic pec/
cator dormiēs in fecib⁹ pctōz nō clamat p ɔfeſſionē: ſed excitat⁹ p
gratiā nō habet pacē quouſq̄z fuerit mūdicie reſtitut⁹. Quīto mo/
uere nos debet ad idē q̄z recuperādo mūdiciā diuinū recuperam⁹
amorē. Neminē poteſt deus diligere niſi mūdū: q̄z ipſe eſt toti⁹ pu
ritatꝫ amator. Prouer.xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ppter graz
labiorū habebit amicū regē. Jn mūdis corde facit ſuā manſionē: ſic
in tēplo ſuo ſcō. Jdeo dicit̄ .ij. Paral̄.xxix. Auferte oēm īmūdiciā
a ſanctuario meo. Jbidē: Mūdate domū dn̄i dei: vos aūt eſtis tē
plū dei viui. dicit dn̄s. ij. Cor̄.vj. Qm̄ inhabitabo in illis ⁊ inambu
labo: ⁊ ero illorū deus: ⁊ ipſi erūt mihi ppl̄s. Sequit̄: J[...]mūdū ne
tetigeritis: ⁊ ego recipiā vos ⁊ ero vobis in patrē: ⁊ vos eritis mihi
in filios ⁊ filias dicit dn̄s oīpotēs. Has igit̄ habētes promiſſiōes
chariſſimi mūdem⁹ nos ab omni inquinamēto carnis ⁊ ſpūs pfi/
cientes ſanctificationē in timore dn̄i. Sexto mouere nos debet ad
mūdiciā ɔſeruandā: q̄z acquirēdo ⁊ recuperādo mūdiciā acquiri/
mus: vel recuperam⁹ ſplendorē cognitionis. Aer aq̄ oculus vel ſpe
culū: quodlibet iſtorū quāto mūdius tāto clarius. ſic ⁊ intellectus
quāto affectus mūdior tāto clarior ad videndū ⁊ ſpūalia ɔtēplan/
dum. Sap̄.vij. Spūs intelligētie mūdus ſubtilis: ⁊ quāto mūdior
tanto ſubtilior. Jdeo dicit̄ hic: Beati mūdo corde: q̄z ipſi deum vi
debūt. in preſenti quidē p gratiā contēplando: ⁊ in futuro p gloriā
clare ⁊ nude facie ad faciē intuendo. Septimo mouere nos debet
ad idem quia acquirēdo mūdiciā acquirim⁹ dulcorē deuotiōis ⁊
cuiuſdā preguſtationis. Q̄ figuraliter preſignat̄ Leuit̄.xxij. Qui
tetigerit īmūdū cuius tactus eſt ſordidus īmūdus erit: ⁊ nō veſce/
tur his que ſanctificata ſunt. ſed cū lauerit carnē ſuā aq̄. ſ. compū/
ctionis: ⁊ occubuerit ſol. ſ. iuſticie: q̄ eſt chriſtus occubuerit inquā
in cruce: tūc mūdatus ſanguine chriſti veſcet̄ ſcificatis. i. eccleſie ſa
cramētis. nō tn̄ ſacramētaliter: ſicut cōiter recipiūt oēs: ſed etiā ſpi
ritualiter: q̄ nō eſt niſi iuſtoz. Per mūdiciā etiā acq̄rim⁹ dulcorē
fruitionis eterne: q̄ etiā cōprehēdit̄ ſub noīe viſionis. q̄z ſm̄ Aug̃.
viſio eſt tota merces: q̄z videlicet fruitionis dulcedinē cōprehēdit.
Bene ergo dicit̄ Beati mūdo corde: qm̄ ipſi deū videbūt.

¶ De pace. DIS. XXII.

CIrca ſeptimā beatitudineꝫ.ſ. Beati pacifici ⁊c̄.
Sciēdū ꝙ ē pax multiplex. Quedā mala ⁊
culpabilis. q̄dā bona ⁊ laudabilis. Niſi eñ eēt aliq̄ pax
mala. nō diceret dñs: Math. x. Nolite putare. q̄m ve-
ni pacē mittere in terrā. nō veni pacē mittere. ſꝫ gladiū. Hiero. Bel
lū miſſuꝫ ē bonū vt rūperet pax mala. ¶ Pax aūt mala mltiplex ē.
q̄dā.n.ē pax fantaſtica. quedā ſophiſtica q̄dā dyabolica. Pax fan-
taſtica nō vera ē quā credūt ⁊ dñt hoīes mūdani ſe hr̄e in terrenis
diuitijs. ī mūdanis faſtigijs. ⁊ ī carnis dlitijs. ſꝫ vere nō ē pax ī iſtis
ſicut dicit dñs: Joh. xvij. In mūdo pſſurā habebitis. ī me aūt pa-
cē. Bene erat pax fantaſtica quā hēbat ciuitas hierl'ꝫ. Luc. xix. Vi
dēs ciuitatē fleuit ſup illā. dicēs. q2 ſi cognouiſſes ⁊ tu. ⁊ nūc ī hac
die tua q̄ ad pacē tibi ⁊c̄. Videbat̄ ciuitas pacis ꝓſpitate gaudere
⁊ nō videbat ſibi excidiū īminere. Si igit̄ pacē ſibi videant̄ hr̄e nō
ē vera ſꝫ fantaſtica. Qd̄.n. nō ſit pax ī terrenis diuitijs ſatꝭ pꝫ lꝫ eniꝫ
diuites videant̄ dñari populis. ⁊ ī mūdo nō eſſe qd̄ timeāt. ac p h̄
pacē putāt̄ hr̄e. pfecto pax iſta ſemp cū ꝯſcia litigat. ⁊ rixat̄ īteriꝰ
⁊ ſi nō hēat hoſtē exteriꝰ ſecū ipa decertat. Diuitie nāq3 mām litiū
admīſtrāt īq̄etudibꝰ ⁊ erūniſ. lꝫ ſētire ñ videāt̄ laborātes h̄ morbo.
q2 ñ ꝯſiderāt circa diuitias q̄tꝰ ardor ē ī acq̄rēdo. labor ī diſcurrē-
do. timor ī poſſidēdo. dolor ī amittēdo. āxietas ī relinquēdo. Timet
auarꝰ ꝑotētē ne rapiat. pauperē ne furet̄. vmes nec corrodāt icēdiū
ne ꝯſumat ⁊ hmōi. ⁊ cū pax ſit ille ſemp inſidias ſuſpicat̄. Job. xv.
Nulla ibi vā trāq̄llitas vbi nūq̄3 mēs ſine ſollicitudine vigilat. ne-
q3 corpꝰ recreat vā ſomni ſuauitas. Qñq3 rapiūt̄ extorq̄nt̄. vel in-
cēdio deuorāt̄ diuitie. vt ſubito deſolatꝰ appareat q̄ ſe tāta pollere
felicitate putabat. Ceteꝝ deſideriū ñ ꝯpleat̄. ꝺlectat aīaꝫ. puer. xiiij
Ergo ſi nō ꝯpleat̄. nō delectat. ſꝫ pacē tollit. cruciat. ⁊ fatigat. Sed
auarus (ſꝫ ſn̄iam ſapiētꝭ Eccs. v) nūq̄3 iplebit̄ pecunia. Ergo ꝯtinue
deſiderās. ꝯtinue cruciat̄. nā ipi diuites ſi totū mūdū ſinguli poſſi-
derēt. tñ adhuc deſiderijs arderēt. Viget.n. ī eis ignis q̄ nūq̄3 dicit
ſufficit. puer. xxx. Qui iā fere totā huiꝰ mūdi ſiluā ſic īuaſit. ꝙ nec
amiciciaꝝ. nec ꝑpinq̄tatꝭ. nec īterdū filioꝝ. nec ꝯiugij amorē habeāt
dū retinēt cupiditatis ardorē. niſi ꝙ videt̄ eis dulce ī tātꝭ ardoribꝰ
habitare. ī curis ⁊ ſollicitudinibꝰ laborare. ⁊ ſe ī talibꝰ reuoluere. ſi
cut delectat̄ ſcarabeꝰ ī fimo ⁊ ſtercore. Dicit aplus. j. thim̄. vj. Qui
volūt diuites fieri īcidūt in laqueū ⁊ tētatiōeꝫ ⁊c̄. Producant̄ ī me
diū illi q̄nq3 frenetici quos beatꝰ Bern̄. īducit. Vidi inq̄t q̄nq3 fre-
neticos. quoꝝ vnꝰ harenā maſticabat maris. Alius aſtās lacui ſul-
phureo exalātē vaporē fetidiſſimū geſtiebat haurire. Tertiꝰ īcum-
bās fornaci vehemēt̄ accēſe. micātes ſcintillas ore apte letabat̄ ac
cipe. Quartꝰ ſupra pinnaculū tēpli reſidēs vētū ore attrahebat. vē-
tū flabello ꝯmouēs. ac ſi ſparet ſe totū aerē deglutire. Quintꝰ ſeor-
ſum poſitꝰ ceteros irridebat. q̄ carnes ꝓpas deuorare laborās. nūc
brachiū. nūc partes alias applicabat. Quid iſta ſignāt. niſi miſeroꝝ
miſerabiliū famē quā hi cibi q̄ naturales nō ſunt magis ꝓuocant
q̄3 extinguāt capacē dei aīaꝫ q̄cq̄d deo minꝰ eſt īplere nō pōt. Im-
mo ſicut dicit aug. in li. ꝯfeſ. Egeſtas ē oīs copia q̄ deus nō eſt. Pe
regrinis etiā q̄ vere pacis patriā querūt oneroſe ſunt diuitie quas
ne grauent̄ in via relinquūt. ſufficiūt.n. vt ſuſtētent̄. ⁊ defectꝰ neceſ
ſarios ſuppleāt. ⁊ motus noxios reprimāt ⁊ laſciuos. ſicut ſcriptuꝫ
ē. ꝑmo Mach. xiiij. Vnuſq̄ſq3 colebat terrā ſuā ī pace. De hac ma
teria req̄. īfra li. iij. Auaritia. ¶ Aduertēdū ē ꝙ nō oēs diuitias nec
diuites execramus. q2 nō ſunt in culpa diuitie. ſꝫ abuſus. Vñ ſunt
licite ſi ſine prauitate acq̄rant̄. ſi cū humilitate ⁊ timore dei ſeruēt̄.
ſi cū ſobrietate ⁊ frugalitate in vſus neceſſarios ⁊ licitos expēdāt̄.
ſi cū pietate paupibꝰ erogent̄. Itē nō ē pax vera ī delitijs. niſi iudi-
cio illoꝝ q̄ eē ſub ſentibꝰ delitias cōputāt. Nā ſicut ait q̄dā hꝫ hoc
oīs voluptas ꝙ ſtimulis agit fruētes. aculeus ſub melle latitat. In
appetitu viget anxietas. ⁊ penitudinem hꝫ ſacietas. ibi nulla req̄es.
nulla iocūditas. More brutoꝝ voluptuoſi laſciuiūt diſtētꝭ vētribꝰ
ſꝫ eoꝝ voluptates turpes habēt exitꝰ. ꝓpter crapulā multi perierūt
Eccī. xxxvij. Et cū dixerint pax ⁊ ſecuritas repētinꝰ eis ſupuenit īte
ritꝰ. j. theſſ. iiij. Quid ſalomoni delitie ꝓfuerūt q̄ ſibi p̄ ceteris abun
dantiꝰ affluxerūt. Vadā inq̄t. Ecc̄. ij. ⁊ effluā delitijs ⁊ fruar bonis
nec ꝓhibui cor meū q̄n omni voluptate frueret̄. ⁊ oblectaret ſe in
eis. Habebat paceꝫ ex omni parte. iij. reg. iiij. Sed ſuſcitauit contra
eū dñs ſeruū ſuū. iij. reg. xj. Inducit vita voluptuoſa dolorē. laborē
paupertatē. ⁊ morteꝫ. Indurādus eſt igitur animus ⁊ a voluptatibꝰ
abſtrahendus. debellande ſunt corporee voluptates. quia multi vi
cerunt aduerſarios ſuos fortiſſimos. quos tandeꝫ voluptates ⁊ vi
tia vicerunt. De hac materia requi. ſupra. Abſtinentia. Et infra.
Gula. Ro. xiiij. Non eſt regnū dei eſca ⁊ potus: ſed pax ⁊ gaudiuꝫ
in ſpūſancto. Sic tractādū eſt corpꝰ vt ſeruiat nō vt rebellet aut la
ſciuiat. Habēda eſt cura carnis in neceſſarijs. nō fouēda in deſide-
rijs: ſed exercēda ſalutaribꝰ diſciplinis. Cibꝰ quāto honeſtiꝰ ⁊ or-
dinatiꝰ ingerit̄. tāto faciliꝰ digerit̄. ⁊ corpꝰ dulciꝰ ꝯſopit̄ ⁊ ſōnioꝝ
honeſtas exorit̄. ac cū minoris afflictiōis tedio ſurgit̄. ⁊ robuſtiꝰ
laborat̄. Oīa cū diſcretiōe pſentia ſic agant̄ ne retardent̄ ſpūalia.
deficiēte ſpū ⁊ corpe langueſcēte. Ideo dicit̄ Eccī. xlj. ~~Diſciplinam
⁊ pacē ꝯſeruate.~~ ¶ Itē nō eſt pax vā in faſtigijs. Semp eñ vt can
cer ſerpit ambitio. q̄ creſcēte tāto ſe longiꝰ pace ſe hō repit. quāto
magis in mūdanis honoribꝰ deſideriū ſuū ponit. Ad honorē verū
facilius ille ꝑtingit ⁊ pacē q̄ ſpernit oīa. q̄3 qui anfractuoſa via cir-
cuiens mēdicat ſuffragia vt ad optatā ꝑueniat dignitatē. Adepta
etiā dignitate quietudo vel pax nō ſequit̄ ſed magꝭ ac magis cre-
ſcit ambitio. Quā tꝑibꝰ noſtris intātū videmꝰ excreſcere. ꝙ q̄dā tā
q̄3 impudētiſſimi canes appetūt eē paſtores. q̄ nec v̄bo nec exēplo
nec ſubſidio ſibi ꝯmiſſas oues dñicas paſcere ſciūt. ⁊ iō nō eſt eis
pax. Sicut nec abſalon q̄ libidine dñandi ſuccēſus. pr̄is ſui regnū
conatꝰ eſt neq̄ter vſurpare. iij. reg. xvij. Tales in ſe pacē nō hn̄t. nec
fouent in alijs: q2 viā pacis nō cognouerūt: ſed ꝯtritio ⁊ īfelicitas ī
vijs eoꝝ. nec ē timor dei ante oculos eoꝝ: q2 nō ſic īpudēter ad ho-
nores ⁊ eccleſiaſticas dignitates currerēt plurimi ſi timerēt. ſi ter-
reret eos mētis īpuritas. corꝑalis v̄tutis ībecillitas. oneris difficul
tas. De hac mā req̄. infra. Ambitio. Sic igit̄ declaratū eſt. ꝙ q̄dam
pax fantaſtica. ¶ Scd̄o q̄dā eſt pax ſophiſtica. puta in vulgaribꝰ
amicicijs ⁊ mūdanis: q̄m inter amiciſſimos videmus q̄nq3 graues
inimicitias ſuboriri. q̄ priſtinā dulcedinē abolētes īexꝑſſibilē ama
ritudinē ꝑiebāt. pš. Hō pacis mee ī quo ſperabā. magnificabit ſu-
ꝑ me ſupplātationē. Et Hiere. ix. De fictꝭ ⁊ ſophiſticis amicꝭ ſic di-
cit̄. Sagitta vulnerās lingua eoꝝ dolū locuta ē. In ore ſuo pacem
cū amico ſuo loquit̄. ⁊ occulte ponit ei īſidias pš. Loquit̄ pacē cū
ꝓximo ſuo. mala aūt in cordibꝰ eoꝝ. Et ſequit̄. Da illis ſm̄ opa eo
rū ⁊c̄. Idē mihi q̄dē pacifice loq̄bant̄ ⁊ in iracūdia terre loquētes
dolos cogitabāt. In iſtis igit̄ nō ē pax vā ſꝫ timor ⁊ ſuſpitio dece-
ptiōis ⁊ fraudis. ¶ Itē eſt pax dyabolica. quā. ſ. ſe dicunt pctōres
hr̄e q̄n pñt voluptates ſuas īpias adiplere. q̄ letant̄ cū maleſecerīt
⁊ exultāt in rebꝰ peſſimis: ſed nō ē pax īpijs dic̄ dñs yſa. xlvii. Mē
tē eñ corruptā vitijs quā remordet ꝯſcie v̄mis. q̄ vt in pluribꝰ diſ
trahit̄ cogitatiōibꝰ vanis ⁊ noxijs q̄3diu latet in ſpinis pacē hr̄e ⁊
ī pace q̄ſcere īpoſſibile eſt. hn̄tes tñ cordis oculos obſcuratos: q2
excecauit eos malitia. mlti magna ⁊ ḡuia ⁊ horrēda flagitia ī ſuis
cōſciētijs nō recognoſcūt. nec recognoſcē cupiūt ne doleāt ⁊ ꝯpū-
gant̄. Alij vellēt q̄dē cognoſcere: ſed ad h̄ laborare nō curant. ſicut
de iniuſto dicit. pš. Noluit ītelligere vt bn̄ ageret. tales in magno
cōſcie bello tot ⁊ tam magna mala pacē appellāt. ~~Sed quō pacem
pōt hr̄e q̄ gladiū portat in corde.~~ q̄ iacet in ſpinis cuiꝰ lectꝰ plenꝰ ē
ſerpētibꝰ venenoſis. qui int̄ leones ⁊ dracones v̄ſat̄ q̄ latrones hꝫ
in domo. qui ſuos hoſtes ſeuiſſimos ſentit ꝯ̄ ſe crudeliſſime ſeuiē
tes. ⁊ ipſuꝫ qualibet hora deuorare volētes. q̄ videt gladiū vltionis
diuine vibrari ſup ſe ⁊ horrēdā foueā abyſſalē igne ⁊ ſulfure ſuccē
ſam īfra ſe paratā ipſuꝫ miſerū peccatorē ꝑtinꝰ abſorbētē. Deniq3
quō pacē habebit. q̄ pacis actori reſiſtit. Job. iij. Quis.n. ei reſtitit
⁊ pacē habuit. Greg. Peruerſa mens vnde ꝯ̄ ſe erigit actoreꝫ. inde
ſe in ſemetipſa ꝯfundit. habere ergo pacē reſiſtens nō pōt q2 dum
ſupbiam ꝯfuſio ſequit̄. qd̄ ſtulte ꝑ culpā gerit̄ in agētis penā mi-
rabiliter ordinat̄. Itē dyabolica ē pax pctōꝝ qui quātūcūq3 inter
ſe diſſentiāt odio vel rancore. q̄nq3 ꝯſentiūt in pauperū oppreſſiōe
aut in dei vel eccleſie īpugnatione. ſicut pylatus ⁊ herodes facti ſūt
amici in dñica paſſione. De tali pace taliū ex magno zelo dolebat.
pš. dicēs. Zelaui ſup iniquos pacē pctōꝝ videns. ¶ Nūc vidēduꝫ
eſt de pace bona ⁊ laudabili de q̄ dic̄ Aug. xix. de ci. dei. Tātū ē bo
nū pacis. vt in rebꝰ terrenis atq3 mortalibꝰ nihil gratius ſoleat au
diri. nihil deſiderabilius ꝯcupiſci. nihil poſſit meliꝰ inueniri. tm̄ eſt
pacis bonū. vt nihil ſine pace ſit bonū. Deniq3 tm̄ eſt pacis bonū vt
deꝰ ipſo ſit ⁊ ſe vocari faciat deū pacis. yſa. ix. vocat̄ princeps pacꝭ.
Et Theſſ. v. ~~Deus pacis ſanctificet vos ⁊c̄. Ipſe eſt pacis lator. pa~~
cis dator. emulator ꝓpugnator. ꝓmiator. ¶ Sciendum autē ꝙ eſt
pax interna. pax fraterna. ⁊ pax ſuperna. Pax interna quam debet
habere quilibet in ſeipſo eſt affectuoſe querēda. ⁊ ſtudioſe ſeruan
da. Qd̄ autem ſit affectuoſe querenda. patet ex hoc. ꝙ quelibꝫ crea
tura naturaliter pacem appetit ⁊ quietem. Si eniꝫ lapis infintiens
iaciatur ſuperius ſemp nititur inferius deſcendere. ⁊ ignis ſurſum
aſcendere. licet q̄nq3 violenter inferius teneat̄. ſi oleo ſuperinfunde
ris liquores alios ipſum q̄ſi ſue deiectiōis īpatiēs exilit ⁊ donec ſe
ſuppoſuerit nō q̄ſcit. ſic videre pōt in oībus creaturis ꝙ oēs natu

raliter quietē ſuā appetūt. ⁊ donec locū ſue pacis inuenerint nō q̄ſcunt. ſic aīa rationalis naturaliter pacē appetit ⁊ donec pacē inuenerit appetitus eius terminari nō pōt. Ideo. pſ. Quis eſt hō q̄ vult vitā. diligit dies videre bonos. Seq̄t. inq̄re pacē ⁊ pſequere eā. Ex his verbis aduerte. ꝙ q̄ nō hꝫ pacē. nō hꝫ vitā nec pōt bonū diē habere. vbi aūt inq̄rēda ſunt ⁊ qualiter īſinuat cū ait. Inq̄re ⁊c̄. Inq̄re. i. intus in aīo tuo quere. nō extra te. i. in creaturis extrinſecis nō inuenies pacē. ſꝫ potius miſeriā ⁊ dolorē. Dictū ē enīꝫ ſupra. ꝙ nec in diuitijs. nec in delitijs. nec in excellētijs. nec ēt in amicitijs huius mūdi pōt pax vel reqes inueniri. Ideo ꝯuertere aīa mea in requiē tuā ab oībus extrinſecis creaturis auertere. Ad cor tuū reuertere. ⁊ clauſis ſenſuū exteriorū hoſtijs ⁊ feneſtris. diſcute. viſita. pſcrutare cor tuūꝫ. ne forte aliq̄d in eo lateat qđ oculos diuine maieſtatis offendat. q2 locū mūdū ⁊ q̄etū querit ſponſus ⁊ diligit. nō ſordidū ſpurcitia vitiorꝫ nec inquietū tumultuoſis diſcurſib᷒ circūſtrepētiū vanitatū. Tūc enī ſpōſus adueniet in ſecretariū cordis tui cū clauſo hoſtio nihil ī eo dimiſeris qđ ꝯſciētiā tuā remordeat. nihil inq̄tūꝫ. nihil inordinatū remāſerit. ſed oīa pacata ad iſtar domus ⁊ familie quietiſſime ⁊ in oībus ordinate. Tūc inquā chr̄s adueniet dicēs. Pax huic domui Math. x. Ad diſcipulos ſuos orantes clauſis ianuis adueniēs. dixit eis. pax vobis Ioh. xx. Nō quietū locūꝫ diligat. ait. pſ. Fact᷒ eſt in pace locus eius. Qđ pulchre figuratū ē ij. reg. vij. Et. j. paral. xxij. Licet enī dauid ſanct᷒ eēt ⁊ grat᷒ deo noluit tn̄ dn̄s ꝙ ei edificaret domū. Sꝫ ſolamon filius eius pacificus hoc fuit priuilegio ſpecialiter honoratus Bene ergo dicit. pſ. Inq̄re pacē. q2 difficilis eſt ad inueniēdū. ſꝫ q2 longe difficilior ē ad tenēdū. Ideo ſubdit. Et pſequere eā. quaſi. ſ. fugiētē. ¶ Multa ſunt enī q̄ pacē noſtrā īpediūt ⁊ pturbāt. Primo q̄dē hoſtilis malignitas. Demones nēpe de ſtatu pacis ⁊ felicitatis eiecti pacē nr̄aꝫ multipliciter pturbare nitunt̄. pma pet. v. Aduerſarius veſter dyabol᷒ tanq̄ꝫ leo rugiēs circuit ⁊c̄. pſ. Inſidiat̄ in abſcōdito q̄ſi leo in ſpe. Ideo neceſſaria eſt ſtrenuitas ad defendēdū. q2 ſicut dicit̄ Luc. xj. Cū fortis armat᷒ cuſtodit atriū ſuū in pace ſūt oīa q̄ poſſidet. i. cūꝫ vir iuſtus fortis ꝑ gratiā armatus virtutibus cuſtodit atriū cordis ſui. ne ex aliqua ſui pte dyabolus īgreſſūꝫ inueniat. tūc in pace ſūt oīa q̄ poſſidet. i. oīa bona ſpūalia. q̄ ſunt aīe vera poſſeſſio. Et Iob. v. dicit̄. Beſtiā terre nō formidabis. i. dyabolūꝫ: ſm̄ Greg. ⁊ beſtie terre ⁊ pacifice erūt tibi. nō dicit pacate. ſꝫ pacifice. videlꝫ nō q2 pacē habeāt tecū. aut tu debeas pacē habere cū eis. ſꝫ q2 pacē tuā cūꝫ deo faciunt. Hoſtes q̄ppe callidi dū īſidiant̄ affligūt. ſꝫ mens afflicta tāto magis ad eternā patriā reditū diligit. q̄ꝫto in hoc erūnoſo exilio laborioſius viuit. ſꝫ verius ſe gratie adiutoris humiliat. cum ꝯtra īſidias hoſtiū acriores pēſat. Inde ergo nobis pax cūꝫ deo robuſtior orit̄ vn̄ nobis ab aduerſarijs pugna durior generat̄. ¶ Secūdo pacē noſtrā pturbat penalis aduerſitas. i. multiplex afflictio. tribulatio. ⁊ deſolatio cordis. ⁊ īfirmitas corporalis. ⁊ hmōi. Hiere. viij. Expectamus pacē ⁊ nō erat. bonūꝫ tēpus medele. ⁊ ecce formido. Unde de falſis ꝓphetis q̄ populū ſeducebāt. dicit̄ ibidē. ante ſanabāt ꝯtritiōēꝫ filie populi mei dicētes. pax pax. cū nō eēt pax. Ad hoc igit̄ ꝙ homo poſſit in aduerſitatibus huius mūdi pacem habere. neceſſaria eſt patiētia ad ſuſtinēdū. vt inter fluctus pelagi nauis cordis inconcuſſa permaneat ⁊ quieta. Unde beato Iob in multis tribulationibus exiſtēti dictū eſt. Acquieſce ei ⁊ habeto pacem. ⁊ per hoc habebis fructus optimos. Multi ſunt enī ⁊ optimi patientie ſancte fructus. Heb. xij. Oīs diſciplina in preſenti quidēꝫ nō videt̄ eſſe gaudij. ſed meroris. poſtea aūt fructūꝫ pacatiſſimum exercitatis per eā reddet iuſticie. ¶ Tertio pacē noſtrā pturbat peruerſa ſocietas hoīum. ſ. impiorꝫ. Sed de hoc patebit infra. cū dicemus de pace fraterna. ¶ Quarto pacē noſtrā pturbat ſtatus noſtri dubietas. Graue oꝫ eſſe cuilibet ꝙ ignorat quādo vel quō moriet̄. vt ſit in ſtatu ſalutis vel dānationis. quia neſcit homo vtrū amore vel odio dignus ſit. ꝙ ſemꝑ in periculo ſit viuens ⁊ moriens. Ideo dicitur Zach. viij. Neq̄ꝫ introeunti ſupple in mūdū. neq̄ꝫ exeūti de mūdo erat pax. videlꝫ ꝓpter incertitudinē ſui ſtatus. pma Theſſ. v. Cū dixerint pax ⁊ ſecuritas. repētin᷒ eis ſupueniet īterit᷒. ¶ Quinto pacē noſtrā pturbat affectionū varietas. Quā varijs ⁊ innumeris modis affectiōes aīam inquietauit quis errare ſufficiat. Motus enī beſtiales inſurgētes in carne frequenter aīam inquietant ſicut oſ̄dit apl̄us. Ro. vij. Uideo aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee. ⁊ capitiuātē me ī lege peccati ⁊ mortis ⁊c̄. Gal. v. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄ ⁊c̄. Iō. pſ. clamat. Nō ē ſanitas ī carne mea a facie ire tue nō ē pax oſſib᷒ meis ⁊c̄. Propter hꝫ op᷒ ē carnēꝫ ſubijcere ſpiritui. ⁊ eius ꝯcupiſcētias edomare. vt ſubacto īteriori aduerſario pax reddat̄. Un̄ ſup illud Iob. v. Beſtie terre pacifice erūt tibi dicit Greg. Per terre beſtias poſſunt motus carnis ītelligi. qui dū mentē nr̄aꝫ irrōnabilia ſuadēdo laceſcūt. ꝯ nos beſtialit̄ inſurgūt: ſed cū cor ſub diuina lege deprimit̄. carnis incētiua detumeſcūt. vt ⁊ ſi tentādo ſubmurmurāt. nō tn̄ vſq̄ꝫ ad effectū opis. q̄ſi ad apti morſus rabiē exurgāt. Quis enī in hac corruptibili carne ſubſiſtēs has t̄re beſtias plene edomet. cū ille ad tertiū celū raptus egregi᷒ ꝑdicator dicat. video aliā legē in mēbris meis ⁊c̄. Sꝫ aliud eſt has beſtias in cāpo opis ſeuiētes aſpicere. aliud īra cordis caueā fremētes tenere. Redacte nāq̄ꝫ intra clauſtra ꝯtinētie. etſi adhuc tentādo rugiūt. vſq̄ꝫ ad morſūꝫ tn̄ vt dixim᷒ actiōis illicite nō excedūt. ꝑ hoc etiā ꝙ pacifice dicunt̄. Et id qđ de malignis ſpiritibus dixerim᷒ nō incōueniēter accipit̄. Motus enī carnis pacē nobis cū deo faciūt dū tentando ꝯdicūt. Nā mens iuſti dū ad ſupna dirigit̄. ex corruptibili carne graui bello fatigat̄. q̄ etſi q̄n a deſiderijs celeſtib᷒ hui᷒ mūdi q̄libꝫ mīma delectatiōe tardat̄. ipſo bello ſue tentatiōis īpellit̄. vt illud toto corde diligat. qđ ꝯdictio nulla pturbat. ꝯſiderare enī vnuſquiſq̄ꝫ ꝯpellit̄. vn̄ ⁊ quo cecidit. q̄ poſtq̄ꝫ pacē dei deſeruit. rixā ſibi ꝯ ſe exurgere īra ſemetipſūꝫ ſentit. ⁊ tūc veri᷒ videt ō ſecura dei delectatōe q̄d pdidit. q̄n ad ſe dilapſuſ ſuā in ſe ꝯtumeliā īuenit. Sequit̄. Et ſcies ꝙ pacē hēat tabernaculū tuū: q2 cū mētē deo ⁊ carnē mēti ſubiugam᷒ tabernaculū nr̄ꝫ pacē hr̄e dicit̄. Rurſus: q2 nō ſufficit mot᷒ beſtiales carnis reſtringere: ſꝫ ⁊ alias aīe paſſiōes ſub rōnis regula refrenare. Iō ſequit̄. Et viſitās ſpeciē tuā nō peccabis. Neceſſariū enī eſt oēs aīe latebras pſcrutādo viſitare. ne paſſiōes ſuas ſequēdo irrōnabiliter moueat̄ in aliquo. ne. ſ. regnet in ea ſupbia. ne vana glīa. ne ambitio. p̄ſumptio vel aliq̄d hmōi dn̄et̄. ne tabeſcat inuidia. ne turbet̄ iracūdia. ne torpeſcat accidia. ne cupiditate rerꝫ mūdialiū diſtrahat̄. ⁊ ſic de alijs. Sic enī paterfamilias domū ſuā viſitat ne latrones lateāt. ne ignis noceat. ne aliqua feneſtra. vel hoſtiu apertum remaneat. ne aliquid inhoneſtū vel illicitū ibi fiat. Sic vir iuſtus ꝯſciētie ſue ſedulus explorator debet oēs cordis ſui vias ⁊ motus pquirere. ⁊ ſꝫ rōnis regulā ordinare. ⁊ quicūq̄ꝫ hanc regulā ſecuti fuerint pax ſuꝑ illos ⁊ mīa. Sed heu q2 tanta eſt mobilitas ⁊ vanitas cordis nr̄i ꝙ vix etiā a viris ſpūalib᷒ teneri poſſit in vinculo pacis: ſꝫ ſemꝑ extra ſe nitit̄ euolare ſicut auis in cagia ꝑ oīa foramina circūſpiciens circuit querēs ſi poſſit euadere clauſurā. ⁊ libere ꝑuagari. Un̄ beatus Bern̄. in medita. ſuis ait. Nihil fugati᷒ corde meo. qđ quotiēs me deſerit ⁊ ꝑ prauas cogitatiōes effluit. totiēs deū oīpotētē offendit. cor meū vanū ⁊ cor vagū ⁊ inſcrutabile. dū totiens ducit̄ ſuo arbitrio. ⁊ diuino caret ꝯſilio. in ſe nō pōt cōſiſtere: ſed oī mobili mobilius ꝑ infinita diſtrahit̄. ⁊ hac illac q̄ꝫ diſcurrit ꝑ innumerabilia. Dū ⁊ ꝑ diuerſa requirē q̄rit nō inuenit: ſed in labore miſerū. ⁊ a req̄e vacuū nō manet. ſibi nō ꝯcordat. a ſe diſſonat. a ſe reſilit. voluntatē alternat. ꝯſilia mutat. edificat noua. deſtruit vetera. deſtructa iterū reedificat. eadē q̄ꝫ iterū ⁊ iterū alio ⁊ alio mō mutat ⁊ ordinat q2 vult ⁊ nō vult. ⁊ nunq̄ꝫ in eodē ſtatu pmanet. Sicut enī molēdinū cito voluit̄ ⁊ nihil reſpuit: ſed q̄cq̄d ei īponit̄ molit. ſi aūt nihil apponit̄ ſeipſūꝫ ꝯſumit. ſic cor meū ſemꝑ ē in motu. ⁊ nunq̄ꝫ requieſcit: ſed ſiue dormiā ſiue vigilē. ſōniat. cogitat q̄cquid illi occurrit. ⁊ ſicut molendinū ſi arena ei īponat̄ exterminat. pax inq̄rit. palea occupat. ſic cor meū cogitatio amara turbat. īmūda maculat. vana inquietat ⁊ fatigat̄. ita cor meū celeſte nō curat gaudiū. neq̄ꝫ diuinū q̄rit auxiliū. ab amore celeſtiū elongat̄. ⁊ in amore terreſtriū occupat̄. Cūq̄ꝫ elongat̄ ab illis ⁊ inuoluit̄ in iſtis vanitas illud recipit. curioſitas deducit. cupiditas allicit. voluptas ſeducit. luxuria polluit. torquet īuidia. turbat iracūdia. cruciat triſticia. ſicq̄ꝫ miſeris caſib᷒ ſubmergit̄ oīb᷒ vitijs. q̄n vnū deū qui ei ſufficere poterat dimiſit. vide g̃ q̄ꝫ neceſſariū ſit pacē pſequi ſic mirabiliter fugiētem. Ideo bene dicit pſ. Inq̄re pa. ⁊ pſe. eā. Ulterius ſciēdū eſt ꝙ pax cordis cuſtodit̄. in puritate ꝯſcie. feruore dilectiōis. claritate ſapie dulcore deuotōis. Prīo quidē pax cuſtodit̄ in puritate ꝯſcie. ſicut dicit̄ Iob. viij. Si mūdus in cogitatione ⁊ rect᷒ in īteñtiōe vel opeinceſſeris: ſtatim euigilabit ad te. ⁊ pacatū reddet hītaculū iuſticie tue. Pacē ⁊ ſanctimoniā ꝯiungit apl̄us. Heb. xij. Pacē ſequimini ⁊ ſanctimoniā ſine q̄ nemo videbit deū. Itē beatus apl̄us pacis ſapiēs eſtimator in oīb᷒ ep̄l'is ſuis paci gratiā p̄mittebat dicēs. grā vobis ⁊ pax. ꝑ hꝫ dās intelligē. ꝙ nunq̄ꝫ pax vera ſine grā pōt haberi. Unde illis quos chr̄s tam mēte q̄ꝫ corpe ſanauerat dicebat. vade in pace. Mar. v. luce. vij. ⁊ viij. Item nato dn̄o nunciant angeli pacēꝫ: ſed tn̄ homīb᷒ bone voluntatis. Luc. ij. Gloria in excelſis deo. Et in terra pax hominib᷒ bo. vo. Dn̄e dabis pacēꝫ nobis. Yſa. xxvj. Gloriāꝫ tuā vſurpare non debeo: q̄n dixiſti. Gloriā meā alteri non dabo. Yſa. xlvj. Mecū bene agitur ſi mihi pacēꝫ dederis cō

ſcientia ſeruata. ¶ Secũdo pacis tranquillitas cuſtodit̃ in feruoꝛe dilectiõis. pſ. Pax multa diligẽtibꝰ legẽ tuã. Lex dei ẽ lex amoꝛis ſ; illud Ro. xiij. Plenitudo legis eſt dilectio dei. ſ. ⁊ primi. ¶ Tertio cuſtodit̃ pacis tranq̃llitas ꝑ claritatẽ ſapiẽtie. Jaco. iij. Que de ſurſuʒ ẽ ſapiẽtia. ꝓmũ qdẽ pudica eſt. deinde pacifica. Et ecci. j. Coꝛona ſapiẽtie timoꝛ dñi replens pacẽ ⁊ ſalutis fructuʒ. ¶ Quarto cuſtodit̃ ⁊ nutrit̃ in dulcoꝛe deuotionis. yſa. lvij. Creaui fructũ labioꝝ pacẽ. Fructꝰ labioꝝ ẽ ꝓpꝛioꝝ ↄfeſſio peccatoꝝ. inſtructio ꝓximoꝝ. virtutũ exhoꝛtatio. obiurgatio vitioꝝ. frequẽs ⁊ feruẽs oꝛatio. gratiarũ actio ⁊ vox laudis. In hac pace ſpãliter req̃ſcit dicẽs cũ pſ. In pace in idipſ; doꝛmiã ⁊ req̃ſcã. ¶ Hac pace nihil vtilius nihil iocũdius. nihil ſecuriꝰ. Nihil inquã vtilius. qꝛ ꝑ hanc acq̃rit̃ opulẽtia meritoꝝ. ſicut qñ pax ẽ in aliqua terra. mercãt̃ hoĩes ⁊ excolũt terras ſuas ⁊ recipiũt fructꝰ. colligũt. ⁊ recõdũt. pſ. Fiat pax in virtute tua. ⁊ abũdãtia in turribꝰ tuis. Sap. iij. Donũ ⁊ pax ẽ electis dei: deꝰ. n. dãdo bonũ pacis qḋ ẽ bonũ ꝑcipuũ dat ẽt alia multa dona. Itẽ pace nihil iocũdius. Ro. xiiij. Nõ eſt regnũ dei eſca ⁊ potus. ſ; pax ⁊ gaudiũ ĩ ſpũſancto. vide ꝙ paci gaudiũ ſociat̃. Iteꝫ Gal. v. Fructꝰ aũt ſpũs ẽ charitas gaudiũ pax. Et Colo. ij. pax chriſti exultet in coꝛdibꝰ veſtris. Itẽ pace nihil ſecurius. loquẽdo. ſ. de ſecuritate q̃ põt haberi in vita ꝑſenti. vnde Luc. xxiiij. Stetit ihs ĩ medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ. ⁊ dixit eis. Pax vobis ego ſuʒ. nolite timere. Itẽ ioſeph fratribꝰ ſuis. dixit Gen. xliiij. Pax vobiſcũ. nolite timere. Et angelus gedeoni. Iudic. vj. Pax tecũ ne timeas nõ moꝛieris. Pꝛo his oĩbꝰ. ij. coꝛin. xiij. Pacẽ habete ⁊ deꝰ pacis ⁊ dilectionis erit vobiſcũ. ¶ Itẽ ẽ pax fraterna q̃ ẽ pax hoĩs ad hoĩem. de q̃ Mar. ix. Pacẽ habete ĩter vos. Debemꝰ aũt ſeruare vnitatẽ in cõueniẽdo. ſanctitatẽ in exẽplãdo. patiẽtiã in tolerãdo ⁊ pꝛudẽtiã in declinãdo. Pꝛimo qdẽ reſeruare debemꝰ vnitatẽ ĩdiuiſibilẽ. Tota. n. eccleſia fideliũ vnũ ẽ coꝛpus. cuius caput ẽ chꝛs. nos aũt ſinguli huiꝰ coꝛpis. mẽbꝛa ſumus. Ro. xij. Sicut in vno coꝛpe multa mẽbꝛa habemꝰ. Oĩa aũt mẽbꝛa nõ eũdẽ actũ habẽt. ita multi vnũ coꝛpus ſumꝰ in chꝛo: ſinguli aũt alter alterius mẽbꝛa. Sicut aũt in coꝛpoꝛe naturali ſi mẽbꝛũ vnũ locũ ſuũ reliquerit. vel diſiũctum fuerit violẽter. magnũ doloꝛẽ ĩgerit. qꝛ totiꝰ coꝛpis vnitas ĩpedit̃ ⁊ donec illud mẽbꝛũ ad locũ ſuũ redierit vel reductũ fuerit nõ qͥeſcit. ſic qñ diſcoꝛdat vel ↄtẽtioſe diſſentit ab alijs vnꝰ hõ q̃ntuʒ in ſe ẽ diuidit vnitatẽ coꝛpis. ⁊ doloꝛẽ ĩgerit oĩbꝰ alijs. nõ dʒ qͥeſcere donec redierit ad coꝛpis vnitatẽ. Ideo dicit apl's Eph. iiij. Solliciti ſuare vnitatẽ ſpiritꝰ in vinculo pacis. Scḋo debemꝰ habere ſanctitatẽ ĩ exẽplãdo. Ro. xij. Pꝛoinuicẽ ſollicita ſint mẽbꝛa. vnde ſi patit̃ vnũ mẽbꝛũ cõpatiunt̃ oĩa mẽbꝛa. ⁊ ſi gaudeat vnũ mẽbꝛũ congaudent oĩa mẽbꝛa. vnũ etiã aliud adiuuat miro mõ in actibꝰ ſuis. Sic in coꝛpe chꝛiſti myſtico debemus inuicẽ cõgaudere ⁊ cõpati. ⁊ mutuo nos iuuare. nõ ſolũ in tẽpoꝛalibus. immo multomagis in ſpiritualibus ſanctitatis ⁊ edificationis exẽpla inuicẽ oſtendẽdo ad alios ꝓuocãdum. Sicut docet apoſtolus Ro. xiiij. Que pacis ſunt ſectemur. ⁊ q̃ edificationis ſunt inuicẽ cuſtodiamus. Heb. x. Cõſideremus inuicẽ in ꝓuocationẽ charitatis ⁊ bonoꝝ operũ. Tertio debemus habere patiẽtiã in ſuſtinendo. Si eñ moleſtet nos aliq̃s. iniuriet̃ vel ↄtumeliã ĩferat. nõ ſtatim debemus vltionẽ repetere. nec nos verbis ↄtentioſis vel cõtumelioſis aut gladijs vindicare. Sed opoꝛtet multa patiẽter tolerare: quicũq; pacẽ ſuã ⁊ alioꝝ deſiderat cuſtodire. vnde dicebat. pſ. Cũ his q̃ oderant pacẽ erã pacificus ⁊c̃. De fratribus Joſeph dicit̃ Gen. xxxvij. Nõ oderãt eũ nec poterãt ei q̃cq̃ pacifice loq̃. tñ ipſe patiẽter ſuſtinuit. Ideo qꝛ difficile eſt cũ talibꝰ pacẽ habere. Dicit apl's Heb. xij. Si fieri põt ꝙ ex vobis ẽ cũ omnibus hoĩbus pacẽ habẽtes. Signanter dicit ſi fieri põt. ſ. ſalua cõſciẽtia. ſalua iuſticia. debemus ſemꝑ facere qḋ in nobis eſt. vt non ex nobis ꝓueniat defectus pacis. Quarto debemus habere pꝛudẽtiã in declinãdo. qꝛ ſi ſunt aliq̃ ſic ꝓterui rationis expertes. ⁊ oĩs iuſticie inimici ꝙ nõ poſſint ad pacẽ adduci. nec ratiõeʒ reddẽdo. nec exhoꝛtãdo. nec coꝛripiẽdo. nec etiã patiẽdo. tũc ſi vis pacẽ habere. neceſſe habes taliũ ↄuictũ ↄſoꝛtiũ. commertia. ⁊ colloq̃a declinare. Quidã. n. pacẽ ꝑturbãt apte. De q̃bus dicit̃ Ecci. xxviij. Homo iracundus incẽdit litẽ. ⁊ vir peccatoꝛ turbabit amicos. ⁊ in medio pacẽ habẽtiũ ĩmittit inimiciciã. Alij occulte. ſ. detractoꝛes. de quibus Ecci. xxviij. ſurſurro ⁊ bilinguis maledictus. multos. n. turbauit pacẽ habẽtes. pſ. Loquũt̃ pacẽ cũ ꝓximo ſuo. mala aũt in coꝛdibus eoꝝ. Idẽ. mihi qdẽ pacifice loquebant̃ ⁊c̃. Et hiere. ix. Sagitta vulnerãs lingua eoꝝ dolũ locuta eſt. In oꝛe ſuo pacẽ cũ ꝓximo ſuo loquit̃. ⁊ occulte ponit̃ ei ĩſidias. Pꝛimi cauẽdi ſunt tanq̃ aperti pacis ⁊ cõcoꝛdie turbatoꝛes. Alij vero fugiendi tanq̃ peſſimi ꝓditoꝛes. ¶ Pꝛeterea ſciendũ ꝙ pax fraterna duplex eſt. Eſt eñ pax domeſtica. ⁊ pax politica. Pax domeſtica quã dʒ pat̃ familias ꝓcurare ⁊ fouere in domo ſibi ↄmiſſa. ſiue domus ĩtelligat̃ eiꝰ hoſpiciuʒ ſiue collegiũ eccleſiaſticũ. vel etiã cenobiũ regulare. nã quilibet in domo ⁊ familia ſua. epſ in collegio ſibi ſubdito. abbas vel pꝛioꝛ in monaſterio ſuo dʒ vnitatẽ pacis ⁊ ↄcoꝛdie ꝓcurare. ꝓ vibꝰ ⁊ nutrire. Unde in ↄmendationẽ ãtiquoꝝ patrũ dicit̃ Ecci. xlviij. Laudemus viros glorioſos ⁊ parẽtes nr̃os ⁊c̃. Sequit̃. Hoĩes diuites in virtute pulchꝛitudinis ſtudiũ hñtes. pacificãtes in domibus ſuis. oẽs iſti in generatiõibꝰ gentis ſue gloriã adepti ſunt. Pax v̊o politica eſt pax reipublice. q̃ ſũme deſiderari dʒ in regnis ⁊ ꝓuincijs. ⁊ tãto vehemẽtiꝰ dʒ optari. ⁊ diligẽtiꝰ obſeruari. quãto plura bona ex ipſo ꝓueniunt ⁊ pluribꝰ. ⁊ q̃to ex eius ↄ̃rio plura mala ꝓcedũt. Ad hoc aũt ꝙ in republica ſit pax. tria ꝑcipue requirunt̃. vʒ ad ſũmũ principẽ. i. deũ reuerentia cũ timoꝛe. In rege vel ꝓ̃cipe ꝓuidẽtia cũ amoꝛe. In ſubditis obediẽtia cũ honoꝛe. Pꝛio quidẽ reqͥrit̃ reuerentia cũ timoꝛe. vʒ ꝙ tam ꝓ̃nceps q̃ ꝑplus dñi reuereat̃ ⁊ timeat ipſuʒ offendere. ⁊ cũ eo pacẽ hr̃e ſtudeat ⁊ reſeruare. vñ dñs Hiere. xv. dicit. Quis miſerebit̃ tui hieruſalẽ. aut q̃s cõtriſtabit̃ ꝓ te. aut quis ibi ad rogãdũ ꝓ pace tua. tu eñ dereliquiſti me dicit dñs. Itẽ Leuit̃. xxvj. Si in ꝑceptis meis ambulaueritis. ⁊ mãdata mea cuſtodieritis ⁊ feceritis ea dabo vobis ⁊c̃. ꝓmittens eis abundãtiã bonoꝝ oĩuʒ. Pacẽ ſpecialiter ꝓmittit eis tanq̃ ꝑcipuũ bonũ dicẽs. dabo pacẽ in finibꝰ veſtris ⁊c̃. Q; ſi nõ audieritis me. nec feceritis oĩa mãdata mea ⁊c̃. ↄminat̃ eis bonoꝝ oĩuʒ egeſtatẽ. famẽ. peſtilẽtias. ĩtẽperiẽ aeris. ſiccitatẽ. coꝛruptõẽs. ardoꝛẽ. guerras. gladiũ. ⁊ terroꝛes. ⁊ alia multa mala. Quõ regibꝰ ꝑplo pacẽ hñtibꝰ cũ deo ipſe ſemꝑ pacẽ dederit. pʒ exẽplis ĩnumeris. Salomon q̃diu deũ dilexit ⁊ coluit habuit pacẽ ex oĩ ꝑte. ſicut dicit̃. iij. reg. iiij. Sʒ qñ deprauatũ eſt coꝛ eiꝰ ꝑ mulieres. vt deos coleret alienos. ſuſcitauit ei dñs aduerſariũ. iij. regũ. xj. Aſa rex iuda. qꝛ fec. ⁊ qḋ placitũ erat in ↄſpectu dei ⁊ ſubuertit aras ꝑegrini cultus ⁊c̃. regnauit ĩ pace. ij. paral̃. xiiij. Sequit̃. Quietꝰ erat ⁊ nulla tꝑibꝰ eius bella ſurrexerũt. pacẽ dño largiente. Itẽ de ioſaphat dr̃. ij. paral̃. xx. ¶ Q; poſt q̃ terrã purgauit. ⁊ ꝑplo ꝑ̃dicauit. vt q̃reret dñm. quieuit regnũ ioſaphat. ⁊ ꝑ̃buit ei dñs pacẽ ꝑ circuitũ. Itẽ tꝑibus iudicũ quotiens relinquebãt dñm dabat eos in manꝰ hoſtiũ. qñ v̊o ↄuertebãt̃ ad eũ miaʒ poſtulãtes liberabat eos largiens eis pacẽ: qꝛ ſcriptũ eſt ꝓuer. xvj. Cũ placuerunt dño vie hoĩs. inimicos quoq; eius ↄuertet ad pacẽ. Ceterũ quãta nũc ſuſtineat ille ꝑplus iſrl̃ videamꝰ. Quid ẽ iſrael. ꝙ in terra inimicoꝝ es. ĩueteraſti in terra aliena. ↄſide veraciter. ⁊ cognoſce. nã ſi in via dei ambulaſſes. habitaſſes vtiq; in pace ſuꝑ terrã. Baruch. iij. Perdidiſti ꝓpꝛiã terrã expulſus cũ ignominia. terrã ĩcolis alienã. durã ⁊ vilẽ ſuſtinẽs ſeruitutẽ q̃ pꝛius oppꝛeſſiões egyptiacas euaſiſti legẽ dei recipiẽs magiſtros ⁊ iudices habuiſti. fundebas ad dñm mltas ꝑ̃ces. nocte ⁊ die ꝑ̃cedebat ꝑplʒ ignis ⁊ nubes. celũ miſtrabat cibũ eſuriẽtibꝰ. petra potũ ſitienbus. mare ſub tuis pedibꝰ ſolidatũ cedebat fugiẽtibꝰ. fluẽta ioꝛdãis obſequiũ ꝑ̃buerũt trãſeũtibꝰ. ⁊ mlta mira fecit tibi deꝰ. terrã opulẽtã ⁊ inclytã tibi dedit. exterminauit ante te barbaras natõẽs. ſubiecit tibi ꝑplos. regnũ. diuitias. ⁊ gl'iã dedit tibi. Ac v̊o ſubĩtrãte diſcoꝛdia. diuiſus ẽ ꝑplus hieroboã inter ſe diſſidentibꝰ regẽtibꝰ ꝑplm tumultuare cęperũt. puer ↄ̃ ſenẽ. ⁊ ignobilis ↄ̃ nobilẽ. dereliq̃t populus dñm. ⁊ traditi ſunt babilonice captiuitati. tãdẽ liberatꝰ non ceſſauit eius malitia. ſucceſſit antiochꝰ in ꝑplm exercẽs tyrãnideʒ. poſtmodũ a babilõijs deſtruit̃ ciuitas illa ſancta cũ tẽplo ſanctuaria pollutis manibꝰ ↄculcant̃. trucidant̃ ſine miſeratõe ſenes ⁊ iuuenes matres ⁊ v̄gines. Mulieres etiam filios ſuos vt comederẽt occiderũt. mlta quoq; alia q̃ narrare nõ poſſumꝰ ſuſtinere cõpulſi ſunt tyto ⁊ veſpaſiano regnantibꝰ. ſicut ioſephꝰ ⁊ egyſippꝰ referũt de cladibꝰ iudeoꝝ. Quicũq; igit̃ rex vel ꝓ̃nceps in terra ſua pacem habere deſiderat cũ deo pacem hr̃e ſtudeat. ⁊ ꝑplus eius ſiliter: qꝛ q̃nq; ꝓpter pctã populi. q̃nq; ꝓpter peccata principis reipublice pax turbat̃. Secũdo requirit̃ regis vel principis ꝓuidẽtia cũ amoꝛe. ij. mach. iiij. Sine regali ꝓuidentia ĩpoſſibile ẽ pacẽ rebus dari. Et heſter. xv. Qñ malis quoꝛũdã ſuggeſtionibꝰ regũ ſtudia deprauant̃. ꝓuidendũ eſt paci oĩuʒ ꝓuinciaꝝ. ¶ Debet ergo ꝓ̃nceps pꝛudẽs ⁊ ꝓuidus habere dulcoꝛẽ clemẽtie in ſubiectos beniuolos gubernãdo. feruoꝛẽ aſtutie in coꝛrigenda diligẽtius inquirẽdo. rigoꝛem iuſticie in maleficos acriꝰ puniẽdo. vigoꝛẽ ↄſtãtie in aduerſarios expugnãdo. ¶ Pꝛimo quidẽ princeps dʒ habere dulcoꝛẽ clementie beniuolos benignius gubernãdo. exẽplo regis aſſueri q̃ dicit Heſter. xij. Cum plurimis gentibꝰ imparem. ⁊ vniuerſum oꝛbẽ mee ditioni ſubiugaſſem. nolui nequaq̃ potentie abuti magnitudine: ſed clementia ⁊ lenitate gubernare ſubiectos. vt abſque vllo

nota

terrore vitā ſilētio traſigētes optata cunctis mortalibus pace frue/
rent. ¶ Scōo dꝫ princeps habere feruorē aſtutie corrigenda vitia
diſquirēdo. vnde dꝫ terrā ſuā ſollicite viſitare. ꝛ ꝑ viros fideles fa/
cere viſitari. ꝛ īqueſtas fieri ſuꝑ baillinos ꝓpoſitos. ꝛ hmōi. yſa. lx.
Ponā viſitationē tuā pacē. quaſi diceret ex tali viſitatiōe tota ter/
ra reduceť ad pacē. ¶ Tertio dꝫ ꝑnceps habere rigorē iuſticie ma/
leficos puniēdo. fruſtra. n. fieret viſitationes niſi punitio ſequereť.
ex punitiōe vō maloꝝ pacē turbātiū reddiť pax in terra. yſa. xxxij.
Erit opus iuſticie pax. pš. Iuſticia ꝛ pax oſculate ſunt. Idē. Orieť
in dieb⁹ eius iuſticia ꝛ abundātia pacis. ¶ Quarto dꝫ ꝑnceps ha/
bere vigorē ꝯſtātie aduerſarios expugnando. ſicut fecit dauid ho/
ſtes expugnādo vndiqꝫ quouſqꝫ pacē reddidit in tota terra. Quan
tū aūt laborauerūt ipſe dauid. ezechias. ioſias. ioſaphat. ꝛ alij reges
īperatores. iudices. ptātes ꝓ pace ꝓcurāda. ſeruāda. ac etiā defen/
dēda innumerabilia ſunt exēpla tā in ſcriptura ſacra ꝙ̄ in alijs hi/
ſtorijs ꝛ ſcripturis. Debet igiť oīs ꝑnceps pacē habere cū ſuo ſupe
riori. i. deo. Cū ſuo hoīe iteriori. cū quolibet īferiori. ac etiā cū quo
libet exteriori. dꝫ pacē habere cuꝫ ſubditis. oēſqꝫ ſubditos ad pacē
deducere vt pacem habeant inuicem ꝛ ad omnes. Item debet pa/
cē habere cū oībus extraneis. ꝓpinquis. ꝛ remotis ſi pōt fieri. iuſti
cia ſemꝑ ſalua. nec vnq̄ꝫ dꝫ cū extraneis maxime chriſtianis belluꝫ
incipe. ſꝫ nec illis ꝓuocātib⁹ dꝫ guerras mouere niſi ꝑ ardua valde
cā ꝛ neceſſitate. Sollicite deliberare dꝫ ꝛ diligenter aduertere ꝙ̄ta
mala fiāt in guerris. tāta pericula tā rex ꝙ̄ corpoꝝ imineāt reipub.
ꝙ̄ta turbatio aīoꝝ. ꝙ̄te oppreſſiōes paupeꝝ. deſtructioneꝫ bonorū
vaſtatiōes vineaꝝ ꝛ ſegetū. ꝯbuſtiōes villaꝝ. euerſiōes caſtroꝝ. ex/
terminia ciuitatū. ſtrages hoīuꝫ. labores corpoꝝ. terrores mētiū. rā
cores ꝛ inimicitie in futurū. ꝛ dānatiōes innumerabilium aīaꝝ. In
his alijſqꝫ plurib⁹ debita ꝯſideratōe penſatis diligēter attēdat pru
dens ꝑnceps ꝙ̄ inuite guerras mouē debeat. vel motas ab alijs ac/
ceptare. Dicit. n. ſapiēs. ꝓuer. xij. Qui pacis ineūt ꝯſilia ſequiť eos
gaudiū. Deuť. xx. Precepit dñs ſi acceſſeris ad expugnādū aliquaꝫ
ciuitatē. ꝑmū offeres eis pacē. cui ſi ꝯſenſerint pacis ꝛ amicicie fe/
dera ſociabis. ſi fieri pōt ſalua iuſticie ꝑmanēte. Niſi forte ſint ad/
uerſarij fidei cū qb⁹. nec pacis pacta. nec fedus amicicie debēt hre
fideles. dño ꝓhibēte. Deuť. vij. Nō inibis cū eis fedus nec miſere/
beris eoꝝ. neqꝫ ſociabis cū eis ꝯiugia. Et ꝑmo Eſdra. ix. Nō q̄rat
pacē eoꝝ ꝛ ꝓſpitatē eoꝝ vſqꝫ in ſempiternū. Et. ij. eſdre. viij. Nō q̄/
ratis pacē hre cū eis omni tpe. ¶ Tertio ad pacē reipub. reqriť ſub
ditoꝝ ad ꝑncipē obediētiā cū honore. nō. n. poſſet ꝑnceps rēpub. re
gē niſi ſubditi fideliť ꝛ ex corde ſibi perent. ꝓpť h̄ heb. xiij. Obedite
ꝓpoſitis veſtris. ꝛ ſubiacete eis. Et ꝑma theſſ. v. Rogamus vos fra
tres vt noueritꝭ eos q̄ laborāt in vobis ꝛ ꝑſunt vt habeatꝭ eos abū/
dāti⁹ in charitate ꝓpť op⁹ illoꝝ pacē habete cū eis. Sꝫ iuſto dei iudi
cio ſit frequēter vt popul⁹ male obediat ꝑncipi. ſi ipe male obediat
ſūmo regi. nec ipe cū populo nec populus īter ſe pacē hꝫ. niſi ipe cū
ſūmo ꝑncipe pacē ſeruet. ¶ Pax ſupna diciť quā habem⁹ ꝛ hre de
bem⁹ reſpectu ſupnoꝝ. Et h̄ ē duplex. vna quā habem⁹ ad deū i ec
cleſia militāte. alia quā ſpamus nos habituros in deo ꝛ cū deo i ec
cleſia triūphāte. Una ē pax īchoata. alia ꝯſūmata. Utraqꝫ dñs no
bis īſinuat dicēs Ioh. xv. Pacē relinquo vobis. paceꝫ meā do vo/
bis. Primā nobis reliq̄t. q̄ſi ſub federe teſtamēti dicēs. Pacē relin
quo vobis. videlꝫ in h̄ ſeculo in quo ꝑ fidē ambulemus. ꝛ ꝑ quā iu
ſtificamur. Iuſtificati igiť ex fide pacē habeam⁹ ad deū Ro. v. Ex
fide ī quā nō ficta vľ mortua. ſꝫ viua firma. ꝓbata ꝑ dilectōeꝫ opan
te. ¶ Hāc pacē diligere ꝛ inuiolabiliť obſeruare nos mouēt. Prio
īclinatio naturalis. Scōo īuitatio curialis. Tertio redēptio copio/
ſa. Quarto adeptio fructuoſa. ¶ Primo q̄dē mouēt nos īclinatio
nālis. Naturaliť. n. oīs creatura obtēpat creatori. ꝛ oīa pacē appe/
tūt. ꝛ ī vnū pacis ꝑncipiū reducunť. vū pacē habem⁹ ad deū ſi mā/
data ei⁹ ī reuerētia teneam⁹. ꝓuer. xiij. Qui timet ꝓceptū ī pace ver
ſabiť. Naturaliter pater filiū ꝛ ſeru⁹ dñꝫ reuereť. Si q̄s igiť liben
ter ſeruat pacē dñi ſui. alioq̄n nec de reb⁹ ſuis. nec ēt de corpe ſuo
ſecurus ē. q̄ꝫto magis dꝫ hō cuſtodire pacē cū deo. cui⁹ nec manuꝫ
effugere. nec ſapiētiā latere. nec potentiā ſupare. nec ſnīam pōt ali/
quatenus reuocare. Scōo mouere dꝫ ad hoc īuitatio curialis. Attē
de hō peccator ꝙ̄ta ſit dei benignitas. q̄ nos ſuos ꝯtumaces. īpios
ꝛ īgratos rogat de pace reformāda cū eo poſtq̄ꝫ offēdim⁹ eū. dicēs
yſa. xxvij. Pacē faciet mihi. faciet pacē mihi. O ꝙ̄ta ꝯfuſiōe dign⁹
ē q̄ hāc pacē violat. ꝛ ad hāc pacē īuitat⁹ venire diſſimulat vel recu
ſat. Tertio mouere dꝫ ad idē redēptio copioſa. ſūma dei ſapiētia q̄
nouit pacꝭ h̄ ꝓciū eſtiare. pati voluit ꝛ mori. vt nobis acq̄rēt bonuꝫ
pacꝭ. yſa. liij. Diſciplina pacis nře ſuꝑ eū ꝛc̄. Seq̄ť. Tradidit i mor
tē aīam ſuā. ꝓ hac ſanguinē ſuū effudit. col. j. Pacificans per ſan/
guinē crucis eius. ſiue q̄ in celis ſiue q̄ in terris ſūt. Attēde ꝙ̄ care
debem⁹ eā diligere. quā tam care emit eterna ſapīa dei patris. Co
gita ꝙ̄ īpreciabilis ſit quā īpreciabili ſanguīe cōpauit. Quarto mo
uere dꝫ ad idē adeptio fructuoſa. Uere magni ꝛ īnumerabiles ſūt
fruct⁹ pacis noſtre cū deo. ſicut pꝫ aliq̄liter ex ꝓdictis. Iob. xxij. Ac
q̄ſce ꝛ habeto pacē. ꝛ ꝑ h̄ hēbis fruct⁹ optios. ¶ Pacē plenā ꝛ ꝑfe
ctā ꝯſūmatā ꝛ eternā ꝓmittit nobis dñs ī futuro. dicēſ. Pacē meā
do vobis. Hec ꝓrſus ē ineffabilis ineffabilis. ꝛ īcomphenſibilis.
phil. iiij. Pax dei q̄ exupat oēm ſenſuꝫ. quā elegāter deſcribit yſa.
xxij. Sedebit pplus me⁹ in pulchritudīe pacꝭ in tabernaculꝭ fiducie
ꝛ in req̄e opulēta. ¶ Nota ſeptē ꝯditiōes laudabiles hui⁹ pacis ꝓ
mittit eni dñs ꝙ̄tū ad ſtatū dignitatē faſtigij. Nā ſedere regnātiū
eſt. Math. ix. Cū ſederit fili⁹ hoīs in ſede maieſtatꝭ ſue ſedebitis
ꝛ vos ſuꝑ ſedes ꝛc̄. ¶ Scōo ꝓmittit iocūditatē ꝯſortij. cū diť. Po
pul⁹ meus. O ꝙ̄ beat⁹ pplus. o ꝙ̄ ſanctū. ꝙ̄ amabile ꝛ glorioſum
cōſortiū. ſicut ait pš. Beata gens cui⁹ eſt dñs de⁹ eoꝝ. pplus queꝫ
elegit in hereditatē ſibi. Et Leuiť. xxvj. Ambulabo inter vos. ꝛ ero
veſter deus. voſq̄ꝫ eritis popul⁹ me⁹. Et Apoč. xxj. Loquēs de bea
tis dicit. Ipſi pplus eius erūt. ꝛ ipſe deus cū eis erit eoꝝ de⁹. eē igi
tur in ꝯſortio ſctōꝝ eſt eſſe in ꝯſortio dei: qꝛ de⁹ ē in quolibet eoꝝ.
Sequiť. Et abſterget deus omnē lachry. ab ocu. eoꝝ. O felices la/
chryme q̄s abſtergē dignabiť ſuauiſſima pietas piiſſimi redēptorꝭ
Et mors vltra nō erit neq̄ꝫ luct⁹. neqꝫ clamor. neqꝫ dolor erit vltra.
¶ Tertio ꝓmittit refulgētiā claritatis. tā loci ꝙ̄ habitatorū eius.
Magna ꝛ mirabilis ē pulchritudo palacij. Eccī. xliij. Altitudinis
firmamētū. pulchritudo ei⁹ ē in viſione glie. Maior eſt pulchritu/
do ſanctoꝝ. i. eccľie triūphātis. de qua Canť. vj. Pulchra es amica
mea. ſuauis ꝛ decora ſicut hierlm Et Canť. vij. Q̄ꝫ pulchra es ꝛ ꝙ̄
decora chariſſima ī delitijs. Sꝫ maria ꝛ merito ſuꝑ maria eſt pul
chritudo ſpōſi Canť. ij. Ecce tu pulcher es dilecte mi ꝛc̄. Eccī. xliij.
Pulchritudinē cādoris ei⁹ admirabiť oculus. ¶ Quarto ꝓmittit
oīmodā ꝯcordiā vnitatis. cū dicit pacis. Aug. Pax. celeſtis ciuita
tis eſt ordinatiſſima ꝛ ꝯcordiſſima ſocietas fruendi deo ꝛ ſeinuicē
in deo. pš. Māſueti hereditabūt terrā. ꝛ delectabunť ī multitudi/
ne pacis. Idē. Lauda hierlm dñm. q̄ poſuit fines tuos pacem. ꝛ
adipe frumē. ſa. te. Filij nempe hierlm q̄ ſurſuꝫ eſt mať vřa paleas
nō comedūt. qō ē pabulū iumētoꝝ ſꝫ frumēti fruunť adipe. qō pu
riſſimā dicim⁹ ſimilā. qō ē edulium angeloꝝ. O felices catelli tui dñe
de menſa dñoꝝ ſuoꝝ reliq̄as colligētes ne famelici remaneāt ꝛ de
ficiāt in via egeſtate ꝛ fame ſteriles. Sic eni de tātis delitijs panis
micā. vini ſtillā. ignis ſcintillā īmittit quaſi de reliquijs ciuiū tuoꝝ
vt attēdas deſideriū. ꝛ in reliquijs tuis ꝓpares vultū eoꝝ. Oēs eni
q̄ hanc internā dulcedinē vel tenuiter guſtauerūt. q̄cquid extrinſe
cus trāſitorie delectatiōis occurrit deſpiciūt ꝛ ad illas delitias ſuꝑ
plenas tota mētis auiditate ꝓcurrūt vt ſicut adipe ꝛ pinguedie eo/
rū aīe repleanť. ¶ Quīto ꝓmittit diſtinctiōes ꝛ ordines māſionū
ſm dřas meritoꝝ cū diť in tabernaculis. Ioh. xiiij. In domo pris
mei māſiōes multe ſūt. Ibi erit tabernaculoꝝ diſtinctio. ſicut ait pš.
Q̄ꝫ dilecta tabernacula tua dñe vtutū. Et nūeri. xxiiij. Q̄ꝫ pulchra
tabernacula tua iacob. ¶ Sexto ꝓmittit ſecuritatē ī t̄rore hoſtiū.
cū diť. Fiducie. Oſee. ij. Dormire eos faciā fiducialiť. Leuiť. xxvj.
Abſqꝫ pauore hitabitꝭ ī t̄ra vřa. dabo pacē ī finib⁹ vr̄is. dormietꝭ ꝛ
nō erit q̄ exterreat. ¶ Septio ꝓmittit q̄etudis firmitatē cū diť ī req̄e
ibi erit ſuauiſ ꝛ ꝑfcā req̄es p⁹ laborē. Apoč. xiiij. āmō iā diť ſpūs vt
req̄eſcāt a laborib⁹ ſuis. ꝛ yſa. lviij. Req̄eꝫ dabit tibi dñs de⁹ tu⁹ ſp.
¶ Octauo ꝓmittit plenitudis vbertatē. cū diť. opulētā. yſa. xxxiij.
Ocľi tui videbūt ciuitatē opulētā. vbi. ſ. ē plēitudo bonoꝝ oīuꝫ q̄cū
qꝫ deſiderari pñt aut excogitari: qꝛ nec ocul⁹ vidit. nec aurꝭ audiuit
nec ī cor hoīs aſcēdit. q̄ ꝓparauit de⁹ his q̄ diligūt eū. ꝑria Cori. ij.

Acta digreſſiōe: ſꝫ nō īutili ſicut puto tractādo de pace ſꝫ
cōſiderationes diuerſas. ad ꝓpoſitū redeam⁹. ¶ In ſeptia
beatitudie dicit dñs. Bti pacifici ꝛc̄. Aug. in pace ꝑfectio
ē vbi nihil repugnat. ꝛ iō filij dei pacifici: q̄ nihil reſiſtit deo. ꝛ fi/
lij ſilitudinē pris hre debēt. Pacifici aūt ī ſemetipis ſūt. q̄ oēs ani
mi ſui mot⁹ ꝯponētes. oēſqꝫ ꝯcupias hñtes edomitas ſint regnuꝫ
dei. ī quo ita ordinata ſūt oīa. vt id qō ē in hoīe ꝓcipuū ꝛ excellēs
hoc imperet ceterꝭ nō reluctātib⁹. ꝛ id qō excellit ſubdať potiori qō
eſt ꝑma veritas fili⁹ dei. nec īperare īferiorib⁹ pōt. niſi ſupioribus
ſubiiciať. ꝛ hec ē pax q̄ dať ī terra hoīb⁹ bone volūtatꝭ. Maximā
aūt dignitatē hñt pacifici. ſicut q̄ fili⁹ regū diciť. in domo regia ſū/
mus ē. ¶ Circa octauā btitudinē q̄ diciť. Bti q̄ ꝑſecutōeꝫ patiun
tur ꝛc̄. Criſo. Poſita pacificoꝝ btitudie. ne aliq̄s eſtimaret. q̄ ſꝑ ſi
bi pacē q̄rere ſit bonū. Subdit. Bti q̄ ꝑſecutōeꝫ ꝛc̄. Hic aūt accipi
tur iuſticia generaliť ꝓ omni vtute. Nam bti ſunt q̄ ꝑſecutōeꝫ pa/

tiunt̄ ꝓpter veritatē vel ꝓpter defenſionē alioꝝ.vel ꝓpter pietatē.
Signāter addidit ꝑꝑ iuſticiā.q2 multi ꝓpter peccata ſua ꝑſecutio
nē patiunt̄.ꝛ nō ſūt iuſti.De h̄ req̄.ſupra. Patientia. Hec aūt octa
ua beatitudo ad caput redit.q2 tāq̄ ꝯſūmatū ꝑfectūq̄ oñdit ꝛ pro
bat. Itaq̄ in p̄ma tertia ꝛ octaua.noīatū ē regnū celoꝝ.Septē eniz
ſūt q̄ ꝑficiūt nā octaua clarificat ꝛ ꝑfectū demōſtrat. Nec mireris
Ait Criſo.Si ſm vnāquāq̄ beatitudinē regnū nō audis.nā cū di
cit ꝯſolabūt̄ ꝛ miſericordiā ꝯſequent̄ ꝛc̄. Per h̄ oīa nihil aliud q̄̄
regnū celoꝝ occulte īſinuat.vt nihil ſenſibile expectes neq̄ enī bea
tus eſt q̄ in his coronat̄.que cū preſenti vita diſcedunt.

¶ De beatitudinū correſpōdētia donis. DIS. XXIII.

DEinde ꝯſiderādū ē quō p̄dicte beatitudines re
ſpondeāt donis.i.q̄ beatitudo cui dono
rñdeat. Et p̄mo ſciēdū q̄ p̄ma beatitudo q̄ ē paupertas
ſpūs rñdet dono timoꝛ.ſic̄ dicit Aug.i li.de ſmōe dñi
in mōte.Timor dei ꝯgruit hūilib⁹.de q̄b⁹ dicit̄ Beati paupes ſpi
ritu.Cū.n.ad timorē ꝑtineat deo reuerētiā exhibē.ꝛ ei ſubſidiū eē
illō qō ex hmōi ſubiectiōe ꝯſeq̄t̄ ꝑtinet ad donū timoris.Ex h̄ aūt
q̄ aliq̄s deo ſe ſubiicit deſinit querere i ſeipo vel in aliquo alio ma
gnificari nisi i deo.h̄.n.repugnare ꝑfecte ſubiectiōi ad deū. Uñ di
cit̄ in.pſ. Hi i curribꝰ.ꝛ hi i eq̄s.nos aūt i noīe dei nr̄i īuocabimꝰ.
Et iō ex h̄ q̄ aliq̄s ꝑfecte timet deū ꝯſequēs ē q̄ nō q̄rat magnifi
cari i ſeipo ꝑ ſupbiā.neq̄ ēt q̄rat magnificari i exterioribꝰ bonis.ſ.
honoribꝰ ꝛ diuitijs.quoꝝ vtrūq̄ ꝑtinet ad pauptatē ſpūſ.ſ3 q̄ pau
ptas ſpūs ītelligi pōt.vel exinanitio īflati ꝛ ſupbi ſpūſ.vt aug.expo
nit.vel ēt abiectio tpaliū reꝝ q̄ fit ſpū.i.ꝓpa volūtate ꝑ īſtinctū ſpi
ritusſancti.vt ambro.ꝛ hiero.exponūt.Et nota q̄ timor īportat mo
tū ſm habitudinē receſſus a termino a quo.ſpes aūt īportat motū
ſ3 habitudinē acceſſus ad terminū ad quē tēdit̄.ꝛ iō vltīa beatitu
do q̄ ē ſpūalis ē ꝑfectiōis terminꝰ.ꝯgrue rñdet ſpei.ſ3 p̄ma beatitu
do q̄ ē ꝑ receſſuz a rebꝰ exterioribꝰ īpediētibꝰ diuinā ſubiectionez
ꝯgrue rñdet timori. Itē nota q̄ in fructibus illa q̄ ꝑtinēt ad mode
ratū vſuz vel abſtinētiā a rebꝰ tpalibꝰ vident̄ dono timoris ꝯueni
re ſic̄ modeſtia.ꝯtinētia ꝛ caſtitas. Dono pietatꝭ rñdet ſcd̄a beati
tudo.ſ. Beati mites ſicut dicit aug.in li.de ſermōe dñi in mōte.pie
tas ꝯgruit mitibꝰ.Sʒ ſciēdū q̄ i aptatōe beatitudinis ad dona du
plex ꝯueniētia pōt attēdi:vna q̄dē ſm rōnē ordinis quā videt̄ au
gu.fuiſſe ſecutꝰ vnde p̄mā beatitudinē attribuit infimo dono.ſ.ti
mori.Scd̄am aūt.ſ. Beati mites attribuit pietati ꝛ ſic de alijs. Alia
ꝯueniētia pōt attēdi ſm ꝓpaz rōez beatitudinis.ꝛ ſ3 h̄ opteret ada
ptare beatitudines donis ſm obiecta ꝛ actꝰ.ꝛ ita actui pietatis ma
gis rñdet q̄rta ꝛ q̄nta beatitudo q̄̄ ſcd̄a:tñ ſcd̄a beatitudo h3 aliq̄̄
ꝯueniētiā cū pietate īquātū.ſ.ꝑ māſuetudinē tollūt̄ īpedimēta a
ctuū pietatꝭ. In fructibꝰ aūt bonitas ꝛ benignitas directe ꝑñt attri
bui pietati.māſuetudo aūt īdirecte inquātū tollit īpedimēta actuū
pietatis.vt dictū ē. ¶ Dono ſciētie rñdet tertia beatitudo. Beati q̄
lugēt.ſic̄ aug.dicit i ſmōe dñi i mōte.Sciētia ꝯgruit lugētibꝰ. Ad
ſciaz.n.ꝑtinet rectū iudiciū creaturaꝝ.creature aūt ſūt ex q̄bꝰ hō de
caſiōaliter a deo auertit̄.ſ3 illō Sap̄.xiij. Creature facte ſūt i odiū
ꝛ muſcipulā pedibꝰ īſipiētiū.q̄.ſ.rectū iudiciū ex his nō hñt dū eſti
māt in eis ꝑfectū bonū eē.vñ in eis finē ꝯſtituēdo peccāt.ꝛ veꝝ bo
nū ꝑdūt.ꝛ h̄ dānū hoīs īnoteſcit ꝑ rectū iudiciū de creaturꝭ.qō ha
bet̄ ꝑ donū ſcie.ꝛ iō beatitudo luctus ponit̄ reſpondere dono ſcie
tie. ¶ Dono fortitudinis reſpōdet quarta beatitudo.que eſt. Bea
ti q̄ eſuriūt ꝛ ſitiūt iuſticiā.ſicut dicit Aug.in li.de ſermone dñi in
mōte. Fortitudo ꝯgruit eſuriētibꝰ ꝛ ſciētibꝰ iuſticiā.q̄ laborāt deſi
derātes gaudiū de verꝭ bonis.amorē a terrenis auertere cupiētes.
Quia aug.beatitudines attribuit donis ſm ordinē enumerationis
ꝯſiderata tamē aliqua cōuenientia.Et ideo quartā beatitudinez.ſ.
eſurire ꝛ ſitire iuſticiā attribuit quarto dono.ſ.dono fortitudinis.
eſt tamē ibi aliqua ꝯueniētia.q2 ſicut dictū eſt fortitudo in arduis
ꝯſiſtit.Eſt aūt valde arduū.q̄ aliquis nō ſolum opera virtuoſa.fa
ciat que cōmuniter dicunt̄ opera iuſticie.ſ3 q̄ faciat ea cuz inſatia
bili quodaz deſiderio qō pōt ſignari ꝑ famē ꝛ ſitim iuſticie. Sicut
aūt dicit Chriſo.ſup math. Iuſticia hic pōt accipi nō ſolū particu
laris.ſed etiā vniuerſalis.que ſe habet ad omniū virtutuz opera.vt
dicit̄ in.v.ethi.in quibus arduū intēdit fortitudo que eſt donū. In
ter fructus ponunt̄ duo que reſpondēt dono fortitudinis.ſ.patien
tia que reſpicit ſuſtinentiā maloꝝ.ꝛ lōganimitas que reſpicit diu
turnā expectationē ꝛ operationē bonoꝝ. ¶ Dono filij reſpōdet q̄n
ta beatitudo.que ē. Beati miſericordes ꝛc̄. Sicut dicit augu.in li.
de ſermone dñi in mōte. Cōſiliū ꝯuenit miſericordibꝰ.q2 vnicū re
mediū ē de tantis malis erui dimittere ꝛ dare. Cōſiliū enī ꝓprie ē
de his q̄ ſunt vtilia ad finē.vnde ea q̄ maxime debēt correſpōdere

dono ꝯſilij hoc aūt eſt mīa.ſm illud ad Thym̄.iiij. Pietas ad oīa
vtilis ē.Et iō ſpecialr̄ dono ꝯſilij rñdet btīudo mīe.nō ſicut elicie
ti:ſ3 ſicut dirigēti. ¶ Dono ītellectꝰ rñdet ſexta btītudo.ſ. Btī mū
do corde.Sicut dicit aug.in li.de ſmōe dñi i mōte.Sexta opatio
ſpūſſancti q̄ eſt ītellectꝰ ꝯuenit mūdis corde. q̄ purgato oculo ꝑñt
videre qō oculus nō vidit. In ſexta aūt btītudie ſic̄ ꝛ i alijs duobꝰ
cōtinent̄.vnū ꝑ modū meriti.ſ.mūdicia.cordis.ꝛ aliud ꝑ modū ꝑ
mij.ſ.viſio dei vt ſupra dictū ē.ꝛ vtrūq̄ ꝑtinet aliquo mō ad donū
ītellectꝰ.Eſt.n.duplex mūdicia. Una q̄dē ꝑambl̄a ꝛ diſpoſitiua ad
dei viſionē. q̄ ē depuratio affectꝰ ab inordinatꝭ affectiōibꝰ.ꝛ hec q̄
dē mūdicia cordis fit ꝑ v̄tutes ꝛ dona q̄ ꝑtinēt ad vim appetitiuā.
Alia v̄o mūdicia cordis eſt.ſ.q̄ eſt q̄ſi ꝯpletiua reſpectu viſionis di
uine.Et hec q̄dē eſt mūdicia mētis depurate a fantaſmatibꝰ ꝛ erro
ribꝰ.vt.ſ.ea q̄ de deo ꝓponunt̄ nō accipiant̄ ꝑ modū corpaliū fan
taſmatū.neq̄ ſm hereticas ꝑuerſitates.ꝛ hāc mūdiciā facit donuz
intellectꝰ.Silr̄ ꝛ duplex ē viſio dei. Una q̄dē ꝑfecta ꝑ quā videtur
dei eſſentia. Alia v̄o impfecta.ꝑ quā etſi nō videamꝰ de deo quid
eſt.videmꝰ tñ q̄d nō eſt.ꝛ tanto in hac vita deū ꝑfectius cognoſci
mus.quāto magꝭ intelligimꝰ eū excedere q̄cq̄d intellectu ꝯpreben
dit̄ ꝛ vtraq̄ dei viſio ꝑtinet ad donū intellectꝰ. Pr̄ia quidē ad do
nū intellectꝰ ꝯſūmatū ſm q̄ erit in pr̄ia. Scd̄a v̄o ad donū intelle
ctus īchoatū.ſm q̄ habet̄ in via. In fructibꝰ aūt fides q̄ eſt fructꝰ
rñdet dono intellectꝰ:q2 ſic̄ dictū eſt fructꝰ ſpūs dicunt̄ vltima ꝛ
delectabilia q̄ in nobis ꝓueniūt ex v̄tute ſpūſſancti. Ultimū autez
delectabile h3 rōnē finis q̄ eſt ꝓpriū obiectū voluntatꝭ.ꝛ ideo oz q̄
id qō eſt vltimū ꝛ delectabile in volūtate.ſit quodāmodo fructus
oīuz alioꝝ q̄ ꝑtinēt ad alias potētias. Scd̄m h̄ igit̄ doni vel v̄tutis
ꝑficiētis aliquā potētiā pōt accipi duplex fructꝰ. Unꝰ q̄dē ꝑtinēs
ad ſuā potentiā aliꝰ aūt q̄ſi vltimꝰ ꝑtinēs ad volūtatē Et ſm h̄ di
cendū eſt q̄ dono intellectꝰ rñdet ꝓ ꝓprio fructu fides.i.fidei certi
tudo.ꝛ ꝓ vltimo fructu rñdet ei gaudiū qō ꝑtinet ad volūtatē. Et
nota q̄ cognitiōis practice fructꝰ nō pōt eſſe in ipſa:q2 talis cogni
tio nō ſcit̄ ꝓp̄ ſe:ſed ꝑꝑ aliud ſed cognitio ſpeculatiua h3 fructuz
in ſeipſa.ſ.certitudinē eoꝝ quoꝝ eſt.ꝛ iō dono ꝯſilij qō ꝑtinet ſolū
ad practicā cognitōez nō rñdet aliq̄s ꝓprie fructus. donis aūt ſa
pientie intellectꝰ ꝛ ſcie q̄ ꝑñt etiā ad ſpeculatiuā cognitionē ꝑtine
re rñdet ſolū vnus fructꝰ q̄ eſt certitudo ſignata noīe fidei. plures
aūt fructꝰ ponunt̄ ꝑtinētes ad partē appetitiuā:q2 ſicut iā dictū ē
ratio finis q̄ īportat̄ in noīe fructꝰ magis ꝑtinet ad vim appetitiuā
q̄̄ intellectiuā. ¶ Dono ſapiētie rñdet ſeptima beatitudo.q̄ ē. Btī
pacifici ꝛc̄. Sicut dicit aug.in li.de ſermōe dñi in mōte. Sapia cō
uenit pacificis in quibꝰ nullus motꝰ eſt rebellis:ſed oēs obtempāt
rōni. Cōgrue aūt pōt beatitudo ſeptima adaptari dono ſapie.ꝛ q̄̄
tum ad meritū.ꝛ q̄̄tū ad premiū. Ad meritū quidē ꝑtinet qō dicit̄
Beati pacifici. Pacifici aūt dicunt̄ q̄ſi pacez faciētes vel in ſeipſis
vel alijs.quoꝝ vtrūq̄ ꝯtingit in hoc q̄ ea in quibꝰ pax ꝯſtituit̄ ad
debitū ordinē redigunt̄. Nā pax eſt tranq̄llitas ordinis.vt Augu.
dicit.xix.de ci.dei. Ordinatio aūt ꝑtinet ad ſapiam.vt p3 ꝑ ph̄m in
ꝑncipio metha.Et iō eē pacificū ꝯueniēter attribuit̄ ſapie. Ad pꝛe
miū aūt ꝑtinet q̄ dicit̄ filij dei vocabunt̄. Dicunt̄ aūt aliq̄ filij dei i
quātū ꝑticipāt ſilitudinem filij vnigeniti ꝛ nālis. ſm illō Ro.viij.
Quos p̄ſciuit ꝯformes fieri imaginis ſui filij.q̄ q̄dē ē ſapia genita
ꝛ iō ꝑcipiēdo donū ſapie.ad dei filiatōez hō ꝑtingit.Et nota q̄ ad
ſapiaz ſm qō ē donū ꝑtiet nō ſolū ꝯtēplari diuina:ſ3 etiā regulare
hūanos actꝰ.in q̄ q̄dē directōe. Prīo occurrit amotio a malꝭ q̄ ꝯrīā
tur ſapie.vñ ꝛ timor dr̄ eē initiū ſapie īquātū facit recedē a malis.
vltimū aūt ē ſic̄ finis q̄ oīa ad debitū ordinē redigant̄ qō ꝑtiet ad
rōez pacꝭ.ꝛ iō ꝯueniēter Iacobꝰ dicit q̄ ſapia q̄ deſurſuz ē.q̄ ē do
nū ſpūſſācti p̄mū ē pudica q̄ſi vitās corruptelas pctī. Deide aūt pa
cifica.qō ē finał effectꝰ ſapie.ꝑꝑ qō ponit̄ btītudo. Iā v̄o oīa q̄ ſe
quunt̄ māifeſtāt ea ꝑ q̄ ad pacē ſapia ꝑducit.ꝛ ordine ꝯgruo. Nā
homī ꝑ pudicitiā a corruptelis recedēti. Primo occurrit qō q̄̄tuz
ex ſe poteſt oībus modū teneat.ꝛ q̄̄tū ad hoc dicit̄ modeſtia. Se
cūdo vt in his in q̄bꝰ ipſa ſibi non ſufficit.alioꝝ monitꝭ acq̄eſcat.ꝛ
q̄̄tū ad h̄ ſubdit.ſuadibilis.Et hec duo ꝑtinēt ad hoc hō ꝯſequat̄
pacē i ſeipo.Sʒ vlteriꝰ ad hoc q̄ hō ſit pacificꝰ etiā alijs. Primo re
quirit̄ vt bonis eoꝝ nō repugnet.ꝛ hoc ē q̄ dicit bonis ꝯſentiens.
Secūdo q̄ defectibꝰ ꝓximi ꝯpatiat̄ in affectu.ꝛ ſubueniat in effe
ctu.ꝛ hoc ē q̄ dicit̄.plena mīa ꝛ fructibus bonis. Tertio requirit̄
vt charitatiue emēdare pctā ſatagat.ꝛ hoc eſt q̄ dicit. iudicans ſi
ne ſimulatione.ne.ſ.correctionem ꝑcedens odium intendat explere.

¶ Uincentij Beluacēſis Speculi Moralis
Liber Primus finit feliciter.